

BALOGH BERTALAN

Kakuk berci

Azt hiszi az ember mikor még ifjú és bohó, hogy minden nőt meg kell petézni. Gyakran sikerül is ez. Ilyenkor mennyben érzi magát az illető ifjú, mert övé az élet. Időbe telik mire rájön, hogy az élet más is – és sokkal, de sokkal több is.

A kedves olvasónak csak ennyit mondanék, és röviden, minthogy senki sem ér rá elmélyedni hosszas fülszövegekben. Különben is többre becsülöm az olvasót, semhogy holmi reklámszöveggel édesgetném. Nőügyekről szól ez a könyvecske. Pikánsakról és sorsszerűségről, és talán ez utóbbi benne a lényegesebb, hiszen életünket a nőkkel való kapcsolataink teszik teljessé, sőt nem csak alakítják sorsunkat, hanem rajtuk keresztül értjük meg magunkat is jobban és jobban.

Balogh Bertalan

*A szerző korábbi műveinek egy része elérhető és olvasható
a mek.oszk.hu internetes, elektronikus könyvtárban:*

*Kaktuszvirágok
Oszlopszent
Az Iszlám és Európa
Vonaton vissza
A karikatúra anatómiája*

Balogh Bertalan

Kakuk Berci

Azt hiszi az ember mikor még ifjú és bohó, hogy minden nőt meg kell petézni. Gyakran sikerül is ez. Ilyenkor mennyben érzi magát az illető ifjú, mert övé az élet. Időbe telik mire rájön, hogy az élet más is – és sokkal, de sokkal több is.

*Szép Ilonka azt mondta:
Bercikém, maga okos, de nem jó ember.
Ez a nőszemély pedig meglepően buta
és rossz.*

Kimondottan jókedvem van ma. Ez az új amerikai vicc kétségtelenül filozófiai értékkel bír: Az ember egy folyó partján él, és a folyó másik partján van az iroda, ahová dogozni jár naponta. De roppant nagy kerülővel jut oda, mert a legközelebbi híd 25 mérföldre van, a másik meg harmincegy mérföldre. Sokat gondolkodott azon, hogy kellene ide is egy híd. Imádkozván egyszer, a legkomolyabban megkérte Istent, a mindenhatót, hogy létesítsen ide egy hidat. Isten elgondolkodott, és mondta, ez nem jó ötlet, ugyanis nem csak hidat kell építeni, hanem hídfőt itt is, meg a túloldalon is, és mindkét oldal sűrűn lakott, emberek százait kellene kilakoltatni, új helyet találni nekik, egyszóval, jobb lenne elállni ettől a kívánságtól. A csalódott ember erre azt mondta, hogy rendben van, de akkor, ha lehet, értesd meg velem legalább a női lélek rejtelseit. Isten töprengeni kezdett, majd kibökte: Kétsávost akarsz, vagy négysávost?

Éppen most hallottam ezt a viccet a rádióban, kora reggel, éhgyomorra. Nem rossz start nevetve ébredni bele egy nevezetes napba. Pedig ma nagy nap van: születnapom van, amit nagy társasági vihogások helyett zárt ajtók mögött egyedül fogok ünnepelni, a verandámon, itt, Floridában, egy fadobozban „kiszerezt” Tokaji aszú társaságában, mélyen magamba szállva, Napkelet felé fordulva, és pajzán gondolatokkal foglalkozva.

Régen elhatároztam ezt. A bor is megvan, az is régi, egy ide látogatott hazai barátomtól kaptam tizenhárom évvel ezelőtt. Már akkor tizenegy éves volt, tehát igazi óbor. Szándékosan

tartogattam az üveget erre a nevezetes napra, ugyanis csak minden nyolcvanadik évben van az embernek nyolcvanadik születésnapja, tehát tisztességesen meg kell ünnepelni, amikor a következő nyolcvan év hajnalára érkeztem el.

Sokaknak a nyolcvanéves kor említésére egy totyogó aggasztán képe lebbenhet föl, de nem mindenki vén trotyli ebben a korban, sőt. A lányok is némi tanakodással fürkésznek, amikor a koromat hozom szóba, majdnem dicsekedve, mert azt hiszik, hogy ugratom őket, többek szerint amolyan jó ötvenesnek lát-szom, de tényleg nem is érzem magamat öregnek, és ezt őszintén mondom, szín józanul, azaz még az első pohár bor előtt.

Egyik odahazai író-újságíró barátom, aki nálam is idősebb, ám többet dolgozik, mint a fiatalok, elhatározta, hogy százhúsz évig fog élni, mert annyi a dolga, hogy idő kell hozzá... Ezt én nem határoznám el, csupán a génjeim tudatában vallanám, hogy sokáig nem kell még elmúlásra gondolnom. Ide tehát avval a dobozos üveggel, és szálljunk magunkba. Az embernek amúgy is eljön az életében a pillanat, amikor legszívesebben memorandumot írna, azaz összefoglalná emlékiratok formájában élete eseményeit, egyebekben, hogy fölfedezzen valami rendet és okot abban, ahogyan élt.

Erre nem vállalkoznék még. Van még idő memoárírássra. Majd ha megöregedtem. De hajlandó vagyok „kasszát csinálni” néha, mint most is, azaz átgondolni egyet-mást így egymagam, és bizalmasan. Az emlékiratokkal különben is az a bökkenő, hogy megjelennek, aztán véletlenül csuda dolgok történnek az emberrel, aminek okvetlenül az iratokban lenne a helye, de megjelent emlékiratokhoz toldást még senki sem írt. Meg aztán, van valami szomorkás és melankolikus is az emlékiratokban, mint a fekete nyakkendőben. Ahogy régi álmoskönyvekből tudom, persze van olyan is, hogy öregkori depresszió. Talán a legtöbb emlékirat kissé abban a hangnemben is íródik. Olyan dolog az öregkori depresszió, mint a serdülőkori pattanásosság. Jön magától, akár a többi menetrend szerinti belső

változások következményei. Nekem meg még nem jött el a bú ideje. Talán az is eljön majd, ha megöregedtem. Majd ha kopaszodni kezdek.

Hallottam viszont hamiskás megjegyzéseket arra is, hogy öregkorukban csak a félnótások vidámak. Lehet is benne valami. De nálam biztosan nem depresszióról van szó, annyi bizonyos. Sőt! Legfeljebb és melleleg arról a tipikus és figyelmeztető kis dolgokról, hogy ősrégi esetek emlékei néha olyan elevenen lebbennek föl a fáradóban lévő emlékezetben, mintha tegnap történtek volna... miközben nem tudja az ember, hová tette most a szemüvegét. Figyelem magamat, és észreveszem, hogy vannak ilyen pillanataim már nekem is, de ez legyen a legnagyobb baj, amíg nincs ebolája az embernek.

Talán azért ilyen élesek a múltbeli képek, mert régi dolgoknak igen mély árkuk tud már lenni, mintha állandósultak volna az agy tekervényei között, miközben a friss eseményeknek még alig van gyökerük és mélységük, akár a napokban kikelt virágnak. Így aztán az egyébként kissé hunyászó fej csak a dolgok vastagjával foglalkozik még ügyesen. Az éveim száma persze magas, de a számok csupán számok, amire nem nagyon kell odafigyelni, viszont kétségtelenül feltűnt néha, hogy szívesen és egyre-másra merengek el például régi szerelmeim dolgain. Sőt, olykor még el is játszadózom magamban az emlékezőképesség határainak feszegetésével is. Mostanában például azt próbálom fölidézni, hogy mikor és kikkel voltak olyan szerencsések a futó-vagy nem is kimondottan futó viszonyaim annak idején, hogy még áldott állapotban is maradtak a (jobbára) férjes hölgyek. Egyáltalán nem megrovón, vagy agyba-főbe moralizálgatva, pláne nem lebecsüléssel gondolok ezekre a nőkre, nem is holmi primitív férfiúi büszkeséggel, hanem illő tisztelettel. Remélem, ha sokat gondolok rájuk, lassan talán már mindnek a nevére is emlékezni fogok, noha főleg a nevekkal van bajban az emlékezőtehetség, hogy a telefonszámokról ne is beszéljünk. Különösen az bánt már régóta, hogy pont a szép

fodrásznőnek nem emlékszem a nevére az Atyaistennek sem, csak arra, hogy valószínűleg nagyon tetszhettem neki, nekem pedig ő. Meg aztán – az egyszerűség kedvéért –, általában Angyalnak szólítottam minden közeli hölgyet, és sokszor az igazi név nem is játszott szerepet.

Persze, sok évvel ezelőtt történt ez is. Akkoriban, ugye, sokkal fiatalabb voltam, sőt lányos anyák szerint egyenesen csinos is, partiképes is.

Rendszeresen jártam abba a fodrászüzletbe, és valahogyan mindig az ő székében kötöttem ki, mintha játékos kedvében lett volna a sors, vagy határozottan akart volna valamit a véletlenség-sorozatával. Szép volt, és kedves.

Mindjárt az első alkalommal jót csevegtünk, szinte mintha régi ismerősök lettünk volna. Vannak emberek ugyebár, akikkel magától értetődő könnyedséggel folyik az alkalmi párbeszéd. Elárult egyszer valami olyan nagyon személyes dolgot is, hogy kamaszlány korában fülig szerelmes volt egy nála kissé idősebb fiúba, sőt annyira, hogy gondolkodás nélkül oda is adta volna magát szüzességgel és mindenestül, mert hát, vagy szerelmes az ember, vagy sem. A tényleges szeretkezésből azonban mégsem lett semmi, mert hol ezért nem volt rá alkalmuk, hol amazért, végül pedig teljesen eltűnt az életéből, ugyanis a fiú apja külföldi megbízatást kapott, és ment a család... Az olló csivitelése közben azt is megjegyezte mellékesen, hogy amikor először ültem a székébe, szinte nem akart hinni a szemének, mert pontosan, mintha az a fiú ült volna le, akit elvett tőle a sors annak idején. Meg is kérdezte a nevemet. Máskülönben minden stimmelt, szakasztott ugyanaz a külső és ugyanaz az egyéniség...

Ilyesmire nem tud mit válaszolni az ember, csak kacarászik egy kicsit.

Rájöttem lassan a későbbiekben, hogy lényeges, sőt életet meghatározó komoly irányváltás történhet egy nő életében, ha vannak ehhez hasonló szervült képek a lelke fontos rétegeiben.

Rájöttem már régen arra is, hogy amikor a volt nőügyeimet elemezgetem, valószínűleg a magam lelkét is elemzem egyúttal, hiszen minden nőügy két lélek találkozása, nemcsak két testé, vagyis kétszeresen páros ügy.

A női lélekben szervült komplexumokat illetően a legkönnyebb eset az első feleségem volt, akitől ugyebár elváltam, de akivel évtizedek múltán is, sőt ma is bensőséges, igazi baráti viszonyban vagyunk. Meglepett ugyanis, hogy válásunk, azaz már szeparálásunk után, futólag többször láttam együtt férfiakkal, akik összhatásukban igencsak emlékeztettek rám. Miért él ilyen elevenen egy elhagyott, vagy elhagyó férj emléke, vonásai, termete, gesztusai tovább? Miért töltődik ki a hátrahagyott úr valaki nagyon hasonlókkal? Furcsa is, és nehéz is a női lélek vonzalmainak a végére járni, és talán nem is nagyon fontos, különösen, hogy nem tud az ember egészen eligazodni rajtuk, és hidat legalább annyira nem tud építeni, még egysávos sem. Azt hiszem, elég, ha megjegyezz az ember magának annyit, hogy igenis, vannak lényeges, szervült képek a női lélek redői közt. Mert akkor is vannak, ha sosem hallottunk ilyesmiről, és ha nem is egészen hiszünk ebben, vagy ha e jelenségnek más az elnevezése a hivatásos pszichológiában.

Ahogy visszagondolok most nagy szerelmeimre, valahogy mindegyikük átélt korábban egy, vagy egy egész sor traumatikus periódust, és meg is látszott ez sajátos viselkedésükön. Nagyon nagyon kevés nőt láttam az életben, aki szinte kendermagos kis jérceként kezdte az életét, aztán aranyos, szinte kendermagos tyúkocská lett, majd kerek, piros arcú gömbölyded és kendermagos nagymama lett az élet természetes ritmusára, mégpedig minden trauma és ficam nélkül. Nagyon kevés az ilyen. Elbámulok néha látván egy-egy idősebb hölgyet, aki hetven körül is üde, formás, jókedvű és szeretetre méltó. Nagyon ritka az ilyen. Itt, e tengerparti városka központjában, a horgászmólón sok-sok turista fordul meg, és vannak köztük gyönyörű és méltósággal teli idős nagymamák

is, sok unokával körülvéve, amint a tengert mutatják a kicsiknek, hiszen nem láttak ők még ilyet. Nagy ez az Amerika, óceán van mindkét oldalán, de nagy a közepe is a kontinensnek, újdonság tehát a gyerekeknek ekkora határtalan vizet látni: az ÓCEÁNT! – csupa nagybetűvel mondva. Ilyen finoman öregedett, kimondottan szép idős hölgyek minduntalan a kérdést ébresztik bennem: hogyan tudnak egyes nőszemélyek mindigig bájosak maradni? Milyen életük volt, ami így megkímélte őket, milyen volt az életük, hogy több gyerek és egy rakás unoka veszi őket körül ma, csupa jókedvvel, és a beérkezetség boldogságát sugározzák? Ez az egyik kérdés. A másik meg az, hogy ezek a tökéletesen bájos és konzerválódott szép és talpig egészséges idős hölgyek milyenek lehettek lánykorukban? Sok nővel találkoztam az életben, de így visszagondolva nem hiszem, hogy több mint egy is lett volna, aki ilyen természetesen és sikeresen őrizhette volna meg a báját egészen magas korig. Kebelbarátom felesége, Lia az egyetlen ilyen. Négy nagy fia van a tökéletes házasságból. Az ellenkező esetekről sajnos már van fogalmam. Összeszámoltam egyszer, hány közvetlen kollega, szerető, vagy csak környezetemből közlőről ismert nő halt meg közben. Hétről tudok. Erősek, szépek és sikeresek voltak. És meghaltak. Véletlenül mind méhrákban. Negyvenéves koruk előtt, vagy kicsivel ötven után. Zsinórban. Nem tudom, mit csináltak ezek a nők. Nem jártak szűrésre soha? Érthetetlen ez, mert mind szép, egészséges és életvidám volt. Az elmúlásra leginkább ilyen emlékek hívják föl a figyelmet. A harmadik kérdés pedig az, hogy mi lehet a jele, ha van egyáltalán jele annak, hogy az illető fiatal lány úgy járja végig majd az életét, hogy hetven-hetvenöt lesz, és továbbra is arányos, szelíd, boldog és szép?

Akármi jele is lehet egy ilyen alkatnak, fogalmam sincs, miről ismerhetnénk föl az ilyeneket. Persze, akármi is a jelük, nem hiszem, hogy ilyeneknek közelébe jutottam volna. Talán, mert magam is traumás alkat vagyok, és disszonancia nem

kapcsolódik egybe, nem egyezik igazán egyetlen harmóniával sem. Legfeljebb egy másik disszonanciával.

Ami a szép fodrásznőt, az „Angyalt” illeti, talán éppen ilyen túlélő lehetett. Kívánom is neki ezt. A fél világot adnám érte, ha találkozhatnék vele még egyszer.

A hajvágások rendes periódusban történtek (akárcsak minden embernél), tehát szabályos időközökben jelentem meg nála, és épp oly rendszeresek voltak a csevegések, sőt szinte folytatólagosak is, mintha magától kezdett volna szövődni közöttünk valami.

Egyszer azonban, hirtelen azt vettem észre, hogy amint ott ülök a vidáman csattogó olló alatt mélázva, karomat a szék karfáján nyugtatva, lassan ráhelyezte a könyökömre a selymes kis nemi szervét a kimondottan szép fodrásznő! Nem nehezedett rá, de ráhelyezte, sőt azt hiszem, még riszált is rajta egyet-egyet. Picikét. Senki sem vette észre ezt. Sőt, amilyen mulya és döbbent voltam, először még majdnem el is húztam a könyökömet, annyira meglepődtem, mert egy pillanatra illetlenségnek is tűnt ez polgári értelemben. De mégis hagytam, meglepetten, de illedelmesen, mintha mi sem történt volna. Hagytam. Sőt, egyet még mozdítottam is a könyökömon, mintegy röpke nyugtázásként. Egy alig észrevehető, de fontosat. Nem is szerezhett volna tudomást senki a mi kis testi „párbeszédünk-ről”, de nagyon párbeszéd volt ez a maga módján, és testibb már nem is lehetett volna.

Így kezdődött tehát a csábítás és a csábulás egy nagyszerű nővel, és ez a jelenet még magyar viszonyok között is bizarr egy kicsit. Aztán, nyilvánvalóan, randiztunk egyet, de megint mulya voltam, mert nem mentünk föl egyből az albérleti szobámba a dolgok rendje és módja szerint, csak a második randink alkalmával. Azt hiszem, túl sokszor voltam én ilyen mulya...

Szép volt ez a teremtés, nagyon szép, és nőiesen kedves minden mozdulatában, minden huncutságában. Lehetett vagy harmincéves, plusz-mínusz egy éves, ahogy akkoriban kérde-

zés nélkül is elég pontosan meg tudtam ítélni egy nő korát. Ma már biztosan nagyokat tévednék.

Szőke volt. Nem az a hidrogénes szalmasárga, hanem a faluról eredően természetes, izmos szőke nő, aki küllemében is és minden más tekintetben is nyitott, erős és egészséges. Ez tetszett benne leginkább: a természetes, jó életerő, a női rafináltságot se nem ismerő, se nem becsülő okos nő, aki ha oda akarja adni magát valakinek, akkor odaadja egyszerűen és istenigazából.

Emlékszem, ahogy vetkőzött, az is minden szertartásosság és szerepjátszás nélkül történt, mintha például otthon vetkőzne lefekvés előtt. Ámbár, sietősebb volt egy kicsit.

Mindig tudtam, hogy nagyon szép teremtés, de amint a blúz, a szoknya, meg a választékosan, csipkésen, gyönyörűen fehér melltartó és bugyi lesiklott róla, egy nő állt előttem, aki... istenem nem akarok közhelyeket használni, de akihez hasonló, egészséges idomokat legutóbb görög szobrokon láttam. Ki is szaladt a számon, hogy Atyaisten, de szép vagy! Ebből a nőből a természetes hús-vér nő, a tökéletes egészség szépsége áradt. Nem hittem, hogy valóságban is létezik az, amit művészek a szépség elvont fogalmának ábrázolásával igyekeznek megközelíteni, néha meglehetősen tökéletesen és sikeresen.

Elvont, vagy nem elvont... az az igazság, hogy mohón nekiestünk egymásnak, mert azt igazándiból úgy kell, hogy közben az ember a csillagokat is képes lerúgni az égről. Istennem milyen ritka is az, hogy egy férfi és egy nő a végletekig „passzol”, és főleg, mindjárt az első alkalommal! Mondanom se kell, hogy ez azok közül a nagyon ritka esetek közül való volt. „Passzoltunk” is vagy hétszer-nyolcszor sűrű egymásutánban, mert istentelenül megtáltosodik néha az ember, és nem tud a másik gyönyörűségével betelni. Megtáltosodik az ember, csak legyen hozzá egy testben-lélekben tökéletesen illő társ. És úgy álljanak a csillagok. Ami ritkaság. Nagyon nagy ritkaság. Általában túl sok a rutin az alkalmi szerelmes együttlételekben, a köznapi

érdekesség, a kíváncsiság, a közhely, a szeretkezés csupán az alkalom kedvéért, vagy éppen a „miért ne”.

Ez a nagy összeállítás aztán úgy folytatódott, hogy sietnie kellett haza a tagbaszakadt férjhez, akiről egyszer fényképet is mutatott.

Érdekes, hogy az asszonyok mindig megmutatják a férj képét. Nem tudom, miért... A zsidó nő pedig mindig megmondja lefekvése előtt, hogy ő zsidó. Ezt sem tudom, miért teszik. Vallomás ez? Figyelmeztetés? Rang-megjelölés? Kisebbségi érzés? Vagy az ellenkezője? Nem tudom. Nem normálisak. Semmi értelmet sem találtam soha az ilyen „bemutatkozásban”.

Mínt hogy pedig egy női vendégnek „mosakodni” még az én kiváló albérleti viszonyaim között is körülményes lett volna, csak összekaptuk magunkat, és már mentünk is le az utcára. A buszhoz.

Jólesően szédült, amikor kilépett és talpra állt az ágyból, sőt a buszhoz való séta közben is belém-belémkarolt, hogy biztonságosabban lépjen. Miközben megjegyezte, hogy nos, amit nem kap meg az ember otthon, azt megkapja máshol. Érdekes megjegyzés volt ez, ugyanis a férj a képen maga volt a virulens nyers erő, sőt olyan „bika”, akire seregestül szoktak fölfigyelni a nők. Nem tudtam hát, hogy mi az, amit nem kap meg otthon. Igaz viszont, hogy fényképről ítélve egészen más típus volt mint én, vagyis egyáltalán nem hasonlított a süldőlánykori szerelmére egy csöppet sem. „Csak” férjhez ment hozzá.

Néha azt kell hinnem, hogy a nők igen aprólékosan válogatásak tudnak lenni szerető-ügyben, míg a férjhezmenés egészen más; a férjnekvalót biztosan más kritériumok szerint mérlegelik magukban és nem is minden szempontból kényesen. De a szerető és a férj más-más világ is. Két nagyon külön kategória számukra, ahogy horoszkópban is egészen más a Mars és a Nap jelentése.

Az enyhén felhőcskéken lépegető, kissé még mindig szédülgető szépség aztán, úgy melleleg, szinte a „bajsa alatt” re-

begve, mintha nem is nekem, hanem magával vetne számat, valami olyat mondott, hogy arra egyáltalán nem lehetek büszke. Azt mormogta félhangosan, hogy tulajdonképpen nem is vagyok valami erős.

– Erős? – kérdeztem magamban, és legszívesebben egyáltalán nem szerettem volna ilyet hallani, különösen ezek után, amit nem Is én, hanem valószínűleg ő számolt. Végtére is, és nagyjából számolva, hányan vannak, akik nálam „erősebbek”, mint amit én produkáltam éppen most? Ez még nekem is sok volt, ámbár ez is olyan dolog, hogy az ember éppen úgy nem tudja bizonyossággal, hogy hét-nyolc ölelés sok-e, vagy kevés, ahogy a férfi azt sem tudja igazán, hogy nagy van-e neki, vagy kicsi.

Így morfondíroztam magamban, mintegy látszólag elengedve fülem mellett az „értékelést”, ha ugyan igazi elemzés volt ez, nem pedig a férjes asszony pillanatnyi lelkiismeret furdalásának a visszahatása. Ugyanis, kívül-belül tiszta valaki volt ez a nagyszerű nő, aki, úgy is mondhatnánk, egy pillanatra „gyöngye volt”, mert asszony léteire belement egy kalandba, és egy kicsit talán jólesett neki, ha a „kalandornak” az orrára koppint egy picit komolyan, vagy viccből, akár volt alapja a koppintásnak, akár nem. De nem kellett volna mondja ezt. Ámbár csöpögni a búbajosságtól ezek után szintén nem illett volna a helyzet-hez. Mindegy, tény, hogy nem esett nekem jól ez a megjegyzés. Kedvem lett volna megkérdezni viccesen, hogy tulajdonképpen milyen színű is a kis májacsokád, kedvesem? Persze, nem kérdeztem meg. De sokáig tartott, amíg talán véglegesen kielemeztem a fura kiértékelést.

Strinberg egyik drámájában találkozik az ember valami ilyennel. A főszereplő ugyanis egész életében egy kis zöld ládikára vágyott, ám, amikor végre megkapta a sorstól, a színpadon előre lépve, forgatva kezében a ládikát, kissé tanakodva, kissé csalódva azt mondja, hogy „Ez nem egészen úgy zöld”. Lehet, hogy amikor az eltűnt nagy szerelem mása megjelent neki, „nem olyan zöldnek” találta azt a realitás fényében, mert

szentigaz, hogy egy dolog az álom síkja, és más a világos tér, a realitás. Meglehet, hogy neki is, a maga lelki ráncainak mélyéből azért buggyant felszínre a kissé csalódott megjegyzés. Tehát talán nem is személy szerint nekem szólt, nem a centikről vagy a teljesítményről, hanem az álom-és valóság karambolja feszengett a dolgok mélyén. Szeretném ma is, ha ez lenne a dolgok alján. Mindenesetre, évek múltán erre a valamelyest megnyugtató magyarázatra lukadtam ki, és ehhez is évekre volt szükség. Ámbár, továbbra is piszkálja a csőrömet, mert hátha nincs igazam...

Jött a busz, a szemek mély egymásba pillantásával és egy röpké puszival búcsúztunk el, és ballagtam haza erőtlő és egészségtől feszülve.

Kérdeztem közben magamtól ismét, hogy valóban nem lennék én „erős”? Azaz, simán kifejezve: nem egészen nagy a fütyim? Az ilyesmit egy férfi igazándiból sosem tudja meg, ugyanis meredt répákat csak nők látnak, míg férfiak másét abban az állapotban soha, vagyis nem tudhatja, hogy az övé a többiekhez képest „erős”-e, vagy sem. Nem mintha nem mindegy lenne ez. (Ámbár, a kutyafáját, tényleg nem lehet mindegy!). Elszórakoztattam magamat a régi viccel, amelyben a kurva mondja a kuncsaftnak, hogy „ki tud ekkorkától kielégülni?!”. Mire a férfi harsányan és öntudatosan feleli, hogy „Én tudok!”. De ez itt csak vicc volt, és valamelyest talán alkalmas arra, hogy elvicceljem a fontosnak érzett esetet.

Ami a lelki redőket és szinte már szervessé vált álmainkat illeti, a dolgok kísértetiesen ismétlődni látszottak, ugyanis néhány hónappal később nekem is, a „zöld ládikának”, vagy még inkább: az első nagy szerelem hirtelen felbukkant szakasztott másának szintén úgy hozta a sors, hogy „külföldre kerültem”, ami a disszidálás szónak csupán nagyon finomított variációja. Tehát, disszidáltam és ezzel végérvényesen eltűntem a csodás fodrásznő életéből. Lehet, hogy a megkapom, de elillan motívum áll ennek a szegény, gyönyörű nőnek az alapsorsában?

Ezt megelőzően persze továbbra is nőtt a hajam, és mint civilizált ember, hónapokig továbbra is nyíratkozni jártam, és a székébe továbbra is mindig véletlenül én kerültem sorra, és mindig kedvesen csevegtünk ollócsattogás közben. Egy idő után azonban nem tudtam nem észrevenni, hogy erősen domborodik a hasikája. A csevegések ettől fogva tompítottabbak voltak. Ő sem szólt a hasi titkáról én se szóltam, inkább okosan mellébeszélünk, mint a beavatottak, akik egy finom titokról közösen hallgatnak.

Mondanom se kell, hogy már nem volt több kalandja a könyökömnek, hiszen egy várandós nő más szférába kerül ilyenkor, játékos frivolság helyett komolyra fordulnak a dolgok. Mindketten tudtuk, miről van szó, mindketten tudtuk azt is, hogy ez az egész rendhagyó eset a maga módján nagyon-nagyon szép volt, felejthetetlen is, és jó, hogy megtörtént velünk.

Szép volt? – kapná föl a fejét erre minden erkölcscsósz, mert ugyebár, miért szép az, ha egy férjes asszony gyereket fogan egy szeretőtől és megtartja azt, a férjet alaposan félrevezetve!

Nos én magam sem tartom ezt a tényt „rendesnek” a szó közerkölcsös értelmében, de van más mérce is a világon. Van, amit úgy hívnak, hogy sorsszerűség, meg olyan is, mint például a természet (végül is mindig okos) cselvetése, ami egyebekben úgy is kezdődik, hogy a férfi és nő „párási” kedvének csúcsát a természet akkorra időzíti, amikor még jóformán be sem nőtt az ifjak fejelágya. Továbbá, a természet szelektál is, meg alkot is, és így vagy úgy összehoz párokat, és ebben a sorsszerűséget nem nehéz, fölfedezni.

Van, amikor csak egy utódot akar látni a sors ettől meg ettől a valakiktől, és slussz.

Azt hiszem.

Ami meg a férjezettséget illeti, világbotrány és családirítások tömege következne be, ha egyszeriben kiderülne minden gyerek igazi apjának a kibenléte. Mond valamit az a tény is, hogy

nem akadékoskodik még a legerkölcösebb közerkölcs sem annyira, hogy a nemzőapa kiblenlétét minden esetben kötelezően és világosan meghatároztatná. Ennyire a közerkölcs sem hülye.

Ezt csak a dolgok megideologizálására hozom föl. De van benne valami.

Hogy tovább spekuláljam a történet szálát, valahogyan, nem is lett több randink. Ma sem tudom, miért nem. Talán, mert az máshová vezetett volna, de kétségtelenül igazi szeretettel viseltettünk egymás iránt, és nem mint holmi cinkosok, hanem mint két rendes ember, aki csinált egyszer egy „őrültséget”, egy nevezetesen gyönyörű őrültséget, és azt melengeti magában, anélkül, hogy ismételni akarná, mert az ismételés már csupán ismétlési kísérlet lenne, és kár lenne másodlagossággal folytatni azt, ami akkor sorsszerű volt és abszolút tökéletes.

Romantikus lennék talán? Azt hiszem, az átlagembernél jóval nagyobb adag racionalizmus van bennem, bár tagadhatatlan, hogy egy legalább ugyanakkora adag romantikára való hajlammal is megáldott engem, aki megáldott. Nem ember az, aki elfojtja, vagy letagadja a romantikusságát, vagy egyszerűen nem tudja azt helyesen kezelni. Ennek tudható be, hogy több mint harminc év után, amikor Amerikából először látogattam vissza szeretett hazámba, a tengernyi sürgős-forgós teendő közepette okvetlenül elmentem a régi helyre, az utcába, ahol az egykori vacak kis szerkesztőségem irodája volt, és amivel srégen szemben volt a nevezetes fodrászüzlet. Tudtam, hogy harminc év után elenyésző esély van arra, hogy ott találjam az üzletet, a megszokott borbélyszékemet, és a szép szőke angyalt, mintha semmi sem történt volna, de elmentem, mert vissza kell térjek oda, ahol a kör elkezdődött, és ahol talán le is zárul az a bizonyos kör. Aztán, amint sejtettem, az álom síkja és a realitás tere válaszolt a kíváncsiságomra, mert amit volt szerkesztőségem helyén találtam, az éigig érő és hatalmas üvegpalota volt, egy OTP épülete, bár a vele srégen szemben lévő fodrász-

üzlet ott volt még. Csak éppen egy poros táblával az ablakában: Megszűnt, elköltözött.

Szomorú látvány tud lenni egy ilyen poros kirakat.

Harminc év egy fél emberöltő, ha úgy számítjuk. Ennyi idő alatt akár nagypapává is előléphettem, ha nagyon számolgatni kezd az ember, ám az időt nem csak nem lehet visszaforgatni, hanem van olyan is, hogy végérvényes a szakadás, és punctum. Kegyetlen zsinór tud lenni az idő!

Ilyés Gyula szerint az irodalom legszebb verssora Petőfitől van: „Lehull a virág, eliramlik az élet”. Istenem miért is folytat az élet, miért örökáramú folyó, miért nem tó, miért nem nyugodt, örök tenger, mint az ég!?...

Ez így végződött tehát, így zárult be egy fontos kör... Sajnálattos, hogy végződött. Azt sem tudom tehát, hogy fiú-e, vagy leány, vagy éppen ikrek, sőt, a szép szőkeségnek a nevét sem tudom, hogy utánaérdeklődnék, és ezt nagyon szégyenletesnek tartom. Rémlik, hogy Irén volt a neve, de mit ér egy rémlik a gyakorlatban, különösen annyi év után! Fájdogál mindez egy kicsit így, utólag. Sőt nem is kicsit. Az ember ugyanis szeretne folytonosságot és értelmesen világos láncolatot látni az élete ívében, magyarázatot tettekre, rendet, logikát tudni az események egymásból következésében, összefüggést, kerekiséget akkor is, ha az események, ahogy mindinkább észreveszem, nem okvetlenül vagy nem csak logikusan tudnak összefüggni. Különösen az összetalálkozások, a szerelmi történetek, vagy éppen a szerelem-gyerek áldásának bekövetkezése nem okvetlenül terveződik, nem megokolható, vagy megalapozható dolog. „Csak” megtörténnek az emberrel az ilyesmit, ha megtörténnek, vagyis a sors, az egyáltalán nem logika srófjára járó sors sokkal jobban tudja, vagy csak ő tudja egyedül, miért történnek dolgok úgy, ahogy azok megtörténnek.

Szeretettel és szomorúan – megadom magam.

Inni kell erre egy bánatos pohárkával.

A kevés nagyon fontos valakik közül ő volt az egyik, akire emlékezni fogok a síromig, névvel, vagy név nélkül, de örökre.

A női lélek rejtelseiről jut most eszembe valami más. Ez is nagyon régen történt, ámbár nem velem, de tanulságos ügy ez is, ami a lelkekben meggyökeredzett szervültséget illeti. Szép Ilonka jut most eszembe, az ötvenes körüli, tényleg szép, derék és teljesen fehér cigányasszony, aki mint nagyon szeretett és állandó „udvari jós” tartozott a közvetlen társaságunkhoz a feleségemtől volt szeparálás előtt, és a továbbiakban is. Mert az az igazság, hogy rendkívüli, igaz jósnő volt, mindamellettt hogy kellemes és okos teremtés. Őtöle hallottam az elgondolkoztató történetet a magyar lánykáról, aki terhes lett egy néger diáktól. A fiú visszament Afrikába, a lány pedig maradt a sötét-barna csecsemővel, mindörökre minimálisra szűkült társadalmi kapcsolatokkal, csöndes kirekesztésre ítélve, tetteért tehát alaposan meglakolva, hiszen se nem szokványos, sem pedig nem normális dolog nálunk néger gyerek magyar lánytól. Mindemeltett a gyerek is szenved a se ide, se oda nem tartozástól, amíg él. Tragédia az ilyen eset mindenképpen, noha a társadalmat csakis felforgatni való tömegnek tekintő sajtó és más „okossági”, és „korszerűségi” mese igen serényen igyekszik terjeszteni Amerikában is, másutt is, mindenütt a fehér territóriumokban, hogy nem fajkeveredés ez kérem, hanem modern, és politikailag is helyes egy-egy félvér itt-ott, bármely családban.

Na, nekem erről megvan a magam kis véleménye.

De nem is erről van szó, hanem egy női lélek bontakozásáról, és bizonyos benyomások szervüléséről. Többször elspekulálgattam már erről.

Szép Ilonkát, aki hivatalos volt a legkülönfélébb társaságokban, egyszer egy lányát egyedül nevelő asszony kérte meg egy kis jóvendőmondásra. El is ment és jósolt is. Ment is a dolog rendesen, kivéve, hogy az akkor 14-15 éves kislány sorsában egy fekete férfit látott Ilonka. Azt mondta, hogy egy fekete férfi lesz a párja egy időre, ami eltér egy kicsit a cigány jóvendő-

mondás szókészletétől, ugyanis, a fekete hajú embert mindig hollófeketének mondják, a szőkét aranszőkének a barna hajút pedig gesztenyebarnának.

Az anya a fekete férfi kitételt könnyedén elfogadta, ugyanis van aki szőke, van aki fekete... Igenám de azt is mondta Ilonka, hogy a fiatal férfi vissza fog térni Afrikába.

– Mi az, hogy Afrikába? – csattant föl az asszony.

– Hát Afrikába, vissza, haza, – mondta Ilonka.

– Miért Afrikába, haza? – kérdezte az asszony megrökönyödve.

– Miért? Mert fekete.

– Milyen fekete?

– Hát olyan, fekete, mint ez a néger fej, ez a majolika szobor itt a sublóton – mutatott föl Ilonka.

Az anya nem hogy felzúdult, – mesélte Ilonka – hanem leköpött engem, és kidobott, hogy lábam sem érte a földet, mert „ilyen gyalázatosakat hazudozni itten nekem kérem össze-visz-sza...” stb... stb.

Ez volt Ilonka jósnői pályájának az egyetlen szégyenletes mélypontja, de ez igazán szégyenletes volt és igazán mély.

És mit ad Isten, múltak a hónapok, és a szobor továbbra is ott állt a sublóton, a lány ágyával szemközt; az ifjonti hormonok már viharoztak a lányka testében, mint ebben a korban minden lányéban, s közben (hogyan mondjam,) „magához nyúlt” időnként, miközben révülten bámulta a házban lévő egyetlen férfi képmását a sublót tetején. Az szelíden tekintett le rá egész idő alatt, különösen pedig az élvezet csúcspontján.

És mind gyakrabban, szinte rendszeresen „szemezett” a fekete arccal, mígnem észrevétlenül, a testét elöntő forró hullám gyönyörű érzése kezdett teljesen egybeesni a szelíd fekete arc szépségének látásával.

A többi már a sors dolga volt. Találkozott egy tánchelyen egy arccal, egy nyurga, szép fekete fiú arcával, és az ismerős forró hullám ugyanúgy öntötte el a testét. Táncoltak is, hazafelé

pedig csókolóztak is egy kicsit, aztán rendszeresen találkoztak, aztán...

A többi úgy következett el, ahogy Szép Ilonka megmondta, mert ő tényleg tévedhetetlen volt.

Szervülés. Én így nevezem a jelenséget, mert nem tanultam elég pszichológiát, így tehát nem tudom az idevágó hivatalos terminust. Pedig biztosan van. De tudom, hogy élmények megmaradnak, néha szinte szerves részé válnak a lélekben. Ha apa is lett volna a házban, egészen biztosan más lett volna a férfiideálja.

Érdekes, hogy mennyire nem felszínes dolog ez. Akármerre nézek, nyomaiban, vagy a maga teljességében mindig fel tudom fedezni a hajlam, az érdeklődés, a választás specifikus voltának a nyitját a különösen alakult kapcsolatokban.

Némely barátom szerint önelemző vagyok akár jó dolog ez, akár nem, mindenesetre az is igaz szerintem, hogy másokat is legalább annyira elemző pillantásokkal kísérek, hiszen valahogy az élet egyik célja az is, hogy megértsük magunk körül a világot, és persze, a magunk kis belső világát is a nagy külső világba rendeződötte. A legtöbb ember csak értetlenül csóválja a fejét, ha egy magyar lányt lát az utcán négerbe karolva sétálni, vagy ha egy babakocsiban egy aranyos, de nagyon fekete arcocská mosolyog. Hidat én sem tudok építeni, de valahogyan egy kicsit jobban sejtem az ilyesminek a lehető egyik-másik okát. És pont azért, mert igenis, ide figyeljete barátok, nem csak magamat elemezgetem. Meg aztán, Szép Ilonka is segített ebben egy kicsit. Szép Ilonkának, egyébként, érdekes szerepe volt az én életemben is. Első feleségem nem nagyon, de Cica-fül többször is konzultált velem, amikor már hervadozóban volt a románcunk, sőt a link Zsuzsa is kikérte a véleményét egyszer-egyszer. És, én is.

Ha mégis egy kis tápanyagot akarnék adni az önelemzésemet emlegetőknek, Hemingway esetét hoznám föl most, hogy átgondolok egyet s mást. Nem létező életrajzíróimnak is (haha) alkalmas anyag lehetne egy kis önboncolgatás. Aránylag ismert dolog, hogy megkérték egyszer a tömörpróza-írásnak világbajnokát, Hemingwayt, hogy írjon egy regényt, ami a lehető legkevesebb szóból áll. Tudnivaló, hogy mindig megszámlolta, hány szót írt aznap, és ha nagy szám jött ki, nem szerette, mert úgy érezte, hogy akkor biztosan híg volt, amit írt. Ki így bogaras, ki úgy. Az abszolút szűkszavú regény ötlete tehát tetszett neki, és firkantott is egyet, hosszú gondolkodás után. Hat szót használt hozzá. Így hangzik angolul: „For sale, baby shoes, never used”. Magyarul: Babacipő eladó, sosem viselték.

Roppant mély tragédiát ír le ez a mondat, fájdalmasat, iszonyatos bánatot. Egy egész regényre valót. De mint játék is érdekes, melyhez hasonlóval magam is próbálkoztam egyszer, méghozzá alaposan benőtt fejelágglyal.

Ezt írtam nem hat szóval, hanem öttel, mert a mi nyelvünk, ez a csodanyelv, még ekkorka esetben is megmutatja, hogy tömörebb, mint akármelyik másik. Így szól az én „regényem”: „Szerethetett volna engem is valaki”. Vagy egy másik regény: „Igaz szeretőm sosem volt”.

Tömörnek tömör is mindkettő. Ez utóbbi, ráadásul, csak négy szót használ, de ez nem kisebbíti a tragédia mértékét. És mindkettő kifejez egy-egy regényrevalót. De főleg az a fura, sőt megdöbbenő, ha meglett korában valakinek ezek a mondatok ötlenek föl kapásból, jóformán, mintegy élete összegzéseképpen. Nem állok messze az igazságtól, ha megjegyzem, hogy ezek a „regények” valószínűleg nem ritkaságok az emberek élettörténetében, mert szeretni lehet, sokszor is, nagyon sokszor is, de szeretettnek lenni! Ez már a dolgok nagyon ritka esete. Goethe szerint is, pedig nem volt buta ember. Biztos va-

gyok benne, hogy sokan nem is élék át ezt az igazi csodát egyszer sem.

Menjek bele a részletekbe?

Személyeskedjem magammal? Hiszen önvizsgálat is ez a bozogatás.

Kezdjük azzal, hogy anyja mindenkinek van, tehát a szeretet őstalajában cseperedik föl az ember. Már akinek nem hal meg az anyja, mint nekem, mielőtt még eszesedtem volna annyira, hogy nem csupán kis-állatka-ösztöneimmal, hanem a maga tudatos és konkrét voltában is át tudtam volna élni a csodát: az anyai szeretet ősi fészekmelegét és kerek csodavilágát. Nekem tehát, sajnos, így kezdődött, vagyis, a legigazibb szeretet meg nem ismerésével, az igazit pedig nem helyettesítheti senki más. Mostoha anyám nem volt éppen rossz, de az volt benne a csalás, hogy serdülőkoromig azt hittem, hogy ő az anyám, és a szeretetéről azt hittem, ez az anyai szeretet. Ha hiszen!...

Volt is, hogy sóhajtottam, amikor egyszer-egyszer, amikor futólag eszembe jutott a hamisított anyai szeretet ténye, mert kétségtelenül föllebbent ez a gondolat is itt-ott, bár nem túl gyakran, legfeljebb alaposabb ilyen vagy amolyan érzelmi melléfogásom után, amivel, ugyebár, tele van minden halandónak az élete. Balfogásaimra és melléfogásaimra valamelyest, legalábbis halványan, mintegy magyarázatul szolgált néha a tény, hogy érzelmieket tekintve nem természetes módon kezdődött az életem. Meglehet, hogy másnak más lenne a véleménye, de nekem, aki igazán ismerem magamat, az a meggyőződés, hogy igenis, voltaképpen „minden félrecsúszott nyakendőmben” az igazi anya nélkül volt fölcseperedésem titka is áll, tudatosan is, sőt, ami sokkal lényegesebb: a tudatalattimban. Magam, én nyugodtan és csöndes meggyőződéssel vallom ezt, anélkül persze, hogy sokat foglalkoznék a megmásíthatatlan ténnyel. Tehát, sosem mindennapos mentegetőzésnek tartottam kéznél a „eredendő defekt” magyarázatát. Sőt, bizonyos fokig nem is bánom, hogy így esett meg, ha már megesett,

ugyanis teljesen szabályosnak lenni sem okvetlenül nagyon jó, mert az óhatatlanul magában hordhatja az átlagosság veszélyét is, amire aztán végképp nem tudnék büszke lenni. Mert átlagosnak lenni, a többiekkel egyöntetűnek lenni nem nagy dicsőség, hiszen a közészer egyenlő a színtelenséggel is, sőt esetleg a minden dinamikát nélkülöző bűn-unalommal is.

Határozottan vallom inkább, hogy színesebb és gazdagabb volt a tulajdonképpen ficamodott, rendhagyó életem, mint a legtöbb papás-mamásé, hiszen az átlagossághoz nem kötött lélek nem éppen és nem okvetlenül csapong szerencsétlenül az életben, hanem alkalomadtán szárnyal is, méghozzá olyan szírvány-ívet is alkalma van megjárni néha, amilyeneket a rendes lélek sosem él meg, sőt igazán el sem tud magának elképzelni. Ráadásul, ezzel együtt, vagy ennek ellenére, vagy pont ezért, mindig mindenben szerencsés voltam életem folyamán.

Ilyen vagyok tehát: szabálytalan, (mint ahogy a körhöz képest az ellipszis is szabálytalan), aki nem éppen szabványos pályát fut be ebben az inkarnációjában.

Kösz mama! A kutyafáját!

Nem tudom, hogy ezért-e, vagy másért, de a nőkkel való viszonyaim is mások voltak és valamelyest sajátosak is abban a korban, amikor az ember legtöbbet kandúrkodik.

Mikorra esett nekem a kandúrkodás csúcsa?

Azt hiszem, nálam körülbelül harminc-és harminchárom éves korom között lehetett, vagyis a hatvanas évek végén, legalábbis erre utal az átélt szeretkezések változatossága, mennyisége, sőt tömege, valamint szeretői kapcsolataim érdekességei és néha meglepő sajátosságai.

Ma egy kicsit nosztalgiával gondolok arra a tényre, hogy a jelzett időszakban akaratomon kívül is nők kedvence lehettem. Nem szétszedtek, csak cibáltak, mintha hirtelen felbukkant szabad préda lettem volna nekik. Meglepő, hogy nős koromban ugyan be-becserkészett engem néha egy-egy nő, én meg őket, talán azon az alapon, hogy nem ember, akinek nincse-

nek kalandjai, bár az sem, akinek egyebe sincs, mint kalandjai. De különválásom mintha egy zsilipet nyitott volna ki, úgy özönlöttek, méghozzá olyan köztisztelőben álló ismerős nők is, akiket korábban el sem tudtam volna képzelni az ágyamban jajgatni-nyögni a kéjtől. Ez a hallgatag lesben állás és utána a rázmúdulás utólag egyáltalán nem tetszik nekem. Jöttek, és nem azért, mert szerelmesek voltak belém, hanem mert már régóta méregethettek magukban, mint sima szexpartnernek való, és amikor végre nem volt akadály...

Talán más férfinak is van ilyen zuhatagos periódus az életében.

Nálam az volt némileg bizarr, hogy jöttek seregestől, noha lényegében mindvégig magányos lélek voltam, sokszor keserűen magányos, kis lappangó nyavalyákkal „megáldott”, kimerült és agyondolgozott valaki. A nők rá se hederítettek minderre, talán személyemre sem, mert megkergültek az alkalomtól. Az is lehet, hogy megkergültek vagy a külsőm miatt, amiről nem tehettem, vagy az akkori erős férfiúi feromon-kibocsátásomtól (amiről szintén nem tehettem, mármint fajlagos kanszagomról), de tény, hogy a nők elég rendesen és sorozatban vadultak meg. Volt, amelyik könnyed csapodárságával, vidám és aranyos huncutsággal ajánlotta föl magát, volt, aki kemény és vaskos sorsszerűségből, volt, aki mellesleg, és volt olyan, aki jóformán a széplélek romantikus ihletettségével sietett a Petőfi Sándor utcai szobám ágyába. És volt aki... de az az igazság, hogy a skála roppant színes teljességét kellene felhoznom, ha lenne valami értelme, azokat is felemlítve, akikhez igazi sors-szálak fűztek, és azokat is, akiknek nem csak most, hanem aznap sem tudtam a nevét, csak jókedvűen „dugni” jöttek a jóformán semmiből, és ugyanúgy az idő és az emlékezet ürességébe il-lantak: a semmibe.

Ott volt például az a Marika névre hallgató és félig már el-vált 26 év körüli nő is. Hogy őszinte legyek, nem is emlékszem, hogyan csöppent az ágyamba, mert a megszokott színvonal-

tól eltérően ez az egyébként szép nő szimplán és nagyon prolis volt. „Gesztenyebarna” volt, csinos és formás, de mindenestül: prolis. Öltözködésében is, viselkedésében is, szókészletében is. Rájöttem már régen, hogy nem minden nő hordja magában a különlegeset, az egyedít – és főleg nem a nagyszerűséget. Ez a teremtés a kisserűséget hordta magában. Ha pedig csak ennyi az egész, ugyan mi lenne rajta elemezgetni való? De tény, hogy többször is találkoztunk többször is élveztük valamennyire az együttlétet, hiszen egy nő és egy férfi általában elég rendesen elboldogul egymással testi helyzetekben. Lehetséges persze az is, hogy tömény proliságán túl nemesebb oldalai is voltak (ha voltak, és lehet, hogy voltak), csak éppen azért nem váltódtak ki belőle azok, mert a lélek nemesebb fele csak akkor bontakozik ki egy kapcsolatban, ha a felek lélekben is összeillők és egymást támogatók, kiegészítők, serkentők, ahogy például egy költő szerint: tűz tüzet lobbant. Mi természetesen nem nagyon lobbantgattunk semmit. Rá valószínűleg azért emlékszem, (tényleg biztos is vagyok benne, hogy Marikának hívták,) mert a mi kis kalandunkban olyan emlékezetesen tűnt ki a maga sívárágával a többiek közül.

És mit ad Isten, egy szép napon ő is terhes lett! Marika, a proli. Hiszen a proliság sem és a nem összeillőség sem tud változtatni az alapvető biológiai folyamatokon. Telefonon informált az esetről. A szerkesztőségben hívott föl, és a tőle megszokott szimplasággal azt mondta, hogy „nem jött meg”. És ahogy érzi, nem is késés ez, hanem nem is fog megjönni.

– Jajj Istenem, most mihez kezdjek? – sópánkodott a telefonban, ámbár mindjárt válaszolt is a szónoki kérdésre, mondván, hogy „akkor most mindjárt vissza kell menjek a férjemhez, de nagyon gyorsan, mert még mindig visszacsinálható a szituáció”. Mármint a különélése. Ez volt tehát a „szerelem”, a nagy kérdés, és rá kapásból a válasz.

A tőlem telhető udvariassággal rá is hagytam a gusztustalan megoldást, mert más alig volt elképzelhető, és nem csak rajtam

múlt, hogy többé nem is találkoztunk. Ilyen üres volt ez az egész, ilyen lélek nélküli közepes testiség egy ugyanennyire lelketlen megoldással.

Rossz szájjal gondolok rá ma is. Remélem, Isten majd ad erőt és egészséget, hogy el tudjam felejtetni az egész históriát. Mert nem emberi, hanem alacsonyrendű állati „szerelem” az, ha nem érzi benne az ember a sors jelenlétét egy szemernyi sem, a kacagó, vagy fájdalmas, vagy édes sors jelenlétét, csupán a test öl-melegét, és ezen kívül semmit, de semmit... El tudom képzelni viszont, hogy a mindinkább szisztematikusan leprolisított embertömegekben sokszor valóban csupán ennyi az egész: csakis merő testiség, csakis bármely variációjában a megoldás. Vagy az óvszer, ami önmagában is eleve távolságtartást fejez ki. Feszültség nélküli sivár drámák az ilyenek, nem feloldódással, hanem szétfoslással. Én azonban, minden bizarr kandúrkodásom ellenére is szeretném azt hinni, hogy végtére is embernek születtem, egészen biztosan nagyon is gyarló embernek, de lélekkel születtem, nem pedig emberszabású féllálatnak, és nem is olyan rossz ez így. Meg is szoktam már.

Rendben van, hogy ostoba esetekben is jön egy gyerek, rendben van, hogy házasságon kívül jön, de a gyerek, hogy úgy mondjam, kettőnk lelkéből lelkedzett kell legyen, és akkor Isten és ember előtt okvetlenül és boldogan vállalandó. De így? Csak, mert egy liba lefeküdt párszor? Milyen további közös élet következhetne ebből neki is, nekem is, a gyereknek is?

Persze, mondhatná az, aki nagyon nagyokos, hogy akkor miért feküdtünk össze, tudván, hogy annak következményei lehetnek?

Jó kérdés az ilyen. Azt hiszem, a „miért ne” tipikus és lapos esete volt ez, kérem szépen, mert van ilyen is, és ha már első pillanattól kezdve nyilvánvalóan semmire se vezető a frigy egy amúgy szép nővel, melyik férfi válaszolna rá mást, mint azt, hogy „miért ne”? Csakhogy tényleg gondolkozni is kell néha, mégpedig idejében, mert igazság szerint a válasz az kellene

legyen, hogy éppen és pontosan azért NE, mert lélektelen az egész.

Számár egy alak voltam, kötözni való számár! Mint az életben sokan mások és sokszor.

*

A sok elfelejtett női név közül még egyre mindig emlékezni fogok, mert úgy mutatkozott be, hogy Melinda. De a nyakamat teszem rá, hogy úgy volt ő Melinda, ahogy én. Csak „dugni” jött, és annyira titokban, hogy előttem is titkolta az igazi nevét, pláne, hogy valószínűleg asszonyneve is volt. Meg kellett volna kérdezzem azt is, de nem kérdeztem. Udvariasságból. Különös, hogy magára a Melinda névre még igen jól emlékszem, de az arc, és az egész személy képe szinte teljesen hiányzik az emlékezetemből. Egy álnév és egy fehér folt maradt az egészből csupán.

Fene egy szerelmeskedés az ilyen.

Mira esete is érdekes volt (névvel együtt), mert valahogyan sajátosan szelektál a memória. Van, akiből nagyon sok megmarad.

Úgy kezdődött, hogy nem tudom már melyikünk szólította le a másikunkat, de megszólítottuk egymást a közeli presszóban. Ott ült egymaga az enyém melletti kis kerek asztalkánál. Egymásra mosolyogtunk, aztán egyikünk, vagy másikunk elnevette magát és félórán belül az ágyamban voltunk.

Már első pillantásra látszott, hogy nem idevalósi. Azt hiszem, egyből angol uralkodóházbeli, magányt kereső turistának néztem. Nem is beszélt magyarul, csak angolul, tehát ezen a nyelven folyt köztünk a szó. Szép volt, sudár és nagyon barátságos. Jó növésű, telivér paripák ilyenek: hosszú, széllobogtatta szőke „sörény”, eszményien izmos test, és viháncos járás. Az persze rögtön kiderült, hogy nem az angol királyi házból való, hanem Szerbiából. A férjével jött valami üzletelős útra, és most ráért egy kicsit. Az enyhe csalódássorozat itt kezdődött,

és tovább folytatódott. Nem számítom a csalódások közé, hogy nagy meglepetésemre, „borotválkozott”, akár a szexmagazinok delnői szoktak újabban. Terjedelmes volt az, és kissé borostás. Észrevett rajtam vetkőzés közben egy kis meglepődést, és meg is kérdezte, hogy nem tetszik ez így?

– Tetszik, tetszik, persze, hogy tetszik, de szoknom kell hozzá, mert ilyet nem láttam még. És valóban, nem is nehéz hozzászokni, hiszen belülről a borostás micsoda is éppen olyan kellemes tud lenni.

Egyből arra gondoltam, hogy biztosan boszniai eredetű szerb lehet, ahol ugyebár, sok a muzulmán vallású, tehát a szorgosan „borotválkozó” nő, de nem boszniai volt a melles szentem-lelkem, hanem belgrádi, és muzulmán már azért sem lehetett volna, mert nyakában a vékony láncon egy szerb-ortodox kereszt lógott, ilyet pedig muzulmán nő életében nem hordana. Ezzel együtt, jókedvűen és barátságosan viseltettünk egymás iránt, mintha régi haverok lennénk, de valahogyan percről percre kevésbé látszott angol királyi paripának. Mondta, hogy ő ugyan nem boszniai, de van egy tartós és régóta stabil szeretője, aki viszont tényleg boszniai katonatiszt. De jól élnek a férjjel, két szép iker-fiút szült neki. Mutatta is a nyúlánk fiúk fényképét, olyan büszke volt rájuk és arra, hogy mellesleg ígéretesen jó vízipólósok az ifiben.

Nem kellett sok ész ahhoz, hogy megértse az ember, a borotválkozás a katonának szólt, nem pedig a férjnek, vagy a divatnak. Nem tudom, mikor esik le a férjnek a tantusz, de igazán nem is érdekelt a házaseletük. Élete viszont annál érdekesebb volt. Mesélte is a történetét, mert nem siettünk. Már az is érdekes, hogy ő véletlenül született. Anyja fiatalon és egészen váratlanul esett teherbe egy magas rangú szerb katonától, aki azonnal le is lépett, őt meg megtartotta és meg is szülte az anyja. Ez a gyerek volt tehát az angol paripa. Lám, vannak ilyen kezdetek is. Mindemellett, nem volt rózsás a gyerekkora, ugyanis nem volt lakásuk. Abban a fővárosban sem lehetett akkoriban köny-

nyen lakáshoz jutni. Viszont a bőrgyárban dolgozott az anyja, sőt a nagymama is, és annyira megesett a gyár szíve az egyébként nagyon rendes asszonyokon, hogy odaadta nekik a gyár egyik melléképületében a garázsféle helyiséget, ahová már csak egy WC és egy mosdó kellett. A paripa ott nőtt föl tehát. És nem is voltak egyedüliek ebben a helyzetben, mert volt három másik, hasonlóképpen szakadt család is ott, aki ugyanígy kapott a gyár területén „lakást”.

– Tulajdonképpen nem volt rossz – mondta a szőke telivér. Munka után a gyár kapuja bezárt, magunk maradtunk, és azt csináltunk, amit akartunk – emlékezett. A másik három családnak is voltak gyerekei. Mind fiúk. Összesen öten. Én voltam köztük az egyetlen lány, és mindnyájan körülbelül egyidősek voltunk. Az évek múltak, és úgy nőttem föl köztük, mint fiú. Verekedni is megtanultam – mutatta a rendkívül nőies kis öklét. És nagyon élveztük, hogy zárás után mienk volt a gyár. A nagy kaput nyitni és zárni tudtuk a fekete- és piros gombbal, és csak azt engedték be, akit akartunk. Az első „szerelmeskedés” is ott történt. Kilencéves voltam akkor – vallotta. Persze a szerelemről nem tud semmit egy kilencéves lány-fiú, és nem is találtam benne sem jót, sem rosszat, ahogy így utólag megítélem. Az első fiúval sem volt valami különösen érdekes, a másikkal sem, a többivel sem. A szex valahogyan csak hozzátartozott az együttesünkhöz, a játékhoz, és évek múltak el, mire rendesen el tudtam élvezni – mesélte, visszarévedve a régi szép időkre.

– És hol volt apád ezalatt?

– Tudtunk egymásról, találkoztunk is egyszer, de már asszony koromban, mert megcsinálta a végrendeletét, és rám is hagyott valamit, de sértően kicsit és keveset. Találkoznunk kellett, ki kellett verekedjek belőle annyit, amennyi megillet engem. Sikerült. De sosem volt ez apa-lánya viszony, ez csak a jó módú apa és elfelejtett lánya ütközése volt. Látni sem akarom többé. És hogy őszinte legyek, egyáltalán nem is hiányzik – mondta elgondolkodva.

Igen, az ember azt mondja, hogy nem hiányzik, mert idővel sikeresen begyakorolta már a vállvonogatást, de az életútban biztosan nála is ott volt állandóan a hiányérzet. Én már tudok egyet-mást erről.

– És hogy mentél férjhez? Csak nem valamelyik gyerekkori fiúhoz?

– Persze, hogy nem. Ez egy másik link alak volt. Nem önszántából mentem hozzá, hanem mert terhes lettem ettől a nagydarab lókötőtől, és komolyan kell venni az ilyesmit. A gyerek miatt. Mondtam is neki többször, hogy az első és legfontosabb nekem az első fiú, a második legfontosabb a percekkel később született másik fiam, és te vagy hosszú szünet után a harmadik fontos valaki nekem, és slussz. De azért elég jól megvagyunk, csak hát ez is inkább seftel, semmint dolgozna.

– És hogy jövök én a képbe, – kérdeztem.

– Milyen képbe?

– Hát abba, hogy itt fekszel az ágyamban, aránylag frissen borotváltan.

– Ó, nem kell a dolgoknak olyan nagy feneket keríteni! Nem rossz nő vagyok, hiszen nálam oroszlánabb anyát el sem tudnál képzelni, de nekem más a véleményem a szerelemről. Olyan vagyok, mint egy férfi, és ahogy a férfiak is egyből „arra” gondolnak, én is arra gondolok. A különbség csak annyi, hogy a férfiak meg akarják hódítani a nőket, és küzdenek néha, én meg mégis nő vagyok, tehát csak annyit kell tennem, hogy hagyom őket hódítani. A tetszetősebbeket. Ennyivel könnyebb nekem.

– De hiszen van férfi és nő között olyan eshetőség is, hogy belebolondulnak egymásba, van sors, van amit úgy hívnak, hogy szerelem.

– Ugyan már! Tudod mi van? Egy jóleső szeretkezés egy szép férfival. Ez van. A kurac van – mondta ezúttal ékes szerb nyelven megnevezve a férfiak fütyijét. Ez van! A többi? A többi csak Hollywood – mondta teljes őszinteséggel a lobogó sörényű angol telivér, és még azt hittem, hogy percek alatt betörtem ezt a

szép paripát, de nem kellett betörni itt semmit. Tehát, ha akartam volna, se büszkélkedhettem nagyszerű és gyors sikerrel. Inkább úgy áll a dolog, hogy ma én voltam neki a gyors hódítás, és húzhatja a strigulát, amit minden hódítás után jegyez. Holnap talán megint húz egy strigulát valaki új hódítás után. Persze, minden Hollywood nélkül.

Jól kinéz ez az egész ügy, hogy úgy mondjam!

Öltözködés közben, látom, amint nekem háttal állva a bugyiját húzza föl, hogy van valami a háta közepében, amit nem vettem észre eddig, és ami nem tetszik.

– Mutasd csak! Mi ez a csúnya seb a hátad közepében? Akkora, mint két-három levélbélyeg egyben.

– Ja, az? Nem tudom. Már akkora? Évek óta van ott valami, néha viszket egy kicsit, de nem törődöm vele. Ha viszket, megvakarom amennyire elérem, néha le is kaparok egy kis vart.

– Angyal, ezt a kis viszketős valamit lehet, hogy melanomának hívják.

– És az rossz?

– Lehet nagyon rossz is. Bőrrák is.

– Komolyan mondod?

– A legkomolyabban. Rögtön mutasd meg egy bőrgyógyásznak!

– Megígéred?

Ha „szervüleőről” van, szó, ez a szerencsétlen, szép paripa egy érzelmi gubancot hordoz magában, egy akkora és olyan többretegű gubancot, amit nem lehet kibogozni már, és tényleg csak az meggyőződése lehet rá a válasza, hogy „minden más csak Hollywood”.

Istenem, voltak ilyen, meg amolyan „sikerek”, mert felhőtlen és kivételes időszak volt ez, forgalmas, napsugaras idők, amikor az embernek jól állnak a csillagai és minden sikerül. Ámbár az is lehet, hogy nem tisztán és csakis személy szerint nekem szóltak a sikereim. Gondolok is néha arra, hogy a nők körében volt (Istenem, csak VOLT) sikereim lényeges velejárója

volt az is, hogy nálam mindenféle korlátozás nélkül lehetséges volt egy nőnek egy jót szeretkeznie. A lakáshiány, a zavartalan szeretkezések helyének akkori roppant korlátozottsága és hiánya közepette egy teljesen szabad kégli (hogy az akkori pesti zsargonban nevezték a lakást) nagyon nagy dolog volt a nők szemében is. Mert hiszen ők is – és nagyon is! – emberek, ők is vágnak egy jó orgazmusra, és nekik is megvannak az alapvető kíváncsiak: egy tiszta, zavartalan hely, aminek a létéről ráadásul senki sem tud, sem férjek, sem mások. Ez pedig adva volt az én esetemben. És a cím se volt kutya. Petőfi Sándor utca 10, első emelet, jobbra a második ajtó.

Egy kis márványtáblát érdemelne a hely, Stahl néni ajtajánál, szemmagasságban.

Ennyit a nagyfene személyes varázssomról, messze hordó fajlagos férfi szagomról és egyebekről.

*

Mindig csak szeretettel gondolhatok a hetven felé járó, tündéri és okos Stahl nénire, aki a fiával együtt volt a lakás tulajdonosa. Rendszeresen adták ki a jókora cselédszobát, így kerültem oda magam is. Csak éppen cifrában.

Újsághirdetésben néztem utána egy tisztességes albérletnek, mert az első voltaképpen csak szükségből volt kielégítő, és csak egy ideig tűrtem az ottani viszonyokat. A kishirdetés szerint ez a Petőfi Sándor utcai hely havi 600 forintért volt kiadó, ami akkoriban magasnak tűnhetett a legtöbb érdeklődő számára, de minthogy nem csak agyondolgoztam magamat, hanem nagyon jól is kerestem, telefonon azt kérdeztem Stahl nénitől, hogy 800 forintos lakbér megfelelne-e. Mosolyognom kellett hallván, hogyan hápog a telefonban, nem tudván hová lenni a váratlan és roppant gavalléros ajánlattól. Persze, hogy mások érdeklődésére már azonnal azt felelte, hogy ki van adva, bár valószínűleg kissé hitetlenkedve is mondta, mert ilyen ajánla-

tok, egyszerűen nincsenek. Én meg megjelentem, megnéztem magamnak a helyet, és letettem az asztalra az első 800-at.

Így kezdődött. És talán egy icipicit ez is hozzájárult, hogy mint úriembert kezelt, de nem csak ezért, ugyanis általában nagyon könnyű velem kijönni. Következtesen Balogh úrnak szólított, és szerintem egy kicsit mindvégig úgy érezte, mint-ha ennek a rendkívül gavalléros „úrnak” kissé adósa lenne. Jó, hogy túlfizettem. De e nélkül is kedves lélek volt. Tudom, a gangra néző ablakon át látnia kellett gyakran az érkező hölgyvendégeimet, hiszen az én ablakom előtt, és mindjárt a mellette lévő konyhaablaka előtt kellett ellépkedjen, aki hozzám jött. Biztos vagyom azonban abban, hogy nem kíváncsiskodott, pláne nem leskelődött, mert nem az a típus volt, aki ilyesmire vetemedne, de gondolom, jókat somolygott, és élvezte is talán, hogy milyen jóképű asszonyok-lányok látogatják „Balogh urat”. Onnan tudom, hogy akaratlanul is látnia kellett néha egy-egy érkezőt, mert megjegyezte egyszer ragyogó szemmel, hogy ez az azt-hiszem balerina, igazán csodálatosan szép volt.

– Melyik? – kérdeztem, mert három járt föl hozzám.

– Nem az a rövid hajú, vagy az idősebbik, a fekete, óh nem, hanem az a mesés szőke lány, – mondta, és ragyogott magában.

Miért három? Azért, mert akkoriban, melleleg, horoszkópokat csináltam, ugyanis ez volt akkor a mániám, sőt azt hiszem, nagyon jó is voltam benne, ámbár csak akkoriban. Érdekes, hogy mindig volt valami komoly hobbim, és abban lassacskán mindig el is jutottam a mesterfokig, aztán, ha már eljutottam a professzionális szintre, azaz minden fontosat tudtam az illető tárgyban, lassan elszűnt a szenvedély, ami tovább vinné az érdeklődésemet. És egy másik hobbi következett. Mindig így volt ez.

A három balerina persze eggyel kezdődött, egy „gesztenyebarnával” volt horoszkópozással. Meglepetésemre, ez lány a maga nemes naivitásával azt hitte, hogy díjazásul mindjárt le is kell feküdjön utána. Meg is díjazott alaposan.

És persze, a nők traccsolnak, pletykálnak. Hamarosan egyik kolleganője jelentkezett, mert jó volt a hírverés, majd pedig a harmadik, az a bizonyos szőke csoda, aki Stahl néni szerint is csodálatosan szép volt, és valóban nem túlzás így utólag megállapítani, hogy akkor ő volt Pest legszebb leányainak az egyike. És ezt tudta is önmagáról a kis tündér. Mondta is egyszer, hogy a nő a balerinánál kezdődik és a balerinánál végződik. Bizonyos, alkati és esztétikai értelemben tökéletesen igaza is volt, de például ez a csodálatosan szép lány lényegében skizofrén volt egy kicsit, majd pedig nagyon is az lett, és egyre rosszabbodott is az állapota. A fekete pedig, Éva, már 34 éves volt, és ilyenkor a balerináknak kezd már befellegezni, és ráadásul, vagy pedig éppen korából következően, tisztességesen inni is kezdett már. Férje ugyancsak híres volt és egyre inkább buzi, kislányuk pedig nem sikeredett szépek. Van ilyen, hogy szép ember és szép asszony csúnyuska porontyot hoz össze. Életük is, akár a pályájuk, csupán maga volt a káprázat, látszat és színpad, miközben unták egymást és sokszor gyűlölték is. Azt hiszem, mindenkinek megvan a maga baja. A rivaldafény ragyogásában élőknek is megvan. Nem beszélve arról, hogy ahogy észrevettem, a művészi pálya és a magánélet nehezen összeegyeztethető szokott lenni, azaz, többségüknél nem tartozik egy sikeres művész életéhez egy kiegyensúlyozott magánélet is. Sőt, ha van ilyen csoda az nagyon-nagyon ritka. Voltaképpen egyáltalán nem kellemes atmoszférában élnek. Túl sok körülöttük a gyilkos áskálódás, az intrika, a kenyérharc minden rossz formája. Szerintem a művészvilág sok tekintetben igazi bolondokháza. Legjobb elkerülni...

Emlékszem, az ilyenféléknek pont az ellenkezője volt az egyik legnormálisabb lány, a szép Jutka, a „Melói Vénusz”, akivel összetalálkoztam akkoriban. Egyszerű volt, egyenes és nagyon bájos, aki foglalkozását tekintve éppen nem művésznő volt, hanem melós a Vacuumtechnikai Gyárban. Termoszok

dupla falú foncsorozott üvegpalcáit forrasztgatta minden nap a vákuumos gépnél. Űdítő volt, aranyos, és mindig vidám. És lámcsak, a nevére is nagyon jól és szívesen emlékszem.

Hallottam utólag, hogy férjhez ment. Hiszen itt, annyi év után is, messze külföldön élve is eljutnak hozzám nemcsak a napi hírek, hanem a pletykák is. Hallottam valakitől, hogy már három gyönyörű gyerekük van, két fiú és egy lány, és nagyon szépen élnek. Sokkal jobb ilyen híreket kapni, mint azt, hogy egy híres művész így dilizett be közben, amaz meg úgy folyt le a kanálison. Vagy lett öngyilkos. Mert ilyen hírek is eljutnak hozzám, nem csak a CNN.

Hogy ismét másokat elemző legyenek egy pillanatra, szerintem a művészek gyatra magánélete azzal magyarázható, hogy a család, a házaselet, vagyis a normális polgári élet a praktikus világban zajlik, a művészek pedig attól válnak művésszé, sőt sok esetben zseniálissá is, hogy részben, vagy állandóan az úgynevezett alfa hullámhosszon gondolkodnak és tevékenykednek. A szórazokozott professzorok is és a nagy tudósok is mind ilyenek. A „nagy” Marxista filozófusunknak, Lukácsnak például külön titkárnője volt, és a nőnek egyebekben az volt dolga, hogy vigyázzon a főnök küllemére, meg van-e rendesen fésűlködve, inge, nyakkendője és slicce rendben van-e, mielőtt emberek elé áll. Alkat dolga ez. Az „alfások” nem éppen az élet realitásának gyakorlatias körülményeire teremtdőtek. Csetlenek-botlanak is a köznapi életben, míg a közember számára érthetetlen magasságokban képesek szárnyalni, mármint a maguk sajátos világán és holdudvarukon belül.

Érdekes megjegyzés volt Bécsben élt filmes-tévé barátomtól, az iszákos Imrétől, hogy ott a művészek, ha találkoztak, elbúcsúzóban jó egészséget kívánnak egymásnak. És hozzáteszik gyorsan, hogy „a feleségednek pedig egy jó állást”.

Mert, ugyebár, kell valaki a házban, aki normális és stabil.

Erre a kis dologra csak melleleg térek ki, ha már bölcselkedésnél tartunk.

Albérletem pedig, igen az a kivételesen remek albérlet alighanem összefüggött azzal a körülménnyel, hogy szerelmi ügyekben akkor voltam és ott voltam meglepően vidám, és magas csúcson.

Első Amerikából volt hazalátogatásomkor el is mentem a házhoz, ahol mindez és sok minden más történt életem napos idején. Petőfi Sándor utca 10. A kapu kulcsra jár most már, nappal is. Alkalmas pillanatban azonban, amikor éppen jött valaki kifelé, sikerült besurrannom, és láttam amint föltekintettem a gangokra, hogy azóta minden ajtóra vasrács került már, sőt, a gangok bizonyos szakaszait is rácsos kiskapuk választják el a többszörös biztonság szent nevében. Elképedve láttam az idők változásnak eme ijesztő jeleit. Stahl néni ajtaján is rács van már. Mint kripták bejáratán szokott... Már régen nem is él szegény. Az aranyos Stahl néni nélkül pedig véglegesen és egészen szomorúan más ma már a ház és üresebb az én világom is.

*

A minimális szóval írott „regényem” persze nem egészen fedi a teljes valóságot, ahogy így belegondolok. Ugyanis, az az igazság, hogy bizony volt valaki, aki annak idején mindenkinél jobban szeretett engem a maga módján (sajnos, nagyon fontos megjegyzés ez a „maga módján”), és akit magam is a világon mindenkinél jobban szerettem. Egy ideig. Ugyancsak a magam módján. Sőt, még mindig meglehetősen szeretettel gondolok rá, ha végtelenül sajnálom is. Ő aztán jó adagokat kapott az élettől ahhoz, hogy megtorzított lélekkel nőjön föl.

Cicafül volt az egyik neve, mert több ilyenféle neve volt, mint ahogy például egy svéd mondás is megállapítja: a kedvencnek sok neve tud lenni. Nyilván, a szerelemben, ebben a sajátságos örülési folyamatban is szaporodnak a becenevek. Érdekes, hogy – ahogy most visszaemlékezem – első feleségemet például az életben nem szólítottam Margitnak. Azóta is na-

gyon gyakran traccsolunk és röhögcsélünk telefonon így Amerikából is, mint jó barátok. Negyven-egynéhány év múltán is. Majdnem mindennap hívom, és nem csak azért, mert olcsó innen a telefonálás, hanem mert nagyon jó haverok vagyunk. A napokban is hívtam otthon, de ezúttal viccből Margitot kértem a telefonhoz, noha nyilván, csak ő vehette föl.

– Kivel beszélek? – kérdezte roppant zavartan, majdnem ijedten. Az ismerős hangom és a „Margit” teljesen összeegyeztethetetlen volt.

Cicafül, vagy másik nevén Békafül, Nyusziláb, esetleg Liliompopsijú Brekeke... (hogya csak néhányat említsek) igen takaros kis teremtség volt. Más talán Pörgettyűnek nevezte volna termete miatt, ámbár formásabb, tömörebb volt. Korban is szépen összeillettünk, mert én harmincegy voltam, ő meg huszonhárom. Haja inkább fekete volt, semmint sötét barna, szeme pedig, mint a barna éjfél pillantása, hogy valamelyest Arany János szavaival éljen az ember, továbbá, kissé összenőtt szemöldökét ügyesen csipkedte ki közepessé és társadalmilag elfogadhatóbbá. És, hogy az utólagos leltár teljesebb legyen, bőre fehér volt, az a fajta fehér, amire egy költő azt mondta volna, hogy „mint ezüsttükörben a lilium”. Vagy valami ilyesmi... De alkalomadtán jól le is tudott sülni, ámbár drappnál sosem lett barnább. Mellét pedig, azokat a huncut kis áttetsző melleket (Ady után szabadon) két opál rózsának titulálgattam, amikor nem tearózsáknak, ami már tőlem való hasonlat, és talán jobban is illik hozzá, mint Léda kebleihez. Mindehhez olyan éretten gömbölyödő „okos” popsi párosult, hogy azóta is a szépen gömbölyödő hátulnézetek felkent rajongója vagyok. Mindenestül, okos kis poronty volt édes kis orrocskájával, amit ráncolt, ha nagyon komolyan gondolkodott. Mindamellet, huncut volt és játékos, de könnyed kellemességével együtt is mindig észnél volt, és jól tudta, mit csinál. Így is mutatta be nekem egyik kollegája, a jó öreg Guszti, akivel ma is testi-lelki jó barátságban és mindennapi telefonkapcsolatban vagyunk.

Első fontos találkozásunk alkalmával a Duna-parton kikötött, lágyan ringatózó, vendéglővé alakított hajó „kerthelyiségében”, azaz fedélzetén traccsoltunk egy-két órácskát. Nyár eleje volt, napos idő, tapsikoltak a jázminok és galambok ültek a verebekhez... Egymás szavába vágva jóformán mindenről csevegtünk kölcsönös érdeklődéssel, ami általában egymásban való tájékozódás szokott lenni frissiben összetalálkozottak között. És milyen érdekes, így utólag, hogy szinte érthetetlen módon úgy elfogyasztottunk nem egy, hanem két üveg Hárslévelűt, hogy észre sem vettük. Azért volt ez furcsa, mert a magam részéről persze sosem iszom, ő meg mégkevésbé. És mégis, elfogyott fél poharanként, anélkül, hogy spicces lettem volna, ahogy ő sem csípett be egyáltalán, pedig az ő eperajkai szopogatták el több mint a felét. (Ez az eperajak hasonlat kimaradt az iménti a leltárból). Ez a hajón volt lengedezés Freudnak, annak a vén számárnak biztosan mondott volna valamit, amennyiben a hajó éppen úgy szexuális szimbólum szerinte, mint ahogy minden e kerek világon szexuális szimbólumként fogandó föl. Szerinte. A csillagjósoknak pedig, akik bárminek a kezdetéből következtetnek annak végkimenetelére, szintén lehetett volna csalihatatlan véleményük, mert a gondtalan iszogató, mint kezdet, józan mámort, azaz nagy szerelmet helyez kilátásba.

Szerintem mindkettőjüknek igaza lett volna, mert valahogyan így alakultak a dolgok a későbbiek folyamán. Meg még inkább így.

Tehát csevegtünk, csacsogtunk, nevetgélünk és kimondottan remekül éreztük magunkat egymás társaságában anélkül, hogy a legkevésbé is spiccesek lettünk volna. És végül, amikor elváltunk, kissé meglepő módon ő adott nekem egy gyors kis pusztit. Láttam, ő is tökéletesen józan, és láttam, hogy arcának áttetszően fehér bőre alatt halványan, a tearózsák lágy pirkatja is alig sejlett föl, hogy a helyzethez méltó módon „költőien” fejezzem ki magamat. Meg azt éreztem a puszi pillana-

tában, ahogy egy jól sikerült vizsga utáni vállveregetés közben érez az ember. Mert tudat alatt ugyan, de alighanem tényleg vizsga-féle volt ez a találka, egy gyors és alapos felmérés. És, ugyancsak tudat alatt, mindketten elégedettek voltunk egymással.

Hálistennek.

✱

Olyasféle volt ez majdnem, mint egy korai, de igazi eljegyzés, mert lényegében a lelkek mélyében történő egymás mellett való döntés maga az igazi eljegyzés, gyűrűvel, vagy a nélkül is. Azt hiszem, emberek között a lényeges elhatározások az ösztönök jóváhagyásával jönnek létre leginkább, vagyis nem okvetlenül logikával, papíron, kötelezvényben és ceremóniális körülmények között.

Tehát, „eljegyeztük” egymást. Előbb így, majd később gyűrűvel, valóságosan is. Addig persze lefolyt egy kis víz a „kerthe-lýiséget” lengedeztető Dunán. Például olyasmiket kellett elrendezni, mint a válást, vagy legalábbis a különköltözés. Hiszen nős voltam.

Magam is unnám, hogy egy válás részleteire emlékezzek, de az az igazság, hogy el kellett költözzem első és egyébként remek feleségemtől.

Miért „kellett”?

Azért, mert négy-és fél év után egyszerűen nem ment tovább.

Emlékszem, egy nyári délután otthon tettünk-vettünk, véletlenül neki sem volt különösebb elfoglaltsága, ami ritka eset volt, és nekem sem volt dolgom, ami ugyancsak ritkaságszámba ment, annyira kellett keresnem a megélhetésrevalót. Ott ültünk, ő az ágyon, azt hiszem, varrogatott, én meg az asztalnál és valahogyan nagy csönd vett bennünket körül.

Erre, ő szólalt meg: Beszélgessünk.

Nekem meg, magam sem tudom miért, rögtön az szaladt ki a számon, hogy „miről?” A hangsúlyban majdnem az volt, hogy ugyan miről?!

Hirtelen, mindketten egyszerre kaptuk föl a fejünket. És meglepődötten néztünk egymásra.

Lényegében, ebben a pillanatban derült ki, hogy vége az egésznek, ami házasság, jövőépítés, családformálás, élet kellené legyen.

Bambán még folytatódott az együttlét, de éreztük, nem volt már olyan, mint addig.

*

Ha őszinte akarok lenni magamhoz és őhöz is, azt kell mondjam, nem kellett volna összeházasodnunk. És nem azért nem, mert nem szerettük volna egymást eléggé, vagy másért, hiszen szerettük, élveztük egymás társaságának minden pillanatát, sőt!: minden nem csak úgy zajlott köztünk, ahogy jó házasságban kell, hanem a külvilág számára is valósággal ragyogtunk így együtt. Meg is lepett, hogy ketten is írtak rólunk költeményt, méghozzá jót, mintha külön csoda lenne, hogy szépen él egy házaspár. Az egyikük Kadosa Pál nevelt lánya volt (aki sajnos azóta keservesen meghalt rákban), a másikuk pedig maga Tamkó Sirató Károly – komoly költő. Hosszú és szép versek voltak ezek, a fiatal és tökéletes házaspár, mint ritka jelenség dicséretei. Hányan mondhatják el, hogy költeményekre ihletett a házasságuk?

És mégsem ment tovább.

Időbe telt, míg megértettem, hogy vannak őszinte és szép kapcsolatok, amelyeket meg kell hagyni szép és őszinte szeretői összetartozásnak, mert ha esküvő lesz belőle, háztartás, megélhetési köznapiság, előbb-utóbb már nem fog működni.

Miért nem?

Azért nem, mert a szeretői viszony íve más és véges, olyan,

mint a szívárvány, a házasság pedig más ívű, más természetű összetartozás.

Melyikben van több a szívárványból, a közös Sorsból?

Már tudom, mindkettőben egyaránt jelen van a Sors nagybetűvel és igazán. De másra tanít az egyik és másra a másik. Ezért összehasonlíthatatlanul más világok ezek. Szépek, de másnak akaródnak, mássá bontakoznak ki, mássá válnak, esetleg másik nővel való szerelmes kibontakozássá, kalanddá, másik házassággá.

A felületes szemlélő persze azt hihetné, hogy Cicafül volt az oka az elválásnak. Ez egyáltalán nem lenne igaz. Tudnivaló, hogy egyikünk is, másikunk is kezdett félrelépegetni, amikor már „nem volt miről beszélgetnünk”. De nem Cicafül, vagy mások voltak az okok, csak a dolgok estek időben nagyjából egybe. Végére értünk a házasságunk ívének, s nincs olyan, hogy hosszabbítás, ahogy a szívárvány is úgy értelmes, hogy itt kezdődik és ott a vége.

Cicafül persze létezett már, sőt nagyon is létezett, mint egy természetes nagy ív kezdete.

*

A szerelmes nő persze férjhez akar menni, hogy szerelmét véglegesen és törvényesen is magához rögzítse, hiszen a nő végtére is tojást tojó gerlice, és ehhez szilárd kapocs, erős fészek szükségeltetik. Az élet már csak ilyen, és a nők már csak ilyenek, akár elismerik ezt, akár nem. És így is van rendjén. Szerelmi házasságnak hívják az ilyet, és ez nagyon-nagyon szép tud lenni. Ám az az igazság, hogy ez is egy ív csupán, a szerelemmel csordultig telített házasság is az, amiről el se tudja képzelni az ember, hogy végződni fog az az idő messzeségében, csak úgy érzi, hogy legfeljebb az élet végén, vagy még azon is túl fog végződni, ha ugyan valaha is hanyatlódhat egy ilyen szerelem. És, mégis végződik némelyik.

Ma már tudom, ami engem illet, sokkal kevesebb gyakorlati érzékem van a köznapi élethez, mint kellene. Szerintem „alfás” vagyok magam is, valahogyan a felszín fölött lebegő félnótás, mint a művészek többsége, tehát jó, hogy Cicafül, „aki mindig nagyon jól tudja, mit csinál”, segédkezett a szeparálásban. Ő szerzett egy albérletet, megmutatta, elfogadtam, aztán leültünk egy presszóban kitölteni a lakossági bejelentő ívet. Mert „fontos” ez. Mindig berzenkedtem adminisztrációs pitiségek ellen és nem is voltam valami ügyes ilyenekben. De ezúttal nekiültem, komoly ábrázatot öltve, hogy túltegyem magamat a tökéletesen ostoba íven, a jó keserű presszó és egy krémes mellett helyet szorítva a papírnak a kis márványasztalkán. Kitöltöttem, rosszul. Márpedig javításnak helye nincs a kincstári rendőr-agyvelő szerint ilyen borzasztó fontos okiraton. Viszszadobnák.

Cicafül kuncogott. Ráncolta a kis orrát egy pillanatra, és elővett nagy bábatáskájából egy új ívet. Mert „tudtam, hogy el fogod rontani, mert olyan kis ügyefogyott vagy”. Aztán boldog új ívet kívánt az „alfásnak”.

A hirtelen szerzett első albérleti szoba olyan volt, amilyen egy józsefvárosi albérlet lehet. Éppen csak megfelelt a sietős körülmények között. Ilyen helyen lehetetlen, hogy otthon érezze magát az ember, de legalább a házasságom szála szakadt meg véglegesen, és ez megnyugtató volt. Cicafül azonban nem úgy repesett a siker fölötti örömeiben, ahogy elvárta ő is és én is. Teljesen kimerült, mint aki maraton-futás célszalagja átszakítása után esik össze. Mert teljesen kimerült a napok óra tartó izgalmaktól úgy mindenestül. Mondta is, most látja csak mennyi aggodás és ügyeskedés kásahegyén kellett átrágni magát, és most mint egy lufi, leeresztett. De egy friss ágyban sok feszültség és izgalom adta kimerültség tud feloldódni és kisimulni. Ki is simultunk rendesen, mert a szobát is föl kellett szentelni. És másnap is, és harmadnap is...

Érdekes volt arra gondolni, hogy mostantól már így lesz ez.

Fontos, vagy sem, az az igazság, hogy van a dolgoknak rendes polgári velejárójuk is. Ilyen volt az is, hogy bemutatkozzam Cicafül özvegy anyjának. Megtörtént. Érdekes is volt, meg nem is. Hivatalos aktusként kezdődött, de nem úgy végződött.

Tetszettem is az öreg hölgynek. De mint később kiderült, csak valamelyest.

Milyennek találtam az édesanyát? Rögtön láttam rajta, hogy nem becázte őt régen elhunyt férje Cicapopsinak meg hasonlóknak már királynői megjelenése miatt sem, nem beszélve az asszony komolyságáról, ahogy nyugdíjassága ellenére is megmaradt tekintélyt parancsoló tanárnőnek. Nem is volt könnyű elképzelni, hogy Cicafül ennek a széltében-hosszában jónövésű királynőnek az édes gyermeke. Legalábbis első pillanatra volt meglepő a nem-hasonlóság, de hamarosan érezhette az ember az anya személyében pontosan ugyanazt a kedvességet és finomságot, amit olyan jól ismertem és szerettem a lányában. Csak a méreteik voltak mások. Mindjárt meg is szerettem őt is. Okos asszony volt, és gyakorlatias. Látni akarta, hogy kiféle lehet az a férfiú, akivel a lánya ilyen hanyatt homlok szerelembe esett.

Láthatott.

Újlipótváros, öröklakás, több szoba, termálfűtés, kényelem, szép hely... A szobát is megmutatta, sejtetvén, hogy akkor tehát itt fogunk majd élni. Mármint, ha megesküdtünk.

Tudnivaló, hogy jóval ez előtt az anyóslátogatás előtt mi már régen gyűrűt váltottunk, annyira meg akartuk erősíteni a kötelekünket, és olyan öntörvényűek voltunk, hogy jókedvűen magunk között intéztük el a dolgot minden anyósi, baráti, vagy rokoni cirkusz mellőzésével.

Érdekes, hogy ezért egyáltalán nem neheztelt az „anyós”.

Gondoltam, az első ilyen vizit szükségszerűen van mindig tele feszélyezettséggel, hiszen egyik félnek sem mellékes, ha egy kérő a család peremére merészkedik. Minden mustra idegesítő.

Nem tudom miért, de ahogy emlékszem, köztünk ez nem így zajlott le. Mindig szerencsés voltam. Órák hosszat csevegtünk a mamával mindenféléről, miközben Cicafül jobbra csöndben figyelt bennünket a sarokból, mint aki érzékelni próbálja, hogy milyen kimenetel várható egy ilyen anyós és vő kombinációjából.

Milyen? Azt hiszem, megnyugodhatott.

Mindenféléről beszélgettünk: árakról, megélhetésről, operákról, könyvekről, azaz jóformán mindenféle témakört érintettünk, hogy jól föltérképezzük egymást. És Cicafül hagyott bennünket társalogni, csak akkor kapcsolódott be, amikor az anyja a frissiben olvasott és kedvencévé vált könyvről kezdett lelkesen beszélni. A lánya is olvasta, és neki is nagy élmény volt a könyv. Később rá is jöttem, mekkora, mélyre ható élmény...

Ami azt illeti, magam is megszereztem és elolvastam, mert érdekelt, de annyi jó könyvet olvas az ember, hogy ma már ha lefejeznének se tudnám megmondani mi volt a címe, és ki írta, pedig híres volt az író és ismert a könyv. A történet fordulatainak részletei nem nagyon emlékszem ma már, de a lényeg megmaradt bennem aránylag pontosan: Egy vándorszínészféle, világfi-kóficba lesz szerelmes egy tisztességes kisvárosi nő, és noha már mennyasszony, és közeleg az esküvője egy helyi emberrel, akit egyáltalán nem kedvelt, nagy-nagy titokban találkozzat a „művészárral”, és eszeveszetten megy köztük a testi aktivitás, annyira, hogy várandós is lesz a kis nő. Sőt meg is tartja, immár mint férjes asszony. Közben a „világfit” elszólítja a kötelesség, más városba vándorol át a színtársulat, könnyek között tehát elbúcsúznak a szerelmesek. És itt következik a fontos mondat. A linkóci színész azt rebegi a kis nőnek, hogy „azért, majd mutasd majd meg egyszer a gyereket”.

Az anya meghatódottan mondta ezeket a szavakat, mert gyönyörűnek találta a búcsút, és Cicafül is kissé átszellemülten ismételte a „nagy” mondatot a háttérből: „De azért mutasd majd meg egyszer a gyereket”.

Akkor még nem tudtam, mennyire sarkalatos mondat volt ez neki, csak később világosodott meg, hogy egy mondat is milyen fundamentális szervüléssé tud szilárdulni.

Mindenestül, sikeres volt a bemutatkozás. Mondtam is Cica-fülnek, hogy tetszik nekem az anyád.

– Tetszik? Másnak is tetszett, – mondta savanyúan.

– Kinek még? Csak nem mutattál már be más „kérőt” is?

– Dehogy! De még az iskolában egy lakli kamasznak is tetszett anyu.

– Mi van ebben?

– Igazándiból semmi. Normális esetben. Csakhogy anyának is tetszett a lakli. Annyira tetszettek egymásnak, hogy nagy szerelem lett belőle, kölcsönös, és minden ami ezzel jár.

– Csak nem azt akarod mondani, hogy a tanárnő és a diákja között...

– Pont azt akarom mondani.

– Húha, ez hallatlan! Különösen azért, mert ilyen eset nem marad titokban egy iskolában.

– Pusmogás biztosan volt bőven, de a tanári kar inkább hitetlenkedett, semmint elhitte volna a „merő pletykát”, aztán az idő is múlik, a diákok is szétszélednek... De maradt annyi az egészből, hogy Robi, mert így hívják a fiút, ma is tartja a kapcsolatot anyával. Annyi év után is. Robi már harminc fölött jár, de aránylag rendszeresen látogat ide. Ilyenkor anyu kitakarítja a lakást, mintha templom lenne az, és külön, az ilyen alkalmakra tartogatott, külföldi fogkrémet használja.

– Atyaisten! Tényleg igaz ez?

– Miért mondanám?

Ez igen! A királynői jelenségnek tehát van egy nagyon-nagyon nem királynői oldala is. Lámcsak-lámcsak, a női lélek. Meg a külszín! Alaposan levizsgáztam magam előtt ezzel, mint a női lélek kutatója és majdnem tudója. És a tetejébe, még hidat sem tudok építeni, még egysávosat sem.

Érdekes visszaemlékezni, hogy egyszer, amint albérleti királyságomban kimentem a WC-re, láttam, visszatérve, hogy erősen figyelni Cicafül az ágyból a kukacomat. Meg is kérdeztem, hogy mit nézel, nem vagyok megmetélve? Nem láttál még ilyet? Viccesnek szántam, de meglepetésemre azt mondta, hogy „így még tényleg nem láttam soha.”

– Hogy-hogy így?

– Hát, úgy, hogy lóg.

– Azt jeleneti ez, hogy némi szerelmes kalandozásaid során csak meredteket láttál? Vagy azt hiszed, kis csacsi, hogy az mindig áll?

– Az az igazság, hogy lógva tényleg sosem láttam, csak „mrevet” ahogy te mondod.

– Lehetséges ez? Akkor most jól nézd meg magadnak, mielőtt ismételten ismereteidnek megfelelő lesz.

Nevettünk, de igazán furcsa volt ezt hallani tőle. Hol járt ez a lány eddig? Ez ma is talány nekem.

– De láttam egyszer egy nagyot, mondta. Nem emberé volt, hanem lóé. Az lógott csak igazán! A piacra régente, háború előtt és után is lovas kocsival hordták föl a parasztok a terményt. Ott parkoltak a szekerek a piachoz közeli utcákban, sorban, míg a gazda a piacon árult. A lovak a fejükre húzott zabos tarisznyából melán csemegéztek. Ott tűnt föl nekem az egyik ló, amint anyámmal kézen fogva elmentünk mellette, hogy ez csak állt, nem evett, hanem csak bárgyún nézett maga elé, miközben kieresztette a roppan valamijét. Ujjongva mondtam anyának a nagy fölfedezést, hogy „láttam lónak topsiját”. Ennyire tudtam beszélni még, vagy már. Talán hároméves sem voltam még, de ha a szavakat nem is tudtam eléggé, a ragozás már ment valamelyest. A lényegét mindenesetre észrevettem, és nagyon élvezhettem a csuda érdekes látványt. Többször fölemlegette anyu nevetve ezt a mondatot évek múltán is.

– Korán fölébredt benned az érdeklődés. Nem vagy te Skorpió? Egyszer meg kell csináljam a horoszkópodat.

– Mérleg vagyok.

– Mérlegnek Mérleg vagy a születés dátuma szerint, de az aszcendensed biztosan a Skorpióban van, te kis született szexőrült, aki már picikorában is észrevette az életből a fontosat.

– Az jó, vagy rossz?

– Skorpió csak nagyon jó, vagy nagyon rossz van. Azt hiszem te úgy vagy rossz, hogy nekem nagyon jó vagy – mondtam és visszabújtam az ágyba. Jó meleg volt mellette. Keze lassan „oda” tévedt.

– Na ez mindjárt más, – mondta. Aztán hiába beszéltem volna hozzá néhány percig, mert lebújt a takaró alá, és mindig, amikor ezt csinálta, mintha bekattant volna nála valami, szinte hipnotikus elmélyüléssel csinálta, amit csinált. Volt ebben valami majdnem falloszimádó vallásos megtáruulás és teljes odaadás.

Más volt ez, mint amikor a legpolgárabb házasságban is megsegíti a napokra indiszponált feleség a meredező ifjú férjet. Az normális, szép, és roppant kedves. De Cicafül valóban átszellemlő ilyenkor, mintha hirtelen más személyiségre váltott volna át, és áhítattal csinálta amit csinálta, mint aki leborul és a lelke mélyéből fohászkodik, közben pedig, hogy úgy mondjam, nagyokat élvez, hiszen nincs más szó arra, hogy a nő többször is elélvez közben, szaporán nagyokat rándulva.

Istenem, milyen vén marha lesz az ember, hogy ilyen részleteken csámcsog az emlékei között mélézva... Igaz viszont, hogy nem találkoztam ilyen nővel sem öelőtte, sem őutána. És szinte kereste is az alkalmat az „imádkozásra”. Mert vagy lelki szükséglet az ima, vagy sem. A legtöbb férfi, mármint a felületesebbje biztosan elbűvölődik ha egy ilyen készséges nőre talál, és valószínűleg sok kapu meg is tárul az ilyen nő számára, de nem hiszem, hogy Cicafül igazán profitált volna ebből szerény karrierje során, hiszen jóformán nem volt karrierje. Irodában

dolgozott, egyszerű beosztásban, ahonnan nem is lehetett volna hová emelkedni.

Időbe tellett, amíg az imádkozhatnék-dolganak a nyitjához közel kerültem. A nyitja pedig valószínűleg Áron bácsi volt, ahogy ezt már régen kiókumláltam magamban. Ott lakott tőlük a második házban az a bizonyos Áron bácsi. Tanár volt ő is, mint Cicafül anyja, középkorú, nőtlen, és „nagyon-nagyon kedves” ember, ahogy egyszer mesélte Cicafül.

– Anyu ismerkedett meg vele először, kutyasétáltatás közben – mondta –, és föl is mentünk egyszer Áron bácsihoz kettesben. Később pedig egyedül is fölmentem hozzá, többször is. Egyszer sajátkészítésű fagylaltjával kínált meg, szép Herendi tálkában, ezüstkanállal, mert a tizenhárom-éves kis hercegnőnek kedvébe akart járni. Így is nevezett engem: kis hercegnőnek, majd idővel „kis hercegnőm” lettem.

Kellemes volt nála lenni, gazdagon berendezett lakás, békesség és szeretet áradt mindenből, és szólt halkán a rádió. Gyakran, majd mind gyakrabban fölmentem hozzá, néha tanulás miatt, néha meg csak úgy. Mindig kitüntetően kedvesen fogadott. Néha megsimogatta a hajamat. És ez nagyon jóleső volt, máskor meg gyöngéden átkarolta a vállamat és magához szorított.

– Nem gyanakodtál semmire?

– Mire gyanakodtam volna!? Nagyon kedves volt, meg szinte apát láttam benne állandóan, ahogy utólag rekonstruálom a dolgokat. És mindehhez már alaposan kamaszodóban voltam, mellem is volt már és voltak percek, amikor jobban vágytam apára, mint máskor. És azt hiszem, itt kezdődött.

– Mi kezdődött?

– Hát egyszer, amikor amúgy is szinte hőhullámaim voltak, mert a női hormonok már nagyon viharozgattak bennem, szelíden magához szorított, úgy álltunkban, majd pedig a két tenyerével, a vállamtól indulva végigsimította a mellemet, mindkettőt egyszerre, amitől egy pillanat alatt mintha vulkán

robbant volna föl bennem, egész testemben tűzforró lettem és majd kiugrottam a bőrömből a boldogság netovábbjától. Sosem fogom elfelejteni ezt a pillanatot. Ilyen talán csak egy van az életben.

– Egy pedofil?

– Miket beszélsz! Nagyszerű és nagyon aranyos ember volt. Végigsimított, én meg tetőtől talpig remegtem a boldogságtól, és miközben magához szorított, éreztem valami keménységet arra lejjebb. Ilyen tébolyult pillanatban az ember nem tudja mit csinál. Csak csinálja. Kezem akaratlanul siklott le oda, a keménységhez, és, Istenem, kezemben éreztem a kimondhatatlanul vágyott férfiséget.

– A kezekben érezted?

– Igen, és elbűvölő volt ez az új érzés, ez a létező csoda.

– Mármint, a pedofil farka.

– Nem érted, hogy ez nagyon-nagyon szép érzés volt és hihetetlenül nagyszerű, egy soha nem tapasztalt élmény?

– És aztán? De ne mondd tovább, mert kezdek viszolyogni.

– Jó, akkor nem mondom, mert fafejű vagy és sosem fogod megérteni a női lelket.

– A kölyöklány lelkét, akarod mondani.

– Éppen azt, a kölyöklányért, akiben egy úr volt egész idő alatt, és megtalálta a Férfit, mert mindig is arra vágyott anélkül, hogy tudta volna.

– Szóval följártál hozzá, nem támadott le azonnal, hanem fokozatosan csinálta, érzéssel, például megölelt, éreztette a „férfiségét”, aztán kezébe adta, meg is mutatta, és te magatehetetlen alázattal, mohón szinte térdre estél a „férfiség” csodája előtt! Ó, te szerencsétlen! Mihez kezdjek veled?!

– Gondolj amit akarsz. De Áronra mindig a legnagyobb szeretettel emlékszem.

– Mert mindenre alaposan kitanított a tanár úr.

Így mesélte a történetét Cicafül. Elég pontosan emlékszem a párbeszédünkre. És arra, hogy émelegni kezdtem. Mondtam

is neki, hogy Istenem, két tanárból kettő degenerált! Rémes statisztika ez Kisszivem!

Milyen környezetben nőttél te föl, mondd?

*

A leendő anyósnaak azonban volt nagyon dicséretes oldala is. A nyilas időket például átélté valahogyan. Valószínűleg elképesztő ügyeskedéssel. Nem firtattam, hogyan, de túlélte. Ügyes, okos és nagyon csinos nő lehetett, mindamellett, hogy igazi anyaoroszlán. Cicafül akkoriban ötéves lehetett, és addig ügyeskedett az anyja, míg biztonságban nem látta a kislányát. Bejuttatta valahogyan egy zárdába. Óriási teljesítmény volt ez akkor! És egyben azok az idők voltak Cicafül emlékezetesen szép hónapjai is, mert annyi szeretet vette körül ott, amennyivel talán azóta sem találkozott. Apját viszont elvesztette. Szomorú történet ez. Cicafül úgy tudja, hogy apja éhen halt. Ellentmondásos információk jártak róla, a visszatért munkaszolgálatos társai zavaros történeteket meséltek, volt amelyik mélyen hallgatott, volt amelyik azt mondta, hogy nem is ismerte.

Láttam egy fényképét róla. Kicsi, kövérkés valaki volt, mérnök, dús bajusszal. Ami az éhenhalást illeti, három ilyen esetről hallottam, amiben az a furcsa, hogy mint egyenruhások, a munkaszolgálatosok okvetlenül kaptak egyenruhát is, ellátást is, talán hitványabbat, mint a második hadseregünk a végső hónapokban a Don-kanyarnál, de kaptak. Felszerelést is. És mégis voltak, akiknek a zűrzavarban nem jutott például csajka, tehát napokig nem tudott enni, vagy inni. Így aztán elképzelhető, hogy legyöngül az illető, és megbetegszik, majd meghalt. Az első kérdés erre az lenne, hogy miért nem kölcsönözte egy társ a csajkáját. A válasz pedig az a meglepő igazság lehet, hogy akkor esetleg sose kapta volna vissza azt a kölcsönadó. Nagyon nehéz ezt elképzelni civilizált emberek között, de kétségtelenül

lehetnek kegyetlen idők, amikor a civilizáltság határait áttöri a nyers önzés, vagyis az „össze kell fognunk a sok gyalázat közepe, mert csak úgy élhetjük túl mindezt” helyett különösen nagyon individualista emberek tömegében az lehet inkább a jelszó, hogy „nekem kell túlélnem ezt mindenképpen”. Nekem, tehát nem nekünk és mindnyájunknak. És a kis termetűtől ellopódik a csajka, mástól nem kap kölcsön, esetleg egy másik csajkátlanak, egy nagy, erős társának, aki napok óta nem evett-ivott már, másnap reggelre már van csajkája, a kistermetű viszont már holtan fekszik. Kiváltja az emberből az állatot egy embertelen állapot.

Csak találgatok. Nem tudom. Sosem voltam harctéren, munkaszolgálatos sem voltam, tehát nem tudom. De azt tudom, hogy a fogolytáborok sem üdülők voltak, ott is megalázás, éhezés, nélkülözés, reménytelenség és kiszolgáltatottság volt a mindennapos program, és mégsem hallottam említést arról, hogy az egyik bajtárs megölte volna a másikat a csajkájáért. Lehet, hogy a különbség akkora, a két fajta fogoly között, amekkora a munkaszolgálatos és az igazi katona között. Nem tudom.

De akárhogy is történt, ha egy ötéves kislány elveszti aput, az nagyon keserű és mély nyomot hagy a lélek legbelsejében.

*

És akkor férjhez adtam Cicafült. A szerelem tovább dúlogott köztünk, a szó testi értelmében, hiszen ebben a tekintetben annyira egygé váltunk már, és mégis, hogy úgy mondjam férjhez adtam, legalábbis áldásomat adtam rájuk. Ugyanis, ahogy ön maga előtt sincsenek titkai az embernek, úgy köztünk is a meghitt őszinteség volt a természetes közeg, mint a legjobb haverok között. Így aztán egyre többet tudtunk meg egymás félrelépéseiről, sőt, ami még érdekesebb, ezek az alkalmi félrelépős kalandok számunkra előbb-utóbb jóformán csupán

mellékes ügyek voltak, minden igazi tartalom nélkül, ahogy az ujjunkon viselt gyűrű jelentősége is már-már alig bírt értelemmel. Csak éppen megszoktuk azt is, mint egymást. De továbbra is, hogy úgy mondjam, nagyon voltunk egymás számára, de már nem ugyanazok voltunk. Úgy látszik, van ilyen folytatódás is. A páratlanul jó szex sok mindent felül tud írni, és végül nem is volt köztünk már más kapocs azon kívül. De az nagyon volt. Ez sem akármilyen, mondhatná bárki. Meg azt is mondhatná, hogy lépésről lépésre derült ki köztünk, hogy nem házasság-anyag vagyunk egymás számára, hanem szeretők. Arra meg ne házasodjon az ember. Pont így követődnek el húbelebalázs házasságok, majd fajulnak el gyűlöletté és zajos válássá.

Na, ezt mi legalább jól megelőztük.

Továbbra is rendszeresen látogatott a Petőfi Sándor utcában, vagy a szerkesztőségben zárás után, vagy néha ebédidőben is, de éltük közben a saját életünket.

Az őszinteség odáig is eljutott, hogy szinte bevallotta, hogy az előttem volt nagy szerelmével valamelyest egész idő alatt tartotta a kapcsolatot. Velem párhuzamosan. Ezt amúgy is sejtettem. Nem nagyon helyeseltam, de végül igazán már nem is érdekelt, pláne most, így utólag. Meglehet, hogy az apátlanság azzal az iszonnal is párosult nála, hogy nehogy két szék közül véletlenül a földre pottyanjon. Meg lehet ezt érteni. Valószínűleg a tökéletes szex-kapcsolatunk is segített, hogy elengedjem már a fülem mellett az ilyesmit. Szép Ilonka (az említett könyv jósnő-szereplője után Csipcsala néninek is neveztem őt magamban) mondta nekem egyszer (sőt azt hiszem, Cicafülnek is), hogy Bercikém, ez véget fog érni. Megmutat egyszer magának egy gyereket, és nyoma vész örökre. „Csipcsala” Szép Ilonka mindent jobban tudott. Valóban egy kicsit olyan szerepet játszott köztünk Ilonka, mint a színész-kófic és a rendes polgári nő szerelmi gondjai közötti Csipcsala néni. (Istenem, most, hogy ezen spekulálok, egyszerűben eszembe jutott a kis könyv szerzője: egyik kedvencem: Tersánszky volt).

Bevallós, őszinte pillanatokban elmondta Cicafül azt is, hogy most ismerkedett meg egy fiúval. Éppen csak végzett orvos palánta.

– És mit csinálsz szegénykével?

– Mit csinálnék? Találkozzatunk, – mondta – és ráncolta a kis orrát, mint mindig, ha mélyen belegondolt a dolgokba.

– És hogy megy köztetek?

– Hát, megy, mendégél. Semmi különös. De nagyon odavan értem. És nagyon komoly is, kedves is, bár szerelmi dolgokban nem nagyon jártas. A sok tanulás, tudod... Nem gyerekjáték az orvosegyetem. Azt mondta például múltkor, hogy öngyilkos lesz, ha nem leszek a felesége.

– Nofene! Ez már valami! Mivel bővölted el szegényt ennyire?

– Semmivel. Magától bővölődött meg – rebegte halkan eper ajka.

– És különb legény nálam?

– Te erősebb vagy, de ennek nincs jelentősége.

Na már ez is kezdi ezt az erős-nem-erős dallamot! – gondoltam.

Elgondolkodtam egy kicsit azon az eshetőségen, hogy az ifjú kékre-zöldre tanulta az agyát, kínkeservesen el is végezte a nehéz egyetemet, és most élete csúcán érezheti magát, beérkezettnek, akár családot is alapíthat végre egy nővel, a sok szerelem-nélkülözés után. Övé az élet!

Gondolom, ez lehet a képlet. És megjelent neki az élet minden gyönyörével a szép és kedves Cicafül, mint A NŐ megtestesítője. Akit persze, azonnal feleségül kell venni, mert csakis ez illik a beérkezetthez.

Nem járhattam messze az igazságtól.

– Anyád biztosan nagyon örülne ennek a frigynek – mondtam – mert egyszer dűnnyögte is félhangosan, hogy „...Szóval, akkor egy újságíró, nem pedig orvos...” És még sóhajtott is hozzá, egy rövidet, mintegy: „De hát, mit tehetünk...”

Sok lányos anyának megvan ez a bolondériája, pedig egyedül a kétségtelen köztisztelőt az igazán jó az orvos-szakmában, meg persze a pénz, meg az, hogy sosem lesz munkanélküli egy orvos. De a lüke lányos anyák nem tudják, hogy orvosnak lenni annyi is, mint állandóan szenvedések, bűz, fájdalom, rothadás, gyógyulás, és halál atmoszférában élni le egy életet, túlterhelten, gyakori túlórázással, éjjelezésekkel. Vagyis, szegények kizárólag negatív vibrációban élik le az egész életüket. Talán azért is olyan komolyak mindig. Vagy csak mindig nagyon fáradtak.

Azt hiszem, van rá tehetségem, de nem lennék orvos.

Ha magam választanám az inkarnációm, lehet, hogy inkább utcaseprő lennék legközelebb. Párizsban. Végeztek a franciák egy fölmérést, és azt találták, hogy az utcaseprők meglepően soká élnek, ugyanis egészségesen élnek: könnyű testi mozgás szabad levegőn, közben olykor egy-egy fröccs, és a világon semmi stressz, semmi gond, semmi pozícióharc. A söprűt ugyanis senki sem akarja kivenni a kezükből. Ehhez képest az orvosok rosszabb helyzetben vannak a bányászoknál is. Ehhez képest.

– Mit csináljak akkor ezzel a jegygyűrűvel? – kérdeztem.

– Majd megkapja ő. Jó arany. Fogaranyból van. Nagyanyámé volt – mondta tárgyilagosan.

Na, erre inni kell egy enyhítő pohárkával!...

*

Tudom, ha nem is előrejutás eszközeként érvényesítette ritka adottságát, mégis volt rá példa, hogy az segítette ki. Engem is levett a lábamról egyszer. Emlékszem, Kelet-Németországba ruccant át egy hétre, vagy tíz napra, már nem is tudom, és minden határozott cél nélkül ment, csupán azért, mert volt egy olcsó utazási lehetőség, és mindig el akart jutni Németországba. Beszélte is a nyelvet. A hatvanas évek végén még nagyon nagy

dolog volt egy ilyen külföldi utazás is, mert útlevelet kapni is nehéz volt. Neki sikerült. Elutazott tehát, és lelkesen tért vissza, kipirultan és boldogan. Persze, rögtön föltalálta ott magát; már a vonaton megismerkedett egy fiatalemberrel, akit Jo-nak hívott, (hivatalosan valószínűleg Joachim, vagy Joáb, vagy Joel vol), és mindjárt szállása is került az új ismeretség révén. Talpraesett lány mindig föltalálja magát, és segít, ha közben szép is, ő meg valóban mindig tudta, mit csinál. Gyűrűs menyasszonyom tehát, az anyja mindenit, élt az adottságával. De ez az eset azzal a bizonyos Jo-val igazán durcássá tett, mert ami sok, az sok. Ettől fogva, valami érezhetően és elég véglegesen megromlott köztünk. Ímmel-ámmal ugyan találkoztunk egyszer-kétszer, sőt fölmentem vele egy délután a régi iskolatársához, a csúnyácska, vörös hajú Judithoz is. Mert akarta. Nem érdekelt ez a látogatás a kissé kényszeredett beszélgetéseivel. Kimentem közben a WC-re, hogy addig is pletykázzanak ahogy akarnak. De talán Judit mondta neki, vagy csak intett, hogy ki kellene engesztelned ezt a fiút, mert alig, hogy beléptem a WC-be, Cicafül már a nyomomban volt és szelíden magához vont, aztán matatott ott, ahol szeretett matatni, és pillanatok alatt bekattant nála a szokásos „vallásos” személyiségcseré. Mondjam tovább? Kiengesztelt rendesen, ámbár az az igazság, hogy nekem ilyen esetben újabban már Áron bácsi kattant be automatikusan, és igazán csakis a beidegzett Áron bácsi volt jelen. És volt az egészben valami undorító. Folytatódott ugyan a románcunk, de „imádkozásaiban” ettől fogva mindig ott kísértett Áron, a nagy tanítómester. Kerültem is ezt az aktust a továbbiakban. A rendes szeretkezés az más volt, az rendben volt, de mindinkább a komolyan sérült szerencsétlent kezdtem Cicafülben látni.

Érdekesekek a férfiak. Még féltékenységtől sértődöttet is megtud ingatni egy ilyen „ima”.

Látszólag nem egészen ide tartozik, de az érzelmi lebilincselést jól példázza a svédországi eset Steiner Tomival. Egyike volt azoknak a disszidált magyaroknak, akikkel egyszerre érkeztünk az olaszországi menekülttáborból, mert ott valamelyikünk kitalálta, hogy nem Amerikába megyünk, hiszen „az messze van”, hanem Svédországba, mert az mégis Európa, és jó élet van ott. Akkor, 1968-ban, valóban jó is volt az élet, de rá kellett jöjjünk, hogy nem Európa Svédország, hanem Skandinávia, ami teljesen más kategória. Nem rossz, de nem Európa.

Majdnem 200-an érkeztünk, és a többség magyar volt. Ez a magyar kompánia megbonthatatlan egységet képezett később is. Én már régen áttettem székhelyemet ide, Amerikába, de a társaság magjával egyfolytában levelezünk, szkájpozunk ma is. Ennek a magnak volt tagja Tomi is, az órás és ékszerész, aki nem szeretne költeni a pénzt és egy Volkswagent vett, míg a többi elkapta az autóláz, és lepukkant Mercédeszt, sőt néhányan Porschét vettek egyből, rozogát, de mégis. Pénzünk nem sok volt, alkarész meg kellett az örökös javításokhoz, az meg nem olcsó, hacsak nem autóbontóba megyünk. De az is pénzbe került. Közülünk ketten-hárman viszont rájöttek, hogy autóbontóhoz éjjel is be lehet menni. Csak az volt ebben a baj, hogy mindegyiket kutyák őrizték éjjelente, és ez nem jó. Megpróbálták tehát a humánus, altató módszert. Teletömtek a legolcsóbb kolbászokból négy szálát lórúgásnak megfelelő altató pilulákkal. Az első helyet, ahol ezt kipróbálták, nem is egy, hanem két szörnyű kutya vigyázta éjjel. Bedobták hát a töltött kolbászokat, minek következtében az éjjeli őrség perceként belül úgy dőlt el, mint kivágott fák szoktak. Talán még másnap délután is horkoltak. Bemászni így tehát nem volt nagy virtus, zseblámpa fényénél le is tudták szerelni a szükséges alkatrészeket, és diadalt könyveltek el maguknak. Tomi viszont csóválta a fejét, mert szerinte ez ócska, primitív módszer. Né-

hány lókötővel elmentek másnap este egy másik telephelyhez, amit csak egyetlen kutya őrzött, igaz ugyan hogy az a dög nem csak simán hamis kutya volt, hanem köztudottan elmebeteg is. Nappal egy roncskocsiba zárva tartották, hogy meg ne egyen valakit, éjjel viszont ő volt a rettenetes úr. A lókötők mégis ezt a helyet választották, mert egy kutya jobb, mint kettő. És itt történt a csoda, itt derült ki, hogy Tomi valóságos génusz. Nem voltam ott, de mesélték, hogy a lompos, mocskos, dilis dög öröngve rohant a drótkerítéshez, mire Tomi elkezdett beszélni hozzá édesgető, gügyögő, nőies hangon, szinte fuvolázva, amit a szörnyeteg hirtelen nem tudott hová tenni, mert talán szépen az életben nem beszélt még hozzá senki. Vakkantott is, meg nem is, kancsalul bámult és tétován morgott mint egy kétkezdő oroszlán, mire Tomi nem szűnt meg fuvolázni, majd pedig fölvelt egy kéznél lévő karót, átdugta azt a drótkerítés rácsán, és óvatosan simogatni kezdte a szörny hátát. Ezt sem tudta a dög hová tenni, mert életében nem simogatták még meg, pláne nem fuvolaszó mellett, miközben Tomi óvatosan a kutyák legviszketősebb részét, a háta farhoz eső felét kezdte birizgálni, vakargatni, amit a dög nagyon jó néven vett, mert azt a pontot nem tudja egy kutya sem tisztességesen elérni, így a bolhák ott rajcsúroznak legbiztonságosabban. A félelmetes morgás kezdett mind kéjesebb vinnyogáshoz hasonlítani, a vakargatást is nagyon szívesen állta, sőt közelebb tartotta a farát. Erre Tomi már a hasát kezdte simogatni, ami ugyancsak tetszett az elmebetegnek, és hamarosan nem csak a hasat, hanem a nemiszervét is simogatni kezdte a bottal, amennyire lehetséges volt. Ez aztán megtette a hatását. Pillanatok múlva a szörny begörbítette a hátát, és akkorát élvezett, hogy fröccsent. Azt mondják a lókötők, hogy vagy képzelődtek, vagy valóban úgy is volt, de tény, hogy utána majdnem szerelmesen kancsalított a dög Tomira, pedig egyáltalán nem volt szép fiú. Erre bárki azt hihetné, hogy máris bemászhatott a kerítésen, de Tomi taktikusabb volt. Csak másnap tért vissza néhány haverral. És csodák cso-

dájára, a szörnyeteg már loholt is a kerítéshez, csak úgy rengett a mocskos bundája, és már tartotta is a farát. Meg is kapta a simogatást, a faránál, majd pedig a hasánál, és állandósult a dög szerelme. Akkor már be mert mászni Tomi szerszámokkal a zsebében, mert a rettenetes dög nem hogy tiltakozott ez ellen, hanem valósággal vigyázta Tomit, miközben az a Volkswagenjének fűtéséhez szükséges alkatrészt szerelte le magának körülményesen egy roncsról, és néhány más alkatrészt más kocsirol a haveroknak édesgető fuvolaszó mellett. Másnap is és harmadnap is és később nagyon sokszor meglátogatta Tomi a szerelmes kutyát, és a baráti kör állandó alkatrészszállítója lett. Nélkülözhetetlen. Azt mondta egyszer, hogy ami a karriert illeti, egyetlen titka van. Mindig nélkülözhetetlennek kell tenned magadat.

Zseni volt a fiú, annyi szent!

Az volt a legkülönösebb ebben, hogy Tomi egyáltalán nem tartotta ezt a kutyás dolgot nagyvalaminek.

– Mindenkinnek megvan a maga érzékeny pontja, a „bibéje”, és ha megtalálta, azt csinálj vele, amit akarsz – mondta, mintha ez lenne a világon a legtermészetesebb dolog. És hozzátette még, hogy hülyék vagytok, hogy ezt sem tudjátok. Hol éltetek eddig?

Tanultam ebből annyit, hogy van egy „bibe”, és ha valaki azt megtalálja... Valóban nagyon fontos tudomány ez, ha valaki tökéletesen meg akar magának nyerni valakit. Kutyát is, sőt akár férfit is... Mert, ne felejtsük el, hogy férfiaknak is van „bibéjük”, és ha valaki meg akarja nyerni magának...

Eperajkú, gyűrűs menyasszonyom is biztosan tisztában volt ezzel. Nem csoda, hogy másként kezdődött és nagyon másként folytatódott a románcunk.

Ekkor beállt a csönd köztünk. Férjhez ment, nászúton is voltak, de utána sem telefonált, viszont néhány hónap múlva meglepett a szerkesztőségben, záróra után, persze, és rájöttünk, mennyire hiányoztunk egymásnak. Mert tényleg hiányoztunk. És tenni kellett ez ellen valamit. Tettünk is róla néhányszor, és nem tudtunk egymással betelni. Meg is ismétlődtek ezek a légyottok, de mindig csak a szerkesztőségben, ugyanis a Petőfi Sándor utcában gyakran mutatkozni veszélyesebb lett volna, mert ugyebár sok az ismerős, és mit keres ő mindig arrafelé... És mit ad Isten, hónapok múlva titokzatosan és huncutul a kezemet a hasikájához vonta.

– Érezted? – kérdezte.

– Állapotos vagyok – mondta édes mosollyal, szinte kislányosan.

– Ez aztán a csuda dolog! – mondtam – De férjes asszonyoknál be szokott ez következni előbb-utóbb. Gratulálok.

– Nem tudod, mihez gratulálsz. Emlékszel, hogy napra pontosan három hónappal ezelőtt itt jártam?

– Igen, és azután is párszor.

– Igen, de emlékszel, hogy három hónappal ezelőtt mennyire meg voltál vadulva?

– A vadulásra nem emlékszem. Vagy mindig vad vagyok.

– Te kis hülyőke, közben megálltál, benyúltál, és úgy kidobtad a pesszáriumot, mint annak a rendje, és utána folytattad még vadabbul.

– A részletekre nem emlékszem, de ha így történt, nem ez volt az első eset, hogy ilyet csináltam veled.

– Gondolkozzál egy kicsit.

– Lehet, hogy most gondolkodom, de van, amikor megáll az ember esze, és csak csinál valamit teljesen kigondolás nélkül, ösztönösen. Különben is mindig ellenemre volt minden művi védekezés. Vagy csinálja az ember, vagy védekezik. Vagy sze-

reti az ember a másikat, vagy védekezik vele szemben. Lehet, hogy akkor tudat alatt érted küzdöttem, nem akartalak elveszíteni? Ragaszkodás is lehetett e mögött.

– Na ez pont ilyen pillanat volt. És mondhatom, jó meg is ragaszkodtál.

– Én?

– Naná, majd a Szkander bég!

Tetszett ez a mondat, mert hízelgő, ha az embert Szkander béghez hasonlítják, bár ha nem hozzá hasonlítanák, talán meg jobban tetszene.

Aztán arról értekezett, hogy ha nem tudnám, akármennyire is hitetlenkednek a férfiak, az orvosok, sőt a buta libák is, az az igazság, hogy a nő, és egyedül a nő tudja, mikor és kitől lett terhes.

– Én tudtam, – mondta – már aznap érződött valami, ami korábban soha.

– Ajjajajj! – jegyeztem meg, mert ez a szó volt a leghelyénvalóbb ebben a helyzetben.

Tehát így konferálta be Cicafül, hogy anyává vált, én pedig egyből apává. Hogy mit éreztem ebben a pillanatban, csak férfi tudhatja, akinek ilyet jelentettek be.

*

De nem lett volna ő Cicafül, ha ez lett volna az utolsó találkozásunk. Már öthónapos lehetett, amikor váratlanul ismét megjelent a szerkesztőségben, záróra után, mint szokott. Ficáncolóan vidám volt, szinte gyerekes és bohó. Büszkén mutatta gömbölyű hasiját, simogatta, cirógatta... Azonnyomban neki is estünk egymásnak, csak az volt a komoly kérése, hogy „azért most csak nagyon óvatosan”! Nagyon óvatosak voltunk. És utána, köd előtte, köd utána, se kép, se hang, se telefon... Felhívni nem tudtam, mert már régen otthagytá az állását, ott-honában pedig nem mertem, érthető okok miatt. Legközelebb

az utcán futottunk össze teljesen véletlenül. A szülésen túl volt, csípője az állapotának megfelelően elrajzolódtott egy kicsit, hasa is lett, mint a frissen lebabázott nőknek. Érdekes módon, nem örült nekem, nem volt valami barátságos sem, és nagyon sápadt is volt.

– Keserves volt a szülés – mondta, de szóba állni se nagyon volt kedve velem, inkább, mint aki megy a dolgára, gyorsan elköszönt, szinte mint aki szökik és rejtőzik akkor is, amikor az szükségtelen, hiszen akárki találkozhat az utcán akárki ismerőssel, nemde? Két hét, ha nem több kellett ahhoz, hogy végre fölhívjon. Rövid volt és tárgyilagos: „Holnap kint fog sétálni itt és itt, és ha akarom, legyen ott egy percre, de csak egy percre, és nézzem meg”.

Eszembe jutott akkor Szép Ilonka is, Csipcsala néni is, meg a vidéki színházi-kófic, de az édesanyja is, az a diákjával malackodó királynői jelenség, aki melankolikusan idézte Tersánszky mondatát a könyvből, és az is, ahogy Cicafül ismételte átszellemülten a szavakat, mint egy visszhang: „Azért, mutasd majd meg nekem a gyereket egyszer”. (Lám, a szerző neve már felötlött, de a könyvecske címe még mindig nem).

Persze, percnyi pontossággal ott voltam, hiszen katonai nevelést kaptam otthon, és mindig pontos vagyok. Jött is babakocsival, roppant idegesen körbekémelve köszönt végre, szinte a bajsza alatt, és mondta alig romantikusan: „Na nézd meg”.

Megcsodáltam. Pár hetes lehetett, kislány, sok tüskés fekete hajjal és vesémbé látó, szúrós tekintettel. Kár, hogy éppen influenzás voltam, lázam volt és köhögtem, tehát meg sem puszilhattam, csak az arcommal simultam a pici archoz. A tekintetét ezt a mélyre látó, sőt vádló tekintetet sosem felejttem el. Ki tudja, mi mindent tud az előzményekből egy újszülött. Lehet, sokkal többet, mint gondolnánk.

Már az áldott állapot bejelentésének percében gondoltam arra, hogy tőlünk van, nekünk kell fölnevelni, és nem is lehet olyan nagy dolog egy kis porontyot fölnevelni. Csakhogy kutyaszorítónak ott volt a körülmény, hogy akkor be kell vallani a férjnek az épületes turpisságot, és ezt sehogy sem lehet úgy megvallani, hogy borzalmas barbárság ne lenne a férjjel szemben, másrészt pedig szégyen, botrány, sőt a botrányok botránya, nagyon csúnya válással. Vagy öngyilkosság. Asszony illet (szerintem!) sosem vallana be a férjnek. Gyalázatos lehet így élni, de ki tudja, mekkora sérülést okozna a férjnek, ha megmondják neki, hogy a kilenc hónapja várt kisbaba a napról-napra gömbölyödő hasiban mástól gyarapszik. Azt mondta Ida is, az öreg kurva ismerősöm, hogy aljasabb átverést el sem lehet képzelni, mint illet, hiszen a várandósság nem csak az asszony dolga, hanem közös öröm a férjjel, közös aggodalom, közös törődés. Képzeld el, – mondta ez a nő – hogy a férj naponta simogatja és puszilja a gömbölyödő hasit, és naponta boldog is, büszke is arra, hogy apa lesz, méghozzá a világon a legszeretőbb apa, miközben a feleség szájalommal nézi a jeletet. Gyalázatos dolog ez – monda a kurva.

Igaza volt.

Bevallani akár a legelején, vagy akár most bevallani tökéletes megsemmisülést jelentene a férjnek, aki minden bizonnyal egyenes és rendes ember, és sokkal de sokkal jobbat érdemelne, ideértve azt is, hogy jobb feleséget.

Azon is gondolkodtam, még a házasodási szándék idején, hogy szó sem lehetne arról, hogy odaköltözzem a nehéz természetű anyóssal egy fedél alá. Talán az egyetlen jó megoldás az lett volna, hogy ha esetleges áldott állapotba kerülne, hogy maradok a Petőfi Sándor utcában, miközben naponta találkozhatunk, és neveljük a kis emberpalántát tiszta szívből. De az albértetemben aludnék többnyire.

Az írás, vagy az újságírás, mint sok más szellemi pálya függetlenséget követel, háborítatlanságot, hiszen nem hivatalnok az ilyen ember, nem nyolc órára jár az agya, hanem még álmában is működik az valamilyen mélyebb szinten.

Praktikus lett volna ez a megoldás, ha nem éppen ez lett volna az egyetlen jó elrendeződés köztünk.

Ha a legelején bevallja Cicafül, még valahogy talán túlélhető lett volna a férjnek. Akkor csak szörnyű lett volna, de ma már teljesen lehetetlen.

Cicafül is tudta, hogy most már mindörökre hazudnia kell, és jobban szerette volna, ha sosem történe meg vele.

Igaza volt.

*

Negyvenhárom évig sikerült is neki a megszüntetésem, de igazán furcsa tud lenni az élet, és kiszámíthatatlan. Váratlanul kiderült például, hogy kicsi a világ. Éppen Budán jártam, mint Amerikából jött föl-föl dobott kő, és kiderült, hogy egyazon villamossal utaztunk vele. Amilyen átkozottul félt már a létezésemtől is és egy esetleges fölbukkanásomtól, a villamoson csak távolról mustrált engem amint mondta utólag, de nem jött oda, pedig jól látott. Normális nő egyből odafurakszik, oldalba bök, és azt mondja, hogy: „Hát te itt vagy?” vagy valami hasonlót. Aztán, a Széll Kálmán téri megállóban, mindketten átszállásra és villamosra várva, mégis megállt előttem, szemembe nézett, és azt mondta: „Meghíztál”. Mondhatott volna valami okosabbat is, vagy a nyakamba is ugorhatott volna, de csak ennyire tellett neki.

Őszintén szólva, nem hittem a szememnek. A kis híján kétmillió városban összefutni! Teljességgel hihetetlen!

Én is azonnal megismertem volna, noha az évtizedek folyamán ő is megvastagodott, és elég slamposan öltözöttnek találtam. Idősebb nők már nem adnak annyira a divatra. Kicsit takarítónőnek is nézhette az ember.

Jött a négyes, fölszálltunk. Ülőhelyet kaptunk egymással szemben. És zavartak voltunk, vagy talán csak nem tudtuk, hogyan kezdjük. Ráadásul csak két megállót mentem, tehát gyors kérdésekre futotta csupán:

– Hol éltek?

– Most telepedtünk vissza. Németországban éltünk, férjem ott dolgozott, de nyugdíjba ment. Szomorú dolog visszajönni. Rengeteg barátunk volt ott, és most mind elvesztettük.

– Megvan még a régi lakás?

– Eladtuk. (Ez hazugság volt, amint később kiderült). Vettünk egy másikat.

– Hallottam egy közös ismerősünktől, hogy a Velencei tavon van egy kis nyaralótok is. Merre, mert ismerem a tavat.

– Az északi parton. (Ennél persze pontosabban is meghatározhatta volna, nem akarom meglátogatni őket ott).

– A lányod is veletek volt Németországban?

– Igen. (Ez hazugság volt)

– Visszatért ő is veletek?

– Nem. (Hazudott megint).

– Hogy van?

– Jól.

– Tudsz ennél valamelyest bővebben beszélni?

– Nem nagyon. (Ez sem volt igaz).

És így tovább. Bizonytalan válaszok, ködösítés, hazudozás kapásból, mert nála már minden a hazudozás srófjára járt.

Kémeim útján már régóta tudtam hogy első pillanattól sem volt boldog a házasságában, sajnos annyira nem, hogy nagy-nagy barátja lett az alkoholnak. Úgy látszik, végig lehet csinálni egy életet merő hazugságban élve, de lehetetlen dolog súlyos következmények nélkül.

Volt valami a Szent Lajos király hídja című könyvből ismert sorsszerűségből ebben a nagy összetalálkozásban, és ez lett belőle: semmi. Az is halkán és ködösítve.

Le kellett szállnom, Megadtam a telefonszámot, amin elérhet. Ülve maradt, mikor elbúcsúztam, magába görnyedve – és tudom, sírt. Technikai okokból sajnos nem tudott elérni telefonon, amint később kiderült.

Megette a fene az ilyen „nagy” találkozást!

Szomorú arra gondolni, hogy életem „napos idején” a különösen forgalmas magánéletből végül ennyi sült ki, ez a nő volt a legjelentősebb esemény, ez a történet volt a sivár koronája az egyébként önfeledt kandúrkodásnak.

Normális alkatú férfi esetében, azt hiszem, simábbak lehetnek a „napos idők”, szabályosabbak a kapcsolatok, kerekébb és egészségesebb a kandúrkodás tetőpontja is, esetleg házasságra vezet, igazi és tartós házasságra, világos és szép apaságra, nagypaságra. Úgy látszik nekem ez nem sikerült. Isten a megmondhatója, miért volt jelen minden kapcsolatban ennyire a félre csúszott nyakkendő szindrómája. De akárhogy is történtek a dolgok, valami oka mégis van annak, hogy így történtek meg.

Régen túl vagyok már azon a balga hiten, hogy az ember a maga életútját és annak kanyarjait maga választja. Nem igaz. Jóformán semmi logikus nincs abban, hogy kikkel hozza össze az embert a sors, kikkel találkozik össze testben vagy lélekben, vagy kiket veszít el. Ha van valami ami bizonyos, az az, hogy a véletlen sosem véletlen. A sors hozza elénk a rosszat, a jót, a nő is, de még a pályaválasztást is, és egyáltalán az élet alakulásának minden fordulatóát. Csak akarnokok beszélik be maguknak, hogy akarták, hogy így és így alakuljon az életük. Ez nevetséges. És nem holmi sorsszerűséges kibúvókeresés erre a következtetésre jutni, hanem megtanulja az ember, ha megtanulja, hogy nem akarható minden, nem akarható, hogy megüsssem a főnyereményt, de az sem, hogy idejében találkozzam a nővel, akivel kölcsönösen fölemeljük egymást, és természetes együtt áramlással töltjük el boldogan az életünket. Ahogy az sem akarát dolga, hogy alaposan „beválogasson” az ember,

és egy hitvány élettárssal keserveskedje végig az életét. Vannak cselvetéses alkalmak, és amikor „választunk”, az eredmény minden bizonnyal már meg vagyon írva előre. Mármint a választás jó, vagy rossz volta. Más is rájött már az eleve elrendeltség tényére, és noha vannak nagyokos filozófusok, akik szerint csakis mi vagyunk saját szerencsénk kovácsai, ezek mind csak levegőbe beszélnek, mert talán sosem éltek meg állításuk ellenkezőjét, sosem találkoztak a Sorssal, vagy éppen az volt a sorsuk, hogy ne találkozzanak vele. Csavarintos okoskodás ez, de tőlem most csak ennyire futja.

Tehát Cicafül is „alkalom” volt és „választás”. Úgy is kezdődött, mint boldog élet ígérete. És lám, fokról fokra jutott el idáig, hogy eleve rossz és szerencsétlen valakiként kezdje, és egy igazán szerencsétlen figurává teljesebben ki. Csoda, hogy mint ilyen, végül ki is hunyt az életéből, amikor közös pályánk már elvégeztetett? Néha majdnem kötelességszerűen gondolkodok rá szeretettel, mert legalább a napsugaras időkre emlékeztet a kezdet, de sajnálom, hogy ilyen folyomány bizonyította Szép Ilonka igazát, aki leegyszerűsítve csak meglepően butának tartotta őt, engemet pedig nem jó embernek.

Mindegy, így történt, és ez történt, és ennek kellett történnie, és így. Biztosan van oka ennek.

Hogy vicceset játszunk, én is leegyszerűsítem a komplikált ügyet arra, hogy voltaképpen nem több volt ez, mint alapos ok az ivásra.

Tehát, hol ez a pohár?

*

Biztosan nem lenne valami szórakoztató, ha bárkinek is elmesélném Cicafül részletes és hiteles történetét, hiszen kit érdekelne az, vagy a többi nőügyem? Annyi biztos, hogy közte és a többiek között voltaképpen alig van különbség, legfeljebb nagyságrendbeli, hiszen akikkel összehozott az élet, majdnem

mind egy szálig valamilyen módon kicsit, vagy nagyon szerencsétlen volt, vagy rossz. Vérig sértő lenne sok nő számára, ha elmesélném, hogy milyen egyöntetűek voltak bizonyos, lényeges szempontból mind. Általánosításnak is tűnhetne, ha elmondanám, hogy reggel befutott a szerkesztőségbe az egyik igazán szép és kedves lányismerősöm, és éhgyomorral, akkorát szeretkeztünk, mint szoktunk, aztán még ebéd előtt beugrott hozzám váratlanul egy másik, régebbiről ismert lány, és a szerelmünkkel megajándékoztuk egymást azonnyomban, és már nem először. Majd koradélután, amikor még ott szöszmötöltem a szerkesztőségben, Éva kukkantott be mert éppen arra járt, így az egyik íróasztal tetején más is történt, mint kéziratok rendezgetése. Ráadásul este sem voltam teljesen szabad, mert már megbeszéltük Zsuzsával, hogy találkozunk a Petőfi Sándor utcai fészkekben. Rögtön félreértene mindenki, ha egy ilyen (nagyon ritka és örült) nap forgatagát mesélném el részletesen, de egyáltalán nem holmi dicsekvés lenne ez, hanem jóformán jellemrajz, mégpedig nem rólam szólna, hanem inkább őróluk, a hozzám csapódott nőkről.

Mit mondana a jellemrajz? Leegyszerűsítve úgy mondanám, hogy „A” megváltozott nőről beszélne.

A „modern” nőről, akit Isten minden sejtjében anyaságra teremtetett ugyan, de aki nem törődik eléggé, vagy csak alig, ezzel a csodával határos adottságával, hanem egészen egyszerűen elkezd inkább legényéletet élni, a legényélet színvonalán, vagyis a legényélet majdnem teljesen felelőtlen stílusában éli fiatal korának nagyobb részét. Rohan az élet forgatagában, meg-megáll egy pillanatra, egyet kettýent valakivel, és rohan tovább. Ez a stílus persze alig egyezik a teremtetett nő eredeti funkciójával. Ahol alkalom adódik könnyed szeretkezésre, a férfi mindig nyomban ott terem, és ez társadalmilag meglehetősen akceptált jelenség volt mindig, hiszen a férfi alapvető vonása, hogy mindenkit meg akar petézni, ami persze pozitív szándék a természet és a mindenkori nemzet szempontjából. A nőnek vi-

szont (az igazságtalanság nevében?) nemcsak mindig más volt és mindig más is lesz a megítélése, ha szabad szerelem humbugjának nevében aggregényéletet él, mert az nem a mindenkori társadalom és szaporodás előnyére válik. Ilyen egyszerű ez szélesebb látószögéből nézve. És mégis, ma a modern időkben azonnal megjelenik a nő is, ha könnyed szeretkezésre nyílik alkalom. Készségesen jelenik meg, bájosan és teljesen jóhízemű odaadással, anélkül, hogy mélyebb szándékai lennének, egy jóízű szeretkezésen kívül.

Furcsa, majdnem nevetséges, hogy pont én és pont ezek után morfondírozom erről és éppen a természet, a társadalom, a nemzet nemes szemszögéből nézván a dolgokat, de a borban talán valóban benne van az igazság is néha.

Tény, hogy mások ma már a nők, mármint a többségük. Ma már? Már elég régóta van ez így.

Gizi, az egykori gépírónőm és titkárnőm mesélte, hogy szokásos dolog volt a gimiben az osztályban összedobni és készenlétben tartani egy úgynevezett abortuszalapot. Nem tegnap volt ez, hanem körülbelül 50 évvel ezelőtt. Süldőlányok között! Arra az esetre, ha „valamelyikük bajba kerül”. Mellesleg, valahányszor ilyen távlatokra emlékezem vissza, megütődöm az élet mulandóságát észlelve, hiszen ez csak egy epizód volt, sőt majdnem természetes akkoriban, és lám, nem kevesebb, mint fél évszázad távolságáról van szó!

Nem tudom, hogy azóta milyenek lettek a lányok odahaza, hiszen több mint negyven éve nem ott élek, de emlékszem, hogy harminc-egy-két éves koromban és otthon a tíz-tizenkét évvel fiatalabb lányokkal már alig találtam igazi érintkezési felületeket, mármint felfogásbeli értelemben. Mindinkább úgy tűnt, mintha más élőlényekkel lenne dolgom, aranyosakkal, de más világból valókkal, vagy csak én voltam már akkor ódivatú, legalábbis az ifjak mércéje szerint? Emlékszem a jópofa karikatúrára. Az a tehetséges fiatal lány rajzolta, mintegy kika-rikírozva a saját korosztálya furaságát. A rajz egy gyorsan vet-

köző lányt mutat, miközben a fiúja savanyúan mondja, hogy : „Miért nem vársz, hogy előbb szerelmesek legyünk egymásba egy kicsit?” Néha magam is majdnem ilyen savanyúan reagáltam, ha nem is szóltam, de úgy látszik, voltak mások is, akiknek feltűnt a „modernség” már akkor, azaz körülbelül ötven évvel ezelőtt.

Tíz-tizenkét éves korkülönbség igazán nem lenne a világ, de amilyen tempóban változnak a dolgok, tíz-tizenöt év kellett, és egy meglehetősen más generáció jelent meg ezalatt a történelmileg másodpercnyi idő alatt, felfogásában, műveltségében és érzelmeiben más, mintha nem is csupán új generációról lenne szó, hanem valósággal egy új fajról.

Ijesztő ez!

A modern nő (Istenem de ellentmondásos nonszensz is ez a szóösszetétel!), mint jelenség itt, Amerikában is jelen van már régóta. Az is lehet, hogy igazándiból itt kezdődött nagy arányokban az átalakulás. A majdnem kivétel nélkül link társadalomtudományi „bölcsek” szerint azzal kezdődött a folyamat, hogy munkahelye, állása, rendszeres fizetése lett a nőnek, tehát önállóvá vált, és mint önálló individuumnak kinyílt a csipája, és nem sok kellett hozzá, hogy mellesleg elkezdjen legényéletet is élni. Az átlagnő. Jó kis „fejlődés” ez! Persze, van ebben a meglátásban is valami, de igazság szerint nem csak munkahelye lett és van a nőnek, hanem tulajdonképpen bele is kényszerült a munkába, ha el akarta érni mindazt a sokmindent, amit a csillogó-villogó konzumer-társadalom kínál. A férj erre nem elég. Ez is lehet igaz. És mégis, a szerelmi kapcsolatokban is önrendelkezőbb nőt, legalábbis Amerikában nem csak a saját keresete vadította meg úgy istenigazából, hanem az az egyszerű technikai szer, amit odahaza kotonnak neveznek. Lehet, hogy nagyon drasztikus, vagy merész gondolat ez tőlem, de már középiskolában megtanulták, hogy ez a legegyszerűbb és ráadásul filléres védekezés „balesetek” ellen, a fiúknak pedig ugyancsak leegyszerűsítette és meggyorsította a szeretkezé-

si szabadsághoz vezető utat és módot ez a mindig a zsebében hordott vacak, minden eshetőségre készen.

Meglepően és tömegesen lett általános szokás a gumi használata itt. Sőt, automatikusan jár együtt a szeretkezéssel ez az óvszer, Svédországban pedig a fogamzásgátló tabletta. Ha pedig a szeretkezéssel természetesen jár együtt a tökéletes védekezés eme egyszerű módja, ugyan mi gátolna meg egy lányt abban, hogy a kedvére való fiúval le ne feküdjön bármikor! Akár egy pillanatnyi megkívánástól indítatva is. És csinálják is gondolkodás nélkül, sőt minthogy biztonságos így a dolog, pláne, hogy iskolában fehérek-feketék és mindenféle „színek” együtt töltik az éveket, hozzá is szokván egymáshoz, szinte természetes gesztussal szeretkeznek feketék, fehérek, barnák, sárgák, azaz akárkik akárkikkal. Mert az ugyebár nem más és nem több, mint izgalmas és jó buli.

A nő teljes szexuális felszabadulása valóban a széltében-hosszában propagált és általánossá tett szereknél köszönhető igazán, mondjon nekem akárki akármit.

Pedig, Istenem, így milyen messze is került egymástól a lány és a fiú, és éppen szeretkezés közben, ha az egészben az egyetlen cél és tartalom annyi, mint biztonságosan élvezni, és slussz! Pedig jól tudom, valahogyan ennél sokkal, de sokkal többről van szó a két nem között.

Cicafül több más apróság mellett egy kicsit más volt, de „modernebb” volt a kelleténél már ő is, amint mindinkább kiderült menet közben. Tény, hogy kiiratkozott a szívemből egy nyugodt koraestén teljesen, váratlanul és alapos csalódást okozva. Ő már ugyanis fél lábbal az új generációból való volt.

Sosem felejttem el, hogy megjött, bebújt mellém az ágyba, és én nagyon és igazán szerelmesen öleltem magamhoz, nagyon jó volt aznap agyondolgozottan, fáradtan és elesetten ölelni őt, cirógatni, majdnem dorombolni, élvezni, hogy a világ mindennapi gyötrelme közepette ott van a szerető nő, aki minden sebre ír, minden bánatra vigasz, minden baj elől menedék. Sze-

relmes voltam bele ezekben a pillanatokba, úgy öleltem magamhoz, mint gyermek az anyját. Simogattam és gügyögtem hozzá szerelmesen. Mire rám nézett értetlenül és riadtan, és azt mondta: Mi ez, mi történik itt? És úgy kellett elkapnom, hogy ki ne keljen az ágyból és faképnél ne hagyjon, hiszen akármi is ez, ő nem „ezért” jött. Miért jött? Szopni?

Megállt az eszem ettől a jelenettől, és mély alapokból jött kókadás lett belőle. Nem erőnlét dolga volt ez, hanem az ölelésre csakis szívvel teli ölelés lett volna a kívánt és nyilvánvaló válasz akkor. Ki ez a nő végül is, kérdeztem magamban szavak nélkül, de mindjárt kiábrándultan legyintettem is magamban, ugyancsak szavak kísérete nélkül. Tehát igazándiból nem Áron, nem Jo volt a végérvényes csalódás oka, hanem ez a jelenet.

Megette a fene az egészet, mondtam volna legszívesebben. Sok filozofálás helyett nekem a NŐ ugyanaz kellett volna legyen, nem csak az ő esetében, hanem mindig! Milyen?

Anélkül, hogy valaha is megfogalmaztam volna magamnak, voltaképpen ösztöneimben és igényeimben én ott tartok még a valamikori, sok évszázaddal ezelőtti időkben, amikor nő volt a nő és férfi a férfi. Olyan dolgokat megörökölve születünk, amikhez nyilvánvalóan nem a jelenlegi életünkben, hanem az előzőkben szoktunk hozzá. Az ős kép él bennünk tovább. Annyit jelent ez, hogy ösztöneimmel még azokban az időkben élek, amikor nem Atyaisten volt a főnök odafent az égben, hanem matriarchális világ volt, és Anyaisten volt az úr, vagyis nőnemű volt a család, az élet, a mindenség legfőbb ura. Nagyobb volt nemcsak a férfinél a nő, hanem a legnagyobb tisztelettel és alázattal volt jelen „A” nő, például az Anyaisten-rajzolatokban, a szobrokban, a szöttesek motívumaiban, sőt a címerekben is (a mienkben kimondottan). Mindenütt a legtisztább, a legfőbb, a legszentebb nőalak jelent meg geometrikusan ugyan, stilizáltan ugyan, akár kettős keresztnek is nézhető formában az Anyaisten, méghozzá a szülés pillanatában ábrázolva, széttárt karokkal és szétvetett lábakkal, amint alul „kipottyán” belőle

az utód, amit mi egy kis koronával ábrázolunk a címerünkben, a nemes utódok jelölésére. Régészeti leletek ezreiben csak egy kis gömb, vagy kör ábrázolja az utódot, de „kipottyán” az, mint a Nő terméke: az élet, a továbblétezés. A nő respektje soha olyan Istent jelentő magasságban nem trónolt, mint azokban az időkben, évszázadokban és évezredekben. És valóban, nő nélkül nincs világ, azaz a nő a jelen és a jövő, az élet, vagyis egyenlő magával a léttel. Biológiai és a lelke mélyén ma is az. Az a nő is az, akiből gyárimunkást, hivatalnokot, esetleg Malter Marcsát csináltak azóta az idők.

Hiszem, hogy ösztöneinkben, már ami a férfiakét illeti, a nő sem, az anya sem áll messze a jóság ideális fogalmától. Ma is ösztönösen az anyát, a jóságosat, az ápolót, a gondoskodót, a megértőt, a vigasztalót keresi a férfi a nőben, anélkül, hogy egyikünk is igazán tudná ezt. Kandúrkodik, minden jó segg után utánafordul a férfi, de oltalmat nem tőlük nyer. Legfeljebb szexet.

Többnyire. És nem ez lenne a lényeg.

Érdekes volt, amikor Máraitól olvastam, hogy egy nőismerőse fölvarrt neki egy kabátgombot. Hírtelen, gyönyörűséggel, szinte ellágyulva nézte a nőt, amint a kabát fölé hajolva gyakorlott mozdulatokkal varr, könnyedén, ügyesen, készséggel, mintha mindig ezt csinálta volna. Azt írta, abban a pillanatban majdnem szerelmes lett a nőbe. Talán éppen azért, mert a női készségesség látványa egy ma már alig tudott ősi hűrt pendített meg benne; a gondoskodó, szerető nő röpke jelenete volt ez.

Nem lehet férfiaknál elérni ezt a fajta hatást műszempillákkal, szilikonnal fölpumpált csöcsökkel, divatosra borotvált micsodával. Ezekkel biztosan nem, mert ez más hullámhosszhoz tartozik, mely nem igazán mélyen érinti meg a férfi lelkét, legfeljebb csak a farkát. A hülye libáknak persze egyáltalán még csak halvány fogalmuk sincs erről.

Igyunk tehát egyet a nőre és az Anyaistenre is, aki már tíz-húszezer évvel ezelőtt is minden otthonban jelen volt a kel-

mék motívumai között, a hímzésekben, a faragásokban, és a sublótok tetején kis égetett agyagszobrokban Európától Ázsia legkeletibb csücskéig, Hokkaido szigetéig és vissza, ahol magyar élt, vagy maradt.

Itt ötlük fel az a New York-i magyar asszony, aki, már nem is tudom melyik magyar lapban közölte egyik írását. Persze, a nő nevére sem emlékszem már. Szeretettel és igazi szánalommal írt a mai férfiről. Mind alattvaló (írta), mind alkalmazásban van, sőt az egyetlen masszív az életében az, hogy állása van. Rossz állása, jó állása, lényegében egyre megy. Alkalmazott. Nem a maga ura, hanem főnöke van. A miniszterhelyettesnek is, a hentesüzletben dolgozónak is. A mai átlagférfit írja le, aki önhibáján kívül esélytelen abban az értelemben, hogy egyetlen választása az alkalmazottság, noha a férfi-nő kapcsolatban más volt a természetes szereposztás az idők leges-legkezdete óta. Talán száz évvel ezelőtt is még az asszony volt a ház, a család ura és oszlopa. A férfi adta hozzá a rangot, a biztonságot, a megélhetést. Ez a természetes képlet persze tökéletesen felbomlott, hiszen milyen rangot, milyen biztonságot és milyen megélhetést tud ma adni a férj, akinek ma van ugyan állása, de lesz-e holnap is? És milyen háznak és családnak ura ma az átlag nő, aki maga is éppen úgy alkalmazott, és éppen úgy főnöktől és álláslehetőségektől függ? Csoda-e tehát, hogy az ősi férfi/nő-képlet helyett mást találunk ma: nőt, aki önhibáján kívül tér el eredeti rendeltetésétől – és a szánalmasan detronizált férfit, aki nem találja helyét a világban, amely nem hagyta meg a rangját és méltóságát?

Vacak egy világ ez így, ha jól belegondolunk. Vacak és hanyatló ez az egész civilizáció is. A körülmények elkényszerítetik az embert, sőt az emberiséget is az ősképtől. Alattvalókká, him és nőtény alattvalókká redukálódunk egy világ-Gulágban?

Pesti hazatérésemkor mindig sokat bóklászom, mint aki az elmúlt világot a maival akarja összeilleszteni. Első hazatérésemkor, harminc év után, szándékosan mentem mindenhova gyalog, hogy többet lássak és mindent közről. Elképzelhető, hogy mennyit romantikáztam és caplattam, ha délután már be kellett térjek egy suszterhez, hogy csináljon valami az olcsó cipőmmel, mert valósággal szétjártam. Vannak persze ilyenkor elintéznivalóim is, kiadókkal, (majdnem mind tolvaj), szerkesztőségekkel, találkozások régi jó barátokkal... De legjobban azt szeretem, amikor romantikázva látogatok meg régi kedves helyeket. Megnéztem egyszer például a házat, ahol az óvodám volt, máskor meg az elemi iskolában az egykori tanterembe is benyitottam. Sőt be is ültem az egykori padomba is. Mert megvolt még. Nagyon szűk volt, de nagyon ismerős is. A karistolásaim nyomát is fölismertem, meg a bicskám nyomait az asztalka lapján a későbbi generációktól származó eróziós nyomok között. Érdekes, amint a képzelet visszaöltödik egy azóta már többszörösen is nagyokat fordult régi-régi világba, a kezdet kezdetéig.

Így bandukoltam el az Újlipótváros nagy terére is, ahol Cifafülék régi lakása volt. Romantikázni. Legnagyobb meglepetésemre beépítették a teret azóta. Nagy kár volt. Mindent elbuldózerez az idő, mindent átépít, mindent beépít... És ettől nem jobb lesz, csak más, és szokatlan.

A ház persze megvan, ott volt a kapuban a lakók névjegyzéke is. Megnéztem kíváncsiságból az illető emeleten az illető lakásban élő valakinek a nevét is, és komolyan meglepődtem. A lánya, azaz a lányunk lakja! Elárulta a név. Kivéve, hogy neve előtt ott a Dr. cím is. Tehát itt lakik a leány, és még doktorált is a kis béka! Ez aztán igazi büszkeséggel töltött el, mert eszes lehet. Nem tudom, kitől örökölte. Ezek szerint csak mese volt a lány németországi léte, itt élt egész idő alatt, itt tanult, itt dolgozik és itt él ma is. Ez volt csak meglepetés!

Cicafül a doktor férjjel persze tényleg Németországban élt sok évig. De nem kellett volna ebben is hazudnia. Nem akarok ártani nekik, ártalmatlan vagyok. Viszont, minthogy tudom, milyen rövid az eszem, jobbnak láttam a házszámot fölírni a noteszomba, hogy pontos legyek, és rögtön elhatároztam, meg fogom döbbszteni a leányt egy levéllel.

Így utólag, nem csak észszerű elhatározás volt ez, hanem volt benne egy adag a becsületből is.

Megírtam hát azt a bizonyos négy, sűrűn gépelt oldalas levelet, azzal kezdve, hogy legjobb, ha most leül, mert élete legmeglepőbb levelét tartja a kezében. Így írtam, magázva, nem tudom miért. És elmondtam az egész történetet, az ifjonti nagyon boldond szerelemről, az apaságról, a disszidálásomról és mindenről.

Persze, amint várható is volt, robbantott a levél. És noha nagyon kértem, maradjon ez a levél a kettőnk titka és csakis kettőnké, csak három napig bírta a leányom, mígnem remegő hangon mégis fölolvasta Cicafülnek az egészet, mert nő, és mert nem tud titkot tartani, pláne ekkorát.

Érthető, hogy a „bombától” nagyon nagy csönd támadt a két nő között. Szerettem volna ott lenni, és meghallgatni ezt a csöndet.

Anyja végül megszólalt lehorgasztott fejjel, és csak annyit mondott: „Így volt”.

Majd, ahogy írta a lány gyors és fölzaklatott levelében, egymás nyakába borultak, zokogtak egy hosszasat, majd megbocsátottak egymásnak. Azóta is szent köztük a béke. Egyikük sem említ engem a másikuknak.

Küldjük a fényképeket egymásnak, én is sokat küldtem magamról; levelezünk az interneten, mert az a leggyorsabb. Örülünk egymásnak. Megállapodtunk, hogy Bercinek fog szólítani, hiszen mi másnak is szólíthatna!

A Kakuk Berci kifejezést (vagy nevet?) csak magam mulattatására találtam ki, házi használatra, bár kétségtelenül találó is bizonyos korai értelemben.

Élvezem, hogy néha olyan bizalmasan kezel a gyakran sziporkázóan humoros leveleiben, ahogy egy leány apjával is ritkán tárgyal meg bizonyos dolgokat; én meg, mint öreg bölcs válaszolgotok. Néha humorosan, sokszor okosan. Szerelmi ügyeivel kapcsolatban olyan pedagógiailag kifogásolható módon is írok neki, hogy ne vacakolj, lányom, add meg a léleknek, ami a léleké és a testnek, ami a testé. Nem kopik az el... És hasonlókát.

Jó volt az is, hogy tavaly nyáron végre találkoztunk személyesen is. Cukrászdáztunk, vendéglőztünk, de főleg egymásra csodálkoztunk. Valami oknál fogva engem kedves embernek nézett, én pedig legeltettem a szememet a kétségtelenül szép kis nőn, aki ekkor már 44 éves volt, két gyerekkel, elváltan, de egy húszast rögtön kivonhattunk a korából.

Mókás volt így, ma is élvezem, ahogy visszaemlékezem az egyik vendéglőzésre, mert kívülről nézvést pont úgy festettünk ott, mint egy idősebb úr, aki fiatal macájával büszkélkedik nyílt színen. Főleg, hogy a tőlem kapott súlyos aranyláncára ott fűztem rá a messziről is drágának látszó ékköves fityegőt. A követ én csiszoltam, és az arany munkát is én csináltam. Az egyik legszebb követem volt ez. De hát ő a legszebb lányom. A szomszédos asztalnál közben pusmogtak a macámról és rólam, az öreg gavallérról.

A sok számárságom mellett persze van bennem egy rakás realitásra való hajlam is. Azt hiszem. Találkozni egy gyerekkel, aki immár 44 éves, majdnem olyan, mint idegennel találkozni. De ezt már itthon mondom, Floridában, a verandán, pohárral a kézben morfondírozva. Nem egészen idegennek persze, hiszen minden anyajegyem (azaz a mi estünkben apajegyem) is átöröklődött az ő arcára, a szeme, a szája, az orra formája, az arcszabása – hogy úgy mondjam – nagyon ismerős nekem; a vércsoportja is azonos, amint hallottam tőle, pattogó észjárása is ugyanaz, haja neki is két forgóval nő... Csak éppen nem együtt töltöttük az évtizedeket, nem velem együtt formálódott,

hanem sok tekintetben más lett. És ez érthető. Lipótváros egyik kis gyöngye lett. Meg is orrolt egy kicsit, amikor erről írtam neki, pedig igaz, ami igaz. A távolságra utal az is, hogy személyes találkákon beszélgetünk, beszélgetünk ugyan, de hosszú szüneteket is tartunk közben, hiszen közös élmények és emlékek nélkül a kelleténél sokkal kevesebbek a hivatkozási pontok. Inkább méregetjük egymást és kutatjuk, hogy idegenség ide, idegenség oda, mi az, ami mégis roppant kellemesen meleg és jóleső köztünk. Mert az. Talán az érződik nagyon fonáknak, hogy ennek a remek gyereknek, az egyetlennek, akivel végre kapcsolatom van, ilyen balkézről kellett (hogy úgy mondjam) létrejönnie. Áldás nekem a sorstól ez az utód így is, de nem így, nem félrecsúszott nyakkendősen szoktak utódok következni az ember életéből, mármint jó és rendes emberek esetében. De nagyszerű ez így is. Mert folytatódás ez, még hozzá jó anyagban való folytatódás.

Az eszét szeretem a legjobban. Mondom, mindig szerencsés voltam mindenben, ha olykor egy kis csavarint is közbejön...

Az is végigelemződik bennem itt, most és korábban, többször is, hogy voltaképpen igaza volt Szép Ilonka-Csipcsala néninek, mert ha jól belegondolok, különösen, ami egykori nőügyeimet illeti, tényleg nem úgy voltam szerencsés, hogy átlagos és normális életem lett volna, de lehet, hogy iskola volt az az idő: a közönséges igazi étellel való elvegyülés és kiválás iskolája. Nem tudom. De lehetséges. Azt tanultam meg egyebekben, hogy a rossznak, a ficamodottnak mély okai vannak arra, hogy olyan legyen, amilyen. A női lélek kiszámíthatatlansága tehát nagyon is kiszámítható, mert kibogozható. Nem gyógyítható, de diagnosztizálható. Elég fontos felismerés ez, és tudván a „női lélek rejtelseinek egyik nyitját” akár el is mondhatnám ezt egy ima alkalmával a Teremtőnek, aki a vicc szerint egyszer majdnem hídépítésre kényszerült. A „nem jó embert” csak annyiban módosítanám, hogy egészen biztosan tucatjával mentem el kis „kendermagos”, nagyszerű, asszonynak-való

nők mellett, akikkel normálissá alakult volna az életem már régen, de alig esett meg, hogy az ilyeneket észrevettem volna. Ahhoz akkoriban túlságosan divatban voltam, magával ragadott a népszerűségem, és nem bántam, bár sosem kerestem, hogy sereglettek hozzám a rosszak is, a hibásak is, a ficamodott lelkűek is. És sajnos nagyon hazai pályán éreztem magamat az ilyenekkel. Hacsak nem a nők nagy többsége ficamodott lelkű, vagy „modern” így, vagy úgy. Nem tudom. És nem is hiszem. Igazán jó talán csak a fodrásznő volt, akit jobb híján Irénnek nevezek magamban, így utólag. Tiszta és egészséges lélek volt, és ez akkor talán ijesztett is. Lehet, ezért is nem volt több randink. Túl normális, túl igazi volt. A többiek? Aranyosak voltak és odaadóak, csak azt nem tudták, hogy egész idő alatt, ha tudat alatt is, voltaképpen egyvalaki válthatott volna meg, egy valaki, aki nem úgy, nem csak azonnal szétvetett lábbal, vagy pucsítva, hanem anyásan szeret majd engem. De senki se irigyeljen. Itt ülök a nyugodt verandán, életem javát hátam mögött tudván, sőt abban a nagyon kivételes helyzetben, hogy ha akarja, az egész világ tehet nekem egy szívességet, hiszen az életművem az, hogy anyagilag és minden más tekintetben független, önálló egyed vagyok, de mégis azon morfondírozom, hogy ha emlékirataimat írnám, az első fejezetek tényleg olyan valakit ábrázolnának, mint amilyen akkoriban voltam. Nem is lenne szimpatikus a figura. Bár nem mindig, és nem végig voltam olyan, pláne: ma nem vagyok olyan már. Szerencsére. Változik az ember. Talán úgy van ez, hogy az évek, vagy évtizedek múlása közben kidolgozódik a tényleges alapanyag a furcsa körülmények közepette, vagy azok ellenére is. A rossz alapanyagból, vagy a túlságosan sérültből nem lesz énekes halott, annyi bizonyos. Gondolom, a legtöbb említett nőből és a nem említettek sokaságából valószínűleg nem sok minden érlelődött ki. A szerencsésebből meg egészen más kvalitású ember bontakozik ki. A felsorolt nők is ilyen vegyes alapanyagok. Jutka, a Melói Vénusz alapanyagából egy nagyszerű asszony és anya fejlődött

ki. Az „angol királyi családból való nemes paripa” pedig biztosan nem alakult jobbra, mint sérült, „modern” nőből továbbra is egy kalandozó, de mégis jó anyaoroszlánná. Cicafül pedig az összes sérüléséből nem hogy nem váltódott meg, sőt, a hazudozó kis perverzből végül szerencsétlen alkoholista lett. És én is fejlődtem. Az alapanyag vagy jó lehetett, vagy csak nagyon szerencsés voltam mindvégig. De ebbe az Amerikába érkezvén, negyvennégy évesen, mint „svéd” turista, leginkább véletlenül (van ilyen, hogy véletlen?) egy rendkívüli nővel ismerkedtem meg végre. Alighanem ő váltott meg. Nem ő volt Miss Amerika, nem voltak műszempillái, melle sem volt felpumpálva, nem festette a haját más színűre, egyszerűen öltözött, mégis nagyon helyes volt, komoly és egyenes, mindamellett, hogy szerénysége olyan IQ-t lepezett, amilyennel az életben nem találkoztam még. Az enyémet több szakértő mindig 142 és 148 között állapította meg (persze sosem hittem ebben a tudományoskodó hókuszpókuszban, hiszen elég hülye is tudok lenni), de ennek a nőnek az esze körülbelül az enyém kétszerese volt, miközben (vagy éppen ez okból) csak szelídség és jóság sugárzott belőle. Nem lehetett nem szeretni. Mindenki ezt mondja. Természetesen volt rendkívül okos, tehát megengedhette magának, hogy igazából legyen szerény is mellesleg. Pajkosságból meg az volt a kedvenc foglalatossága, hogy mindenkinek élvezettel segített a legkomplikáltabb, sőt sokszor teljesen kilátástalan bajában, hogy például lakásokat, férjeket, állásokat szerezzen bravúros gyorsasággal, bevándoroltasson egy nagyon rendes, de teljesen esélytelen házaspárt, egyszerűen, mindent játszi könnyedséggel és sziporkázó furfanggal el tudott intézni. Az a tulajdonsága is megvolt, hogy ránézett valakire, s rögtön tudta, kifélével van dolga – jobban, mint az illető édesanyja. A hitványról is rögtön tudta, hogy hitvány az illető, de nem ejtette az ilyet sem, ha komplikált bajban volt, mert imádott győzni. De nemcsak imádta a csavarintos ügyeskedést, hanem valósággal kereste is a mission impossible eseteket, amelyekben kiélhette kápráza-

tos furfangosságát. Minél nagyobb volt a zűr, annál nagyobb buzgalommal avatkozott be. Ha sikerült, csak szerényen mosolyogva ragyogott magában.

Van, aki egy elhagyott rühes kis kutyát rögtön fölszed az utcán, és megmenti az életét. Ilyen az állatbarát. Mária inkább az emberbarát szokatlan esete, de hogy őszinte legyek, van ebben lényeges tere annak, hogy istentelenül komplikált és szerencsétlen esetekkel találkozva alkalom adódott neki arra, hogy kiélhesse briliáns szellemi fölényét és elképesztő eszét. Szellemi virtusból.

Történt például, hogy kirúgták ugyebár a nagyon kedves kollegámat, Chaimot, méghozzá olyan időkben, amikor mérnöknek lehetetlen volt álláshoz jutnia. Mert vannak ilyen idők New Yorkban, ezt magam is megtapasztaltam. Emlékszem, nálunk csövezett Chaim és mindent megpróbált, még taxit is vezetett volna, de valahogyan semmi sem sikerült neki. Maradhatott volna nálunk ameddig szükséges, de ott volt a logikus kérdés: nem lenne-e mégis értelmesebb dolog, ha hazatérne Tel Avivba? Hiszen itt nem kerekedik ki semmilyen labda, ott meg mégis ott van az édesanyja, és van egy bátyja is, akinek ráadásul egy cége is van. Igenám, – mondta Chaim –, de lakásom nincs, anyámmal nem jöttünk ki soha, a bátyám gyerekkoromban mindig vert engem, és később is mindig csak lenézett és mellőzött.

Várjunk csak, mondta Mária szentem-lelkem-feleségem. Szóval Tel Aviv... Tel Aviv... – és megvakarta a fejét, aztán átment a másik szobába, és rászállt a telefonra. Egy félóra múlva egy cédulával tért vissza, Ez a címed, Chaim – mondta csöndes diadallal, és Chaim csak hüledezett:

- Lakást találni innen és ott, és most, és egy félóra alatt?”
- Hja, nem ismered még Máriát – mosolyogtam.

Mária nem zsidó, sosem volt Tel Avivban, de egyrészt bozorkányosan tudta, mikor milyen drótokat kell meghúzni, másrészt pedig neki mindenki megtett bármit, amit kért. Ilyen

hírben állott. Jóformán „világhírben”. Azt mondták sokan, hogy minden évszázadban jó, ha egy ilyen nő születik. Valószínűleg igaz is ez. Amikor beteg lett, azaz sztrókot kapott, a hírre napokig szólt a telefon. Még Új-Zélandról is rémülten kérdezték, hogy van, mik a kilátásai.

Elgondolkodom magamban néha azon a kérdésen, hogy mit láthatott bennem a „nem jó emberben” a vesébe látó Mária, amikor először nézett a szemembe, és fontolgatott magában egyet-mást.

Össze is házasodtunk. Harmincnégy évvel ezelőtt. Biztosan nem a szex, vagy a főztje hozott bennünket össze, de összehozott valami csoda, és nagyon jó volt a sors hozzám is, hozzá is. De hát, én végül mindenben szerencsés voltam. Ebben is.

Most, hogy már ezt a kis üvegnyi bort félig elszopogatom itt, ő meg még békésen alszik, azon gondolkodom, hogy Csipcsala néninek végül mennyire volt igaza? Mert ha van jó házasság, jó férj és jó feleség, az a mi esetünk. Nem látta, hogy tizenhárom évi Svédországba disszidálás után Amerikában kötök ki és boldog házasságban fogok ott élni? Hiszen azt sem mondta, hogy disszidálni fogok. Vagy tudta, csak nem mondta, nehogy tudomása legyen egy ilyen törvénysértő dologról, és ő is bajba kerüljön? Nem tudom, de lehetséges. Így tehát azt sem mondta, hogy itt, huszonkét évi boldog házasságban tragédia fog érni bennünket, pedig ez nagyon bekövetkezett: Mária agyembóliát kapott és azóta is ápolásra szorul. Nagy detonáció volt ez az életünkben. Operálás és kezelés ellenére agyának a bal féltekéje 65 százalékban elpusztult, jobboldala megbénult, beszélni, írni, olvasni sosem fog már tudni. Ez történt pont, amikor a jól megalapozott nyugdíjasság ideje jött volna el nekünk. Nagyon nehéz 8 hónapot töltött New York drága kórházában reménytelenül, de tartották, mert jó biztosítása volt, és fizette a napi(!) 1200 dolláros számlát, valamint az agyongyógykezelést. Komoly harcomba került, hogy kivegyem őt a „gyógykezelés” karmaiból. Büszke is vagyok magamra, hogy átmani-

puláltam őt a zsidókórház pszichológiai osztályára, ahol végre találkoztunk egy remek orvosnővel, a főnökkel, a Szovjetunióból bevándorolt Dr. Weinstein Ludmillával, aki kimondta a tökéletes diagnózist (szervi depresszió), letiltotta a teljes oldalt kitevő haszontalan gyógyszerek sorát, napi két tablettát írt elő, de olyat, hogy a roppant nagy sérülés ellenére is egyensúlyban tartódik tőlük az agy. Megtanult Mária bottal járni, és meglehetősen intelligens módon élni a roppant defekt ellenére is. Azóta is, immár tizenkét éve ugyanezt a napi két tablettát szedi, és azóta is áldom Weinstein doktornőt. Neki köszönhetjük, hogy nem temetés lett a vége, hanem le tudtunk jönni ide, az eleve nyugdíjas időnkre vett floridai házukba, és emberi módon élünk.

Talán a tengerentúli távolság miatt sem és messze az évekbe előre sem láthatta, vagy nem akarta látni Szép Ilonka mindezt. Pedig megszoktuk már ezt az életet, nem is nehéz, betartjuk a napi rutint, kijárunk minden nap ebédelni, hogy ne csak itthon ücsöröggjön a négy fal között, legyen emberek között is, utána meg kávézni megyünk át a másik helyre, este pedig sokáig nézi a tévét. Sőt, többször utaztunk Európába is, minden probléma nélkül, tehát jól megvagyunk a körülményekhez képest.

Hogy őszinte legyek, a korlátozottság ellenére is kevés házasságot látok, ahol annyira megvan a két fél között a természetes harmónia, ahogy köztünk. Nem tudom, honnan van, de magától értetődően áramlott sikeresen a közös életünk, és ma is így van ez. Erőkifejtés nélkül. Kényelmesen élünk és gondtalanul. Nem tudom, előző inkarnációinkban kijük lehettünk mi egymásnak: testvérei vagy házastársai, egymás szülei vagy gyerekei? Ezt még korai megtudni. Talán majd a mennyekben fog ez tisztázódni, mert valószínű, hogy mindketten ott fogunk kikötni. Komolyan mérges leszek, és kiverem a dilit, ha nem.

Életem utolsó harmada mindenesetre más, mint az első harmad volt, az a kakukkfiókás linkóci időszak. Közös gyerek nélkül, de nagyszerű házasság ez így is. Talán majd a következő

inkarnációban leszek sikeres családapá, majd pedig nagypapa hosszú fehér szakállal, nyolc-kilenc unokával, akikben gyönyörűségemet lelem az élet alkonyán. Lehet, hogy most más dolgom volt. Azt hiszem, más dolgom volt. Na, Isten-Isten!...

Holnaptól pedig a második nyolcvanas ciklust kezdem el...
C s a k a z é r t i s.

BALOGH BERTALAN

epresszó

Ha igaz az angol mondás, hogy egy csöpp tinta meg tud gondolkoztatni egy egész világot, az is biztosan igaz, hogy ha nem is az egész világot, de mindenesetre egy-egy embert ezek a többnyire néhány soros meglátások is el tudnak gondolkodtatni. És nekem ennyi elég is.

És még egy szelíd megjegyzés: ezt a fajta könyvet általában nem kiolvasni szokták, hanem olvasgatni, eprészni. Kevesen élnek ezzel az irodalmi formával, de hát ki mondta, hogy szokványos valaki vagyok?

Balogh Bertalan

ISBN 978-963-12-1656-1

9 789631 216561 >

1470 Ft

Magánkiadás
Borítóterv: Czédli Szilvia
Tördelőszerkesztő és tervező: Kiss Tamás
Készült a Seriart Nyomdaipari Stúdióban
ISBN 978-963-12-1656-1
© Balogh Bertalan 2014-15

Magánkiadás?

Az! Na és!?

*Kiadóim örömmel adták ki korábbi könyveimet,
de kevés kivétellel mind közönséges tolvaj volt.*

Rájöttem végül, nincs rájuk szükség.

Nekik én jobban kellettem, mint ők nekem...

Eprésző

Bevezető

Nem azért, mert magas korom ellenére nem lenne sok minden más, vagy több írivalóm például a nőkről, akiket mindig nagyon kedveltem és akik életemnek a virágzó idején is, derekán is megédesítették az életemet, sőt akikben így napszállta táján is örömet lelem. De az idő elrepül, hogy közhelyeket is használjak, és amilyen közhely ez, annyira igaz is.

Florida, nyitott veranda... kényelem, béke. Egymásra nézünk a feleségemmel néha, és csodálkozunk: holnap már megint péntek van? Pedig az utóbbi péntek úgy tűnik, mintha tegnapelőtt lett volna. És múlnak a hetek, a hónapok és évek. És éppen ez az: az embernek az én koromban már nem biztos, hogy nagyon sok évtizede van hátra, vagyis elegendő év ahhoz, hogy mindazt megírja, ami jegyzetekben, tömör följegyzésekben azért gyűlt össze, mert az ember fejében megállás nélkül készülnek a további, megírandó esszék és könyvek.

Az itt fölkinált írások, a hosszabbak és a nagyon rövidek is jól megállnak önmagukban is, de ezek, legalábbis részben, csírák csupán, magok egy-egy nagyobb gondolat-ívhez. Kivéve a vicceseket. De azt is tudja az ember, hogy kár lenne nem megjelentetni ezeket a gondolat-sarjakat, ha már tényleg nincs ténylegnyi idő a kibontakoztatásukra.

Ha igaz az angol mondás, hogy egy csöpp tinta meg tud gondolkoztatni egy egész világot, az is biztosan igaz, hogy ha nem is az egész világot, de mindenesetre egy-egy embert ezek a többnyire néhány soros meglátások is el tudnak gondolkodtatni. És nekem ennyi elég is.

És még egy szelíd megjegyzés: Ezt a fajta könyvet általában nem kiolvasni szokták, hanem olvasgatni, eprészni. Kevesen élnek ezzel az irodalmi formával, de hát ki mondta, hogy szokványos valaki vagyok?

Az is közös köztünk egy kicsit, hogy minekünk magyaroknak is van egy kis identitás-zavarunk és a japánoknak is megvan a maguké.

A különbség (persze) lényegbeli. Nálunk a magyarságtudatot, eredetünk hiteles történetét sokszor és sokféleképpen és tudatosan zavarta össze a kereszténység is, az osztrák sógorság is, és egyáltalán mindaz a ráhatás, ami Európa geometriai középpontjában érhet egy népet, amely erősen különbözik a köré burjánzott népségektől.

Japánék identitástudata másként sérült. Japán szigetsorán nyilvánvalóan ősidőktől fogva élt nép, de az évszázadok folyamán lassan de biztosan és folyamatos beáramlással ellepték őket a koreaiak. A rossz nyelvek szerint első uralkodójuk, (és dinasztia) aki a szigetsort egységes állammá igyekezett összefogni, az is voltaképpen koreai úriember volt. Tudni kell ehhez, hogy a mai japán, vagyis a koreai hatástól átszíneződött mai japán a koreait, és Koreát magát körülbelül úgy szereti, mint, mondjuk, a magyar a románt, vagy a szerbet, vagy az osztrákot. Vagyis alig. Miközben az etnikai különlegesség, azaz az eredeti japán már régen alig létezik tisztán, tehát valósággal képtelen a mai japán igazán azonosítani vele magát, miközben lélekben koreai végképp nem kíván lenni.

Jó kis zavar ez.

Az egyetlen hely, ahol egy ősi nép (az aino) él még, az Hokkaido szigete. De fogyatkoznak, és az aino nyelv jóformán teljesen eltűnt. Már alig beszélik. Sőt, hivatalból is kerülendő.

Az ainok is úgy tudják magukról, hogy Belső-Ázsiából erednek.

Nézi akár az etnikai dolgokhoz csöppet sem értő laikus az ainokat ábrázoló fényképeket, és világosan látszik számára, hogy inkább ázsiaiak ők, semmint „japánok”. Ilyen „fejeket” akár Mezőberényben is lehet látni.

Nem vagyunk egyedül. Mármint ami az eredettörténetünk tisztázatlanságát illeti. Alakulgat, tisztázódgat, de még ma is

ér bennünket óriási és kellemes meglepetés itt is ott is, ami megzavarja és szinte folyamatosan újraírásra készítetné a mára már szépen letisztázódó eredetképünket. Többen bizonyítják, hogy így termékeny félhold, meg úgy Suméria, meg kárpát-medencei ősiségünk, meg hogy csak gonosz félrevezetés a finnugorság... de igaz az is, hogy a tudományos, tehát hiteles fölfedezések és immár írott őstörténelmünk jobbára külföldi tudóscsoportok szívós munkáját dicsérik. És az új felfogás egyelőre csak terjedőben van még, miközben lényegében nem vált még sem eléggé köztudottá, sem pedig iskolai tananyaggá. A „Tudományos” Akadémiánk(ánk?) pedig hideglelősen kerül a különös és nemes múltunkkal való bíbelődést. És áll még a finnugor tanszék! És zavartalanul folyik az önlebecsülés, az önhülyítés, a felnövekvő generációnk folytatólagos agymosása.

– O –

Láttál már akár egyetlen törülközőt is, amely törülközik?

Akkor miért hívják törülközőnek?

És ki vagyok én, mi vagyok a fürdőszobában, zuhany után törülköző vagyok? Ha titok ez a kiblenlét, vagy mibenlét, akkor valóságos fürdőszobatitkokról van szó...

– O –

Japán haikukat olvasok. Persze, csak angolul. A fordítás nagyon jónak érződik, ámbár ezt az ősi és roppant népszerű japán versformát szinte lehetetlen hibátlanul visszaadni ritmussal, dallammal, mindenestül. Ugyanis a vers képlete szigorúan csak három sort enged meg, öt szótag az első sorban, hét szótag a másodikban és ismét öt szótag a harmadikban. Lehetetlen ezt angol bikkfanyelven betartani, de a hangulatukat és érzésvilágukat kisebb-nagyobb engedményekkel többnyire mégis sikerült ennek az ügyes fordítónak elbájolóan visszaadnia.

Miről szólnak a haikuk?

A természet jelenségeinek képeit találjuk bennük: virágok, békák, madarak, holdfény, napszállta, éji csönd, hópihék, de nem is a tartalom a fontos, hanem az, ahogy a szembetűnő, sokszor gyönyörű miniatúrák lelke libben élénk. A természet lelke és a költő lelke érződik bennük és az öröm, ahogy egy pillanatra tökéletesen egymásra találtak.

Az egyik haiku például a rozsvetés sorait jókedvűen „öltögető” pillangó táncos repülését írja le. Három sor; ott vagyunk, reggel van, friss a levegő, szép nap kezdődik. A reggel üdeségét éljük át.

Egy másik a forró nyár délutáni csöndjét tárja elénk, amikor megállt és helyben izzik a levegő, csupán egy tétova virág-szirom hullása a zaj...

Nem természetimádat kifejeződései a haikuk, hanem „a természettel egy vagyok” tudatát érezzük bennük.

Öt szótag, hét szótag, öt szótag... és a világ természetes hullámhosszán találjuk magunkat pillanatokra.

– O –

Mi az, hogy „állam az államban”?!

Ők már régen állam az állam fölött!

– O –

A hupikék törpikék népszerűségén néha elmorfondírozgat az ember.

Már a színük is olyan, hogy semmi másnak nincs ilyen színe. Meg is lepődtem első pillanatban, hogy lényegében piszkos-fakókék és fáradt fehér színt választott az alkotója. De azt is hallottam, méghozzá képzett marketing zsenitől, hogy a mai világban, ha el akar adni valami az ember, például egy új típusú autót, egy sztereót, egy villanyvasalót, azaz jóformán bármit,

a legjobban azok fogynak majd, amelyek fakókék, vagy alumíniumra emlékeztető fémes festékbevonattal kerülnek a nagyközönség elé. Nem lehet ennek az okát könnyen megmagyarázni, de bizonyított tény, hogy alumínium-fémszínű, vagy ez a jégkék, vagy fakókék teszi leginkább eladhatóvá az árut. És íme, milyen színű is a törp?...

Érdemes tudni, hogy a smurf alkotója nem ennek a marketing-javaslatnak a hatására választotta a határozottan semleges, vagyis személytelen színt, hanem ösztönösen, amint ezt maga is állította egy interjújában.

Különös dolog a színadás.

Valamikor, egy játékos pszichológiai teszten ki kellett választanom a számomra legtetszetősebb színű lapokat. Élveztem a szimpla mókát, és gondosan válogattam, miközben jóformán önmagamnak mormogva kommentáltam a színeket. Volt, amelyiket ki nem állhattam. Ilyen volt az a bizonyos igen halvány mályvaszínű. Kimondottan jellemtelennek tartottam azt a színt. A vöröset meg egyszerűen prolisnak találtam, a narancssárgát kérkedőnek és tolakodónak, a türkizkékét még szerettem is valamiért, de kicsit túlságosan elvont valami benyomását kelti. A kéket, különösen a középkéket pedig közönségesnek éreztem, mint a munkaruhák, vagy rendőri egyenruhák leggyakoribb színét. A kellemes árnyalatú rózsaszínt pedig naivan kacérnak neveztem, a lila legszebb variációját vallásosnak és tisztának találtam és így tovább és így tovább. Emlékszem, a kövérkés asszisztensnő, aki e tesztet végeztette velem, hirtelen jegyzetelni kezdett, mert fontosnak találta, hogy szinte személyiséggel ruházom föl a színeket magamban motyogva. Lehet, hogy tényleg valami lényegeset mondott el rólam ez a viselkedés?

Nem kérdeztem meg, de jópofa játék volt. Ha pedig a színek „személyiségénél” tartunk, a törpikék személyiségéhez is eljuthatunk. Van, amelyikük fiú-törpe, van, amelyik szoknyácskát visel, egyikük ilyen, másikuk amolyan jelleget mutat, de ha

nem csak a kétségtelen bájoságot nézzük, hanem keresünk például olyan elemet is bennük, mint amilyen például a jellem, az egyedi személyiség, a tudat, rájövünk, hogy a bájos kis figurák csak külsőségeikben más-mások, míg szellemről, lélekről, egyedi személyiségről köztük egyáltalán szó sincs. Hogy őszinte legyek, a külsőségektől eltekintve, nagyon hasonlít az ürességük a tömegember ürességéhez. Azt hiszem, a gyerekek között is és az ezeket a babákat választó vásárló felnőttek között is talán éppen azért váltak a törpikék világsikerré, mert tartalom nélküliséget tartalmaznak, amit a gyerek játszi képzelőereje tölt majd meg tartalommal tetszése szerint, a felnőtt pedig talán a pici, játékosan ártatlan, tartalom nélküli, személyiség nélküli önmagára ismer bennük. És ez jóleső érzés neki: hasonszórúre lel bennük a vásárló tömegember. Mármint, belülről érzi ismerősnek. Lehet, hogy ez a fakókék és piszkos fehér üresség „ismerőssége” tette a világ számára egy pillanat alatt befogadottá a törpikéket?

Meglehet. Sajnálatos az ilyen világközönség.

A huncut Miki egér meg a többiek egészen mások voltak. Szívük, lelkük, humoruk, tartalmuk volt – és van. És pont ezért imádta őket továbbra is egy ma már fogyóban lévő, más minőségű közönség.

Azt hiszem.

– O –

Ha meg akarnám tervezni a világ legtökéletlenebb civilizációját, két sarkalatos elemre alapítanám azt. Az egyik egy folyadék lenne, amit történetesen olajnak nevezünk, a másik pedig egy egyedüli és kizárólagos mozgatórugó: amit profitnak nevezünk. És ezzel körülbelül be is határoltam volna az elképzelhető legostobább, legunintelligensebb, sőt, legszegényesebb civilizációt.

Az alapok megnevezése után, különösen, hogy tudvalevően minden civilizáció leáldozik egyszer, ennek a civilizációnak

a majdani eltűnését is illendő lenne látnok módjára megjövedlni. Ámbár ehhez aztán tényleg nem kell, hogy látnok legyen az ember... ugyanis, ha valaha elképzelhető lenne egy ilyen teljességgel ostoba civilizáció, az annyira tökéletlen lenne, hogy a gyakorlatban talán létrejönni se tudna.

Vagy igen?

– O –

Nézem a képeket, és arra gondolok, hogy van-e határa a meztelenségnek is? Gyakran küld át képsorokat nagy mellű nőkről és teljesen pucér nőkről mókás szomszédom, Steve Mazzeo, az olasz. Eleiben érdeklődéssel nézegettem őket, mert férfinak nem kell sokat kínálni meztelen női fényképeket. De a tendencia világos.

Emlékeztén a századfordulón készült „botrányos” meztelenkedő női képekre, szinte mosolyogni kell. Tudjuk, hogy valamikor a hosszú szoknya alól pillanatra kifehérlő női boka már vérpezsdítő látvány volt, a későbbiek, a teljes trikóban „meztelenkedő” nők pedig szinte a szörnyű ledérség fertőjének az előfutárai voltak. Még később már brokátok félrelibbenése folytán felragyogó szép női mell is látható volt, még később mindkettő, majd jöttek a derékon alul is meztelen nők képei, általában antik szobrok és festmények pózában feküdve, ülve, állva, heverőn elnyúlva...

A vérbeli erkölcsöcsöszök ettől már a morális világvégét vizionálták, mert ez már a dolgok netovábbja volt.

Úgy gondolták, hogy ez tényleg a „ne tovább!”. Mert nem láttak még tegnapi képeket nőkről, akik szörzetük teljes díszében mutatták a micsodájukat kissé szégyenlősen, és mégis büszkén. Majd meg a karakán tárogatók képek következtek az ilyen stílusú lapokban. Ma pedig a borotváltság lett a divat. Ízlés, vagy ízléstelenség dolga ez. Istenem, milyen ostoba divat! Azok, akik ebben lelik újabb szépség-elképzelésüket, valószínűleg nem élték át a pillanatokat, amikor mint ifjonc végre megszimogat-

hatták üde kis szerelmüket ott, és élvezték a selymes szőrzet hívását bensőségét és gyönyörét.

Borotválkoztatják ma a modelleket, ha kell, ha nem, csak hogy más és újabb foka legyen a divatnak. Ma tehát, és márpedig, a borostás a divat.

Eleiben ezek a képek is hordoztak még valamit a lányos kacér-ságból, de ezen már régen túljutottunk. Kitüremlik a belső szeméremajak is, ujjukkal még szét is húzza némelyikük tárogatás közben azokat, hogy amit meztelenségnek lehet nevezni, azt mind megkapja a nyájas szemlélő. De mi lesz a következő fejlődési fok, ha már a külső nemi szervet annyira kitárják, hogy valósággal a belső nemi szervük is látszik? Mi a meztelenség maximuma? Van-e meztelenebb a meztelennél? Legközelebb a hüvelyt fogják fényképezni belülről, meg a húgyhólyagot, meg a petefészkeket, hogy fokozzák azt, amit fokozni kényszerülnek a divat fejlődésében?

Nem az erénycsősz borzad össze az emberben, ha a „fejlődés” következő lehető, lehetetlen fokára gondol, hanem a férfi. A nő nagyon de nagyon más valami, mint aminek ma mutogatják. Sokkal de sokkal több. Szerelem, család, jövő, élet.

Mindörökké.

– O –

Más dimenzió naivitásának nevezném az indiánok esetét, már-mint azt, hogy nevettek, amikor a fehérek meg akartak tőlük vásárolni egy jókora sík területet, vagy amikor 14 dollárért megvették tőlük a Manhattan szigetét, mert hiszen, hogy lehet birtokolni az eget, vagy a csillagokat, a folyókat, a felhőket, a mezőket!... stb.

Mi meg ugyan nem nevetgélünk, csak pislogtunk, amikor földjeink idegeneknek való eladogatásáról volt szó, vagy amikor valakik, egész egyszerűen, hivatalos deklarációval, birtokba vették Erdélyünket, Délvidékünket, Felvidékünket, Örvidékünket...

Pontosan ugyanez az indiános elképedés fogott el bennünket, amikor az országunkat szétszabdaloó események megtörténtek velünk.

Külön világok, szinte különböző galaktikák felfogása...

Hogyan birtokolhatja bárki is a levegőöveget, hogyan birtokolhatja bárki is a földet, amelyben anyám nyugszik?

És láthatjuk, igenis, birtokolhatja. Az birtokolhatja, akit egyáltalán nem érdekel anyám.

Ilyen érdektelenek, méltóságtalanok, érzéketlenek világában élünk, és ebben a fajta világban, vagy a világnak ebben a fajtájában minden csak portéka tud lenni: a levegőég is, a csillagok is, a folyók is, Erdély is, a Felvidék is, a Délvidék is, és ma a megmaradt talpalatnyi anyaföldünk is.

Portéka, martalék!

Mert ma ilyen világot élünk.

És mert amikor a kufárok a kufártörvényeket hozták a minden-eladhatóságról, csak hülyén néztünk a semmibe, hiszen, hogyan lehetne eladó a...

És látjuk, lehet.

Gyűlölöm ezt a csupa merkantilikus kort, mert nem sokat tehetek ellene én sem, fegyvertartási engedély nélkül. Csupán berzenkedem. És bevallom, hogy nem tudok ezen nevetni, mert nem tud az ember nevetni összeszorult szívvel és ökölbe szorult kézzel.

– O –

Torzszülött szobrok, ijesztően csúnya babák, elmebeteg festmények, otromba cipők, hülye ruhák... Na, és persze, a zenénk!

A harmónia és szépség kéjes megcsúfolása jóformán minden-minden, ami ma körülvesz bennünket. Kiagyaltan, perverzül létrehozott szemét.

Lehet, hogy egyszer majd találkozunk a tudományosan, génmanipulációval kitenyésztett „emberrel” is, aki kimondottan

ronda, mű-génű virággal köszönti föl a műnőstényét? Vagy lehet, hogy mégis van korunk lelki betegségének egy határa valahol?

– O –

Külföldi lapokban böngészek. Némelyik politikusnak olyan furcsa neve van, hogy visszafelé olvasva is teljesen értelmetlen...

– O –

Ma már végképpen nem emlékszem a pontos helyszínre és arra, hogy hogyan kerültem oda, és nem azért nem, mert régen történt az eset, nagyon régen, hanem mert ifjú voltam és bohó, és tökrészeg, ahogy az egybegyűlteks többsége is. Amolyan művész-összejövetel volt ez. Egy szobrász barátom vitt oda magával, talán mert akkoriban szobrászkodtam is, ámbár csak amatőr alapon. Annyit biztosan tudok, hogy valakinek az angyalöldi műtermében voltunk, méghozzá egy olyan valakinél, aki már akkor is híres szobrász volt. Ezúttal egy éppen befejezett, még agyagban lévő életnagyságú szobor bemutatásáról volt szó, amolyan félig is alig hivatalos megmutatásról, barátoknak, szobrászokból és más művészekből álló kompánia spontán meghívásával.

Egy nyurga fiút ábrázolt a szobor, meztelent, jóvágásút, amint egy kedves gesztussal nyújtja a kezét, mint aki virágot nyújt át valakinek.

Amennyire értettem a dolgokhoz, tetszetős és jó szobor volt. Mindenkinek ez volt az első, meglepett benyomása, de az alkohol fura dolog (egyesek szerint oldószer is, amennyiben feloldja az emberben a gátlásokat, sőt az illetenban tanul-takat is), így tehát nem volt csoda, hogy egyikünk odaszólt a befelé élő, hallgatatag alkotóművésznek, hogy „Te Jóska, ez a kar talán még jobb lenne, ha egy picit előbbre nyúlna”, és már oda is lépett, finoman megfogta a kart, és jót húzott rajta,

hogy a „fiú” karja recsegett volna, ha nem dróttal bélelt agyag lett volna. A szobrász felszisszent ezt látván, de (mintegy szobrászhoz illően) hallgatag, befelé élő művész volt, mindjárt csüggedten ejtette le a kezét és csak nézte a kissé megváltozott alkotását. A jobban kinyújtott kart a többiek hangosan helyeselték, mert tényleg egy kicsit jobb lett tőle a mozdulat. Mire a másik ugyancsak odalépett a szoborhoz, és amennyire lehetett, emelt egyet a vállon. Nem sokat, de a mozdulat mégis egy csöppet több lendületet kapott. Olyan beavatkozások voltak ezek, hogy józan állapotban senki sem csinált volna ilyesmit, az alkotóművész pedig józan állapotban rögtön előkapta volna a sörétes puskáját, persze, ha lett volna neki, és elzavart volna bennünket. A kompánia viszont „feloldódott” egy pillanat alatt az ünnepélyességből, és hamarosan többen is igazítottak egyet az orron, az újjakon, a comb egyik izmának domborulásán, vagyis mintha mindenki megőrült volna, szobrásszá vált.

A művész magába roskadva esett majdnem klinikai depresszióba a látottak és vendégei viselkedése következtében, de az az igazság, hogy amikor végre támolyogva mindnyájan elkotródunk, órákig nézte átalakított szobrát, és minél többet nézte, annál inkább megereszkedtek a testében azok az izmok (azaz valamennyi!), amelyek görcsbe rándultak az első „beavatkozást” látván.

Biztos vagyok benne, hogy utólag töredelmesen be merte vállalni magának, hogy akármennyire ittas örültekkel is volt dolga, a szobor jobb lett. Annyival lett jobb, amennyivel a befelé fordulásban megalkotott szobor átélt egy szertelen fuvallatot a szabadon csapongó művészi felhevültségből. Lelket, több lelket kapott a szobor a szeretetteljes beavatkozóktól, akármilyen brutálisnak látszottak is azok a szerzői jog szempontjából..

A nevelés dolga jut eszembe erről az esetről, így utólag. Mindig tipikusan jó gyerek voltam kiskölök koromban, de kaptam egy pofont egyszer a házmestertől, mert „helytelenkedtem”. Egy

másik alkalommal „Lófej”, a Református Gimnázium egyik tanára húzott orromnál fogva egészen a tanári szobáig, mert elmulasztottam köszönni neki a folyosón. Megint másik esetben a villamoskalauz adott egy nyaklevest, mert megérezte, hogy tagadhatatlanul én szellentettem, halkan, de érezhetően. De minek is soroljam a fűszerestől kapott nyaklevest, valami „helytelenkedésért”, és hasonló eseteket, ide értve a nádpálcát is a kisiskolában, amikor voltaképpen mindenki, aki élt, igazított kölykökre jellemző viselkedéseken egyet-egyet. Az „én időmben”. Istenem még nyolcvanéves sem vagyok egészen, és máris úgy beszélek, mintha öregember lennék. Tökéletesen szokványos volt akkoriban, hogy minden felnőtt helyénvalónak, jogosnak és szükségesnek találta, ha néha igazán durván, de mindig jó szándékkal „igazít egyet” akárkinek a gyerekén, akárhol, akármikor.

Ma más a világ. A házmestert a kölyök rögtön beperelhetné ma, meg a tanárt is, gyerekkinzésért. A villamoskalauzt hivatali túlkapásért, és egyáltalán, akárkit, aki kezet emel egy gyerekre. Az édesanyját is egy fülesért.

És lám, felnőttem és nem csüggedten, nem klinikai depresszióba esve, hanem mélyen átgondolva és töredelmesen bevallva mondom, hogy nem rosszabb ember lettem a nyaklevesektől, hanem más, mint amivé a mai kölkök sokasága válik.

– O –

Valószínűleg minden gondolkodáshoz szokott embernél előfordul, hogy megpróbálja elképzelni az ideális politikai rendszert, olyasmit, mint a demokráciát, vagy annak ellenkezőjét, vagy valami köztes variációt. Platón sem volt külön, ő is törte a fejét valami ilyenén, amint tudjuk. Érdekes gondolatjáték ez, talán azért is van, hogy Platónon kívül nagyon sokan voltak már a történelem során, akik komolyan kidolgozták a maguk tökéletes társadalmának képzeletbeli körvonalait. Majdnem

mind jó szándékú volt, és majdnem mindegyik ellentmondott mások elképzeléseinek vagy tökéletesen, vagy részlegesen, de egyáltalán nem sült ki egyikből sem a tökéletes világgközösség, meg nemzetközösség, vagy pedig nagyon rosszul sült el a gyakorlatban.

A másik dolog (ami úgy látszik csak nekem tűnt szembe) az az, hogy noha vannak és voltak, akik az egész világ tökéletes berendezkedésének elméletével bíbelődtek, egyikük sem, még véletlenül sem vette szájára, vagy író tollára a nemzetet, mint sajátos felépítésű, szándékú és sajátos lényegű egységet. Vagyis, sosem az ember állt az elméleteik középpontjában, hanem csak elvon elmélet volt ez is, amaz is... Pipafüst. Némelyik nagyon is fojtó füst. Meglehetősen furcsa, hogy meg akarom találni a nép, a nemzet, sőt az egész világ népességének boldogulásához vezető utat, a Paradicsomot garantáló berendezkedés módját, miközben a legkevésbé sem tudom, mi fán terem például a nép, a nemzet, mint olyan. Mert eddig még mindenki félreértette a nemzetet, mint társadalmi kategóriát. Szándékosan értette félre, vagy sunyiságból, vagy egyszerű butaságból, de félreértette, sőt egyáltalán nem foglalkoztak vele még annyira sem, hogy definiálták volna. Tehát, mellőződik az élet alanya, az Ember, akiknek paradicsomot akartak kreálni.

Nagyon tudom szeretni az ilyen világmegváltókat.

– O –

Sunyítva, szinte vinnyogva kódolgatnak, kódolgatnak az emberek, mert beléjük rögződött valami régi típusú fortélyos félelem, vagy mert mégsem akarnak valakiket egyenesben megbántani.

Ma például elképedve olvastam valahol ezt a talán viccesnek szánt megnevezést:

„...kellemetlen kipárolgású közel-keleti...”

Ezt sem nekem mondták!

Erről jut eszembe egykori cimborám, Mester (Messinger) Ákos, akivel kiscsikó korunkban együtt voltunk üzemilapos kis újságírók. Nagyon szerettük egymást és egymás humorát. Mert neki is volt, nem is akármilyen.

Emlékszem, azon morfondírozott egyszer, hogy a régi, például Horthy-világban, gyakran be kellett írni a különféle úrlapok kitöltésekor nem csak a nevet és a címet, hanem meg kellett jelölni a felekezeti hovatartozást is. A legtöbb ember persze azt írta be, hogy ref., vagy ev., vagy róm. kat.

De mit írtam volna be én? – kérdezte hamiskásan. – Azt, hogy büd. zsid.?

Mondom, volt humora a fiúnak.

– O –

Nem jobb gondolat volna a bankok államosítása, mint az államok bankosítása?

– O –

Hosszú írás az interneten a boszniai piramisokról.

Egy kicsit megáll az ész: megmunkált kötömbök, kövezett járatok és falak, barlangrendszer, és mindezen túl: 31-32 ezer éves írás kőbe vésve, sőt rovásírás, sőt a székely-magyar rovásírással pontosan megegyező!

Észbontó lelet maga az írás ténye is, ugyanis sok-sok ezer évvel később is csak képirásig, vagy ékírásig jutott el az ember. Ez meg már ABC-s, azaz hangírás, azaz minden hangra betű van. Ha írásfajtákról beszélünk, kétségtelenül emez a tökéletes, emez a legfejlettebb. És 31-32 ezer évvel ezelőtről! Mondom, megáll az ész.

Kíváncsi vagyok, hogyan fogja mindezt megdöbbszteni a hivatalos tudományt, a más népek tudósait, nem beszélve a „Magyar” „Tudományos” Akadémiáról. Egy hosszú internetes írásban már van is egy alcím? „Nincs itt semmiféle piramis”.

De szőnyeg alá lehet-e söpörni ekkora tényeket? Egész piramisokat?

Nagyon nagy szőnyeg kell hozzá, és nagyon nagy söprű.

– O –

Akváriumma van, benne nagyon szép halakkal, óceánnak. Aztán, macskája is van, cirmos cica, tigrisnek. Továbbá, van egy japánosan miniatürizált tölgyfája, ha nem éppen juharfa az. Nem éri el az arasznyi magasságot sem, viszont megtörtént, hogy még virágzott is egyszer.

Ez számára az erdőség.

A fél világ belefér neki egy szoba sarkába.

Majdnem boldog ember. Körülbelül olyan boldog, mint a „zúgó erdősége”, mint a macskatápon élő „tigrise”, mint a hal a vízben.

– O –

Fából vaskarika.

Roppant ritka furcsaság lenne, ha lenne ilyesmi.

Ennél már csak a fakarika lehet furcsább és ritkébb – vasból.

– O –

Fiai, vagy leányai...

Az osztrák csacsiság se kutya... Olvasom ugyanis, hogy a Himnuszukat meg „kellett” változtatniuk mostanában, mert legfelsőbb bíróságuk jóváhagyta, hogy beszúrájk a Himnuszuk megfelelő sorába az „és leányaid” szavakat, is. Mert, az eredeti szöveg valahogy úgy szólt, hogy „...nagy fiaid szülőföldje vagy...”, és ez az évszázadok folyamán már addig hergelte az osztrák nőket, hogy bírósághoz folyamodtak igazságtételért, (jó kis szőke-nő-vicc lenne ez, ha nem valóság lenne), ugyanis, szerintük nem csak nagy fiai születtek a hazájuknak, hanem,

bizony, leányai is. (Igaz, hogy a nagy fiakat is nők szülték.) Ki is mondta a bíróságuk, hogy szóljon tehát a Himnuszuk úgy, hogy „... nagy fiaid és leányaid szülőföldje vagy...”

Szegény, csekély értelmű és nomád Tompa Mihályunkra gondolok, és a következményekre, ugyanis ez a férfi-sovinisza úr a Madár fiai-hoz, nem pedig a Madár fiaihoz és leányaihoz intézte híres versét. Ez pedig kirekesztés!, meg minden ilyesmi. Nem beszélve olyan magyar szavakról, amelyek ugyancsak kirekesztően nevezik a fiókot láda fiának, holott igazság szerint azt „ládafia/leányá” -nak kellene nevezni. Meg ott van a fióka szó is, amiből teljesen hiányzik még az utalás is a leányóká-ra, vagy a „fiadzik” szóból is teljesen hiányzik a leányadzikra való utalás.

Lám, a nyugati kultúra mennyivel magasabb és példamutatóbb tud lenni!

(Csak át ne szivároгjon ezeken az áteresztős schengeni határokon...)

– O –

Főleg művészek (és írók is) választanak úgynevezett művész-nevet. Alapos töprengéssel jár ez, mire megtalálják az igazán frappánsat, amely szépen cseng, és valószínűleg segíti majd az ismertté válást, a sikert, a „nevet”. Számtalan ilyen mesterségesen kreált nevet lehetne felsorolni. Miközben ott volt például Babérlevél Zelma, aki megtartotta természetes nevét, és mégis nagyon híres írónő lett. Igaz, hogy anyanyelvén, azaz svédül jobban is hangzik a Babérlevél Zelmánál a Zelma Lágerlöf. Humoros csak akkor lesz, ha lefordítjuk. De akkor jót mosolyog az ember.

– O –

Nincs túlvilág, semmi más sincs, csak az öt érzékszervem van, amivel élek, és utána nincs semmi.

Ezt mondja.

A másik meg azt mondja, hogy emeljünk hatalmas építményt, amit ezer évek viszontagságai sem rontanak le. Például, piramist. Sőt, több piramist. És nem csak Egyiptomban, hanem a világ más tájain, minden más táján is. Kínában is. És sokat. Százával. És keressük és találjuk meg a kapcsolatot az égiekkel. Nos, melyik a nemesebb jövőlátás? És melyik az állatiasan nemtelen?

– O –

Tiszta szerelemben már alig hívó öreg kópé létemre, le fogom magamat fényképeztetni egy olajkúttal a háttérben, egy párkereső internetes hirdetés számára, mint Amerikában élő magyar, szemérmesen azt sejtetvén kissé, hogy van egy olajkutam, hiszen különben miért mutogatnám magamat azzal.

És a nyakamat teszem rá, hogy függetlenül koromtól és kinézetemtől, megteszi majd a hatását a csábos olajkút, és ezernél több „önzetlen és tiszta szerelmet” ígérő hölgy válaszol majd hirdetésemre.

Nem viccelek, egyszer majd kipróbálom...

– O –

Mind gyakrabban látunk nosztalgiázásra való képsorokat az interneten: Budapest 56-ban, Budapest a hatvanas években... Szeretem is ezeket. Némelyik majdnem meg is könnyeztetett. Az egyik ilyen nosztalgiázó képsorban például a régi szép Nemzeti Színházunk képeit látom, a nagy múltú, rangos épületet, amit városrendezés, metróépítés stb. okából úgy lerobbantottak, mint egy útban lévő viskót.

Nézem az épület képeit... Naponta mentem el mellette... És most azok a percek idéződnek föl bennem, amikor is a szemközi épületből, a Népszabadság székházából néztük a robbantás fázisait. Az Esti Hírlap szerkesztőségében dolgoztam ak-

kor. A kollegákkal együtt ott szorongtunk az ablaknál, várva a durranásokat. És elképesztő volt a reakciónk. Nekem a szívem szakadt meg minden kis robbanásnál, hitetlenkedve látván, hogy a nemzet közadakozásából épített nagyszínházát csak úgy, egyszerűen, robbantgatják, mert „útban van”, és nem lesz már, és akármi lesz ott a hült helyén, nem ugyanaz lesz, sőt azt sem tudom, mi lesz helyette. A többiek meg azon tanakodtak, vajon hogyan lehetne most bizonyos dolgokat gyorsan kimenteni a törmelékből, amiket, mint antikot, mint nosztalgiás tárgyakat idővel jól el lehetne majd adni. Például, egy széket, egy képet, egy függönydarabot...

Ettől a szívem még jobban megszakadt.

Megérettem, mennyire nem voltam sem közülek, sem pedig közéjük való...

– O –

A nevek varázsáról beszélgettünk nemrég testi-lelki jó barátommal, Leventével, aki mellesleg remek esztéta, költő, író és műfordító. Ő az egyetlen például, aki lefordította a teljes(!) Gilgames eposzt, ami úgy, ahogy van, tananyagnak való forrásmunka is, nem csak csodás.

Azt mondta, neve kimondottan ellene dolgozott a régi szép időkben is, az „átkosban”, de ma sem sokkal jobb a helyzet. Mesélte, hogy ifjú korában már színi kritikákat is írt lapoknak, mint külsős. Egy ilyen alkalommal történt, hogy az Élet és Irodalom nagy hatalmú szerkesztőjének tetszett ugyan maga az írás, de megjegyezte, hogy a név, az ilyen név, hogy Zászlós Levente végképp nem jelenhet meg az ő lapjában. (Nem tudom miért nem.) Az írás meg is jelent. Név nélkül. De mostanában is szemet szúr ez az egyébként igazán szép, magyaros név. Egyszer, innen, Amerikából, el akartam juttatni Levente segítségével egy könyvet Földesi Jóska nevű otthoni jóbarátomnak, aki életében talán sohasem volt más, mint ilyen, vagy olyan lap főszerkesztője. A magam részéről az ő nevét ma is áldom, ugyanis erős

széllal szemben ő csinált belőlem újságíróat annak idején, és sosem voltam hálátlan jótevőimmal szemben.

Fölhívtam Jóskát és mondtam neki, hogy egy régi-régi cimborámat, Zászlós Leventét kértem meg, hogy vigye át neked azt a bizonyos könyvet. Egyébként is jó, ha összeismerkedtek.

– Te jó Isten, Zászlós is, meg még Levente is... mondta Jóska heherészve, mert minálunk már csak úgy járja, hogy valakik mindig fölkapják a fejüket, ilyen, vagy olyan név hallatán, valami ősi beidegződöttség következtében.

– Igen, Levente is, meg Zászlós is. És Leventének ráadásul fiai is vannak, négy is: Csanád, Attila, Csaba és Zsolt, sőt, vannak már unokák is, mint például Csenge, Csongor, Keve, Dorottya stb. Vagyis, egy remek család...

Egy másik alkalommal is találkoztam ilyen pillanattal, amikor valaki fölkapja a fejét egy név hallatán. Régvolt jó barátomnak, a 168 óra című jellegzetes lap főszerkesztőjének telefonáltam, amikor megjelent az egyik könyvem. Mondtam, legegyszerűbb az lenne, ha elküldene valakit a Fehérlófia nevű könyvüzletbe, ha meg akarná venni, mert ott még van belőle.

„Fehérlófia?” – mondta kis tanakodás után. „Na, ezek is valahol a Vereckei hágón jöttek be...”

„Igen – mondtam –, a Vereckei hágón át, mint például én magam is a felmenőim révén, hacsak nem is „honfoglaltam”, hanem őshonos magyar vagyok a Kárpát-medencében, amire már tudományos bizonyítékok is vannak, vagyis arra, hogy a Kárpát-medence az őshazánk, ahonnan talán éghajlati változás miatt kirajzottunk sokan, majd idővel sokan visszarajzottak.

Meghozatta a könyvet, elolvasta, és azóta sem áll velem szóba. Pedig jó sikerű könyv volt. Vagy éppen azért nem, mert az tette sikeressé, ami sokaknak szálla a fajilag és politikailag korrekt szemében.

Ami a nevemet illeti, nekem sem éppen egyengette a karrieremet odahaza a régi időkben a ropogós, magyaros Balogh Bertalan név. Ott volt például az Esti Hírlapnál Rittersporn Aladár,

a langaléta, nagy hangú tördelőszerkesztő, aki melleleg a karikatúrák ügyét is kezelte. Mindig keresztbe tett nekem, szinte rutinból. Ott dolgozván, az ember azt hinné, hogy írásaimon kívül például az akkoriban szorgalmasan rajzolt karikatúráimnak is természetes felvevőhelye lenne a lap, de valahogy a pakli karikatúrából sosem került be a lapba egy sem. Annyira nem tetszettem neki már jellegzetes nevem miatt sem.

Rittersporn Aladárnak.

Hogy kicselezzem, végül a rendes riportokon kívül humoreszeket is kezdtem írni a lapba, és saját karikatúráimmal illusztráltam azokat, sőt néha, például kis riportjaimat is portrékarikatúrával színeztem, tehát (erre varrjál gombot Aladár!) így rajzaimat is be kell tördeljed! Vajúdtak is fejében cudar gondolatok, míg tette a dolgát.

Egyébként, egy esti lap, azaz voltaképpen egy bulvárlap szerkesztősége – elvileg – ujjongathat, ha akad a stábjában valaki, aki ír is és rajzol is, mégpedig jó színvonalon. Volt is a sajtó történetében néhány ilyen nagyon is megbecsült csodabogár, de engem annyiszor toltak félre, hogy alaposan gyanítom, nagyrészt nevem miatt nem lett belőlem sem csodabogár, sem megbecsült. Amit ma már nem is bánok, de, mint érdekességet és sorsszerűséget, nem vagyok hajlandó nekik elfelejteni.

– O –

Újságban olvasom, hogy a „kenyér bekerülési költsége” nem indokolja a kenyér magas árát.

Világos, nem? Bekerülés. Ennyi-be-kerül azaz ennyi az önköltsége.

Óh, édes anyanyelv!

A göngyöleg szót, a kiserelés szót, sőt még az elvárás szót is kezdem már bevenni, mire most itt van ez a valóban teljesen szükségtelen bekerülés szó,

Rendben van, hogy folyamatosan fejlődik minden nyelv, de ez

a bekerülés szó már nem a fejlődés elfogadható jelenségének tűnik.

Mondom én, mintha értenék a magyar nyelvhez.

– O –

„...Szeretlek”... – mondja a férfi. Mert olyan jóleső ezt kimondani, meg voltaképpen azért, mert pont ezt szeretné hallani a nőtől.

A nő gombolni kezdi a férfi ingét. Mert voltaképpen várja, hogy a férfi gombolná ki az ő blúzat.

A nő szerelmesen és önkéntelenül tovább matat, tulajdonképpen, mert mutatja, hogy mit tegyen vele a férfi...

Párbeszéd ez. Fonák párbeszéd ez szavakkal és szavak nélkül. Egymás szájába adják a szót, a másikuknak mondják és mutatják, amit maguk akarnak.

Könnyű ezen eligazodni.

– O –

Van egy nagyon kedves barátom itt Floridában, a városka horgászmólóján. Abdullahnak hívják, és olyan iráni, hogy nála perzsább nem is képzelhető el. Ráadásul éppen síita mozlím. Meséli, hogy fiatal és bohó korában ő is felvonult és tüntetett vallásos megmozdulásokkor, és ő is véresre verte a fejét, ahogy illett. Persze, ez régen volt. Aztán, ott van a horgászmólótól egyenesen szemben egy utcasarokra az orosz csemegeüzlet, (ukrán a tulajdonosa) amely sokféle etnikai csemegét árul. Többek között, Gyulai Kolbászt (nagybetűkkel kell ezt a két szent szót írni, érzéseim szerint) is. Csikágóban gyártja egy nagy húsüzem.

Vettem egyszer két szálat, és rágcsálám az egyiket horgászás közben. Az illatot persze lebbenti a szellő, és Abdullahot is meglebbentette.

- Mit eszel?
- Magyar kolbászt.
- Jó illata van.
- Meghiszem azt, de disznóhús, tehát nem neked való, nem kapsz belőle. Csak szagold.
- A feleségem nagyon tartja a vallást, és bele is halna, ha... De én nem vagyok már annyira merev. Adj egy harapást.
- Nesze, itt a másik szál.
- És békésen majszolta a két horgász a Gyulai Kolbászt. Csak úgy. Kenyér és irgalom nélkül.
- Beárullak a feleségednél.
- Az nem lenne jó. De meg kell mondjam, istentelenül finom ez a kolbász. Jobb, mint a szex.
- Na, ez viszont tényleg megmondom a feleségednek...

– O –

Nem szabadkozom, sőt bevallom egyenesen, hogy szorgalmasan meghallgatok és elolvasok minden lehető összeesküvés-elméletet. Nem azért, mert mindet mindjárt el is hiszem úgy, ahogy van, hanem mert többször elkottyantódik az igazság is az összeesküvés-elméletekben, sőt, szerencsés esetben, kike-rekedhet az ember számára egy értelmes körkép, ami igazibb, mint a handabandák sora, amivel a hivatalos média eteti a népet.

Sosem fogom elfelejteni egy évekkkel korábban elhangzott rop-pant érdekes interjút. Az amerikai tévé közvetítette. Nem Kis Miskát, vagy Miki Egeret kérdezték, hanem egy prominens (nyugalmazott) generálist, Wesley Clarkot a pályája érdekes epizódjairól. El is mesélt egy esetet a barátságos generális. Arról beszélt, hogy bent járt a Pentagonban tíz nappal a World Trade Center két hatalmas toronyépületének lepusztítását követően. Voltaképpen magánjellegű látogatás volt ez. Találkozott közben Rumsfeld államtitkárral is, meg annak helyettesé-

vel, Wolfowitz úrral is, miközben egyik régi generális társa a Joint Staff-ból, aki egykor neki dolgozott, odaszólt neki, hogy gyere ide gyorsan, újságom van számodra, nagy újság. Az un-szolásnak engedve végül azt a „nagy újságot” hallottam tőle – mondta Clark generális –, hogy most jön egy nagy értekezlet-ről, és elhatároztuk, hogy háborúba megyünk.

– Háborúba?

– Igen.

– Ki ellen?

– Irak ellen.

– Miért? Vannak információk arra, hogy Irak és az al-Kaida összedolgozik?

– Semmi különösebben új hír...

– Akkor, miért fogunk háborúzni Irakkal?

– Fogalmam sincs – mondta a barátja.

– De nem csak ez az érdekes, hanem, most kaptam fentről ezt a szigorúan bizalmas tájékoztatást is – folytatta a barátja –, hogy más országokban is háborúzni fogunk. Afganisztán, Irak, Li-bia, Szíria, Libanon, Szomália., Szudán... Ez a műsor.

Nos, ami az összeesküvéselméletet illeti, itt is elkottyantódott legalább az az igazság, hogy nem spontán jelenségek a hábo-rúk, hanem előre eltervezettek, néha szinte dátumra. Az is ér-dekes, hogy jóformán mindig van, aki elkottyant egyet-mást a tervről. Emlékeszem, jóval a jugoszláviai polgárháború előtt, a Montenegróban vett házunk teraszán ücsörögve, a New York Times vasárnapi számát böngészgettük feleségemmel, aki min-dig tudta, hol kapható a Times még Montenegróban is. Azon kacarásztunk, hogy a lapban egy nyugdíjas CIA nagyember ar-ról beszélt a vele készített interjú során, hogy ahogy a dolgok állnak, tizennyolc hónap múlva polgárháború lesz Jugoszláviá-ban. Ahogy a dolgok állnak?

Na, ez a fiú se normális, gondoltuk magunkban, mert béke volt, nyár, jólét, azaz inkább menyei, frissen kaszált fű fűsze-res illata lengett körülöttünk, semmint puskapor szaga. És mit

ad Isten, polgárháború lett Jugoszláviában. Nem tizenhét, és nem tizenkilenc, hanem halál pontosan tizennyolc hónapra rá. Lám, milyen különösek is tudnak lenni a „véletlenek”, és milyen „spontánok” a háborúk!

Technikailag a jugoszláv polgárháború előidézése voltaképpen gyerekjáték volt. Évszázadok óta metszették a jugó-népek egymás torkát, csak Tito tudta rendben tartani a szenvedélyeket, de Tito már nem élt, viszont élt az ősi gyűlölet a szívekben. És a régi kés is ott volt a csizmaszárakban. Vagyis, egy puskaporos hordó volt Jugoszlávia, amihez csak egy szál gyufa kellett. Egy alkalmasan időzített pillanatban. Mármint a „rendezőség” számára és egy nagy terv számára alkalmas időpontban, talán egy vetélytárs (Európai Unió) kialakulásának késleltetésére, európai zavarkeltésre szántan. Vagy pedig, egy igenis, roppant erős (jugoszláv) katonai haderő szétzilálására.

A mai háborúkeltések tipikus húzása a törzsi, vagy másfajta ellenzékek felbujtása, pénzélése, fölerősítése, ami persze az illető ország rendje ellen irányul, amire az illető ország tényleges hatalma valósággal háborúba keveredik saját népének bizonyos rétegével, amire rögtön világgá lehet kürtölni, hogy X.Y. államfő saját népét irtja, és máris be lehet avatkozni katonailag, akár nemzetközi összefogással, „emberbaráti okokból”. És megbuktatni a „saját népét irtó” rezsimet, Szaddamot, Kadhafit, Asszadot, akárkit.

Líbiában is felbujtott törzsi feszültségek segítették a „beavatkozás szükségességét”.

Clark generális megjegyzi, hogy valószínűleg az olaj áll a háborús érdekek mögött. Ugyanez a véleménye Kiss Miskának, a fodrászomnak is, és az utcánkban néha-néha fölbukkanó Pityi Pálnak, az ószeresnek is, annyira nyilvánvaló tud lenni, ami nyilvánvaló.

Nálunk, Magyarországon nem az a kis olaj a mind fenyegetőbb feszültségkeltés bibéje, de biztosan van valamink, ami nagyon becses, különben miért éleződne például egy korábban sosem

igazán létezett cigány-magyar ellentét? Mi lehet bennünk anynyira különleges az „érdeklődők” és „tervezgetők” számára? A mesés termőföld? A kimeríthetetlen vízkészlet, a gáz Makónál? A hőforrások, a geográfiai Európa-középpont? A célországosság? Ma már átlátok bizonyos szitákon, és látom a tipikus cseleket háborúk, belháborúk, népirtások, népek lerohanása stb. mögött, vagyis a tipikus vezércseleket, csoda-e, ha mindinkább az elkottyantott részizagságok kezdik kikerekíteni a körképet és megerősíteni bennem az összeesküvés-elméletek iránti érdeklődést, sőt respektet? Mert mi másnak kezdjen hinni az ember? Az újságoknak talán?
Na hiszen!...

– O –

Szemre nem nagyon tudom egyből megkülönböztetni őket, mert nincs is köztük talán még genetikai különbség sem. Legfeljebb annyiban mások, hogy az egyikük általában cseppet sem néz ki degeneráltnak, sőt naponta ötször mos kezét és lábát.

Ima előtt.

– O –

Valaki mondta, hogy Pilátus feleségét Puncis Pilátkának hívták.

Higgyem, ne higgyem?

– O –

Ha az lenne a mániám, hogy nem csak amolyan hétköznapi kis hazaáruló legyek, például a kormányban, hanem valóban és tökéletesen eladjam Magyarországot, igen csöndben kezdenék hozzá, de lenne benne egy ravasz szisztéma. (Néhány dolog már meg is valósult mások által).

Elsőnek azt csinálnám, hogy mindenféle uniós kooperációra és strukturálgatásra hivatkozva leépíteném szép csöndben a

mezőgazdasági termékek feldolgozóiparát. Például, a konzervgyárakat csuknám be itt is, ott is, lehetőleg mindenütt, de nem egyszerre, hanem egyenként, és ilyen vagy amolyan helyi viszonyokra hivatkozva. Amelyik cukorgyárnak például nem lenne elég a gazdasági megszorogatás és ily módon való becsukása, (mert hogy pénzmanipulációkkal és visszafizethetetlen kölcsönök manipulációjával is operálgatnék), egyszerűen felrobbantanám az illető cukorgyárat. Lerobbantánám a falait, hogy értsük, mire gondolok. A húsfeldolgozó üzemeket is jól meg-pénzmanipulálnám, hogy örülnének, ha sima bezárással megússzák a dolgot, majd pedig minden örömmel azon lennék, hogy a termények felvásárlási árát a szemérmertlenségig menően manipulálnám alacsonyra.

Ilyen egyszerű, csendes módszereket (kivéve, amikor gyárakat robbantanék föl) elintézném, hogy a parasztnak esze ágában se legyen már termelnie, és önköltség alatti áron vesztegetni el a termékét. Két óriási előnye lenne ennek a sima kis manipuláció-sorozatnak. Az egyik az, hogy padlóra vinném a saját zsírjában is könnyen megfulladni képes Magyarország mezőgazdaságát, a másik meg az, hogy a termőföldnek, méghozzá Európa legfinomabb termőföldjének az ára esne le a feneketlen mélységbe, hogy minden külföldi számára potoméért elérhető és zsebszerződéssel, vagy más húzásokkal megvásárolható lenne. Úgy értem, hogy az egész ország, vagyis annak mezőgazdasági területe. És tudjuk, hogy területünk kb. 80 százaléka kiválóan alkalmas mezőgazdaságra, míg más országok területük 20-40 százalékos termőföld-aránnyal kell boldoguljanak.

Egy kivételesen nagyszerű mezőgazdasági ország mezőgazdaságát rombolnám le ilyen egyszerű húzásokkal, miközben tulajdonjogilag is másoknak adnám el az országot. Készpénzért. Nem is sokért, hogy hamar menjen.

Politikailag is és történelmileg is megsemmisíteném Magyarországot ezzel? De hiszen éppen ez lenne a célom, ha magyarellenesség izzó dühe hajtana. (És akkor még nem is beszéltem

a genetikai megsemmisítésről, ami ugyancsak fontos lenne nekem).

Csak hogy közben egy kicsit megértsük, mennyire fontos, hogy önellátó legyen egy ország, Svédország sok évtizedes törekvését kell szóba hoznom. Tudnivaló, hogy pocsék a termőföldjük és nagyon szűkös, az éghajlatuk meg inkább sarki rókáknak kedvez, semmint búzátáblákkal ringó rónaságoknak. És mégis, mint-hogy háborúk esetén egy falat élelmiszert sem lehet importálni, megteremtették a maguk elképesztően jó mezőgazdaságát, olyan viszonyok között és ott, ahol az ég-világon minden mást könnyebb lenne megteremteni. Nem csak ma, hanem már régóta olyan kinemesített speciális gyümölcsöt, zöldséget, meg olyan búzát termelnek, amely nagyszerűen megnő és terem az ő éghajlatukon, és, kapaszkodjunk meg, búzát exportálnak a svédek. Nagyban.

A másik svéd érdekesség az volt vagy négy évtizede, hogy valaki kiszámította, ha háború lenne, a svéd cipőipar csak egy cipőt tudna adni minden katonának. Vagyis cipőt, csak az egyik lábra.

Miért?

Mert, a csábítóan olcsó, szép és jó olasz cipőimport megölte a svéd cipőgyártást, mint iparágat. És ez nem jó egy országnak, melynek az a mániája, hogy független maradjon minden világháborús időkben is.

A svéd mezőgazdaság termékei nagyon drágák, de nagyon jók. Tejet iszik az ember, és szinte érzi a virágos mezők illatát benne. Vagy a marhahúsban, disznóhúsban a takarmányok tisztaságát és az igazi jó hús zamatait. A cipőipart is felélesztették egy fél év alatt...

Magyarán, a svéd nem imponálni akar ilyen meg amolyan irányzatoknak, vagy gazdasági szervezkedéseknek, hanem, mindig és először is, saját népét akarja ellátni a legjobbal akár a legnehezebb körülmények között is.

Ilyen is van.

És mi nem ilyenek vagyunk.

Ha tehát az lenne a mániám, hogy Svédországot mezőgazdaságostul, iparostul, svédestől padlóra vigyem, nagyon nehéz dolgom lenne.

Magyarország meg szinte gyerekjáték...

Listákat szeretnék látni.

Listát azokról a magyart állampolgárokról, akik lerombolták a feldolgozóiparunkat. Minden egyes ide vonatkozó embernek a nevét és lakcímét szeretném látni.

A másik lista meg azoknak a magyar állampolgároknak a nevét és lakcímét tartalmazza, akik már eladták a földjüket zsebszerződéssel, vagy valami hasonló fifikus trükkel. A közreműködő ügyvédek listáját is látni akarom.

Majd pedig, egy listát szeretnék látni azoknak a nevét tartalmazván, akik törvényesen megütötték már a bokájukat a fent említett üzelmek miatt.

Nem vagyok optimista, úgy sejtem, a hazaáruláson kapottak listája rövidebb lenne, mint a nyuszi farka.

Ennek következtében, hajlamaim szerint és szívem szerint fekete mellényt ölténék, fehér inget és fekete nadrágot is, és meglátogatnám a hosszú-hosszú listákon említetteket egy szóra. Fegyvertelenül mennék, mert azt nem szabad. De például, (kutyák ellen, mindenesetre), lenne a kezemben egy jókora furkós bot.

Ha!

Ha nem nyolcvan felé járnék már. Meg aztán, a kutyafáját, mindent nekem kell elvégezni? Hol vannak a fiatalabbak? A máris kisemmizett örökösök generációja?

– O –

Ma azt a nagy igazságot olvastam egy fizikai Nobel-díjas-tól, hogy „az emberi társadalom voltaképpen egy önszervező rendszer”.

Heuréka! – mondtam, és fölugrottam örömben. Ketten vagyunk már komám, (tudomásom szerint csak ketten) aki ezt vallja!

A furcsaság csak az ebben, hogy ezt a remek társadalomtudományi megállapítást egy fizikus-tudós mondta, én meg Nobel-díj-kvalitás nélkül sem tudtam az emberi társadalmat soha másnak elképzelni, mint önszerveződőnek.

A külső, nagy eszmék persze, lépten-nyomon felbukkannak, és át akarják szervezni a társadalmat olyanra, amilyen a maguk nagystílú, de egyoldalú felfogása. Több nagy vallás is erre törekedett, de a kommunizmus is ilyen egy-kalap alá szervező csodaeszmé volt, a fasizmus is, és lám, kevés maradandó sült ki belőlük. Pedig már brigád szinten is igazoltan önszervező minden embercsoport. Lentről egészen fölig az lenne. Ha békén hagynák a népeket.

– O –

Amolyan öreguras dolog ez tőlem, hogy valahányszor, (úgy 3-4 évenként) Pest-Budára látogatok a napfényes (és hurrikános) Floridából, okvetlenül megnézem Brádyt is, a Kapu vágyán főszerkesztőjét, aki még az én írásaimat is közli rendszeresen. Emlékszem, egy ilyen több évvel ezelőtti látogatásomkor történt, hogy eligazodást és megvilágosodást kaptam az utcán, bandukolás közben, egy nagy nemzeti kérdéssel kapcsolatban, mégpedig egy asszonytól. Meg kell említsem, hogy a Kapu szerkesztősége még a mainál is sötétebb helyen székelt akkor a „nyócker” néven is ismert földrészen. Ballagtam a Népszínház utca vége felé, égtek szívemben kis rőzse dalok, amikor egy mondat megütötte a fületem. Elöttem ment egy elég jól öltözött, és majdnem csábosan kerekedő fenekű, jó növésű asszony, a kislányával. A kérdést nem hallottam, csak a választ. Azt mondta az asszony, hogy „Ugyan kislányom, cigányból nem lesz magyar, magyarból nem lesz cigány, és kész”.

Nem hogy felkaptam a fejem erre a mondatra, hanem valóssággal lenyűgözött a mondat rövidsége és természetes, bölcs egyszerűsége.

A sok mellébeszélő (Isten és ember számára teljesen fölösleges) politológus handabandázására gondoltam, arra a macska-a-forró-kását kerülgetős csűrés-csavarásos semmitszólásra, ami meg-megjelenik fórumokon, újságokban, vitaesteken, és ami, mint minden forró kásás csűrés-csavarás végül az örökké visszatérő nagy nullát eredményezi, valamint további forró kásás, politikailag korrekt semmitszólást helyez kilátásba, természetesen a további összes nagy nullákkal... Ez az asszony meg...

Igen, a dolgok egyszerűek. Pont olyan egyszerűek, mint ahogy ő mondta. Az aztán, hogy mit kezdünk ezzel az egyszerű ténnyel, már más káposzta. Rajtunk és rajtuk múlik, bölcsességünkön, nem pedig politikailag korrekt politológusok okoskodásain.

Elöttem mentek, csak akkor pillanthattam meg arcukat itt-ott, amikor egymás felé fordultak egy szóra. Fehérek voltak. Valószínűleg nem „félvérek”, hanem talán már „negyedvérek se”. És ez ugyancsak elindít egy sor kis gondolatot: Miért mondja ez az asszony lényegében azt, hogy akárhogy is, mi megmaradunk akik vagyunk, és ők is megmaradnak akik? Meglehet, a kislány éppen arról beszélt, hogy ugye anyu, mi jóformán úgy nézünk ki, mint a magyarok. Ha így volt, akkor meg a másik kis gondolat vetődik föl? Miért ragaszkodik valaki a magafajtájúságához akkor is, amikor már majdnem...

Persze, írtam én régen egy tanulmányt a nemzettudatról, az önismeretről, a hazafiságról, és hasonlóról, amiben van egy kitétel, miszerint a nemzettudat, a nemzeti hovatartozás tudata az utolsó, ami meg képes halni az emberben. Magyarán, a cigányban a cigány, a magyarban a magyar. Hogy csak ezt a két fajta embert nézzük, ámbár ragozhatnánk ezt még egy darabig...

Lehet, hogy tényleg így is van.

Ugyanakkor ifjúságom idejére is gondoltam már párszor, nem is az első csókra, hanem olyan dolgokra is, hogy volt egyszer egy 56-os forradalom, én meg éppen kopasz kiskatoná voltam akkor, ami ugyebár arányaiban súlyosabb eset az első csóknál. Úgy is mondhatnám, hogy együtt voltam kopasz kiskatoná cigány srácokkal is. Egészen sötétbőrűekkel is és egészen világos bőrűekkel is. És a két esztendő alatt egyetlen egyszer sem hallottam, vagy érzékelttem a legkisebb megkülönböztetést sem magunk között. Mindnyájan egyformán voltunk kopasz, babgulyásevő kiskatonák. Ha volt különbség, az a belevalóság tekintetében volt. Kitört a forradalom, mi lapítottunk a Károlyi laktanyában, és közben Rétságról egy (azt hiszem egész) páncélos ezred tankjai csörömpöltek be az udvarra. Ráadásul, néhány századnyi egyetemista is a laktanyánkban töltötte a párhetes továbbképzését. Nagy volt és forradalmi a lelkesedés, bár legalább akkora volt a bizonytalanság is, a tétovaság, és a fejetlenség, mígnem a dolgok egészen világossá nem váltak november negyedikén. Már napokkal korábban, csöndben körülvették a ruszki a laktanyát a tankjaikkal, és november negyedike hajnalán elkezdtek bennünket ágyúzni. Mint a hülyék. A főkapu őrszobáját egyből szétlőtték, aztán a többi épület került sorra. valószínűleg ijesztés gyanánt, amit azóta is köszönök szépen a meghalt kiskatonák nevében. Ijesztés volt ez, előzetes meggyőzés arra, hogy legjobb, ha nem ellenállunk, hanem lerakjuk szépen a fegyvert. Nekem a hősiességből csak arra futotta, hogy két láda puskagolyót vittem az egyetemistákat szállásoló épület bejáratához, tudván, hogy csak puskájuk van, golyójuk egy szál sem, és lehet, szükség lesz rá, meg még arra futotta, hogy a vidéki tankos fiúk az udvarban, azaz az alakulótéren beindították ugyan a tankjaikat, és ki akartak törni a laktanyaudvarba zsúfolt sorokból, csak éppen nem tudták, merre a legjobb. Én szóltam a legszélsőnek, előre mentem, hogy kövessen a hátsó kapu felé. Követték a többiek is.

Egyebekben két dologra emlékszem. Az egyik az, hogy az ágyútúzzal tartott órák során egyetlen tisztet sem láttam. A másik meg az, hogy közülünk több srác kilógott a laktanyából, és amint hallottam később, harcoltak a városban, mint az oroszlan. Érdekes módon, többségük cigányfiú volt.

Azóta méla fejcsóválással olvasom a híreket ilyen meg olyan bűnözésről, segíjkékről... meg az utcán a körülbelül katonakorban lévő fiúkat is látom, a füstösebb arcúakat, akik ögyelegnek, kéregetnek, és nem is látszanak csoró soványnak, sőt! Meg arra gondolok, hogy míg ma kábelek lopódnak el, uborka a kiskertekből, meg a tyúk, meg minden, ami pénzzé tehető és megehető, meg a szított ellenségeskedés... Nem volt ez mindig így. Különösen éppen ötvenhatban nem. A szétlőtt házak szétlőtt kirakataira emlékszem, és arra, hogy valahogyan senkinek de senkinek a világon esze ágában sem volt akkor, hogy bármit ellopjon. Mert nem ilyesmiről volt szó. A hazáról, a nagy ellenségről, a bosszúról, a barbár ruszkiokról és magunkról, magyarokról...

Valami természetes és jó együttélés volt kialakulóban az én fiatalságom idején. Ki cseszte el az egészet? És miért? És ennyire! Jó kis kérdés ez!..

(Gondoltam, megírom ezt a kis cikket Brádynak, hátha leközi...)

– O –

A félelmetes terminusok, mint például a fajgyűlölet, a fajirtás, a faji megkülönböztetés és hasonlók most mintha egészen más-ként érintenének engem, amióta magam is kapcsolatba kerültem, ha érintőlegesen is, az új és még veszélyesebb tudományos divattal, aminek a lényege az, hogy meg akarják (valakik) találni az emberi ősgént, magyarán azt az eredendő emberi gént, amiből maga az egész emberiség kifejlődött, sokasodott és betöltötte a Földet. Most, amikor fajokról (szabatosabban: fajtákról)

csak óvatosan illik beszélni (mert valaki mindig megbántódik ilyenkor), különös módon, egyszerűen hatalmas pénzeket áldoznak valahogyan valakik arra, hogy megszülessen a (kívánt) tudományos végső szó: az ilyen és ilyen gének hordozói mai emberek tekintendők az ember-ős egyenes leszármazottjának. Csuda elegáns dolog volna első, sőt legelső lenni az emberiség időbeni listáján, vagy – hogy ne mondjam – ranglistáján.

Az egyik tudós, egy kanadai professzor, név szerint Wilder Penfield a híres és dúsgazdag Rockefeller Alapítványtól kapott évekkel ezelőtt egy rakás pénzt, hogy kutassa ki ezt a bizonyos, elpusztíthatatlan, minden viszontagságot kiállt, legősibb emberi gént.

Meg is találta.

Igen ám, de kettőt talált! Számára is nagy meglepetés volt ez.

És baja is lett belőle.

Prof. Penfielddel nem volt dolgom, (meghalt már, és a világhálón található munkásságát ismertető adatokból is teljesen kihagyták munkásságának ezt a részét), viszont minthogy ő leszerepelt a mindenható pénzeszsák szándéka előtt, egy másik tudósember, név szerint a fiatal (tehát karrierjét illetően halálosan sebezhető) Dr. Spencer Wells kapta meg most ugyanezt a feladatot, ám ezúttal egy önmagát The Witt Family Foundation of San Diego-nak nevező alapítványtól. Egy kicsit fura, hogy egy nehezen hozzáférhető, tehát ki tudja milyen szándékú „családi alapítvány” a háttere egy ilyen horderejű tudományos kalandnak, sőt ami még érdekesebb, most egyebekben az IBM kimeríthetetlen pénzeszsákja a finanszírozó. És prof. Wells gyűjti is már a génminták tízezreit, ha nem százazreit, teóriája bizonyítására. Nos, ezzel az emberrel könnyen kapcsolatba kerültem, ugyanis hirdet az interneten. Gondoltam, üsse kő azt a kis pénzt, megéri a játékot, hogy megtudjam, kinek-minek néz engem a magasságos geneológia, meg a genografia, mert hogy már ezen a néven nőtte ki magát a tudománynak ez a kíváncsi ága.

Meg is kaptam tőle postán a kis szelencét, benne vatta-csomócskákkal holmi pálcikákon, amelyekkel a szám belső feléről kellett nyál- és dörzsmintát vennem, majd visszapostázni a szelencét és várni a tudományos eredményre.

Amennyire ismerem magamat és családomat, szerintem azon ritka közmagyarok közé tartozom, akiknek a családjában, azt hiszem az őshazáig visszamenően nem volt más, mint magyar. Nem mintha ettől különb magyarnak tarthatnám magamat például Klebelsberg Kúnónál, akit tetteiben és szívében a legnagyobb magyarok között tartok számon, noha talán egy csepp genetikailag magyar vér sem csordogált az ereiben. (Ennyit magyarságról és vérviszonyokról) A kiindulópont viszont (ebben a játékban) legalább meglehetősen tisztázott a magam részéről, ami a vérséget illeti. És mégis, vagy talán éppen ezért, mert színmagyarral gyűlt meg a bajuk, hónapok múltán is csak elnéző leveleket kaptam Spencer famulusaitól a várakoztatásért, míg átlagosan körülbelül három héten belül megkapja a választ az, aki az egyszerű esetekhez tartozik. Azt mondták, valami váratlan dologgal találták magukat szemben, és további elemzésekre van szükségük, amiért szíves türelmemet kéri.

Megkapták.

Még vagy egy-két hónap telt el, mire végre megjött a válasz számítógépen, képpel, térképpel, útvonallal, a génem vándorútjával és a leírással, ami szerint a különös R1a1a (M17) haplogroupba, vagy mibe tartozom már tizenötezer éve, és persze én is, mint Spencer szerint minden teremtetten emberfia, genetikailag Afrikából(!), annak is észak-nyugati feléből indultam el (de szerinte sem fekete voltam). Ámbár prof. Wells tipikus és megrögzött gondolatmenete szerint valószínű, hogy mindenkinek az ősanja eredetileg egy nyeszlett kis félig majom, majd nem teljesen emberi néger néemberke volt. (Ami a világ legnagyobb marhasága annak is, aki ért a genetikához, meg annak is, aki egy kukkot sem ért hozzá), majd az Arab-félszigeten valószínűleg fehérből mégfehérebbé fakultam; jól el-

időztem a Kaukázus déli lankáin is, onnan pedig már egészen világos bőrrel jelentem meg belső Ázsiában, majd fogta magát a génem, az bizonyos R1a1a (M17) és fölvándorolt egészen a Baltikumig, de minthogy a jégkorszaktól erősen fázott minden génem popsija, visszaballagott Közép-Ázsiába. És itt meg is állt a térképen génem vándorlásának útja. (Szerintem a népvándorlásoknak jégkorszakos, klimatikus okai voltak leginkább). Nyomban írtam Spencer Wellsnek egy levelet, hogy nem érhetett véget a „vándorlásom”, ugyanis nem belső-ázsiai vagyok, hanem magyar, vagyis a térképen néhány arasszal arrébből való. A válasz valami olyasmi volt, hogy ez a standard eredetképem, ennyi pénzért ezt tudjuk nyújtani.

Nesze nekem!

Szegény Spencernek ezen kívül mást is megírtam. Azt például, hogy sajnálom, amiért ezt a megbízatást kapta. Ugyanis nála nagyobb fiút is elhallgattattak már, mint például a montreali prof. Penfieldet is, mert végső jelentésében azt közölte, (szabad fordításban) hogy találtunk egy roppant erős gént: a sémita gént. Aztán, legnagyobb meglepetésünkre, találtunk egy másikat, egy még annál is sokkal erősebb, teljesen elpusztíthatatlan gént, amelynek még nincs neve, és amelynek a legtisztább képviselője, legnagyobb előfordulási sűrűségben a magyarnak nevezett nációban található meg, valamint szétszórtan a földgolyó néhány más pontján is: Közép-Ázsiában az Ural környékén, (de nem szláv nyelvű területen), valamint Távol-Keleten, Kínában és Japánban, Közép-Afrikában, az amerikai indián vidékeken és Skóciában. (Érdekes módon, ezeken a pontokon az őslakosok zenéje pentaton, ahogy ezt Dr. Árkay László megírta)., Minthogy prof. Penfield ilyet merészelt mondani több éves kutatásának eredményeként, abban a pillanatban megvonta tőle a pénzt a Rockefeller Alapítvány, megtiltotta neki, hogy publikálja a kutatás végeredményét, vagy hogy tanítsa azt stb stb. Persze, szeretnék látni egy olyan zárójelentést, amely nem szivárog ki. Kiszivárgott ez is.

Szegény prof. Spencert ez annyiban érinti, hogy ha nem a semita gént hozza ki az emberiség uralkodó génjének, ő is úgy jár, mint Penfield, ha pedig a semitát hozza ki, a tudományos világ fogja lenézni gerinctelensége miatt. Karrierje így is úgy is végveszélyben van. Veszedelmes megbízatást kapott. Geneológusnak lenni sem könnyű tehát manapság, amikor fajokról csak nagyon óvatosan és halkán, lábujjhegyen és előbb alaposan körbenézve ajánlatos beszélni, ha nem akarjuk, hogy valakik csúnyán megbántódjanak. (Mellesleg, nem kaptam választ prof. Welsnek írott levelemre, viszont hamarosan azt olvastam, hogy csöndben Magyarországra is ellátogatott mintákat venni...)

Mondom, a faji dolgokat illetően másként kezdek gondolkodni mostanában, amióta kiderült, hogy nem vagyunk valami könnyen elpusztítható fajta. Ráadásul, ezzel voltaképpen az derült ki, hogy (kapaszkodjunk meg!) külön, FAJ vagyunk, faj a javából, genetikailag meghatározott faj, ősnép, amit az is alátámaszt, hogy ősnyelvet beszélünk. (Köztudott, hogy a magyar nyelv 68 százalék ősetimont tartalmaz és használ, míg a francia, német, stb kultúrnyelv 2-3-4-5 százalékkal „jeleskedik” a sor végén.

Nem tudom, hízott-e a lelkem ennek a genetikai fölfedezésnek a tényétől vagy sem. (Naná, hogy hízott, de ne mondják el ezt senkinek) Viszont abban holtbiztos vagyok, hogy e tény pusztá megemlítése is (pl. ebben a kis írásban) megborzol majd egy csomó idegvégződést azoknál, akik nagyon nagy pénzeket áldoznak egy kis nőstény majomféletől való származás bizonyítására, amiből tovább lehet görgetni a légbőlkapott blöfföt, amíg ki nem jön a másodosztályú gén, mint Elsőosztályú.

Már filmet is láttam a tudománytalan, majmos marhaságról. Külön fajta! Egészen különálló fajta vagyunk! Nekem elég ennyi. Biztosan körömszakadtáig fogják ezt tagadni egyesek. Viszont, ha azt látom, hogy Magyarországon bölcsödét buldozereztek el, szülőotthonokat zártak be, iskolákat szüntettek meg,

kórházakat csuktak be, hirtelen összekotyvasztott, gyanús vakcinákkal oltatnak be tömegeket szinte erőszakkal, hogy hülye gyerekek szülessenek, valószínűnek tartom, hogy nem csak prof. Penfield meg én és még egy párán tudunk faji különlegességünk tényéről, különben miért pusztítanak bennünket, ilyen szisztematikusan, mint népet. Mi ez, ha nem fajirtás?! Nem tudom, van-e törvényünk fajüldözés, fajirtás ellen... Mondom, kezdek egy kicsit másként látni ilyen ügyekben.

– O –

Csak a szélkakas csinál igazi jó huzatot, mert rögtön jó irányba fordul, bármerről is fúj a szél. És jobban ég tőle a tűz a kályhában.

A politikai szélkakas ugyanezt csinálja. És jobban meg is sütögeti a pecsenyéit.

– O –

Szegény kis feleségem egyelőre még mindig azt hiszi, hogy megint teljesen leszoktam a dohányzásról. Szégyellem magamat, hogy tulajdonképpen nem egészen sikerült, és néha, suttyomban, ebéd után, az étterem WC-jében rágyújtok. Középiskolás koromig visznek vissza ezek vécés-cigarettázós percek. Visszafiatalítanak 78-ról 16-ra.

Aztán visszaballagok öreg kis feleségemhez, mintha mi sem történt volna.

Lehetetlen alak vagyok.

– O –

Régi igazság, hogy egy jó karban lévő hetvenéves férfi egészen más, mint egy akármilyen kondiban lévő hetvenéves nő.

Egy kacér kis pincérnő megkérdezte kedves csacsogás közben, miután többször láttam, hogy nézeget engem, amolyan „női” szemmel méregetve, hogy voltaképpen hány éves is vagyok.

Régóta járok ide, haverkodom a pincérnőkkel.
A helyes válasz adtam neki:
„Az attól függ, mennyire szeretsz, Kisszívem”.

– O –

Ugyanez habbal...

Megkérdeztem egyiket, hogy akar-e egy 80 éves szeretőt.
Rám meresztette a szemét a szép pincérnő, nem tudván, hogyan értem ezt.
Mert ha szeretnél egyet, akkor, sajnos, várnod kell még rám egy évet – mondtam.
Volt humora.
Azt mondta: „Én tudok várni!”

– O –

Erkölc és jog?

Idegrángást kapok, amikor hallom, hogy erre a bírósági ügyre is, arra is az a fölöttébb bölcs válasz, hogy erkölcsileg ugyan lényegében felháborító a dolog, de nem sért jogot. Sok ilyen vérlázítóan rossz felmentéssel záródtak már le perek. Ez a kétféleség, a morális igazság és a jogi igazság elválasztása, vagy elválaszthatósága a felháborító. Biszku szerint is, a vérbírák szerint is „akkor az volt a törvény, az volt a jog”, és ennyi! És mindez úgynevezett jogállamban történik.

A kétféle igazság abszurdumán morfondírozva öreg bölcs író barátom, Roób Guszti megmosolyogni való megállapítása jut eszembe, miszerint faluhelyen, a kispadon ücsörgő, pletykás öregasszonyokat ugyan mindenki utálta, de az az igazság, hogy szájuk nagyobb visszatartó erővel bírt a faluban, mint a törvény, vagy a pap szava. Igaza van. A vénasszonyok (a falu szája) ösztönösen a természetes erkölcs szempontjából ítélte el elítélni való személyeket vagy eseteket, a törvény és a pap szava pedig csupán a írott szabályokra hivatkozik.

Mi az, hogy „természetes erkölcs”?

Nem nagyon hall, vagy olvas az ember ilyesmiről, de ha jól belegondolunk, az embernek (hacsak nem félnótás, vagy agyi-lelki ficamodott) öröklött és ezért megváltoztathatatlan tulajdonsága a jó és a rossz közti különbség azonnali felismerése. Így születünk. Ezzel születünk. És a szülők megszilárdítják ezt bennünk.

Hogy személyes példát hozzak föl, tudtommal jóformán minden férfi a vérvonalamban vissza, egészen ameddig követhető a történelem, katona volt. Mi öröklődött tőlük? Az, hogy kevesen vannak, akik vágott, vérző sebből nálam könnyebben és gyorsabban gyógyulnának föl. Világos, hogy a vérvonal sorában mindig azok hullottak ki, akik gyengusok voltak ilyen tekintetben, és mindig azok maradtak meg, azok nősültek, nemzettek, és folytatódtak, akik nyíl, lándzsa vagy kard ütötte sebekből felgyógyultak. Egyszerű természetes kiválasztódási folyamat ez. Ha pedig az erkölcsiséget tekintjük, a társadalom belső mozgásai és viharai közepette végül mindig, vagy előbb-utóbb azok járnak pórul és hullnak ki, akik rendhagyó módon viselkednek, szabadosak, szertelenek, azaz nem „rendesek”. Kemény lecke a „folytatódás” a vérvonal láncolatában, amikor annyi svindli lehetőségét kínálja az élet az ezzel járó pillanatnyi előnyök ígéretével. De akár statisztikailag is kimutatható lehetne, hogy hosszú távon mindig azok az egyedek maradnak meg, azaz „folytatódnak”, amelyek harmonikusan illenek a társadalomba, vagyis akik ösztönösen tudják a különbséget jó és rossz között. Egyáltalán nem dajkamese ez, amelyben a hamis elbukik, a nemes pedig győzedelmeskedik, hanem hosszú távon tényleg ez az élet természetes melódiája. Az erkölcsösség tehát éppen úgy „öröklődik”, éppen úgy a folytatódás alapja a rendesség, a tetszetősség, a megbízhatóság és jó hírnév, ahogy a „folytatódást” segíti a vágott sebek gyógyulására való adottság is, hogy az előző példánál maradjunk. Párválasztásnál a stabil, megbízható, „rendes ember” jobb feleséget talál (a nők választ-

ják ugyanis a élettársat és nem fordítva), azaz jobb családban, jobb gyerekekben „folytatódik” az illető.

Hosszú távon annyit jelent ez, hogy a generációkról generációkra jobban „folytatódnak” a természetesen, normálisan harmonikusan viselkedők? Igen. Azt is jelenti ez, hogy az, amit erkölcsösnek ítélnék, az azt a mércét elégíti ki, ami a történelem előtti időkig visszanyúló társadalmi élettapasztalatok miliói folytán alakult ki. Olyan mély gyökerű és stabil ez a mérce, hogy minden okoskodást felül kellene írnia. Sőt elvileg ez azt is jelenti, hogy az emberiség erkölcsi minőségét illetően mind nemesebbé válik az idők folyamában, hiszen a férgese hullik, a java pedig tovább szaporodik. Elvileg.

A jelen időkre persze ezt nehéz lenne elmondani, amikor is az üzleti sikerekért folyik a mindennapi belföldi és nemzetközi élet-halál harc, vagy egy folyadékellátás fölötti dominálásért (az olajra gondolok), vagy kitalált, sokszor torz és gonosz eszmék viadalában való sikerekért. Kevés olyan kort tudok elképzelni, amelyben akkora dolgok történnek tökéletes aljasságra és hazugságra alapozva, mint a mi jelenünkben. Kadhafit, aki példátlan jóléti államot csinált Líbiából, egy karóval „szexuálisan”, a legszadistább módon megbecstelenítve gyilkolták le ország-világ előtt. Kellett az olaja, ez volt az igazi ok. Meg az, hogy nem dollárt, hanem aranyat kért érte. Szaddam Husszeint is az olajért és azért akasztották föl, mert nem dollárt akart az árujáért, hanem igazi értéket, eurót, vagy aranyat. Az öbölháború és pusztítás persze arra a hazugságra alapozódott, hogy van Szaddamnak tömegpusztító-fegyvere. Bizonyítottan egyáltalában nem volt. Irán olaja és ásványai is nagyon kellenének valakiknek. Állandóan atomfegyverkezésről szól a nóta, holott annyira van neki atomja, amennyire Szaddamnak volt. Szíriáról is az a hazugság járja, hogy saját népét (az ellenzéket) írtja, holott az ellenzék a felbőszítés, a pénzelés és felfegyverezése ellenére sem látszik elég erősnek a kormány megbuktatására. Most tehát a kormánycsapatok már jóformán csakis külföldről

pénzelt és verbuvált zsoldosok ellen küzdenek. Aztán, az Iszlám Állam borzadálya következett, ugyancsak egy háttérhatalom pénzelésével és felbujtásával.

Hazugság, csalás, tömeggyilkolás kora ez. Nem beszélve a politikai választások szinte kötelezővé vált pszichosságáról. Mostanában talán az egyetlen, párját ritkító tiszta választás Orbán többszörös, kétharmados megválasztása volt. Máskülönben, a nóta rendszerint úgy szól, hogy megválasztják a miniszterelnököt jókora csalásokkal, aztán az új kormány minden szennyest eltussol, esetleg, ami ugyancsak divatossá válik, harminc évre titkosít.

Mondom, kevés ilyen erkölcstelen kort tud felmutatni a történelem, mint amilyen éppen a jelenkor.

Az erkölcs azonban, nem okvetlenül a politikusok szintjén, de továbbra is újratermelődik az emberekben, egyszerűen, mert az erkölcsi érzék olyan valami, ami velünk születik, tanulás nélkül is tudott alapállás, nem átírható, nem ellefelejtendő és hosszú távon sem kiírható.

A törvénykezésben is jelen van az erkölcstelenség szinte világméretűen. Van az (erkölcsileg) igazság, és van a bírói ítélet, aminek esetleg semmi köze az igazsághoz és a tisztességhez. Törvényesen (saját törvényeivel) megindokolva például Sztálin 48 millió embert(!) tett el láb alól. Negy-ven-nyolc milliót! Jogállamban! A szovjet törvényekkel harmóniában. Hitler ehhez képest rövidnadrágos kisinas volt. Vagy közelebbi példa: O.J. Simpson is nyilvánvalóan megölte az elvált feleségét és annak szeretőjét, de a bíróság ezért, vagy azért, felmentette. A meggyilkolt fiatalember apja beperelte O. J. Simsont anyagi kártérítést követelve, azaz legalább anyagilag akarta tönkretenni. Van azonban egy írott törvény a floridai jogállamban arra, hogy az alperestől minden elvehető, kivéve a hajlékát és autóját. Volt és van is egy hajléka: egy luxuspalota Floridában. Oda vonult vissza a felmentett nagyokat mosolyogva, mígnem egy későbbi, ostoba betörés miatt börtönbe kellett

vonulnia. Mansfeld Pétert, a fiatal 56-os szabadságharcost 18 éves és kéthetes korában akasztották föl. Megvárta ugyanis abban a jogállamban a vérbíró, míg betölti a 18-at és akasztható lesz. És a vérbíró most is arra hivatkozott, hogy akkor ez volt a törvény. És szinte háborítatlanul éli világát. A 2006-os pesti rendőrségi ámokfutás főparancsnokai is élik világukat, hiszen jogállamban élünk. A magyar nemzetet kiárúsító (és közben alaposan meggazdagodott) korábbi kormány vezető személyiségei is élik világukat, pedig csak hazát árultak saját meggazdagodásuk érdekében. Törvényes trükkök fedezetéből. Mert hiszen nem eszmei okok miatt tették, amit tettek. Milyen eszméről beszélhetünk az ő esetükben? Az EU-parlament is baloldali, csak éppen olyan közel van a klasszikus baloldali eszmékhez, mint Makó Jeruzsálemhez. És törvényeket hoz jogállamok számára. Nyilván, más érdekközösség vezeti őket, és az az érdekközösség mindent képvisel csak jólétet, embert és erkölcsöt nem nagyon.

Mi tiltakozik bennünk az ilyen esetek hallatán?

Az egyszerű, természetes erkölcsünk és igazságérzetünk, az a velünk született.

A politikai zsiványok örökös mentegetődzése és hivatkozása, az a bizonyos: „akkor az volt a törvény”, a törvénykezés tökéletes romlottságára vall. E romlottságnak az alapja az a szimpla igazság (szemben az erkölccsel), hogy a törvény lefektethető, megtanulható, bármikor megváltoztatható és mindenek fölött – kijátszható. Ráadásul, minél pontosabban akarja magát meghatározni a törvény, annál vaskosabb lesz az a bizonyos törvénykönyv, és minél vaskosabb, annál kevésbé világos az az átlagember számára, ráadásul pedig, annál több paragrafus-lyukat tartalmaz, amik között könnyedén bujkál a cseles ügyvéd, vagy bíró. Volt, aki azt mondta, hogy minél több a törvénytörvény, annál kevésbé létezik törvény.

Azon is elgondolkodik az ember, hogy ha már így állunk, hogy a törvénykönyvek a vastagságuk függvényével egyenes arány-

ban válnak az igazságosság ellenkezőjévé, valami jobb szisztémának is kellene léteznie.

Meglepetésre azonban, nem is olyan messzire kell menjünk, hogy ennél igazságos jogrendet találjuk. Elmehetünk Kínáig is, de közelebbi helyeken is van, vagy volt igazság. A kínai törvényekben az a tiszta, hogy szokásjogra van alapozva. Szokásjogra, ami egyenes rokonságban áll az ugyancsak akár évezredekre is visszavezethető erkölcsiséggel. Szokásjog alapján, minden különösebb csavarintok nélkül tudja akár a legegyszerűbb kínai is: ha például ellopod más kabátját, azért ez és ez a büntetés jár. Ugyanúgy, ha ellopod más feleségét, annak is megvan a kimért büntetése. A hazaárulásnak is, a kémkedésnek is, a rémhírtérjesztésnek is és így tovább. Szokásjog. Magyarán: „minálunk” ezért ez szokott járni. Vannak ugyan egyetemes törvények a világon, de „minálunk” ezt és ezt a bűntényt immár évezredek óta így és így büntetjük, míg mások esetleg másként, a maguk szokásai szerint, vallja a kínai. A szokásjog tehát nemzetre szabott is, nem csak ősi erkölcsiségre alapozott. De hogy ne menjünk nagyon messzire, a 18. század végéig gyakorlatilag nálunk is szokásjog jellege volt a jogszolgáltatásnak. Jóska bácsi a Bakonyban éppen úgy tudta, miért mi jár, mint Sándor bácsi a Nagyalföld szélső csücskében, vagy Bácskában. Volt is csendőrség, meg rendőrség, meg csend és rend.

A törvények kacsaringójának a kiegyenesítésére nálunk kerekett és alkalmat ad most az új Alkotmány és egy sor sarkalatos törvény. Már csak egy sereg új jogász kellene ahhoz, hogy erkölcs-alapon ítéljen meg eseteket. Az öreg bírók serege pedig menjen szépen nyugdíjba, ugyanis kutyából nem lesz szalonna, azok, akik az úgynevezett népi demokráciában, az úgynevezett törvényesség emlőjén gypesedtek be, már nem képesek átállni egy erkölcs szabta ítélkezési rendre. Mert az egészen más. Én is nyugdíjba mentem 65 éves koromban, és kibírtam. Igaz, nem voltam jogász vagy bíró akkoriban sem (le is égne a bőr a képemről ma, ha az lettem volna), viszont megtaláltam az

elfoglaltságot: könyveket írok, meg cikkeket, és mellelleg sokat horgászom, még hozzá sikeresen és jókedvűen.

Az európai államok vaskos törvénykönyve mellett ráadásul ott van most az EU sok tekintetben ostoba jogrendje is (olyan vaskos könyvben, hogy nem megtanulni, hanem megemelni is nehéz), hogy a keveredés még nagyobb legyen.

Az új törvénykönyvünk és az Alaptörvényünk, érdekes módon elég sok ponton egyezik is meg súrlódik is egy kicsit az EU-törvényekkel. Ez sem lenne kimondottan baj, hiszen minden nép más, minden nép sajátos, tehát sok tekintetben sajátos a jogi esetek megítélése és elítélése is. De igazodni kell az európai jogi normákhoz is, ami fura eseteket is eredményez. Ott van például Bajnai liba-ügye. Annyira berezelt, vagy annyira akart a liba-üzlettel kapcsolatban imponálni az EU-törvényeknek, amelyek szerint állatkínzás a libák tömése, hogy kapásból befulladásztotta az egész ügyet, és tucátjával kötötték föl magukat a hirtelenjében és váratlanul becsődölt libafarmerek. (Persze, miniszterelnök is volt, és egy időben ismét az akart lenni). Bajnai nyugodtan követhette volna például a francia példát. A franciák ugyanis törvénybe iktatták, hogy „francianikum” a tömött, hízott liba mája. A mienk is nevezhető lehetett volna hungarikumnak, mert az is. Miért nem kérdezett engem Bajnai? Azért, mert ilyen nyalisan követte az „európai normákat”, kíváncsi, hogy hátralévő élete folyamán büntetésből csak EU-törvényesen girhes libát egyen. Minden nap, reggel, délben és este.

Nyilvánvaló, hogy voltaképpen két jog van: az egyik a törvénykönyvben meghatározott jog, a másik pedig a szívünkben örökké létezett igazság szerinti jog. Ez a két „jogrend” áll egymással szemben amióta nem csak jog van, hanem törvénykönyv is. Együtt él és egymás ellen él együtt a két jogrend.

Az együttélésre két példát tudok felhozni.

Jártam Indiában, és alkalmam volt egy szabadtéri bíraskodást végighallgatni. A kb 2000 lelkes falunak a főterén van egy körülbelül egy méter magas, négyzet alakú emelvény földből,

kőfallal körülvéve. Középén egy óriási tulipánfa adja a nagyon szükséges árnyat. Ott trónolt a falu bírása, és vele a falu vénei. Hozták a letartóztatottat. Egy harminc körüli alak volt, akit immár többszörre kaptak rajta betöréses lopáson. Az illetőt tíz perc alatt 4 év börtönre ítélték a falu vénje, és mindenki elégedetten ment haza, mert igazság szolgáltatott. Nem volt fellebbezés, hiszen nyilvánvaló volt az eset, nem volt ügyész, csak feljelentés, nem volt védőügyvéd sem és nem folyamodott senki a Kúria szentesítéséért, mert nem volt ott Kúria sem, csak egy megátalkodott gazember volt, és egy ítélet hangzott el a bűnnek megfelelően. Így működik India. Más szóval, a nagyon sokmilliós, milliárdos India (az írott országos törvénykönyvvel együtt) helyi bíróságok nélkül egyáltalán nem működne, ugyanis csakis a helyiek ismerik gyerekkorától a bűnöst, és a falu vénjei is ismerik. Nem volt tehát apelláta. Sipirc, be a börtönbe, de azonnal.

Egy másik esetet az amerikai tévé is ismertetett. Mexikóban két részeg ifjú úgy hajtotta a rozoga kocsit, hogy a kanyargós serpentinútról lesodródott, egyenesen egy alanti ház tetejének a kellős közepébe. A tető tehát ripityára ment. A kisváros bírása feltette a kérdést a vétkeseknek: hat hónap börtönt kaptok itt helyben, de előbb megjavítjátok az amúgy egyedül élő öreg asszony házának tetejét, vagy továbbadlak benneteket a megyei bíróságnak, ahol legalább négyévi tömlöccel számolhattok, és magas pénzbüntetéssel. A fiúk szívesen választották a tető megjavítását, meg is csinálták, pedig nem két krajcárba került nekik, és leülték a félét. Az eredmény az lett, hogy az asszony háza rendbe lett téve rekord idő alatt, a fiúk pedig alaposan megbűnhődtek. Máskülönb, különösen, ha a mexikói törvénykönyvet a megyei bíróságon juttatták volna érvényre, a fellebbezések sora még ma is tartana, az öreg asszony háza már azóta romhalmazz volna a sok esőzéstől.

Tipikusan a két szisztéma különbségét mutatja ez az eset is: a törvénykönyv rendjét, és a helyi bíró bölcsességének szisz-

témáját. Lehet találgatni, hogy melyik út a jobb, emberibb és igazságosabb, mégpedig a szívünk szerint. És, máris megérkeztünk egy roppant fontos ponthoz: a bírói bölcsességhez, (nem a bírói függetlenség magasztos maszlagjához, amiről nálunk sokat cikkeznek a lapok a bírók nyugdíjazásának „szörnyű” esetével kapcsolatban!) ami tartalmazza az írott törvény ismeretét, de tartalmazza az ugyancsak nagyon fontos elemet: magát a bölcsességet, az esetek erkölcsös mérlegelését, vagyis az igazságosság magvát.

Végtére is, a jogszolgáltatás igazi célja az igazságtétel. Nem a törvénykönyvek csavarintos alkalmazása, hanem az igazságtétel. Jogász jóformán bárki lehet, némelyek annyi törvénykönyvet tudhatnak fejből, hogy a fele is elég lenne, mégsem biztos, hogy jó bíró lenne belőlük. Jó orvosnak lenni is olyan valami, hogy születni kell rá. Jó bírónak lenni, vagyis bölcsnek lenni is olyan valami, hogy születni kell rá. Ebben a mocskos és jellemtelen világban ilyenekre van inkább szükség, de nagyon nagy szükség, nem feledve, hogy az EU-törvénykönyv és a magyar törvénykönyv közül a harmadikra kell hallgatni a legjobban: a lelkiismeretre, az íratlanra és örökre.

– O –

Kert-Magyarország... Régi gondolat, elég szép gondolat is. De mennyi villanydrót kellene hozzá, hogy megvédje mind az uborkákat?

Megint egy régi, szép és elég jó gondolat, amiből egyszerűen nem lehet semmi.

– O –

Olvasom a vonatkozó híreket a sajtóban, és olyan számokat látok, hogy már százötvenezer izraeli személy kérte és kapta meg, vagy kapta vissza a magyar állampolgárságot, másutt meg azt

olvastam, hogy körülbelül negyedmillió érkezővel és ugyanennyi szavazóbázist növelő tömeggel kell számolnunk csak úgy, mirnix-dirnix, egy olyan törvényerejű elhatározás alapján, hogy aki ezt meg ezt a minimális feltételt kielégíti, játszva megkaphatja-visszakaphatja a magyar állampolgárságot.

Tapsikolhatna is egy számszerűségében fogyatkozni látszó nép annak, ha határon túliak is lehetnek jogilag úgy magyarok, ahogy Jóska bácsi a Bakonyban, de a magam részéről az állampolgárság visszaadásának feltételeit sokkal nemzetre szabottá tettem volna, ha nem akarnánk a jövőben igen faramuci helyzetbe kerülni.

Mit pontosítanék, mit változtatnék a feltételeken? Különbséget tennék egyszerű, kézenfekvő körülmények között.

Józanésszel ugyanis, nem lehet egyenlőségjelet tenni egy keleti-, északi-, déli-, vagy nyugati (volt) országrészünkbe szakadt magyar és egy Izraelbe vándorolt magyar állampolgár (vagy gyereke, aki sohasem volt magyar állampolgár) között.

Mi a különbség?

Ég és föld a különbség.

Az alapkérdés az lenne, hogy történelmi kényszerűség folytán veszítette el a hivatalos magyarságát az illető, vagy pedig önkéntesen hagyott el bennünket magyar állampolgárságostul és mindenestül.

Nyilvánvaló, hogy az Erdélyben, a Délvidéken, a Felvidéken, vagy a Őrvidéken rekedt magyarnak egyenes és igazi joga van visszahonosodnia, viszont az Izraelbe vándorolt egykori magyar állampolgárt nem hogy oda kényszerítettette volna bárki is, hanem (nagyon is érthető módon), sok magyar zsidónak a lelke szólalt meg a saját haza csodájának hívogatásától, és vonzotta őket szinte ellenállhatatlan erővel oda. A sajátos és mélyen gyökerező zsidó hazafiság készítette arra, hogy szíves-örömmel, ész nélkül, azonnal, amint csak lehetett, zsidó országba siessen egy végeredményben nem rossz, de mégis csak nem-zsidó országból: a mienkből.

Látjuk a különbséget?

Perdöntő különbség ez?

Igen.

Senkit sem deportáltunk Izraelbe. Önként és dalolva hagytak bennünket faképnél azok, akik elhagytak. És most, hogy jó lehetőségek csillannak föl, vagy egy programot akarnak megvalósítani, vagy éppen a kapca látszik szorulni ott, „nosza, vegyük fel azt a kis linkóci magyar állampolgárságot”, -gondolják nagyon sokan. Sajnos, a dolgok nem így működnek, vagy egyáltalán nem így kellene, hogy működjenek.

Pusztán logikai és etikai megfontolással írom ezt, akkor is, ha ezért ebben a minutumban antiszemitának nevezne bárki (anélkül, hogy a szemitizmusnak, meg az antiszemitizmusnak valaha is lett volna, vagy lenne igazi definíciója), de legyünk őszinték, nem a pofátlanság egyik megnyilvánulása, ha egy minket faképnél hagyó valaki egyszerűen jogosultnak tartja magát magyar állampolgárságra, családostul együtt? A pofátlanságon túl persze, van a dolgoknak egy másik vetülete is. Az ugyanis, hogy földet, vizet és bármit csak EU tag polgára vehet nálunk szabadon. Elvileg. Ők viszont nem EU tagok, viszont egy akár kettős állampolgárság is egyből feljogosítja minderre a „visszavágyót”. Ravasz kis egyszerű húzás, nemde?

Egy hirtelen történő, tömeges visszavándorlás aztán egészen nyilvánvaló politikai, sőt történelmi következménnyel is jár. A szavazati jog a következmény. Gondoljunk bele csak abba az abszurd körülménybe, hogy demokráciában (Istenem, de abnormális szerkezet az!) pártokra szavaztatják a népet, noha, mint nálunk is, a népnek legfeljebb 1-2 százaléka tagja valamilyen pártnak. Tehát, a pártonkívüli nép választ vezetőket párt-alapon. Mi nem égbekiáltóan abnormális, ha nem ez? Ehhez az abnormalitáshoz aztán már csak egy további abnormalitás kell: hogy hirtelen bedobódjék a választók tömegébe egy történelmüinktől idegen új tömeg, amelynek ráadásul megvan a maga tudatos, szervezett, önös törekvése.

Attól függetlenül, hogy egy tömeg papíron milyen állampolgársággal rendelkezik, mindig a maga sajátos lelkületének megfelelően gondolkodik, és számára mindig csakis a saját világa az egyetlen természetes világ, tehát ösztönösen arra törekszik, hogy saját világát valósítsa meg, esetleg naiv természetességgel. Minden tömeg, minden nép ilyen. Vagyis, a Kukutyinba bevándorló volapük nép is (függetlenül attól, hogy milyen állampolgárságról van milyen papírja), volapük világot akar látni maga körül. Nincs ennél természetesebb ambíció. Csak éppen Kukutyinban szavaznak a volapükök volapük szívvel ügyekre, irányzatokra, sőt személyekre is! És ez az, ami egyáltalán nem üdvözölni való dolog.

Hogyan lesz ebből jobb Kukutyin? Nem lesz belőle többé. Sőt, nem is kukutyin-volapük keveredésű ország lesz belőle, hanem számaránytól függetlenül is volapük ország lesz belőle.

Hogyan lenne egy bevándorló kisebbségtől egyből Volapükia Kukutyinból?

Ez is világos, ha valamicskét értünk a népek lélektanához. Az eset a néplelekkel magyarázható, noha a világ leglinkőbb „tudománya”, a politikatudomány, vagy politológia, kimondottan tagadja a népleleknek még a fogalmát is.

Mi jellemző a népekre, azaz a világ kukutyiniaira? Az, hogy a népek (minden nép) mind-mind jámborak, mind politikai analfabéták, mind csak jelszavakat képesek feéfogni, mind közömbösek előre látó, magas politikai koncepciókat illetően, és legszívesebben rábízzák a politikát a politikusokra, mert az a politikusok dolga, hiszen a népek voltaképpen csak a háztartásbeliek színvonalán képesek gondolkodni, csak egyszerű, jó életet szeretnének látni maguk körül, olcsó élelmiszert, olcsó lakbért, ingyenes orvoslást, ingyenes és jó iskolát, jó közbiztonságot, kiszámítható életet hónap végétől hónap végéig, és slussz passz. Ilyen egyszerűek a népek „Kukutyinban”. Azt is mondhatnánk, hogy mivel a nép, mint olyan, „háztartásbeli” színvonalú, már ezért is szemérmertlenség teteje bűnös népek-

ről beszélni, népek kollektív büntetéséről, vagy megbélyegzéséről, ugyanis a nép, vagyis a háztartásbeli tömegek csakis a politikák passzív szenvedői voltak és lesznek, amíg világ a világ és népek a népek. És tegyük hozzá azt is, hogy háztartásbeli intelligenciával megy a nép szavazni. Ha elmegy. Hiszen nem adhat mást, mint ami lényege.

A népek tehát önmagukban harmonikus egyszerű lelkületűek, elképesztő mértékben jámborak, (amíg össze nem zavarják a fejüket ideológiákkal), és hallgatók, amíg békén hagyják őket, és amíg kenyér van az asztalon.

Ezzel szemben, a kisebbségek, például a volapükök, a „jöttek”, mindig agresszívak, mindig ellenzékiek, mert feszengnek az idegen közegben, a számukra alapvetően idegen világban, tehát ravaszsággal, vagy erővel, de mindenképpen a volapük világot akarják a Kukutyinokban megteremteni maguknak. Világos, hogy az így megkevert társadalmak tele lesznek csúnya és ráadásul feloldhatatlan feszültségekkel. És azonnal megjelenik az anti-volapükség is. Naná, hogy megjelenik! Indiában az angolokkal szemben is megjelent Ghandi vezetésével. Tehát, nem az antiszemitizmus a lehető egyetlen következmény, hanem, bármilyen volapükséggel szemben is törvényszerű Kukutyinban az ellenállás. Valójában az antiszemitizmus is ilyen természetes reakció a modern cionizmus atyja, Teodor Herzl szerint is. Természetes és törvényszerűen bekövetkező jelenség. Szerinte is arányszám, nem pedig ideológia kérdése ez. (A dolgok megideologizálása csak később szokott elkövetkezni). Szerinte is, egy idegen valaki nagyon szívesen látott érdekesség, de ha sok van belőlük, arra úgy reagál a befogadó nép, ahogy a testbe jutott idegen anyagra reagál: lázzal, gyulladással. És ki akarja magából vetni azt. Világos tehát, hogy egy tömeges bevándorlás nem éppen dédelgetett álma a Kukutyinoknak, politikai és történelmi következménye pedig feszültség feszültség hátán. Ráadásul, az ilyen kisebbség egy húron pendül, tehát szervezhető, tehát mint szervezett egység, végül volapük szavazatok

túlsúlyát hozza. Ami egyben azt is jeleti, hogy a befogadók saját történelme akár meg is szűnhet mindörökre. Már előre sajnálom például Franciaországot is.

Egyszerű és könnyen követhető logikája van a dolgoknak. Jöjjenek tehát, vagy ne jöjjenek? Szavazzanak itt egy volapük világ víziójától lázasan, vagy ne jöjjenek, és ne szavazzanak?

Hogy őszinte legyek, végre van országuk. Viselkedjenek úgy, hogy környezetük ne kivetni akarja őket, hanem keblére ölelni. Ez is egy lehetőség. Különben azt kell hinni, hogy nem államalapító nép. Ha ez ott, a saját hazájukban és saját környezetükben nem sikerül, kebelre ölelésre itt sem, másutt sem nagyon számíthatnak, és In-Kal, meg hasonló bújtatott hadseregek sem biztosíthatnak nekik jövőt hosszú távon. És egyáltalán, ki nek hiányzik egy régi-új és feloldhatatlan társadalmi gond és balhé? Van elég bajunk enélkül is..

– O –

Senki sem vallja be, hogy lusta disznó. Én sem. Viszont, gyártok bonyolult elméleteket, hogy megmagyarázzam, lélekben miért nem nagyon voltam alkalmas rendszeres sportolásra fiatal koromban sem, csak természetesen vagyok egészséges és erős. Elméleteim lényege az, hogy a szellem embere vagyok, nem pedig az izmok embere. Roppant szimpatikus nekem ez a magyarázat. De, az az igazság, hogy már korraljárón is, tényleg rám férne egy kis rendszeres testmozgás, mert pohosodásra kezdek hajlamot mutatni. Jól ismervén engemet, van aki a nógató ajánlatait annyira lealkudta már velem szemben (például, kedves kis feleségem), hogy legalább egy rendszeres kis gyaloglásra próbál rávenni. Szerinte is, minden nap egy félórás séta, ez lenne a számomra is elfogadhatónak látszó recept. Vagy, legalább egy szobabicikli, ha már nem akarok kimenni. Igenám, mondtam, és keresgéltem az interneten olyan szobabiciklit a nagy világban végtelen kínálatában, amelynek kis segédmotorja is van?

Valósággal hihetetlen, de tény, hogy a Holdra is fel tudunk már menni, és technikai csodák születnek szinte naponta, de soha sem találtak még föl tudósaink egy olyan egyszerű szerkezetet, mint szobabicikli, segédmotorral.

És még merik már az előző századunkat is, pláne meg emezt a technika századának nevezni!

– O –

Érdekes dolog a demokrácia, azért teszik általánossá a világban ahol csak lehet. Churchill is csak annyit mondott rá, hogy tökéletlen, de nincs nála jobb.

Egyik jellemzője, hogy maga a nép megy el szavazni, hogy nemzete vezetőit direktbe megválassza, és gyakran akasztani való gazember lesz az elnök.

A másik jellemzője, hogy kivétel nélkül minden demokrácia rögtön állig fölfegyverzett rohamrendőrök irtózatosseregét hozza létre. Tömegoszlátásra, a szavazók könyörtelen szétverésére.

Érdekes dolog a demokrácia, hogy a fene ott egye meg!

Ne nézzen rám senki ilyen görbe szemmel.

Nem én találtam föl.

– O –

Lehet, hogy meglepő, de az az igazság, hogy ha van egy lehetőségekkel teli ország, az nem biztos, hogy a nagyhatalmak valamelyike lenne, hanem éppen és pontosan egy kis ország. A nagyhatalmak egymással való győzködése, a hegemonia, hogy ne mondjam: a világuralom megkaparintása akkora hatalmas erőök tusakodása, hogy egy kis ország vagy felfogni sem tudja azt, vagy rosszul reagál rá, ahogy például mi magyarok tesszük már ki tudja, mióta.

Hogyan forduljon egy icipici ország a titánok küzdelmére tipikusan rosszul?

Úgy, hogy a nagyobbak és erősebbnek vélt titán szövetségét keresi, vagy csak hagyja magát elragadni az egyik nagy, küzdő hatalmi kör által. Velünk körülbelül ez utóbbi történt a történelmi mostanában. A Szovjetunió úgyszólván magába kebelezett bennünket. Eredménye az lett, hogy kulturálisan és spirituálisan lezüllesztettek minket, kiirtották legjobbjainkat, és teljesen idegen szellemenben nevelődött föl az új generációnk, amelynek mindene van ma, csak világos nemzettudata nincs már. Vagy még nem erősödött az vissza eléggé, hiszen évtizedek kellenek ahhoz, hogy rekonstruálódjék egy lélek, vagy egy néplélek. Még ma is erősen érezzük a szovjethez volt idomulásunk kulturális és lelki következményeit.

A másik kis ország, Szlovákia maga ugrott a Szovjetunió ölébe, és véglegesen meg is ajándékozódott a Felvidékünkkel, ami roppant nagy siker egy kis ország számára, bár a mindenhatónak hitt Szovjetunió végül nem győztesként került ki a nagy harcból, hanem széthullott. Sőt, maga Csehszlovákia is szétvált, amint mindenki tudja, Szlovákia pedig szervezeten és sokszor gusztustalanul keresi az identitását egy tömeg bekebelezett magyarral szemben is.

A másikkal, vagy másokkal való házasság tehát nem jó recept. Az EU-val való frigy sem kecsegtet fényes jövővel egyetlen kis nemzetet sem. Látjuk, minden EU-tagállam anyagilag egyszerűen ki van szipolyozva. A kisebbek.

A másik kis ország, Ausztria sem néz nagy jövő elé, noha nem is kérte, csak ölébe hullott a semlegesség és a Nyugathoz való tartozás, mert rájuk a nagyok ezt a szerepet osztották ki annak idején. Ma szép lassan, és kényelmes anyagi jólétben zülленek sógorék kulturálisan és lelkileg a „fejlett” és „művelt” Nyugat hanyatlásával szinkronban. A kis közép-európai országok között tehát nincs független és nincs saját-utas egy sem.

Még Románia csinálta a legjobban. A júdás pénzként kapott Erdéllyel és a vele kapott magyarok millióival alaposan elbálik, a Szovjetunióval csak ímmel-ámmal kooperált, miközben

a kommunista frazeológia hangoztatásának álarca mögött vas-kos nacionalizmus jellemezte Nagyromániát egész idő alatt, és most is ez a nacionalista lélek kétszínűsködik. Az EU-tagságot is csak addig és annyira veszik komolyan, ameddig és amennyire az nem sérti a nacionalizmusukat. Persze, ők nem igazán közép-európaiak, és nem igazán kis nemzet, tehát valamelyest másképpen is muzsikálhatnak. De az az igazság, hogy a kicsik közül közép-Európában egyik sem gondolt még az egyetlen igazi megoldásra, legkevésbé pedig mi nem, mégpedig arra, hogy az örökös ide-oda illeszkedés helyett bizonyos értelemben végre lehúzzhatnánk a rolót, és elkezdhetnénk a saját életünket. Első látásra, azt hinné az ember, hogy roppant vakmerő és kockázatos húzás lenne ez, ugyanis mi is ezer szállal kötődünk a többi európai országhoz, hogy a Világbankot és hasonlókat ne is említsem, de nem szabadna megfélekedezzünk közben a tényleges, Nagy Képről, arról ugyanis, hogy a világ dolgait intéző gigászi háttérerők szemében egy alig tíz milliós ország körülbelül a hangya fülével egyenlő jelentőségű.

Prüszkölés az lenne, világra szóló jajongás is, ellenkezés és szembeszegülés is lenne elég, ha valaki ki merne állni a sorból, de valójában, és végül is, egy tízmilliós nép nem oszt, nem szoroz. Nekik. Mármint, a nagy hatalmak játékosainak. Nos, ez az a lehetőség, amit nem, hogy föl kellene fedoznunk, hanem meg is kellene ragadnunk, ha az elefántok küzdelmében nem akar-nánk továbbra is csóró kis egér (hogy ne mondjam: templom egere) maradni.

Saját bank, saját pénz, saját ipar, saját mezőgazdaság, saját kül-kereskedelem... És tökéletes szuverenitás. Erre alanyi joga van minden népnek. Akármennyire is rendhagyó elképzelés ez, akkor is és mégis és igenis, ez mind megvalósítható. Gondoljunk csak Izlandra, Mit tudnak vele csinálni?! És végül miért adják föl a nagyok a harcot vele szemben? Mert Izland is a hangya fülén vitézkötés csupán. És nem oszt, nem szoroz. Idővel a mi esetünkben is belátnák, akiknek ezt be kell látniuk, hogy egy-

általán nem tízmilliós kicsikről szól a gigászi erők harca. A történelemformáló erők tehát nélkülünk is folytathatják játszmáikat. Vagyis, igenis, lehetünk, Európa közepén is, tízmilliósan is egy kis semleges sziget. Egy irigylésre méltó kis sziget.

Ez csak egy gondolat. És az benne az érdekes, hogy nem egészen fantazmagória ez, hanem egy igazi lehetőség fölismerése: a kicsinyég szabadságot is tud jelenteni, ha elég ügyesek vagyunk hozzá..

– O –

Hogy úgy mondjam, „az én időmben” tudatalattinak nevezték azt, amire mostanában egy új szó született, egy rossz: a „tudatalan”.

Nem helyeslem ezt a szót, és nem csak azért nem, mert a tudatalan egy kicsit azt is jelentheti, hogy az illetőnek néha nincs tudata, tehát nem csak azért nem szeretem, mert ez a buta szó idegen nyelvből sántítva és pontatlanul fordítódott magyarra, hanem azért nem, mert hangzásában nincs mesze az „ostobától”, az üresfejűségtől.

Aki valaha is kapcsolatba került egy kicsit a Zen által felismert tudatformákkal, annak nyilvánvaló, hogy a tudatalattinak több köze van a tényleges világhoz, mint a tudatnak nevezett szer számnak, aminek döntő része csupán képzettség, megtanultság, praktikus eligazodásra való szellemi képesség logikával spékelve, miközben a tudatalatti voltaképpen pont egy igazi tudás szférájával van kapcsolatban.

Nyilván, nem új elméletet akarok itt alapítani, de meg kell említenem, mint csacska érdekességet, hogy ösztönösen kaptam rá egy röpke kis játékra már gyerekkoromban. Van egy papírgalacsin a kezembe, és be akarom azt dobni a papírkosárba, úgy három méterről. Nem nagy vicc, általában beetalál az ember. Általában. Rájöttem viszont, hogy ha célozgatok és célozgatok, sőt minél inkább célozgatok, annál több az esély arra, hogy néha nagyon mellé megy, mert talán nem is a feszült kon-

centrálás lenne a leghelyesebb megközelítés. Erre jöttem rá. És megpróbáltam másként csinálni. Rájöttem ugyanis, hogy ha ránézek a papírkosárra, majd fejem elfordítom, képzeletemben viszont megtartva a papírkosarat és annak helyét, egy gyors, és szinte flegma mozdulattal úgy beletrafálok, hogy öröm nézni. Játékos kedvem azóta is ezt játszatja velem: ránézek, elfordulok, és hopsz, beletrafál...

Sokkal később olvastam nagyon hasonlóról egy Zen-dolgokkal foglalkozó írásban. Vannak, akik éveken át íjjal és nyíllal gyakorolják voltaképpen ugyanezt. Megnézik a céltáblát, becsukják a szemüket, és eleresztik a nyilat. És általában találják is. Sőt gyakrabban és jobban, mintha meredt szemmel célózgatnának, centizgetnének. Érdekesebb játék ez, mint gondolnánk. És olcsó játék. A Zent gyakorlóknál még csak nem is arra megy ki a játék, hogy minél többször találják el a céltábla közepét, hanem a szándék-és a tett egybeeséséről van szó, azaz egy belső magatartásról, amely teljesebb és igazibb. Mert nem észre, figyelésre, kalkulálgatásra alapozza, amit csinál, hanem valami másra, ami bennünk jobban munkál.

Mindenkivel megesett például, hogy keresi az öngyújtóját, vagy a golyóstollát, ami az imént még itt volt, de hol van most... Ilyenkor én nagy okosan végigjárom gondolatban a helyeket, ahol közben megfordultam, és letehettem azt, mert ugyebár, ez az ésszerű. És velejár, hogy káromkodom. Aztán, kis idő múlva, mikor már mással vagyok elfoglalva, egyszeriben a kezem oda mozdul, és... és ott van, és megvan. Ahol az imént nem is kerestem. Gyakran történt ez így. Velem. És megmosolyogtat. Azt hiszem, tulajdonképpen a Zennel van ez közvetlen kapcsolatban, a Zennel, amiből, mint mindenből, iskolát csinálnak, valóságos tudományt, de ami tulajdonképpen velünk született, egyszerű képességünkből eredő valami. És ezt föl lehet ébreszteni.

Kezd meggyőződésemmé válni, hogy „valaki” bennünk általában jobban tudja a dolgokat. Az egyszerűbbeket is és a bonyolultakat is.

Ki ez a „valaki”?

Természetesen én vagyok, azaz magamnak egy nem eléggé használt, sőt elhanyagolt fele. Logikus vagyok, koncentrálos, észszerűségekre törekvő egyszerű valaki, de mintha a dolgok úgy állnának, hogy a kétségtelenül racionális, felszíni tudat alatt nagyon is ott van és munkál a mély. És jól.

Lassacskán, megtanuljuk önmagunkat.

– O –

Eltökéltem egyszer azt is, hogy pártot alapítok MHP, azaz Magyar Has Párt címen.

Becslésem szerint, induláskor, már első nap 15-25 millió eszmei támogatóra számíthatnék, és végül nem lenne népesebb párt a világon.

Csak éppen az a bibi a pártalakítással, hogy a pártok nagyrészt egy-egy kiagyalt eszmét képviselnek, és az a legfőbb törekvésük, hogy minél nagyobb tömegekre tukmálják rá a maguk sajátos meggyőződést, és így létesítsenek egyetértő, szervezett szavazóbázist. Az én esetemben viszont nem volna mit tukmálni, népszerűsíteni, hiszen eleve adva van az egy húron pendülés és a koncepció: éljenek, akik imádnak zabálni! Tehát nem egészen valószínű, hogy a párt-forma illene leginkább az én esetemre, hiszen nincs mit erőltetni és kit-mit agitálni.

Lám, egy tisztának hitt pillanatban, én aki minden szervezeti tagságtól irtóztam világéletemben, megkockáztattam, legalábbis gondolatban egy MHP megalapítását, de szinte előre láttam, hogy eleve halva született az ötlet, hiszen pártok csakis egyet-nem-értésből indulhatnak ki, egy fura féligazságból egy többnyire tökéletlen, de mániákusan hangoztatott koncepcióból, lényegében, hogy a húsosfazékhoz jusson az alapító és sok cinkosa. És toborozzák a szimpatizánsokat, tagkönyvet adnak nekik, ugyanis formaiság nélkül, igazolványos tagság nélkül nincs párt, nincs hatalom, nincs húsosfazék..

Ez a dolgok rendje a gyakorlatban.

Ismét bebizonyosodik tehát, hogy még így, gondolatban sem illik hozzám a formális pártalakítás. Úgy látszik, meg is maradok pártonkívülinek, amíg élek, százmilliárdos, szervezetlen szimpatizánssal és tökéletes egyetértővel, akik mind kimondatlanul vallják, hogy fenébe a politikával, egy az igazság: zabálni jó!

– O –

Fáradt fejjel gyakran ülök le a tévé elé, már a fotel kényelme miatt is, és felkattintom, nem mintha nagyon érdekelne. Néhány igazán kedvelt csatornám van csak a több mint ezernyolcszáz közül: természeti, népszerű technikai-tudományos állomások, de azok sem mindig az én kedvembe járnak. Észrevettem, hogy többnyire csak fáradtan és bambán ülök ott, és kattintgatok, miközben az eszem voltaképpen egészen máshol jár, sokszor meghatározatlan, de valamiért fontos területeken. Olyan ez, mint régen, amikor csakis eszpresszók zsongása közepette tudtam igazán írni vagy fontos dolgokon spekulálni. A semleges alapzörejnek termékenyítő funkciója volt akkoriban, most meg mintha a tévé kattogtatása, a fel-felvillanó tökéletesen érdektelen képek és műsorfoszlányok közti szenvtelen bolyongás andalítana megnyugvásba, mint például az úgynevezett fehér zaj is teszi. Nem tudom, de jó ilyen közönyösen kattogtatni anélkül, hogy remény is lenne arra, hogy felkapom a fejem végre, és az állomások sokaságának egyikén hirtelen és végre visszaébredek, vagy beleébredek a ténylegesen, fontosan mozgó valóságba. Ritkaság az ilyen. Mintha már a világon mindent láttam volna, ami valaha érdekelt. Istenem, ezernyolcszáznál több csatorna stúdiói ölik magukat is és egymást is a piacért, a figyelmünkért, tehát az én figyelmemért is, és néha semmi de semmi a világon nem igazán adatik nekünk mindebből. Már a neve is cinikus: televízió. Azaz tele. Noha éppenhogy üresvíziónak is hívhatnánk.

Néha.
Sokszor.
Vagy legtöbbször.
Vagy csak amolyan színes zajnak.

– O –

Ha valaki azt hiszi, hogy nem meghülyült és nem fonák a világ, annak megsúgnék egy észrevételt: azt ugyanis, hogy tisztességes ifjú párok nagyon sok esetben csak együtt akarnak élni és lakni, azaz minden esküvős céció nélkül nem csak keményen együtt élni, hanem még gyereket is nevelni, igazi családdá válni. Csak éppen megesküdni nem mindig akarnak. Nem tudom, miért nem.

Miközben a buzeránsok? Azok aztán már felvonulós, sajtósan hangos mozgalmakkal, rendőrökordonokkal megtámasztva is egyebet sem követelnek, mint esküvőt. Néha fátyollal is, csokornyakkendővel is, ahogy kell.

Miből gondolja bárki is, hogy nem tébolyult ez a világ?

– O –

Elég „vicces” tud lenni a sok pihent agy. New Yorkban és New Jerseyben, váratlan és észbontó tragédiát zúdított a hurrikán szélvész a lakosság millióira 2012-ben. Méreteiben és a történelem folyamán ez volt az első ilyen eset ott, mert a hurrikánok inkább a sokkal délebbi országrészek rendszeres mumusai. De még igazán el sem kezdett tombolni a halálos veszedelem, amikor ügyes technikával készült, szenzációs képek jelentek meg az interneten cápákat mutatva a tengerrel elárasztott New York sugárutjain. A cáfolatok is rögtön napvilágot láttak, és pillanatok alatt meg is értette mindenki, hogy nincsenek cápák a városokban, ott csak újság- és internetes, tévés kacsák keringenek. Nem egyedi eset, hogy tragédiák kísérő melléklöngéje a pihent

agyak jópofáskodása. Emlékszem, 56-ban is volt példa arra, hogy az egyik utcában életre-halálra ment a lövöldözés, a másik utcában pedig már a friss Maléter-viccek járták.

Nem sok fontossága van ennek a jelenségnek, hiszen a tragédiát nem kisebbiti a kétségtelenül ártalmatlan, de fölöttébb bizarr, pihent agyvelő sziporkázása.

Emberek vagyunk.

Ilyen pihentagyúak is vagyunk.

– O –

Van valami kissé fonák abban, hogy szinte optimizmus ébred az emberben magasabb korban az új születésnapja ünneplése közben, mintha részben azt is ünnepelné, hogy életben és egészségben lám milyen simán élte meg mondjuk a nyolcvanadik évet. Én is arra gondoltam közben most, hogy már csak 20 további évet kell megélnem, hogy 100 legyen. Ráadásul, a további húsz év nem is látszik ilyenkor lehetetlennek, hiszen, lám, az első húsz is milyen könnyen sikerült.

– O –

Nézem a Hubble teleszkóp csodás, színes képeit, amint galaxisok ütköznek, keringenek és száguldanak a felfoghatatlanul tág űrben a felfoghatatlan ezer fényévek távolságában a megszámlálhatatlan égitestek milliárdjai között.

Jó kis iskola a megalomániás Ember számára, látni, hogy az a kis jelentéktelen fehér pontocska ott lent, a bal sarokban a naprendszerünk.

– O –

Az őszben az a félelmetes, hogy esetleg influenzákkal jön, de még félelmetesebb az, ahogy tukmálják az emberre a védőoltást. Újabban a védőoltástól kell félni legjobban. Sajnos.

Rémisztő az a hír is például, hogy manapság naponta egy gyereknél fedezik föl Budapesten az autizmust. A szellemi fogyatékoság egyik formája ez.

Mint öregedő ember, arra kell gondoljak, hogy valami igen modern betegség lehet ez, ugyanis régen annyira nem volt szokványos, hogy szavunk sem volt rá. Ma meg ez a gyerek is autista, amaz is, és holnap megint egy pesti gyereknél diagnosztizálják...

Itt, Amerikában is nagyon divatos ez. A másik divatos szellemi zavar gyerekeknél a koncentrálásra való képtelenség. Ennek is van egy cifra latin neve, sőt „gyógyszer” is van rá. Sajnos.

A szokott kávézómban az egyik pincérnő kisfia is autista lett. A szomszédom pedig, aki most 50 fele jár, gyerekkorában gyógyszeres kezelést kapott az iskolai koncentrációs zavaraira. Több mint egy évtizeden át!

Kicsi a világ, úgy látszik, ugyanazok az újmódi gyerekkori bajok szinte egyszerre kerülnek felszínre tengeren innen és tengeren túl. A pincérnő annyira meggyőzően gyanakszik, hogy kezdek igazat adni neki. Azt mondja, annyi vakcinát, oltást, megelőző beavatkozást kapnak manapság a kisgyerekek, hogy csoda, ha ép ésszel túlélnek.

A ma ötven körül járó szomszédom is elsőkézből tudja, hogy pénzt kap az iskola a gyógyszeripartól, ha „kóros figyelmetlenség” jelét jelenti valamelyik kisdíákról, és az megkapja a gyógyszeres kezelést. Mástól is hallottam ezt, és cikkeztek is erről eleget. De hiába. Jól jár az iskola, jól jár a gyógyszeripar, azaz mindenki jól jár, csak a gyerek nem és a szülei sem. De erre ki figyel oda!? Ilyen világban élünk. De nem csak gyerekekkel jár jól a gyógyszeripar, a felnőttekre éppen úgy rámennek. Gondoljunk csak a madárinfluenzás hisztire. Emlékezhettünk, rengetegen beoltatták magukat ellene, és a szokottnál több kismama halt meg gyermekágyban, és több újszülött, több gyerek, vagy öreg, és több enyhére, vagy kevésbé enyhére sikerült agy-és idegkárosodás következett be.

Kétségbeesett tanulmányt olvastam madárinfluenzás időkben egy amerikai kutatóorvostól, aki nyugdíjazásáig egyében sem dolgozott, mint védőoltás-anyagok kidolgozásán. Meg volt könnyödve, hogy az újságok ma csak bedobnak egy ilyen influenzás vagy olyan influenzás sztorit, és a gyógyszeripar rekord-idő alatt már piacra is teszi az „ellenszert”. Nagy pénz van az ilyesmiben! Az a baj azonban, amint írta, hogy egy védőoltó-anyag kidolgozása évekig tartó munka, az influenzák meg egymást váltják a maguk mutációs variációival, még hozzá olyan sűrű egymásutánban, hogy szó sem lehet azonnali jó vakcina kidolgozásáról és előállításáról. És mégis csinálják, mert a pénz nagy úr tud lenni. Amint írta, a baj nemcsak ez, hanem az (és ez vonatkozik minden injekciós anyagra), hogy az anyag frissentartására hagyományosan egy kis mennyiségű higanyvegyületet tesznek bele, tehát ha valaki gyakran kap „védőoltást”, az gyakran kap a tartósító higanyból is, ami egyből az idegeket roncsolja meg. Azt is olvastam, hogy volt orvos, aki megtagadta, hogy madárinfluenza ellen valakit is beoltana, és megütötte a bokáját, mert valakik pénztől estek el így.

Olvasván a tanulmányt, azonnal továbbítottam öreg hölgyismerősömnek Pestre, azzal megjegyzéssel, hogy eszetekbe ne jusson beoltatni magatokat.

A büszke válasz rögtön meg is érkezett: „Óh, mi már régen beadattuk magunknak!”

Olvastam azt is, hogy a magyar madárinfluenzás vakcinának hússzoros volt a higanyvegyület-tartalma. Hogy biztos legyen a károsítás? Igaz volt ez vagy sem? Elképzelhető, hogy igen.

Tudniuk kell, hogy az illető hölgy igen magas intelligenciájú valaki, roppant művelt is, híres is, és a maga szakmájában állami kitüntetéssel is bír, fia pedig három nyelven szakvizsgázott, magas állású, kiváló jogász, tehát nem buta valakikről van szó. És mégis, ilyenek is, vagy talán éppen ilyenek szaladnak rögtön a méregért, amit később már hiába bánnak meg. Van egy olyan érzésem, hogy a csúcsműveltségű előbb adhatja be magának,

mint a kisfizetésű, kétkezi munkás, vagy a munkanélküli. Úgy látszik, ilyen „természetes” szelekció is van. Csak rossz irányba. Itt, Amerikában is minduntalan beleütközik az ember újságokban, tévében a reklámba, vagy a patikában, vagy az orvosi rendelő előtti csalogató táblába: „Influenza elleni oltás. Ingyen is”. Családi orvosnőnk is beadat magának is mindent. Meg kell jegyezzem, hogy nem ezért cseréltem orvost, hanem mert ő nem igazán jó a szakmában. Sem.

Influenza!

Istenem, vannak ilyen járványok, hosszú életem folyamán többször el is kapott egy-egy, de ilyesmiből az átlagos fizikumú személy kigyógyul. Keserves ügy, de meggyógyulunk. A higanytól és a sebtiben összerittyentett „védőoltásokból” viszont soha. Az utódok sem. Hetedízíglén. Most meg itt az újabb dili: a pneumococcus, illetve a humán papillomavírus (HPV) elleni oltás kötelezővé tételén fáradoznak a nagyokosok. Egyelőre csak felajánlani kötelező ezt a méhnyakrák megelőzésére(?) kínált szert, de máris beadható két hónapostól kétéves korig(!). És sokan már élnek is a „lehetőséggel”.

Valószínűleg a műveltebbek, vagy a seggbuták.

A HPV elleni oltás több országban már kötelező. Nálunk pedig a tizenkét éves iskolás lányok a szokásos iskolai szűrővizsgák alkalmával kaphatják meg, vagyis olyan korban, amikor a méhük rendszeren még ki sincs fejlődve. Egy hazai újság azon örvendezik, hogy a szülők 87 százaléka helyesli ezt a beavatkozást.

Atyaisten!

Tiltakozást se sokat olvastam ezzel az örültséggel kapcsolatban. Az is különös, de éppen annyira gonosz is, hogy van már egy ideje egy törvényünk, miszerint akármelyik kislány elhatározhatja, hogy meddővé tetesse magát. Véglegesen. Tehát a süldő-lány is meghozhatja a döntést, mielőtt a fejelágya igazán benőtt volna.

Gonosz és örült világban élünk.

Csökkenő lélekszámunkkal még mindig sokan vagyunk mi magyarok valakiknek? Enyhén szólva, megáll az ész látván, hogy hányféleképpen előzzünk meg egy népes és jó új generációnk születését és egészségben való fölnevelkedését.

Milyen ország ez?

– O –

Franciaországban élő francia (és magyar) filmszínész barátommal, tisztességes nevén Szabó Lászlóval, naponta tartunk „magyar órát” a házammal átellenben lévő kedves vendéglőben itt, Floridában. Most megint körülbelül hat hónapot fog tölteni a szomszédságomban lévő házában, mielőtt egy hosszabb időre hazatér Párizsba. Ma utazásokról beszélgettünk, ő is járt már a világon szinte mindenütt és magam is sokat utaztam egy időben.

Mesélem neki, hogy Sri Lankán (amit továbbra is Ceylonnak nevezek) fölmentem egyszer a magas hegyekbe és nem azért, hogy lüke nyugdíjas angolokat lássak, hanem, mert ott is vannak drágakőbányák, és olcsón juthattam nyerskövekhez, rubinokhoz, zafirokhoz.

Persze, furcsa, hogy noha Ceylon az a szigetország, ahol egy nyugdíjas egy szál fürdőgatyában és gumipapucsban is leélheti az élete utolsó felét a köröskörül csodás fővénnyel szegélyezett tengerpartokon, ha éppen úgy tetszik neki, de az angol nagyon szeretheti a ködös, örökké esős időt, meg az esernyőjét, esténként pedig legalább egy pulóvert. Megtelepszének hát az angol öregek a magas vidéken, mert az az egyetlen borongós és számomra egyáltalán nem hívogató vidék Ceylonban. Fura népség. Azonban volt más meglepetés is. A tágas és hangulatos szállodában, rábukkanva egy nagy vendégkönyvre, gondoltam, na most jó nagyot dicsekszem benne, és annyit írtam bele, hogy „Magyarok itt is jártak!”. És alákanyarítottam zengzetes magyar nevemet. De amint lapozgattam benne egy kicsit, megdöbbenésemre még hat magyar nevet találtam. Korábbi dátu-

mokkal! Első tehát már egyáltalán nem lehettem, egy hetedik helyezéssel pedig nehéz lenne dicsekedni.

Ez semmi, – mondja barátom. Egyszer Szenegál fővárosában forgattam. Ez talán a legfeketébb feketék országa. És persze, az egész ottani világ elképzelhetetlenül más. Kóboroltam is egy kicsit az első napon a városban, hogy ismerkedjem a hellyel, mire, szinte nem hittem a szememnek a megütközéstől, ugyanis az egyik épületen egy nagy falfirka harsogja, hogy „Hajrá Fradi!”

Kicsi a világ.

Nekünk.

– O –

Ugyanez a filmszínész barátom mesélte, hogy amikor New Guineában forgattak, az egyik francia vendégszínész este a nagy fa alatt poharazgatott a helybeliekkel. Meg is kérdezte, hogy nincs-e nektek valami érdekesebb, mint a sör? Például marihuána, vagy valami hasonló, hogy még szebbé tegyük az estét?

Erre az egyik helybeli csak fölnyúlt a nagy fa lombjába, és letépett egy kis marék levelet.

– Ezt próbáld meg.

– Mit csináljak vele?

– Hát, csak rágjad.

Erre, rágni kezdte, de a világon semmi különöset sem érzett. Körülbelül tíz percen át. De akkor elszállt az agya a költészet mennyei hullámhosszán, ki tudja, milyen magasságokba. És mindenáron, konokul, költeményt akart írni.

Az inge gombjára.

– O –

Érdekes, hogy némelyik volt szerelmemre ma is élesen emlékszem így 40-egynéhány évnyi távolságból is. Editre nem éppen azért emlékszem ma is, mert életem sorsfordulatos nagy szerelme lett volna, de valami miatt mégis kedves az emléke, míg

több, akkori „nagy” szerelmeimnek a nevére emlékezni egy kicsit erőlködnöm is kell már. Mert furcsa az ember. Legelsőnek a feje öregszik meg. Belülről.

Edit, az egyszerű gépíró nő talán azért maradt meg szívem memóriaegységében, mert 21 éves volt és igazán szép. Unalmas volt az ágyban, mint a legtöbb Bika jegyébe született nő, de tökéletesen arányos volt és nagyon szép. Ez az adottsága aztán csúcsra is vitte egyszer, szinte véletlenségből. Történt ugyanis (mindez az átkosban, több mint negyven évvel ezelőtt), hogy valamelyik állami ruha-és divatcégünk divatbemutatóra volt hivatalos Moszkvába, hogy népszerűsítse az ajánlott magyar női ruhákat. Valami újsághirdetésben látta Edit, hogy jelentkezni lehet itt és itt manökenmunkára. Hezitált egy darabig, aztán unszolásomra mégis elment. Belépett a terembe, ahol már többé-kevésbé hivatásos lányok tucatjai várakoztak a megtekintésre és kiválasztásra. Azt mondta, ijesztő volt első pillanatra, mert mind máris úgy nézett ki, ahogy profi manökeneknek szokás, azaz cingárok voltak, igazi gebék, amolyan se-mellye-se-fara lányok, alaposan kisminkelve. Ő meg, ugyebár nem sovány volt, nem kövér, nem teltkarcsú, nem nyúlánk, nem törekeny, hanem egyszerűen úgy nézett ki, ahogy egy szép nőnek kell kinéznie: arányos, üde, egészséges, tehát szép.

Mondanom sem kell, hogy a se-mellye-se-fara lányok labdába se rúgtak ezúttal. Editet vitték ki Moszkvába. Egyedül őt, mert csak egyet kerestek, de jóállású teremtest.

Párizsban nem, Pesten sem, de a Kaukázuson túl és egy kicsit Urálon innen igenis, akkoriban, de talán még ma is más a szépségideál. Mintha ránézésre is elváródna ott, hogy nőnek nézzen ki a nő, azaz nyilvánvalóan látszódjon kíváncsnak – mint majdani asszony, anya, család közepe... Azaz, igazi nő legyen a nő, sminkkel és smink nélkül is.

Mi persze, majmoljuk Nyugatot, a művelt Nyugatot, a példaadó Nyugatot, és már süldőlányok is, nem csak fiatalasszonyok küszködnek állandóan idvezítő diétákkal, rendszeres tornák-

kal, testfejlesztéssel azért, hogy végül megközelítsék a modern nő-ideált, a jóformán testetlen testű nőt, aki voltaképpen úgy néz ki vékony alakjával, kissé kilátszó csontjaival, mint egy tízennégy éves fiú. Fene egy szépségideál az ilyen!

Edit, ha nyugdíjasan és galamb-őszén esetleg olvasod ezeket a sorokat, emlékezz egy kicsit, én voltam, aki rábeszélte, mondván, hogy legrosszabb esetben a guta üti majd meg a tenyészgizdákat, ha rád néznek és meglátják benned a telivér nő szépségét.

A szépségedre ma is emlékszem.

Ügyesen szelektál az emlékezetem.

Nem tudom viszont, hogy hány férfi emlékszik így idősebb korában befutott manökennel volt költséges szerelmi kalandjára. Egyáltalán, a tenyész-gebékkal volt viszonyokra, mert nem hiszem, hogy sok emlékezni valójuk lenne nőkre, akiknek a bordái kissé kilátszottak.

Azt kell hinnem, hogy a divatguruk, végül pedig a divathölgyek, sőt sajnos sok nő sem tud semmit a férfiről, akinek a kedvéért csinálják amit csinálnak, vagyis sem a divat, sem a tenyészgizdák, sőt jóformán senki sem ismeri a valóságos férfi valóságos igényét.

Hogy észhez térítsem őket egy kicsit, meg kell mondjam nekik, hogy a női ideál kialakulás a férfi esetében nem a divatszalonokban kezdődik el, hanem otthon. Képzeljük el a férfit egészen kicsi korában, amikor egy nagy puha és meleg kerek világ öleli őt körül, és szeretettel szorítja magához, forrón és becézgetve eteti, amit másképpen szoptatásnak is neveznek. Ez a nagy, puha és forró és ölelő teljes világ az, amiben a feltétlen jósággal és szerelemmel ismerkedik meg a „férfi”. A szeretet és szerelem egyetlen reális képe így alakul ki benne a nőről, azaz az őskép, amit csakis nőtől való lehet. Ez az egyetlen igazán reális kép, ami az első eszméléssel tulajdonképpen véglegesen rögzítődött a férfiban. Biztos vagyok benne, hogy nem tudatos ez az élmény, de a férfi tudatalattijában ez áll kezdettől fogva.

Érdemes lenne hipnózissal, regressziós manipulálással kipróbálni egyszer-egyszer több férfin is, az időkben visszamenve, hogy mi a szerelem legkorábbi, sőt alapvető élménye. A nyakam teszem rá, hogy a szépségnek és a szerelem forrásának ősképe a nagy lenne, a forró, a puha és egyetlen ölelő mindenség: az anya.

Erre, ugyebár, mi mással akar a divatüzlet hatni a férfítetszés megnyerésére, mint ennek a pontos ellentétével: felsorakoztatja a fiúlányokat, a keskeny, hosszú karú, vékony és hosszú lábú se-melnye-se-fara, szinte művi biológiai képződményeket, többnyire olyan ruhákban, amelyeket képtelenség az anya fogalmával és funkciójával egy napon említeni.

Különösen anyu nem vett volna magára ilyen maskarákat soha.

– O –

A honvédségen is elmorfondírozgat néha az ember barátokkal, egy-egy pohár bor mellett. Az egyik ezt mondja, a másik meg azt, de ahogy elnézem a dolgokat, legtöbb ember a honvédségről alkotott mérhetetlenül idejét múlt elképzeléssel voltaképpen majdnem hogy szuronyos puskás harcokra gondol most is, mint annak idején. Az elkövetkezendő harcok persze mások lesznek, sőt máris mások, mint az átlagember hinné. Nincs szuronyroham, hanem van a haditechnika, a sok elektronikus csiribiri, a pilóta nélküli repülő, ami eddig csak fényképezgett, de vihet és visz is magával már egy sor rakétafegyvert is, sőt, ha „kell”, a jövőben egy kis atomtöltetes holmit is, de ennél valószínűbb, (nem akarok ötleteket adni) egy-egy baktérium- vagy vírustartalmú bűzbombát is vihet, ami emberek tömegét képes elpusztítani anélkül, hogy a támadónak a haja szála is meggömbülne. Ilyen és ehhez hasonló módszerekre számíthat az ország, amely veszélynek van kitéve. És minden ország ki van téve ilyesminek, csak elég nagy legyen a háttérhatalmak hatalma és a világrumli.

A katonaság, mint olyan, az évtizedekkel ezelőtti, „szuronyt szegez”-féléhez képest ma más: állig felfegyverzett és nagyon kiképzett katonákból áll, de nem annyira az ellenség lelövésére trenírozottak, hanem megszállásra, és a megszállt terület biztosítására. A technikai harci gépezet elvégzi a maga pusztítását, és megjelenik csapatszállító gépekkel, elrettentő tömegeivel és fegyverzetével ez az új katonaság, hogy ténylegesen elfoglalja a területet, ami lehet egy kisebb-nagyobb ország, vagy csak annak legfontosabb része.

Nem látni bele eléggé a jövőbeni harcmodorra való felkészültségek dolgába, ami országonként minden bizonnyal más és más stádiumban lehet ma, vagy éppen teljes felkészületlenségben, és nem látni bele az ilyen háborúra való védekezés országonkénti képességeibe sem! De lát az ember olyasmit, hogy egy kis ország, mint például a mienk, újabban sok hatalmas repülőteret tart fenn (persze sportrepülők és polgári forgalom céljából, amitől kacag a mandulám), nagy gépek fogadására alkalmassakat, sőt vannak már repülőtereink amelyek a világ legnagyobb gépeit (csapatszállító gépeit is) is képesek fogadni, mert ez hosszú távon nagyon fontos valakiknek, miközben a MALÉV... ugyebár, az mellékes. Valakiknek. Mert az tisztán polgári...

A pillanatok alatt történő megszállás tehát már ma is lehetséges, ennek a feltételeit már meg is teremtettük. Megjegyzem, hogy egy-vagy két éve izraeli repülők gyakorolták a berepülést Pestre, és majdnem a leszállást is, nem a légtérünket védeni köteles honvédségünk engedélyével, hanem diplomáciai megegyezéssel, ami igen furcsa dolog. Ezt évekkal jóval megelőzően pedig, még az EU-ba való belépésünk előtt, valamilyen „tudományos” kutató repülők jöttek-mentek a légtérünkben, fényképeztek és fényképeztek. Adatgyűjtés volt a céljuk. Megfelelő technikával minden, de minden megtudható egy területről, ide értve a mezőgazdasági talaj minőségét, a föld mélyében lévő ásványok helyét és milyenségét, a vízkészleteket stb, vagyis tökéletesen felmérhető az illető területnek a piaci értéke, mert ez fontos va-

lakiknek. Nem más volt ez, mint egy szuverén állam elleni aljas kémkedés. És légterünkben úgy jöttek-mentek ezek a gépek, mintha otthon lettek volna. És fényképeztek. És elemezgettek. Azaz tökéletes pontossággal felmérték bennünket. Gyalázat! Ennyit a légterünk tisztántartásáról. És egyiküket sem lőttük le önvédelemből!? Valószínűleg diplomáciai egyezség alapján; pedig érdekes lett volna utána békésen sörözgetve meghallgatni a háttérhatalmak szócsöveiből áradó jajongásokat, mármint hogy ki jajong.

A másik, amiről senki sem tud egy kukkot sem, az a biológiai háborúra való felkészültségünk foka. Tudnánk mit kezdeni egy vírus-támadással, aminek a természetéről fogalmunk sincs? Vannak széles spektrumú ellenoltások készenlétben, amelyek fednék legalább az eddig ismert biológiai fegyvereket? És itt nem csak a miniatűr hadseregünkkel való önvédekezésre gondolok, hanem a Marikákra, Évákra, Editekre, Rékákra, Gyöngyvérekre és mindazokra, akik áldott állapotban vannak (vagy lesznek), és a jövő magyarjait hozzák majd világra. Az egész népnek a védelmére gondolok. Nem csak kézigránátok, kalasnyikovok, terepjárók és hasonlók jelentik egy nemzet túlélését, hanem a nők túlélése is! Valamint az alig ismert, de minden bizonnyal központi jelentőségű tömegpusztító fegyverek elleni védekezésre, a vegyi-biológiai-elektronikai hadviselés és villámszerű megszállás elleni védekezés is.

Békeidőben is irtanak bennünket tukmált és néha erőszakolt „influenza” elleni vakcinázással (tele higannyal), hogy idővel hülyegyerek szülessenek, újabban süldőlányoknak adják be a méhnyakrák elleni védőoltást, noha alig van tapasztalat annak későbbi kimenetelről; ivóvizünk káliumsótartalmát is magasan tartják nekünk (valakik), hogy kedvünk se nagyon legyen párzásra... És mindez békeidőben! Mire számíthatunk akkor háborús napokban?

Fontos a kérdés: valóban, hogyan állunk mi önvédelem tekintetében? Ki fog harcolni egy honvédelmi miniszter parancsára,

aki nem önálló, hanem mint egy hivatalnok, egy ilyen, vagy olyan színezetű demokratikusan-lassú parlamenti határozatot kénytelen követni? Mi lenne, ha valami csoda folytán a honvédelem inkább igazi és önálló, semmint alkalmi-kormányfüggő lenne?

Milyen túlélésre és ellenállásra van készenlétben ma az, akinek a léte függ a felkészültségtől: maga a nép? Ez a rázós kérdés. Ilyen kérdés csak egy magamfajta „paranoid” alaktól telik ki. De valóban paranoid dolog-e elgondolkodni ezeken a dolgokon így, „békeidőben”, egy-egy pohár bor mellett traccsolva barátok között, amikor elképesztően irgalmatlan háborúkkal van tele a világ?

– O –

Úgy mondjuk hagyományosan, hogy Isten megteremtette a világot. És úgy találta, hogy jó.

Arról viszont nem beszélünk, hogy megteremtődött közben a tizedes is, meg pláne az őrmester is, hogy elvegye az embernek a kedvét az egésztől.

– O –

Minden civilizáció szakrális alapú, ezt nyugodtan kijelenthetjük. Mindig kereste az ember az önismeretét, a saját határait, kereste az őrajta kívül-és fölül álló messzi mindenség titkait is, sőt a nagy összefüggést, a Nagy Rendet, sőt a naggyal, az Abszolúttal való egyesülésének a lehetőségét is, amire többféle rítus, liturgia, azaz eljutási módszer dolgozódott ki a világ sok pontján. Melyik mód, azaz felfogás-és életrrend az igazi?

Nem hiszem, hogy lehetséges lenne egy rangsorolás, hiszen csak az látnánk, hogy amikor a különféle vallások kidolgozták a saját maguk módszerét, mind ugyanazzal az őszinte és jó-hiszemű istenkeresési szándékkal tették azt. Hogy aztán olyan vallás is lehetséges, amely nem is istent keres, hanem összetartóereje az uralkodhatnámságban és parazitáságban való

egy húron pendülés, az más káposzta. Lehetséges egy ilyen vallás is.

Képzeljünk el egy civilizációt, amely szipolyozás alapú, vagyis csak szipolyozókból és kisemmizett szolgákból áll.

Nem kell sokat képzelődjünk. Csak figyeljük a mai tendenciákat...

– O –

Lehet, hogy egy nép lelkének legpontosabb ismervét a zenéje mutatja föl. Nem okvetlenül a nyelv, nem okvetlenül a népviselet, hanem a zenéje. Például az is, hogy van-e egyáltalán népzenéje. A tótoknak például alig van. Az a kevés is magyaros. A spanyoloknak pedig, ha volt is valaha, az nem a fandango és nem a szeguidilla, nem a kardot nyelt táncuk zenéje, hiszen az eredeti népzenejük fokozatosan elhalványodott, végül pedig teljesen elveszett a cigányok özönének zenei hatására, amiből végül is nem fejlődött ki se igazi népzene, sem sok tipikusan spanyol kultúrzene. Nem volt nekik Bartókjuk és Kodályjuk, aki a kevercsből kihámozza, leporolja és kifényesítse az igazit és ösit. Azt kell hinnem, hogy az illető nép lelkületének típusát még csak nem is népzeneje, hanem a kultúrzenéje mutatja föl legjobban. Mármint, ha van a népzenejüknek egy magasabb, nemesített foka.

Ott van például a magyar zene. Mi jól állunk ebben a tekintetben. Ha nagyon szigorúan vesszük, talán a kesergők, magyar talpalávalók, vagy a rapszódia a magyar lélek igazi kifejezője. Kodályék „csak” tisztázták és specifikálták a magyar zenét, és nagyszerűt alkottak. A germánfélékre pedig talán a szimfónia jellemző. Vagy az olasznak ott van az opera, ami a legekletikusabb zenei forma, énekkel, verssel, színházzal elegyedve. Olyan cifra az operakultúrájuk, amilyen cifra és túlcsinált a templomépítkezésük, amiben a kőműves szakma összes virtusa kimerítően jelen van ugyan, noha a templom lényege

nem külsőségeket, nem cifraságot, nem építészeti mutatványosságot kíván, hiszen éppen csöndes, meditálós meghittséget kellene szolgáljon. A cseheknek a trombitaszó hangjának aranya fejezi ki az egyszerre szlávhoz is, némethez is hasonlító lelket anélkül, hogy igazán különbözne ettől is és attól is. A románnak sem alakult ki sajátos kultúrzenéje, csak tilinkójuk és pánsípjuk van, többnyire mixolid hangnemben, ahogy a szerbnek sincs más, mint a körtáncra való törökös talpalál-való. A skót sem lépett túl a bőrdudán, vagyis egyáltalán nem fejlődött ki náluk sem a népzenejükből egy magasabb-nemesebb fokú. Sok más európai népnek, a hollandnak, a belgának, a dánnak, a norvégnak nem tudom, van-e legalábbis számottevő népzeneje. Ha van, Pestig biztosan nem hallatszott el még.

– O –

Meglepő, ahogy bezárulnak a körök. Ott volt például az al-kímia az összes agyalágyultságával, misztikájával, lehetetlenségével, de rendszerező, tudóshoz méltó kíváncsiságával és szenvedélyével. Kialakult belőle, mint elágazás: a kémia nagyszerű tudománya. Ma pedig már arra is képes a magas fizikával kombinált kémia, hogy az egyikből akár egy másik elemet is képes létrehozni. Lásd Egely György sikeres kísérleteit.

De a fizika dolgai sem sokkal különbek. Az is metafizikai kérdésekkel és feltevésekkel kezdődött, aztán, hogy az anyagot látták fontosabbnak, kialakult a folyadékok, a légneműek és a szilárd anyagok mozgásának, dinamikájának és viselkedésének a tudománya, amit fizikának neveznek az iskolában. De tovább ment a fizika, le egészen az anyag részecskéiig, és föl egészen az égig, és úgy találta, hogy sok a hasonlóság a részecskék dinamikája és az űr mindenségének a dinamikája között. A fizika ma már egyforma buzgalommal akarja megérteni az anyag legapróbb részecskéinek viselkedésében és az égitestek viselkedé-

sében voltaképen a Teremtő bölcsességét. Majdnem pontosan metafizikai kérdései vannak ma ismét, és a feleletek is nagyon metafizikába hajlóak.
Bezárulnak a körök.

– O –

Svédországi barátom, Weiczner Feri szenvedélye a vitorlázó-repülés, de megnősült, és felesége, valamint két lánya féltő könyörgésére fel kellett hagyjon vele, hiszen ha kicsi is az esély arra, hogy leesik egy vitorlázó repülő, esély mégis van, hogy lezuhan apu, és akkor mi lesz!

Statisztikailag is elenyésző a valószínűség, de van. Többé nem is repült, csak vágyakozott rá éjjel és nappal, magányos pillanatokban is és az élet legzajosabb forgatagában is, sőt most is, mindhalálíg. Tulajdonképpen földhöz ragadt pilótának érzi magát szegény feje.

Amúgy, tudományos munkát végez nagy buzgalommal, doktorált matematikushoz és fizikushoz méltó módon, emellett, és ezzel együtt példásan szép családi életet él, tudományos előmenetele remekül alakult, éppen most kérték föl, hogy tanítson ebben az iskolában is, meg azon az egyetemen is. Azt is nagy élvezettel és sikerrel csinálja, és állandó emelkedőben van a pályája.

Nevetve mondja, hogy jó élete van, szép a tudomány, jó tanárnak lenni, persze ha az ember nem repülhet, akkor már teljesen mindegy, hogy mi a nyavalyát csinál...

– O –

Az ember (tipikusan) megadja magát egy eszményi előtt.
Az öregasszony, akinek fogalma sincs a vallások lényegéről, vagy éppen a katolikus és protestáns eszmevilág soha el nem dőlő harcáról, ámul Mária festett szobrán, letérdel előtte, és kiönti neki lelkét. De a katona is, akit győzni neveltek, hittel ro-

han a halálba a Haza eszménye nevében, az olvasó tárt lélekkel élvezi a verseskötetet, és észrevétlenül, de mámoros alázattal adja át magát a könyv lelkének, vagyis saját lelkét a költő lelkének... Folytassam?

Az ember valahogyan úgy teremtdőött meg, talán eleve, és úgy teremtdőött tovább élete folyamán, hogy igenis, van tiszta hit, van tisztaság, van eszményi, van abszolút jó. És fejet hajt előtte áhítattal. Sőt, kell is neki, nagyon kell valamilyen formában „A” tiszta, a jó.

Ha tanulta, hol tanulhatta ezt?

Lehet, igazam van, amikor arra gondolok, hogy mindenkinek volt egy anyja, és a csecsemő valamint az eszmélő gyerek számára az első pillanatától az anya a világmindenség, a jóságok jósága, sőt számára eleiben maga a biztos menedék, az abszolút jóság valós élménye és megtestesülése. És később is szereti magát megadni a nevelő jó, az abszolút tiszta és abszolút jó aktuális formájának.

Sok minden kezdődik az Anyával.

Az ember lelke is.

– O –

Valaki azt mondta, hogy biztosan nem többségi szavazat által fejeződik ki az igaz.

Mennyire tényleg így van! Ennyit a többség igazáról.

– O –

Mindig naiv voltam. Göteborgban egy ritkábban látott barátommal futok össze. Meg is örültünk egymásnak, leálltunk traccsolni egy kicsit, de hamar abbamaradt, mert sietett.

– Veszek most kottát – mondta, és a mellettünk lévő újságosbó-deban kiválasztott némi keresgélés után egy magazint.

– Kottát? Itt? – kérdeztem meglepődve. Át is vettem tőle egy pillanatra és belelapoztam. Hát, kottának különös volt, mert

puccér nők képeivel volt tele az egész. Egyikük-másikuk határozottan szép is volt, olyan, mint a divatlapokban lévők, csak éppen többnyire felpumpált mellekkel, és meztelenen. Volt, amelyik pucsított a képen, volt aki nyakába szedte a lábait és úgy mutatta miye van... Tárogatókban nincs hiány ebben a „kottás” magazinban...

– Ez aztán a „kotta” – mondtam is neki –, és miért veszel ilyesmit?

Egy pillanatra sem hezitált, mondta, hogy amikor rájön a buzgóság és maszturbál, jobban megy, ha közben egy szép meztelen nő képében merül el.

Erre csak azt lehet mondani, hogy hm...

És kezdtem megérteni, milyen ügyesen szolgálja ki a pornóárusítás az ifjabb generáció természetes gerjedelmeit. Szimbiózisban él a serülő ifjúság a nagyon jól ápoltságú képeivel és az ilyen magazinoknak a terjesztőivel. És erről egy kukkot sem tudtam korábban, pedig ipar ez, és stabil jövedelmet termelő nagyipar.

Az aztán más, hogy papolom az igazságot, mármint azt, hogy a fiúnak automatikusan az anya a nő-eszményképe, ami kétségtelenül igaz is normális esetben, mire itt vannak a pornóképek, amelyek másfajta nőket mutatnak, nyurgákat, kifogástalanul ápoltságú, voltaképpen ribancokat, és ez esetleg és sajnos azt is okozza gyakori kottából olvasásra szokva, hogy a serdülő magát a nőt, mint ideált felhevültében az anyamodelltől teljesen eltérően éli át. Sőt, lassan de biztosan, számára végül az ilyen tárogatóságok veszik át a nőideál helyét.

Nem vagyok erkölcscsősz, sőt elég gyarló voltam magam is ifjú koromban, de lecsöndesülve és tárgyilagosan az az ember véleménye, hogy egy rossz nő-modell, mint mérce és keresendő küllem kétségtelenül téves vágányra tereli a süldő fiút. Párválasztásnál majdan előnyös helyzetben lesz nála a jó testű, tenyész-szajha típus, ami persze nem éppen házasságra, életre, családra, utódok nevelésére kenceficéldött, hanem leginkább

csak látványnak, kurvának. Elképzelem, hogy közülük persze sokan férjhez is mennek majd, valószínűleg kották sokaságán felnevelődött fiatalemberekhez, de meglepően hamar kiderül, mennyire nem egészen működik a házasság anélkül, hogy valaha rájönnének, miért nem.

Van egy olyan érzésem, hogy általában nem a magukat látványnak tekintő nők öléből sarjad újra és újra az igaz szerelem, vagy egy nemzet.

Szerencsére.

– O –

A vallások, Istenem, a rossz útra is térítő vallások...

Megdöbben az ember, ha a világban folyó politikai és hadi események hátterében, sőt sokszor az előterében is ott találjuk az ilyen, vagy amolyan vallás érdekeit, sőt hadseregét is, és mindez a technika, az elektronika és a tudomány századában történik. Így még inkább szembetűnő, hogy voltaképpen vallásháborús volt a múlt század, és ez is az. Bár nem csak ezek, hanem a jóval korábbiak is magukon hordták a vallásháborúk jellemzőit. Valószínűleg a következő is...

Egy okos ember azt mondta, hogy minden háború vallásháború volt lényegében. Egy másik okos ember pedig azt mondta, hogy amint megjelenik egy eszme, (a vallások eszméje is eszme, a nemzeti szocializmus is, a kommunizmus eszméje is eszme), azonnal megjelenik mögötte a fegyver és a hadsereg. Az önmagát megnevezni sosem akaró úgynevezett Háttérhatalmak család háborúra szításai mögött is eszme áll, egy ki nem mondott, de nagyon valós világuralmat szövögető eszme. Ha belegondolunk, valóban így van ez kicsiben is és nagyban is. Kicsiben olyan ez, mint például a jugoszláv belháború volt, amelyben azonnal elmetstették a torkát annak, aki nem jobbról balra, hanem balról jobbra vetette ugyanannak az egy Istennek az ilyen, vagy amolyan keresztjét. És fordítva. Pedig ugyanarról az Istenről volt szó. Normális ésszel teljesen felfoghatatlan

ez, ha nem tudnánk, hogy még elhanyagolhatónak tűnő vallási szertartás-különbségek is véres ellentétet szítanak a „dolgok természete” szerint. És akkor még nem beszéltünk a hitleri eszméről, ami nyílegyenesen tartott ellenségnek, sőt alávalóan hitvány ellenségnek mindenkit, aki nem fajtiszta germánnak született, hanem másnak. Bármilyen másnak. És mindjárt ott volt a jogcím és a hadsereg az eszme mögött.

Újabban a síita–szunnita véres ellentét borzolja az értelmet, ugyanis ott is ugyanarról Koránról és Allahról van szó, csak egy kicsit másként, és láthattuk, micsoda hadseregek, zsoldosok, Nyugat által szított és támogatott, valamint saját fegyveres erők állnak a két tábor mögött, miközben maga a megvariálatlan, tiszta iszlám nagyon emberszabású, békés és bölcs. Való igaz, megjelenik az eszme, és máris ott van a fegyver is. A fegyverek azonban sosem bizonyultak végső megoldásnak, ezt is észre kellett volna venni már nagyon régen. Nem tudtak az ajatollahok hit-tiszta államot teremteni, Hitler sem tudta nemzetiszocialista, szőke és kék szemű állammá tenni Németországot (és a fél világot) pusztító világháború és fölényes haditechnika ellenére sem, a jugók is csak többé-kevésbé (de nem tiszta) valálalapú szeparáltságig és határátrajzolásig jutottak el, miközben mindkét-három-négy oldalon továbbra is ott vannak a régi kések a csizmaszárbán. És akkor nem szoltunk a kimondottan vallási és „faji”, főleg pedig cionista eszmén alapult Izraelről. Ők lesznek talán a legutolsók, akik belátják majd, ha későn is, hogy államot nem lehet alapítani sem faji, sem pedig vallási tisztaságra. Tévedésük akkora, amekkora fegyvertömeg áll eszméjük mögött. És történelmi tapasztalat szerint, végül ott sem old meg majd semmit a temérdek fegyver, ahogy sehol sem tudott. Mások is belátják majd ezt az igazságot.

Személy szerint magam, hogy úgy mondjam, „hívó pogány” vagyok. Semmi közöm kereszthez, csillaghoz, félholdhoz és más hitvircsaft jeléhez, s lám, fegyver nélkül is megvagyogatok. Csak csöndben sajnálni tudom a megőrült világot, ezt a

vallás-hipnózisban küszködő, és fegyverhalmazzal teli világot. Én megengedhetem magamnak a különállás luxusát.

Sajnos, az ütköző eszmékre, vagy az eszmék ütközésére nem lehet végleges megoldást találni, és a következményre, a pusztító fegyverek ütközésére is csak időleges megtorpanások vannak, de béke, mint végkifejlet és végleges nyugvópont – elképzelhetetlen.

Miért nincs megoldás eszmék ütközésére?

Mert képtelenség még elvárni is egy végleges megoldást, hiszen minden eszme kerek egész, és önmagában teljesen értelmes, mindamellett, hogy van köztük szép is, csak ne próbálja meg az ember (például) a számítógépek világában a kristálytiszta Linux szisztémát rábeszélni, hogy értse meg a kristálytiszta Microsoftot szívből. Közvetítőkkal ugyan lehetséges ez, de ettől még nem jön létre egy Micronix, vagy egy Linuosoft, mint végeredmény. Ráadásul egyik sem képes tágitani, mindkettő megmarad tehát a maga belső, kerek világában, a maga gyökereinél, nem adja föl magát, nem rendeli magát a másik alá, mert az önmaga megszűnésével lenne egyenlő. Az eszmei különbségek is pont ilyenek. A nemzeteszme is eszmék, tehát azokkal is így álluk. Nem föloldhatóak, nem alárendelhetőek egy másmilyennek. Egy harmadik okos ember azt mondta, hogy a nemzeti hovatartozás az utolsó, ami meghalni képes egy emberben. És igaza volt. A vallási hovatartozás is ilyesmi, vagyis az általa körvonalazott és belülről nézvést kerek egész adta öntudat is változtathatatlan. Lehet azt variálni, reformálni, sok mindent lehet vele csinálni, de megváltoztathatatlan a lényeg, a kerek egész volta, az alapkomplexum. Csak hívőket lehet megsemmisíteni, de szíveket és felfogásokat nem.

Ilyen tényeket is tartalmaz az a valami, amit életnek nevezünk. Mint privát ember, meg sem kockáztatom, hogy mi lenne, ha egyszeriben, mondjuk portugállá kellene változtatnom magamat, vagy muszlimmá, vagy zsidóvá, vagy baptistává? (Itt mindent és bármit föl lehetne sorolni, ami nem vagyok).

Nyilvánvalóan fölösleges ilyen esetre gondolni, hiszen csupán egyetlen módja lenne egy ilyen átváltozásnak, vagy átvedlésnek, mégpedig az, hogy mindent, ami a fejemben, lelkemben, génjeimben lakozik, először is ki kellene rádiózni, ahogy egy winchestert is ki szoktak üríteni, ha kell. Aztán pedig föl lehetne tölteni a winchesteremet, a fejemet, a lelkemet és minden más meghatározómat az újjal. Másként nem menne. Tudom, így se menne, de ha sikerülne is, mi értelme lenne az egésznek? Mi szükségeltetné azt, hogy ekkora operáció-sorozattal mássá váljak? Miért lenne jobb számomra másnak lenni, mint például „hívó pogány” magyarnak?

Olyan ez, mint a vallásháborúk kísérletei. Muszlimmá akarja tenni az egyik az egész világot, a másik katolikussá, és a harmadik is, a negyedik és a sokadik is mind a szerinte legnemesebb tartalomra szeretne volna föltölteni a világ minden winchesterét, fejét és lelkét. Sok-sok véráldozat árán el is juthatnak az ilyenek egy darabig, de végül a közel-nullához, mint végeredményhez, mégpedig könyékig véres kézzel.

Belátható ép ésszel, hogy teljesen hiábavalóak ezek a szándékok, ugyanis nincs a heterogén világra „egyetlen igaz” eszme, és legalább annyira nincs jogosultság egyetlen eszme címén sem öldökölni, mint a vadállat.

Egyedülvaló, tökéletes eszme létében hinni és azt vallani nem egészen normális dolog, és vérengzeni is egy speciális eszme nevében mindig barbárságra vezet. Vagyis civilizátlanságra. És íme, a nemesnek tudott eszme (ez is, az is, amaz is), voltaképpen a középkor előtti istentelenség barbarizmusának szintjére juttatja az embert. Csak olvassunk újságot, és látjuk a mostani háborúk barbár jellegét.

Nem teljesen vagyok vallásellenes. Nem kell, hogy megharagudjanak rám a magukat vallásosnak tudók. Személyes szinten hasznos és szép, ahogy a vallások utat mutattak az egyénnek Istennel, a legteljesebb jó-val való találkozáshoz – és tisztességre nevelnek. De amikor a templom nem csupán imaház, azaz

nem csak meditáció helye, hanem szervezeti központtá válik, a gyülekezet sajátos nyájja, a nyájból pedig sereg, a seregből pedig hadsereg jön létre, felháborítónak tartom az ilyen viszaélést.

– O –

A basszista Ütő Bandi barátomról (az Opera volt főigazgatójáról) szóló interjú-könyvet böngészve találtam ezt a megjegyzését:

„Édes Istenem, minden rossz tőlük jön – a liberális szocialistától, amióta élnek, minden rossz tőlük jön! Jakobinus, kommunista, liberális – teljesen ugyanaz.”

Nem csak tökéletesen igaza van ebben, hanem az is érdekes, hogy az igazi művész szükségszerűen nagy látószögű és gondolkodó is, nem pedig csupán szakosodott alkalmazott.

– O –

Olvasgat az ember, talán többet és többfélét is, mint amennyit és amilyen dolgokat olvasnia kell. A napokban is elolvastam egy bölcselkedő intelmet a hazafiság szükségéről és lehetőségéről. Ez is egy azon művek közül, amelyek valakinek felnyitják a szemét. De olyan dolog a szemnyitogatás, hogy többnyire csak egy társadalmi réteghez szokott szólni, mert ritka lehetőség van egy egyetlen, de általános szemnyitogatásra, hiszen mindig különböző intelligencia szintű emberekkel van dolga az esszéistának, nehéz tehát „egyetlen igaz” módon megéríteni mindenkinek a lelkét és elméjét. Van, akinek a Fradi-hazafiasság a színvonala, van, akinek a kocsmai hazafiasság, van, akinek a különféle hazafias tömörülések, vagy van, akinek a Makovecz-féle építészet tárja meg a lelkét, van, akinek a Magyar Fórum, van, akinek a különféle fajsúlyú filozofikus vagy elemző könyvek, vagy személyek szava...

Több szólamú dolog ez. És mégis, a „virágozzék minden virág” gavallériájának vagyok a híve, csak mákvirág ne keveredjék közéjük, amint mondani szokás.

Lehet, sokak szerint zavaró, sőt haszontalan a sokszínűség, de tudnunk kell, hogy igazandiból egyáltalán nincs és sosem létezett egy kizárólagos és egyedül idvezítő írott, vagy íratlan eszme, amitől eltérni maga lenne az eretnecség netovábbja. Egyvalami azonban van: az állásfoglalás. A nemzetért érző, vagy a nemzet ellen sáfarkodás lehet az egyetlen komoly választóvonal. Mindkettő jelen van mindig a társadalmi rétegek köz, bár más-más arányszámban. Elég, ha csak a parlamenti felszólalásokra gondolunk: a nyilvánvaló nemzetellenes hangokra, és a jelenleg fölényben lévő nemzeti hangokra. Ostoba jelenség, hogy még a nemzeti oldalon állók is „elvi” harcban állnak egymással néha, vagyis a mi oldalunkon állók is késhegyig mennek olykor a maguk rész-igazáért. Ilyen is tud lenni a politika dinamikája, és ez is normális jelenség. Ami pedig a választóvonalat illeti, világos, hogy a vezérszó és általános cél mindig a nemzet boldogulása kell legyen. Minden rétegnek, minden egyéni hangnak, minden oldalnak. Tehát a baloldalnak is ez kellene legyen a vezérfonala, nem pedig ennek az ellenkezője. Igazi demokráciákban így is van ez: a baloldali ellenzék is hazafias a maga módján.

– O –

Egyszerű az állásfoglalás dolga. Annyiból áll a mérlegelés, hogy jó ez, vagy amaz nekünk, vagy sem? Erősebbé tesz bennünket ez, vagy az, vagy sem? A nemzet felemelkedése segíti ez, vagy az, vagy sem? Az ifjúságot jó irányban neveli-e ez vagy amaz, vagy sem? Van-e távlati nemzeti célunk, vagy nincs? Szövetkezzünk ezzel, vagy amazzal az világpolitikai erővonallal, vagy ne? Ilyen, és hasonló, ráadásul végtelenül szimpla kérdések a „nagy” kérdések, és meglepően egyszerű dönteni is, akármiről is van szó, akármekkora horderejű elhatározásról, ha világos a

cél: boldogulásunk nekünk, mint nemzetnek hosszú távon. És a nekünk szó a legérdekesebb és mindennél fontosabb itt! Nem a részletek és kisebb-nagyobb különbségek, hanem a lényeket illetően egy húron pendülés lenne az igazi. Ezt a mindig létezett egy húr-t szokás aztán pártosan félremagyarázni, mintha ki lehetne jelölni a tökély frekvenciáját, majd tiltani lehetne, sőt kellene is a „tökéletességgel” csak részben, vagy nem is nagyon harmonizáló hangokat, pedig ennek a húr-nak a hangja voltaképpen olyan, mintha sokféle vektorok eredője lenne. És valójában az is. Ez a maga módján így muzsikál, amaz meg amúgy, sőt esetleg mindenki egy kicsit, vagy nagyon másképpen muzsikál a maga felfogásának és színvonalának megfelelően. De végül (és ez benne a jó!) mégis kialakul és összegeződik belőle egy nagy hang, a lényeket illető közös vélekedés, ami voltaképpen egyáltalán nem újdonság, hanem ilyen vagy olyan megnyilvánulási formában mindig jelen volt a lelkünkben, a hihetetlenül hosszú történelmi folyamatban, amit átvergődtünk. A nemzeti együvé tartozás, a nemzettudat, a nemzeteszme több szólamú hangja ez. Ez a közös belső hang tartott bennünket értelmesen egybe, és ez a hang mindvégig egyéni hangok összessége volt, tehát látszólag heterogén, de igazán csak annyiban heterogén, amennyiben a különféle egyéni, vagy csoportos gondolkodások színvonala más és más egy kicsit. Vagy néha nagyon.

Történelmünk folyamán tehát mindig föllelhetők voltak a dolgok nyitját fradista-hazafi módján látók, a kocsma-hazafiság hullámhosszán gondolkodók, az antiszemiták, a radikálisak, a fontolva haladók, a mindenkori csurkisták és vonagáborosak stb. Mert így természetes ez, mert emberek és csoportok csakis a maguk szellemi színvonalán képesek gondolkodni, ágálni és cselekedni.

Biztos vagyok benne, hogy én magam türelmesebben hallgatom a kavalkádot – mint mások. És egyik hangot sem tiltanám, vagy számúzném. (Kivéve a direkt nemzetietleneket, de azokat nagyon!)

Másoknak is ezt a fajta, majdnem hogy bölcs türelmet ajánlom: megérteni és elfogadni a virágozzék minden virág adta színes vektor-csoport létét, mert értelmes eredőt csak teljes vektorhalmaz produkálhat.

Például, hazafias együttműködést is.

– O –

Amerikában is nagyhét a nagyhét, mennek a tévében a vallásos tartalmú műsorok. A körülbelül 1800 kanális közül az egyik most Biblia címen közvetít egy átfogó, nagy sorozatot. Most, azaz húsvét közelében az a rész következett, amely Jézus megkínzását és elítélését mutatja be a nagyérdeműnek, bibliaismerttel rendelkezőknek, jámbor köznépnek és gyerekeknek is, akik érdeklődnek nagy múltú dolgok iránt.

Az eddigi részletek itt-ott felgerjesztették már szittyá véretem, mert nem volt ritka a történelmi csúsztatás, a lényegtelenebb részek kiemelése és a fontosabbak fölött volt ügyes átsiklás.

Nagypénteken, a „feszítsd meg” részletet adták a tévében. Ott állt Jézus megkínozva a rómaiak által, de meglepetésemre Poncius Pilátus amint éppen „kezeit mossa”, torkaszakadtából ordítja az ítéletet: „feszítsétek keresztre”.

Ez persze történelmileg nem így volt, hiszen Pilátus megkorbácsoltatta Jézust, majd mosta kezeit, és az ügyet a továbbiakban a zsidó főpapokra bízta, akik persze kereszthalálra ítélték, (ezért tudják úgy a keresztények azóta is, hogy a zsidók voltaképpen istengyilkosok), és lám, most így Poncius Pilátus nyakába varródik már a gyalázat.

Változnak az idők, igaz történetekből itt lefaragódik egy szöglet, ott lekerekedik egy közismert főmondat... ehhez már hozzászokik az ember, de ennyire visszajára fordítani a dolgokat mégis az arcátlanság netovábbja. Az ifjúság miatt. Mi idősebbek esetleg jól fölháborodunk a szentségtörésen és átlátunk a szemenszedett hazugságok szitáin, (tudjuk is, hogy kik kezé-

ben van a filmvilág »is«) de most az ifjúságnak már jóformán úgy tálalják a történetet, hogy a zsidó főpapok mossák kezeit, Poncius Pilátus pedig megfeszít. És ez nem mindegy!

Ahogy a történelemhamisítás fejlődik, lépésről lépésre, epizódról epizódra, filmek ravasz tálalásaival és minden elképzelhető módon, lassan eljutunk majd odáig is, hogy tulajdonképpen a szadista Krisztus a gyilkos, mert ő feszítette meg Pilátust. Ugyanis egyáltalán nem biztos, hogy van az arcátlanságnak határa...

– O –

Nem csupán elképesztő, hanem valósággal tragédia. Látok két villáminterjút az interneten, egyik kedves barátom küldte át Magyarországról.

Mindjárt a bevezető mondat is rémisztő: a Magyar Tudományos Akadémia felmérése szerint kettő és félmillió nálunk a funkcionális analfabéta. Egyebekben annyit jelent ez, hogy az illető ki tud ugyan betűzgetni egy címet, vagy egy rövid szöveget, de például kitölteni egy kérdőívet már nem nagyon. Ezzel egyenes arányban van az olvasottság tökéletes hiánya is, valamint az alapvető általános műveltség is, ami nálunk kétségtelesen gyalázatosná vált.

Nézem, az „utca emberét”, fiatalokat, középkorúakat és egy-két öregebbet, és ámulok a tökéletes tájékozatlanságukon. Ámulok, és rémiszt. És ez az „utca népe” megy szavazni politikai választásokon, ha ugyan elmegy. Anélkül, hogy tájékozott lenne a világ és országunk dolgai felől.

Szép, napos idő, Pesten. A tévés újságíró kérdez, az egyszerű járókelők pedig válaszolnak. A kérdések roppan egyszerűek voltak:

Ki volt a Haza Bölcse?

Mátyás király. Többen felelték ezt szinte egyszerre. Emellett egyik Kölcséyt, egy másik pedig Kossuthot mondta.

Milyen napra esett a 48-as forradalom kitörése?

A válaszok: Március 1-re, október 23-ra, egy másik szerint pedig keddi napra esett.

Megáll az ész!

A következő kérdés:

Ki volt az államalapító királyunk?

Felelet: Mátyás.

Mikor született Jézus Krisztus?

Volt, aki 1000-re tette, a másik 640-re, a „legokosabb” pedig Krisztus előtt 33-ra tette Krisztus születését.

Ettől már nyüzsit az ember!

A további kérdések már ravaszabbak:

Miért nevezik Árvízi hajósnak Petőfit?

Megegyeznek a válaszolók abban, hogy azért, mert segítette a bajbajutottakat egy nagy árvíz idején.

A következő fifikus kérdés:

Hány évig vezette Kossuth a Rákóczi-szabadságharcot.

A válaszok: 2, 3, 4 évig.

Kérdés:

Mikor ért véget a Gömbös Gyula vezette kommunista diktatúra?

Válaszok: 1950 és 60 között, 40 és 50 között, 86 és 88 között.

És az utolsó kérdés:

Ki lépett elsőnek a Holdra, Gagarin, vagy Farkas Bertalan?

Vegyesek a válaszok: Farkas Bertalan, Gagarin.

Siralmasak ezek a válaszok is, mint a többi. Hol jártak ezek iskolába, milyenek voltak azok az iskolák, kérdezi magát az ember? Más szférában élven, először disszidálásomkor, az olasz menekülttáborban találkoztam sok 8 általános végzett magyar fiúval. Ez 1968-ban volt. Legnagyobb meglepetésemre, mindenről el lehetett velük beszélgetni, olvastak könyveket, és nem csak a kötelező olvasmányokat, színházba is el-eljártak, többen az Operában is voltak, és ismerték nagy költőinket, mindegyiküknek megvolt a kedvence, és annak legszebb verseit tudták kívülről is.

Emlékszem egy szívemet melengető esetre is. Az újpesti strandon (ez a 60-as évek elején történt) szépen leterítettem a pokrócomat a fűbe, letettem a könyvet, amit vittem magammal, meg a cigarettát és az öngyújtót. Aztán elmentem WC-re. És mire visszatértem, láttam, hogy valaki ellopta. Nem a cigarettát, nem az öngyújtót, hanem – a könyvet! Egy Olcsó könyvár sorozatban kiadott (3 forintos!) klasszikus könyvet.

Kimondottan megörültem ennek a jelenségnek.

Akkoriban, egyébként, és a hetvenes években is a kelet-német és a magyar diákok voltak Európában általános műveltséget tekintve az elsők, vagy másodikok egy kimutatás szerint. Fej-fej mellett. Hol az egyikünk, hol a másikunk volt első. Nem francia, nem osztrák, nem román, vagy nyugat-német, vagy holland, vagy svájci, nem is az angol fiatalok. Az analfabétizmusról is korán leszoktunk. Emlékszem, első elemiben (1942-43-ban) félévkor a szülők előtt kellett bemutatnunk olvasási tudásunkat. És olvastunk. Tagolva, akadozva, de olvastuk. Év végén pedig meglehetősen folyékonyan. Mi, az akkori 6-7 éves kölkök. A hivatalos statisztika szerint akkoriban az analfabétizmus 1 százalék alatt volt.

Így is lehet tanítani. Nagyon más szerkezetű a magyar nyelv, de kialakult rá majdnem egy évszázad alatt a magyar nyelv tanítására a módszer, aszerint tanított bennünket a tanító néni. Aztán jött a későbbi generációknak az idegen nyelvre szabott szótagos olvasás, meg ilyen, meg amolyan tanítási rendszer, és létrejött a diákság, amely nehezen tud olvasni, például tan könyvet.

Majmolni sikerült, tanítani nem.

Ma sem lennénk egészen csapnivalóak a többi európai ország iskoláihoz képest általános műveltség tekintetében. Kirívóan jók biztosan nem lennénk, mert „európaiak” lettünk, azaz elvegyültünk mi is. A svéd mérnök nem tud helyesen írni, az átlag amerikai sem, sok magyar sem; Arany balladáit alig tanítják, alig ismerik, a mi újságíró egyetemünkre járó diák pedig nem

is hallott például Mikszáthról... hogy csak ilyeneket említsek. Mutassa meg nekem valaki azt, aki a mai békanívóért felelős. Megkérdezem tőle, hogy miért kellett ezt az áldatlan állapotot előidéznie. Kiknek a parancsára, vagy kiknek az érdekében? És még egy gondolat. Az az igazság, hogy elég egy generációt elsilányítani, a következőnek már ezek a silányak lesznek a nevelői...

És így tovább, le a lejtőn.

– O –

Növekedni kezd a kristály a hűlő közetben a maga belső rendje szerint, ami azt jelenti, hogy atomjai egymásba kapaszkodása rendjére növekszik.

És a mellette fejlődő másvalami fölkiált:

„Miért kockának nősz te pupák, miért nem hatszögű pálcának, mint én?!”

Amaz, a kockás, nem érti milyen hülyeségeket beszél neki a mellette fejlődő hatszögű. Minthogy türelmes a kockás, udvariasságból egy pillanatra meg is próbálja a hatszögűséget, de annyira mindig kockára rándulnak vissza az atomjai, hogy végül csak legyint egyet és tovább nő kockának. A hatszöges akkor már igazán értetlenül nézi a nyilvánvalóan alacsonyabb rendű kockást. Sőt előbb csak nézi, aztán meg lenézi, majd meg kezd fölé terebélyesedni a maga hatszögleteivel, mintegy eltakarva, sötétbe zárva, szinte nemlétezővé téve a kockást. Így alakul ki egy alapvető feszültséggel teli kristályhalmaz, amely kockásokból, meg hatszögűekből áll és másmilyenekből is, amelyben egyikük sem érti vagy szereti igazán a másikat, csak sorsszerűen egymáshoz szorulva, nehezen szétválaszthatóan léteznek ugyancsak sorsszerű egyet-nem-értésben és ugyancsak sorsszerűen mindörökre.

Olyan ez piciben, mint a kontinens vegyes néphalmaza.

Hamvas Béla könyvéről, Az öt géniuszról már alaposan megkésétt lenne könyvkritikát írni, ugyanis 1985-ben látott napvilágot Az Európai Protestáns Szabadegyetem Könyvbaráti Körének segítségével, méghozzá Bernben. Ez már önmagában mond valamit. Kevesen is ismerik ezt a könyvet, hozzám is csak kézen-közön jutott el majdnem három évtizedet késve.

Kár, hogy nem ismerhettem meg Hamvast személyesen, de biztosan nem értenék vele egyet alapvető dolgokban, akkor sem, ha toronymagasan műveltebb nálam és legtöbb kortársánál.

Nagyon sok könyve megjelent azóta, jobbra ugyancsak könyvbarátok segítségével, ami becses dolog, de tipikus is annyiban, hogy nálunk nem került a fősodorba élete folyamán, sőt azóta sincs az irodalmi élet köztudatában annyira, amennyire az megilletné őt, talán, mert fejjel magasabb az irodalmi életünk megmondóinál. Személyisége szerint ritka emberpéldány, mert nem filozófus, nem kultúrtörténész, nem műfordító, nem művészettörténész, nem szépíró, nem próféta, nem guru, és még sok egyéb nem, hanem ahogy ő mondta, csupán egy normális ember, de én hozzátenném, hogy majdnem mindez egyszerre volt Hamvas Béla és még sok minden más. Mindenekelőtt, az egyik legvilágosabb emberi koponya a szónak abban az értelmében, hogy elképesztően széles látókörű és hihetetlenül alapos műveltségű gondolkodó valaki volt. És éppen ennek a tudatában dühített fel ez a könyv. Mondtam is magamban felhorkanva, hogy ne bomolj Béla!

Olvassa az ember, és hirtelen elámul, hogy noha ennek az embernek a világtörténelem és a világirodalom a kisujjában van, ilyet ír a magyarokról:

„Valószínűnek látszik, hogy amikor a magyar nép a Kárpát-medencében letelepedett, akár csak ideiglenesen is, néhány nomád törzs szövetsége volt, nem pedig egység. Nem volt szándékukban a földet elfoglalni már csak azért sem, mert idegen

a nomádságtól a végleges honalapítás gondolata. Hogy merre akartak vándorolni, maguk sem tudhatták, mindenesetre, a Balkánra és Olaszországba és nyugatra több irányba folytatott rablóhadjáratok közben a legkedvezőbb lehetőséget választották volna. A rablókat azonban többször megverték és a törzsek minden valószínűség szerint azért kényszerültek itt maradni, mert nem vándorolhattak tovább. A nomád abban, hogy nem kalandozhat kedve szerint, nem szívesen nyugszik meg, ezt tanúsítja, hogy néhány csoport nem kívánt hazát alapítani és a délorosz sztyeppékre vissza is tért”.

Ne bomolj Béla – mondanám neki ismert közvetlenséggel még egyszer, ha még élne! Hogyan írhattad le ezt a bődületes marhaságot Béla, és éppen te!?

Tőle(!) olvasván illet, az ember kissé falra mászik a csalódástól. Mit tud például az avarokról? Tud-e róluk? Tud-e arról hogy ennek a genetikailag igen homogén írástudó „nomád” népnek saját vallása és világnézete volt, és bölcsei, nem csak katonai kapacitása, különben nem lett volna képes Európa szívében először számottevő gazdasági és katonai erővel rendelkezni, majd Pozsonynál úgy elverni a tőlünk idegenkedő Európát, hogy évszázadokig arról koldultak.

Elgondolkozik az ember azon, hogy az ördögben alakulhatott ki egy ilyen nagyszerű fejben ez a roppant torz véleménye rólunk? És miért tökéletesen torz vélemény alakult ki benne?

Ha van mentsége rá, az csak az lehet, hogy ő, aki annyit olvasott és kutatott, amennyi emberileg lehetséges, nem csak nagyszerű kútfőkből merített, hanem szándékosan és alaposan és évszázadok óta szisztematikusan mérgezett kútfőkből is. Egyáltalán nem lehetetlenség ez, ugyanis kevés helyet kivéve rólunk csak a legbecsmérlőbbeket olvashatja az ember. Valamiért képtelen volt nekünk megbocsátani Európa régen is és talán most is ez a helyzet. Miért? Lehet, hogy komplikált eszmei okok helyett sima érdek és irigység szól közbe? Az a tény például, hogy Európa legjobb termőföldjét birtokoljuk? Az ok geográfiai is

lehet: Európa kellős közepén vagyunk, ahonnan egy majdani Európai Egyesült Államokat (ha egyáltalán lesz ilyen valaha is) vezényelni lehetne, és uralni egész Európát. Ki tudja? De Hamvas szavai azt a „nomád” mesét közvetítik, amivel immár tele van a világ, nem csak hírlap szinten, hanem sajnos sok „gondolkodó” fejében is.

Kérdés persze az is, hogy miért vette be a mákonyt egy ilyen kapacitású gondolkodó, mint ő. Erre nagyon nehéz válaszolni, hiszen ő maga is magyar, és az ember ritkán köpi magát szemén. Ennyire pedig soha. Kétségtelenül, felhozhatnánk mentségére, hogy amikor ezeket a sorokat vetette papírra, sok minden nem csak tisztázatlan volt őstörténetünket, válásunkat és összetartó eszmeiségünket, valamint eredettörténetünket illetően, hanem hamis volt, sőt agyafúrtnak és szándékosan évszázadok óta hamisított, tehát akármerre tekintett az idevágó irodalomban, nem találhatott egyebet, mint ezeket a sehonnai nomádkodós hívatlan rablóhadjáratozókat, és hasonlókat. Ma teljesen más a helyzet, ugyanis tisztul a kép. Sok hazai (és ami érdekes, főleg sok külföldi) tudós foglalkozik a magyarok nyelvével, a magyar nép eredetével, genetikájával, őstörténelmével, sőt végre a méltóságos „Magyar” és „Tudományos” és ízig-vérig finnugoros Akadémia is szóba áll már néha a tényleges tudósokkal, akik tudományosan bizonyítják a nomádos-finnugoros senkiháziság ellenkezőjét. Különös, de sokan és sokat foglalkoznak velünk, például orosz és olasz kutatócsoportok is, hogy csak ezeket említsem. Sőt, igazán szabadon és buzgón főleg külföldiek foglalkoznak velünk, talán, mert különlegesnek találnak bennünket, sok tekintetben nemcsak, és főleg: ősi népnek, és mert annyi a magas kultúrát jelző régészeti lelet, hogy egyszerűen, lenyűgöző. Persze, jobb is, ha a roppant hízelgő új tudományos eredményeket nem mi mutatjuk fel önmagunkról, hanem mások kaparják ki nekünk a gesztenyét. Nem érhet bennünket az önfényezés vádja így. De van Hamvasnak egy másik döbbenetesen elvetélt gondolata is

ebben a könyvben, amitől ismét falra mászik a nyájas olvasó: egyfajta hobbantságról beszél, „amely a magyarság eredetét a világ teremtéséig vitte vissza”. Nos, az az igazság, hogy nem mi visszük vissza, hanem főleg mások bizonyítják ősi voltunkat. Például, genetikailag. Igaz, mi sem, és mások sem vezetik a szálainkat vissza egészen a világ teremtéséig, de a sumér kultúra előtti szabir kultúráig visszamenően okvetlenül töretlen a származásvonalunk. Az ide becsellengő nomádság mantrájával szemben tökéletesen bizonyított a Kárpát-medencei létünk tíz ezer éves folytonossága is, (sőt, bizonyos kutatások alapján 50000 évről is beszélnek komoly tudósok, nem is egy), ami azt is jelenti, hogy például a földművelés tudománya korábbiól és innen terjedt át a termékeny félholdnak nevezett vidékre, nem pedig fordítva. Hogy mást ne mondjunk.

Kár, hogy Hamvas még nem tudhatott ezekről a ma már bizonyított dolgokról, vagy arról, hogy harmincegy és fél ezer éves(!) székely-magyar rovásírást találtak a visokoi piramis járataiban, ami ugyancsak mást indikál, mint nomádságot. Már az írástudás önmagában is valamilyen intelligencia szintet igazol, amivel sok más nép egészen a legújabb időkig sem nagyon jeleskedett. Aztán, vannak olyan apróságok is, hogy alsóneműt is viseltek a „nomádjaink”, ellentétben a pucér fenekű görög vagy római lovasokkal és gyalogos vitézeikkel Továbbá, szabott ruhát viselve „csellengtünk be”, mi, nomádok, magukra csavarintott tóga helyett. S még, köröttünk jóformán mindenütt volt kolera, fekete himlő és hasonló járvány, (német, angol, francia földön is, a Regátban is) kivéve a „nomádok” földjét. Sorolhatnánk önfényezésre is alkalmas kis tényeinket, de nem soroljuk, meghagyjuk ezt idegen kutatóknak.

Ami pedig azt illeti, hogy a teremtésig vezetjük vissza a származásunkat...

Mások vezették vissza nekünk, többen is, többször is, Béla, ha tudni akarod. Idegenek. Akik szeretik a tényeket, az igazat.

Miért mások?

Azért, mert úgy kezdődött ez a kutatás, hogy valakik roppan fontosnak tartották volna, hogy az emberi genetikai nullpontig vezessék vissza saját fajtájuk vonalát („a világ teremtsége”), de balszerencsájukre, nem ők jöttek ki legelsőknek, hanem az elpusztíthatatlan R1a1a jelölésű gén, ami a magyarokra jellemző, és legnagyobb számarányban nyilvánvalóan a magyarnak nevezett nációban fordul elő. Szinte komikus, hogy más akarta magát kitüntetni, és mi „sültünk ki” belőle. Nagyon szépen köszönjük a szíves és méreg drága fáradozást a népcsaládunk nevében.

Személy szerint nekem annyiban érdekes ez, hogy kiderült, én is ezt a gént hordom magamban. Sőt, a törvénytelen gyermekeim is, ugyanis nagy lóköető voltam ifjú koromban, amikor tettesztesnek találtak a lányok és az asszonyok, és finom genetikai nyomokat hagytam magam után Isten és a paráznság nevében.

A tudomány halad, Béla, és új fejlemények teszik mind világosabbá a nagy képet. A japánok már át is írták az eredettörténelmüket. Mi is eljutunk még erre a pontra, csak adjunk rá időt. Valamelyest tehát meg lehet érteni Hamvas Béla tévedéseinek okát, de egy valami már nem könnyen nézhető el főleg neki, aki egyebet sem tett, mint olvasott, kutatott és írt. Éspedig az, hogy fontosnak tartotta a héber nyelvvel való megismerkedést, csupán azért, hogy eredetiben olvashasson ősi héber írásokat. Ez az, amit egy ilyen hihetetlenül művelt embertől nem várhatunk volna el, ugyanis már az ő idejében is és régóta tudott volt, hogy az úgynevezett ősi héber írások kedvéért teljesen fölösleges a nyelvet megtanulni, mert jóformán minden (az Ószövetség java része is) lopkovic munka. A teremtés, a vízözön, az Édenkert, Mózes születése és a kis kosár, meg még Jeremiás sirámai is (szinte szó szerint, csak más névvel) megtalálható évezredekkel korábbról sumérföldön, Indiában, Egyiptomban és másutt. Kivéve a Vörös-tenger szétválasztásának meséjét, ami egyetlen történész feljegyzésében sem található sem azon

a környéken, sem másutt, sem akkorról, sem korábbról. Mert valószínűleg csupán érdekes kitaláció az egész, Shlomo Sand izraeli történelemtudós szerint is.

Hamvasnak ez a könyve azonban nem csak ordas tévedéseket tartalmaz. Sőt, sajnálatos, hogy akaratom ellenére is a súlypont a tévedésekre esett ebben a kis írásomban, mert szerencsére nem csak ebből áll a könyv. Nagyszerű és újszerű például a társadalmak szerkezetét a régi vágású és jól bevált kasztokkal érzékeltetni. Kasztokkal, mint örök időktől fogva természetes társadalmi rétegződéssel.

Cáfolhatatlan az ő meglátása is, hogy civilizációt, azaz életrendet csak eszme teremthet, és természetesen egy eszmét fellobbantó, felmutató eszmével útmutató szellemi kaszt. Kicsi ez a kaszt. Mindig kicsi volt a szellemi kaszt mindenütt. Volt, hogy csak egy személy (például Buddha, vagy Krisztus, vagy Mohamed) és annak szűk körű követőiből állt, és számszerűségében igazán nem is bővült, csak hirdetői és hívei sokasodtak automatikusan, mert az eszme szépségét és igazát örömmel fogadták el a népek. A következő, szerinte is az uralkodó nemesi-lovagi kaszt, amely fegyverrel és jogi rendszerrel támogatja az eszmét. A harmadik a gazdasági kaszt lenne, a kereskedő, akár világot is átfogó kapcsolatteremtő, lényegében polgári kaszt, amely hivatása szerint az eszme rendjének megfelelően funkcionált, majd a szolgáltók tömeges kasztja következik, az „élcsapatnak” csúfolt, de lényegében csak szolgáltó, ámbar nagyon fontos kaszt.

Megítélése szerint nem hiányozhat egyik kaszt sem a nagy harmóniából, ami maga az illető civilizáció, mert ha csak egy is hiányzik, vagy kompromittálódik, omlásnak indul a civilizáció. Csak idő kérdése az összeomlás. Már az is összeomlás előfutára, ha gyöngül a szellemi kaszt befolyása, sőt megszűnik, és átveszi a vezérlést a második, az uralkodó nemesi-lovagi kaszt. Ez Európában nagyjából be is következett a 18. században, amikor is a kereszténység eszméje és annak hatása halványulni

látszott, sőt a kereszténység egyre kevésbé képviselt eszmeiséget és egyre jobban gazdasági-politikai-hatalmi jellege lett. Hamvas szerint is a széthullásnak a következő fázisa az, amikor a nemesi-lovagi kaszt már bebizonyította vezetésre való alkalmatlanságát, hiszen sosem volt hivatása a nemzet vezetése. A nemesi-lovagi, azaz „elit” kaszt az eszmét védi karddal, jogi rendszer megalkotásával, a hatalom adminisztrálásával, de a „felettes”, vagyis az eszmei kaszt irritálja is, ő akarja igazán a hatalmat, ő akar ragyogni, és előbb az eszme nevében, majd nagyon is saját feje szerint kezd uralkodni, anélkül, hogy értené a nemzetet, annak sorsát, hivatását.

Tipikus, hogy előbb az arisztokrata (majd pedig a dzsentrivé silányodott (katonás arisztokrata) kaszt vezet és veszti is el a hatalmát. Ezután következik a másik nagy tévedés: a gazdaság mindenhatóságába vetett hit, azaz a gazdasági kaszt uralomra jutásával. Ennek a kasztnak az istene a profit, aminek a megszerzése mindent, de mindent felülír, csakhogy a valóság nem abból áll, hogy a világ, vagy egy nemzet gazdaságilag egyensúlyban legyen, mert attól még a világ is, a nemzet is lezüllyhet spirituálisan, kulturálisan, úgy mindenestül – a sárga földig. A gazdasági kaszt Hamvas szerint is tökéletesen alkalmatlan a civilizáció fenntartására.

Felismeréséből egyenesen következtethetjük, hogy ma már az európai, vagy fehérember vagy keresztény civilizáció lebomlásának végső fázisánál tartunk. Az eszme, a kereszténység eszméje már régen nem hat számottevően, jóformán az ezernyi szekta működése ellenére sem, a morál szinte már nevetséges, a törvénykezéshez mindenesetre semmi köze sincs. Akármerre tekintünk, a pénz hatalom diktál, nem pedig a morál és a bölcsesség. A profit joga a züllés előrehaladott fokán már a parazitásághoz is elvezetett, olyan abszurdumhoz, mint például ahhoz, hogy egy nemzet gazdasága felett már nem a kormány, nem maga a nemzet rendelkezik, hanem külföldi bankok és pénzérdekek.

Ha pedig egy civilizáció kufárcivilizáltságig süllyed, azaz arra a „bölcsségre” épülni, vagy azzal az intelligenciával akarja magát fenntartani, hogy a dolgokat kettőért kell venni, és háromért eladni, nem pedig fordítva, igen nagy a baj. Ugyancsak nagy a baj, ha az uralomra került kufár kaszt uzsorára alapozza a létét. A világ ugyanis nem szipolyozókból és szipolyozottakból áll, és nem lehet üzleti alapon merő szolganéppé redukálni az egész világot.

A lebomlásnak ezen a fokán az ember megkérdezi, hogy mi jön ezek után. Ő nem kérdezi, mi kérdezzük.

A logikus válasz pedig csak az lehet, hogy a civilizáció teljes megsemmisülése következik, ami egyebekben a szipolyozók kipusztításával is jár. És egy új eszme megjelenésével, miután egy sor hamis prófétát is túl kell a világnak élnie.

Azt is sejthetjük, hogy az új eszme, amire újfajta civilizáció épül majd, valószínűleg egy legalsó kasztból származó valakitől származik majd, azaz ismét valakitől, akit korábbi eszmék és érdekek még véletlenül sem kompromittáltak. És (lehet, hogy) nem vallásalapú, hanem tudásalapú civilizáció lesz.

Mindez persze már nem a mi generációnk dolga.

– O –

Van humora. Fölhívtam Balázst ma kora délelőtt.

– Fölébresztettelek? – kérdeztem.

– Dehogy! – mondta álmos hangon. Már hajnali négy óta magamtól fent vagyok. Fölriadtam. Azt hiszem, álmomban csöngettem egy picit, de hangosra sikerült.

– O –

Érdekes a kontraszt. Két fővágány volt mostanában a sajtóban. A leegyszerűsítés kedvéért úgy mondanám, hogy egyrészt a halála évfordulóján Antallt méltatja a sajtó, talán azon az ala-

pon is, hogy halottról jót, vagy semmit, a másik vonal pedig Orbán gusztustalan hitelrontása itthon és külföldön.

Nagyon jól megfér a két irány a mi kis sajtónkban, mert eklektikus, mert mindenki dumál, amit akar, vagy (többször) amit a pártokhoz és más közösségekhez kötődés kíván, de hiányolom a harmadik utat, a nagylátószögűt, amivel a sajtónk megítélne jeles személyeket és jelenségeket, a maguk érdeme szerint. A látószögről elég sokat papoltam már (sok foganat nélkül), de a média olyan, hogy abban aztán hányhatja is az ember a borsót a falra (mint magam is teszem már évtizedek óta), ki tudja milyen nyomot hagyva.

És mégis, fontosnak tartom a látószög milyenségét, mert attól függően jó vagy rossz egy megítélés, hogy honnan nézzük a dolgokat.

Külföldön élve mentes vagyok közvetlen ráhatásoktól, pláne kényszertől és alkalmazkodástól, tehát másként láthatok dolgokat, mint sokszor illendő lenne. Mi az én látószögem?

Nagyon egyszerű ez, kérem szépen. Minden személyt vagy jelenséget automatikusan úgy ítélek meg, hogy a jelenség, vagy a személy jó-e nekünk. Vagy rossz. Nincs ebben semmi bonyolalmas, és mégis, vagy éppen ezért, ilyen látószöggel igazabb következtetésre jutunk. Itt van például volt miniszterelnökünk esete. Halála évfordulójára csak jót olvashattunk róla. De ha tetteit nézzük, olyan tárgyilagosan, amilyen tárgyilagosan lehetséges, elámulunk azon, miért csak méltató írások jelennek meg róla akár illik jót mondani halottról, és csak jót, akár nem. A rendszerváltás például teljesen elmismásolódott alatta, hogy csak ezt említsük. Ismerősöm barátnője (aki eredetileg tanárnő volt Ukrajnában, (magyar vidéken) mesélte, hogy Antall látogatása után magyarlakta helyeken napokig szólt a megafonos tájékoztatás a két államfő tárgyalásáról, amelyben Antall szó nélkül elutasította Ukrajna ajánlatát, azt, hogy visszakaphatjuk Kárpátalját, ha akarja. Antallnak, a szabadkőművesnek nem kellett ez, hiszen nem is ezért szaladt oda, hanem az Alapszer-

zódést vitte magával, mint aki egy láthatatlan kormány akaratát, vagy éppen a szabadkőművesek parancsát teljesíti: Trianon örök, Trianon sérthetetlen, határok nem változhatnak Európában... stb. És szólt a megafon mindenütt, nyilvánvalóvá téve az első szabadon választott magyar miniszterelnök határozatát: ti magyarok nem kelletek Magyarországnak. A terület sem. Ilyen ember (is) volt Antall, aki 15 millió magyar vezérének hirdette magát, és aki halála előtt azt vallotta, hogy keresztény Magyarországot akart. Sokan meg is könnyezték őt az ordas halandzsa hallatán. És ma tisztelettel gondol rá a sajtó. De ítéljük meg őt és tetteit ezen az alapon. Jó volt-e nekünk ő, vagy rossz?

Gondoljuk csak el egy pillanatra, hogy Kárpátalja visszakapásával ismét közös határunk lenne az igazán testvéri Lengyelországgal, de nem csak ennyit jelentene Kárpátalja, hanem hosszú távon azt is, hogy Kárpátalját és a Székelyföldet egy jobbra lakatlan Kárpát-szakasz választja el, tehát ma egyenes kapcsolatunk lenne Székelyfölddel, és mindjárt másként folytatódna a dolgok.

És szólt a megafon, és ismételten és ismételten elhangzott Antall szemétsége. A történelem úgy fog rá emlékezni, mint 15 millió magyar árulójára. Lám, az a bizonyos látószög és az a bizonyos egyetlen kritérium: Jó ez nekünk, vagy sem?

Kár, hogy csak a történelemnek van nagylátószöge, és annak is esetleg csak évszázadok után. Nemrég meg a külügyérünk, Martonyi nyilatkozott úgy az ukrainai zavargások közepette, hogy aggódik Ukrajna területi épségeért! Megáll az ész! És azóta is ezt az „aggódást” képviseli a politikánk. Milyen politikusaink vannak? Elég szabadkőművesnek meg Bilderbergeresnek lenni és mindjárt azt csinálnak, amit akarnak? A nemzet érdekei ellen?!

A másik aktív vonal meg kimondottan gusztustalan: A napokban küldött át nekem az interneten valaki egy sok weboldalas fröcskölődést OV-ról, családjáról, kijelentéseiről. Zsigeri, osztoba és gonosz piszkoskodások tömkelegével találkozunk benne

az ember. Ő is egy miniszterelnök. Ha azt nézem, hogy jó-e nekünk Viktor, vagy sem, tetteiből az szűrhető le, hogy hallatlanul nagy taktikás, sokszor félremagyarázható módon nyalint jobbra is balra is, hogy keresztülvihesse a csodát: Magyarország talpra állítását és szuverén nemzetállammá tételét. Sokat már eddig is elért ebben a tekintetben. Azt hiszem kevés ember van, aki ennyire tehetséges, ennyire zsonglőr a tövig szennyes európai politikai szférában. Nem „szeretem” őt öncélúan, a karaktere és képessége viszont érdekel, sőt csodálattal is eltölt engem, és eközben a tettei a fontosak, amelyek a történelem nagylátószögében figyelemreméltóan jelenik meg most, és jelenik meg majd később is. Az államadósságot alaposan lecsökkentette rövid néhány év alatt, a külkereskedelmünk szárnyal, ipari termelésünk meglepő tempóban erősödik, a bankokat is megsarcolta a közteherviselés nevében, az államkassza is van már olyan jó bőrben, hogy lassan vissza is tud juttatni a végtelenségig lenyúzott népnek, amennyi lehetséges a körülmények között, mindamellett, hogy intézkedéseit más országok is kopírozzák. Akkora kakából kimászni, amit az előző kormánytól örököltünk, már önmagában óriási teljesítmény, de nem csak kimászott belőle az ország, hanem fölfelé ívelni látszik, mert tényleg jobban teljesít. Nem élünk jól, ez igaz. De ennyi idő alatt többet produkálni talán Isten sem tudott volna. És mind ezt szűnni nem akaró gáncsolások ellenszelében érte el O.V.

A nagylátószög kérdezi: Jó ő nekünk? Vagy sem?

És a válasz nyilvánvalóan: Igen.

Sajtónk viszont minden teljesítményét kifogásolja, lefitymálja, leszólja, vagy elhallgatja. A sajtónk nagyrészt még mindig makacsul balos is, eklektikus is, de van egy különös gyűlölettől fűtött fanatikus magja, amely annyi realitásra, távlatra, látószögre képes csak, mint egy hisztérikus dilis. Miközben nem tudni, mivel, vagy kivel lenne elégedett ez a begőzölt és acsarkodó mag, ugyanis nincs a porondon OV kapacitáshoz mérhető személy. Egész Európában sem sok van. Ilyen a mi kis

sajtónk, és ilyenek a hangadói. Eredmény: a hazaáruló roppant szépen hangzó visszaemlékezést kap, a történelmileg jó pedig mocskot.

Látószög kérdése tehát ez?

Ifjú titánoknak szoktam papolni arról, hogy jelenségek megítélésénél teljesen rossz, ha részletek halmazából próbáljuk kike-rekíteni az egészet. Gondolkodástechnikai dolog ez. Induljatok ki mindig a körképből, esetleg a történelem vélhető nagylátószögéhez hasonló szemlélettel. Nem csak az összkép, hanem a részletek is rögtön igazabb értelmet kapnak. Tehát: a jó-e nekünk kérdést tegyük föl mindennel kapcsolatban.

A borsó, az a sok borsó...! – amit már eddig is hánytam a falra.

– O –

Nem ritkaság ebben a kenyérharcos világban, hogy némelyek kicsit hülyének néznek, amikor látják, hogy írásaimért nem kérek, és általában nem fogadok el pénzt. Ingyen csinálom. Mondtam is egyiküknek, hogy ha pap lennék, akkor sem fogadnék el fizetséget a szolgálataimért.

– Miért nem? Miből élnék akkor? – kérdezte.

Mondtam, hogy kertem lenne, és tartanék disznót is, meg csirkét, libát. Erre méghülyébben nézett rám az illető. Lehet, hogy mindkettőnkkel van valami baj?

Vagy csak egyikünkkel

– O –

Elképesztő, hogy van egy embertömegünk, amely kimondottan szenved a történelmünket már évszázadok óta, s még elképesztőbb, hogy legkevésbé az úgynevezett demokráciában jut kifejezésre ennek a tömegnek az akarata vagy nem-akarata. Ugyanis szavazatok útján, vagy politikai manipulációkkal pófátlanul és mind könnyedébben választódnak föléje úgynevezett államférfiak, akik hazaárulás címén nem börtönbüntetést,

hanem azonnali golyót érdemelnének, vagy érdemelték volna. Gondoljuk csak vissza legalább egy fél évszázadot, és mérlegeljük a dolgokat egy kicsit: Rákosi-brancs, Kádár-brancs, Antall-brancs, Gyurcsány-brancs, Bajnai... stb-stb brancs.

Nálunk is, másutt is a világban szinte bárhol, gyakorta, nem is bárkik, hanem valósággal akárkik lehetnek a kormányrúdnál, vagy annak közvetlen közelében. És ugyanakkor, hányszor esett meg, hogy a vezető személyek a „szenvedők” közül véettek volna a „szenvedők” által, a történelmüket szenvedők érdekében?

Ennyit ér a demokratikus szavazás találmánya.
Semmit.

– O –

Európainak lenni? Mi az?

Próbál az ember optimista lenni, de sajnos nem nagyon megy, ha jól belegondol a dolgokba. Sőt az is jár némi kockázattal, hogy mélyen keresztény hitet gyakorlók megsértődnek az alábbiakat olvasván, de azaz igazság, hogy nem lehet az európai civilizációról elmélkedni anélkül, hogy a kereszténységet, mint történelmi és eszmei elemet ne látná az ember részben negatív hatásúnak.

Különös egység ez az Európa. Egy sor ország népéből álló félsziget, nem kis félsziget, de mégsem a kerek világ, inkább csak annak hiszi magát néha, noha nem egyéb, mint fehérember évszázadok óta torzsalkodó területi egysége. Azért mondom, hogy területi, mert az „öreg kontinens”, ahogy néha nevezi magát, sosem volt eszmei egység, hiszen éppen eszmeiségében többszínű, hogy ne mondjam: zavaros. Márpedig az, ami Európát, mint homogén egységet jellemezné, éppen egy eszmei egy húron pendülés lenne. Csupán a területi közösség persze nem jelent nagyon különleges egységet. Közös eszme, vagy eszmék közössége már egységet adna. De mennyire pendülünk – mi európaiak – egy húron? Ha nagyon leszúktjuk, nem nagyon. Az

a bizonyos egy húr, amelynek hangja egyformán visszhangozna minden európai nép lelkeségében, legfeljebb a kereszténység szerint is alaptörvénynek tartott tízparancsolat lenne. Nem mintha az a kereszténység találmanya lenne az, hiszen nem az. Más népek is éltek és élnek ma is abban a szellemben, kőtablák nélkül is, egyszerűen, mert egyetlen közösség sem képes létezni a ne lopj, ne ölj stb. tiltó keretei nélkül. De ezen kívül, mármint azon kívül, hogy Európa lényegében és tipikusan keresztények területe (leszámítva a 47 milliónyi muszlimot és rengeteg zsidót), sok más közös eszmei egy-húr voltaképpen nincs is. Ahhoz túlságosan sokféle eredetűek vagyunk. Sőt, nagyon úgy tűnik, hogy az „öreg kontinens” voltaképpen fölöttébb fiatal, kiforratlan, és spiritualitását tekintve meglehetősen fejletlen volt mindig is. Hogy valamelyest jobban megértsük a nélkülözhetetlen „egy-húrt”, méghozzá akár kőtablák nélkül is meglévő egyöntetűséget sugalló eszmeiséget, elég, ha csak Dzsingisz kán egykori birodalmára gondolunk. Azt írták róla csodálkozva a szomszédos népek, hogy hatalmas birodalmában egy szűzlány, zacskó arannyal a kezében minden bántódás nélkül eljuthatott a birodalom egyik végétől a másikig. Pedig nem kicsi és nem kőtablás birodalom volt az, pláne nem pápista. Ma persze, ez a fajta általános morál és mentalitás elképzelhetetlen lenne talán ott is, és még inkább itt, Európában. Alaptörvénye volt Dzsingisznek, (Jeke Dzsaszag) amit nem külső szakértők kreáltak, vagy kopíroztak más népek jogszerkezetéről, hanem éppen e népben termett meg, e népnek a szokásjogát foglalta össze. Európában viszont a kereszténység átfogó vallás-hálózata az innen-onnan összehordott (és kb. két-háromtucatnyi evangélistából négyre „licenzúrázott”) Biblia szavait terjesztette, vagyis egy vallásideológiát tett mérvadóvá a népek között, azoknak is, amelyeknek már volt saját erkölcsrendjük, és azoknak is, amelyeknél az csak kialakulóban volt. Vagyis, a nagy átfogó eszme a népek saját eszmevilágával szemben terjedt és vált általánossá. Nem is terjedt az térítés és inkvizíció nélkül.

Van nép ma Európában, amelynek az egykori kiforratlan lelkületében már teljesen sajátta vált a keresztényi eszme, és csakis az, és vannak, amelyek a kereszténység egy-egy válfaját tudták csak magukénak vallani, mert csupán egy speciális változata illett a lelkületükhöz valamelyest. Gondoljunk a reformációra és annak változataira. De megjelent végül a zászlókon és a címerekben ilyen vagy amolyan alapszínen a kereszt szerte Európában, mint közös jel. (Címerünkben a „kettős kereszt”, mint az ősi Istenanya stilizált és szimbolikus megjelenítése azzal úszta meg az „eretnokségét”, hogy apostoli kettős keresztnek lehetett magyarázni, ami persze nevetséges, hiszen ez volt a legmagasabb istenségünk már évezredekkel a kereszténység és az apostolok megjelenése előtt).

Érdemes mellékesen megjegyezni az érdekességet, hogy a protestáns európai országcskák kivétel nélkül mind sikeresek. És biztosan nem azért, mert protestánsok, hanem azért lettek protestánsok, mert eleve volt valamelyest kialakult eszmerendjük, közös egy-húrjuk. Lényegében azt tudták mondani ezek a kereszténység kivédhetetlenül nagy hullámának jöttére, hogy rendben van, keresztények leszünk mi is, ha már annyira kell, de a mi felfogásunk szerint leszünk azok. Azaz, eszmeileg eleve homogénebbek voltak már akkor is, mint sok szomszédjuk. És mi más kell a sikerességhez, mint éppen az, hogy a királyuk azt mondja: hapták, és a sok-sok szószékről is ugyanaz a hapták hangzik el? Ugyanúgy volt náluk is a ritka sikereink titka akkoriban (és most is ugyanaz lenne): az egységes néplélek. Ámbár, ha van fogalom, amit annyira gyűlöl a világ leglinkebb „tudománya”, a politológia, az a néplélek fogalma. Foglalkozni sem kíván vele, de tagadni nagyon tudja.

Persze, a lényegében katolikus európai országok között is vannak sikeresek, gondoljunk csak a franciákra, de ők sem azért lettek sikeresek, mert csodaszer a katolicizmus, hanem mert nemzeti vallássá vált náluk a katolikus eszmevilág, azaz náluk a fontos, sajátos egy húron pendülés haptákos alapja a katolikus

vallás segítségével összegeződött azzá, ami. Vagyis össznépi egy húron pendülést eredményezett.

A nemzet egy húron pendülése tehát a lényeg. Az viszont, hogy egyik nemzet lelke ilyenné fejlődne ki, a másiké meg amolyan-ná, mármint, ha hagynák, magában hordaná a másság-ot, amit illik ellenezni manapság. „Másságért” retorzió jár. A katolikus felbuzdítás hátterében alig hogy megjelent Koppány, aki az ősi erkölcsrendet képviselte volna, rögtön fel is négyelődött a kő-táblás kereszténység nagyobb dicsőségére. Másutt, Mani sem járt jobban: elevenen megnyúzták és szalmával kitömve mutogatták. A katarokat is levadászta a Vatikán egy szálig, mint a nyulakat.

Ilyen, amikor egy világvallás abban a helyzetben van már, hogy bárkit eretneknek kiálthat ki, aki más elvet vall az egyetlen „igaz hittel” szemben. (Tipikus erre az esetre mindaz, amit a magukat nagyon-de-nagyon iszlamistának hirdető barbáran szélsőségesek művelnek, noha az iszlám tanairól és szelleméről halvány fogalmuk sincs).

Európa tehát a keresztes zászlaival egy kívülről erőltetődött valláseszme hatása alatt élt, hiszen egyetlen európai nemzetnek sem sajátmagából fejlődött ki a kereszténysége. Sőt a saját eszmei fejlődésével ellentétes volt az. A számukra természetes morál-szisztéma idegennel való behelyettesítése – akárhogyan is nézzük –, behelyettesítő volt csupán, és az ma is. Vagyis egy természetes eszmei kibontakozás gátja volt. Talán ezért ítélte meg a dolgot Nietzsche úgy, hogy a kereszténység tette tönkre Európát. Ám, ha nem is tette tönkre egészen, annyit minden bizonnyal állíthatunk, hogy az ersatz-eszme bénítóan hatott a természetes és sajátos morál megszilárdulására és továbbfejlődésére.

Az a lélek, amit a kereszténység kora kifejlesztett, voltaképpen nem a fejlődés jeleit hordja magán. Azon a valóban nagyon nagy teljesítményen kívül, hogy mindenkit megtanított magába szállni, imádkozni (azaz meditálni), sok spirituális fejlettséggel nem dicsekedhet az európai.

Hányta ugyan a keresztet, de megmaradt kapzsinak, anyagi-
asnak, szinte bűnözőnek. Gondoljunk csak a „keresztényi”
mészárlásokra Közép- és Dél-Amerikában, az európai bo-
szorkányperekre, a máglyákra, az inkvizícióra, a háborúkra,
a területért és az aranyért és természetesen a dominanciáért
folyó ilyen-olyan vérengzésekre... A fehérember, az a tízparan-
csolatos és kőtáblás és Bibliás tehát ne nagyon hordja fönn az
orrát! A fehérember, azaz az európai megmaradt tehát lényegé-
ben istentelennek és barbárnak. Csak ájtatosság szent nevében
csinálta, amit csinált. És ráadásul, demográfiailag is kihalóban
van az egykézű fehérember. Ma pedig már az ájtatosság álarca
is hiányzik. Ilyen az, ha egy eszme jól hangzik, de elégtelen.
De nem nagyon rendelkezünk mással, és ennek a hiánynak a
kitöltésére szükségszerűen merülnek föl más eszmék, ha nem
is elég kidolgozottak, vagy ígéretesek.

Itt kell megjegyezni, hogy nemrég vita kérdése lett nálunk, mi
lett volna, ha nem a Szent István által képviselt eszme, hanem
a Árpád és Koppány által képviselt ősi eszmeiség követői ma-
radtunk volna. Érdekes ebben már az is, hogy egyáltalán fel-
vetődött a kérdés annyi idő és oly sok vizsály után, ugyanis
a koppányi „ideológiát” jóformán senki sem ismeri már, sőt
Koppánynak a neve sem hangzott el keresztényi hazánkban
évszázadokig, annyira rossz nevet kreált belőle az uralkodó
eszme. Biztosan elevenebb vita kerekedett volna a kérdés kö-
rül, ha nem csak az egyik ideológia forogna közkézen, hanem a
másik is, és nem biztos, hogy a válasz a keresztényes alkalmaz-
kodás és beilleszkedés „szükséges” volta mellé tétetne a garas.
Mindenesetre megkérdezhetnénk, hogy jobb, kulturáltabb,
békésebb lett-e Európa a kereszténységtől? Valószínűleg nem
jobb lett, mint lehetett volna, hiszen ma legfeljebb csak nagy-
jából azonos eszme-formaruhát viselnek Európa népei sajátos
„lelki népviseletük” helyett, és se nem természetes, sem pedig
nem maradandó állapot az, ha az európai népek nem lelkükből
következő, saját erkölcsi felfogásukban élnek, hanem egyfajta

diktált és mindig egy kicsit idegen, művi rendben. Idővel aztán meglepő dinamikai jelenségek figyelhetők meg. A Szent István-Koppány-ellentétnek váratlan felszínre kerülése is már egy bizonyos jelzés. Ez a kis kérdés egyben azt is szóba hozza, hogy nem csak két eszme ütközik, hanem az is kiderül közben, hogy a kereszténység szenteltvízes és füstölős eszméjén kívül igenis, van, azaz volt egy ősi eszmeiség is. Öröndetes, hogy kérdés formájában ugyan, de téma lett ez, sőt, azóta is vitatéma. Az is érdekes, hogy ehhez hasonló (azonos gyökerű) ambíciók manapság egyre-másra kerülnek előtérbe éppen, amikor nagyon európai uniózunk. A szeparálási mozgalmakra gondolok itt, amelyek voltaképpen az ilyen vagy amolyan politikai-gazdasági-történelmi együvé kényszerüléstől való szabadulni vágyásról szólnak. Egyben azt is érzékeli az ember ezekben a mozgásokban, hogy nem csupán gazdaságilag és politikailag akarnak különállni ezek a népek, hanem voltaképpen csak a saját életüket akarják élni cakk-pakk, és ez kimondatlanul is tartalmazza azt, hogy hagyományaik és saját szívük szerint akarnak élni. (Miközben szívesen kooperálnának gazdasági vonalon a többi országgal). Megunták ugyanis a népek az ilyen-olyan eszmei egykalapokat, sőt a legújabbat is, az eszmétlent, a brüsszeli unintelligens és goromba beavatkozásokat is. A skót skótnak született, nem pedig nagybritanniai tagállambelinek, a baszk baszknak született, nem pedig spanyolországinak, a katalán sem spanyol, az ír is írnek született, és ne feledjük el magunkat sem: a magyar pedig magyarnak született, Európa legősibb népeként született, egy mai napig is alig kibogozott, nagyszerű őstörténelemmel, ősidőktől való írástudással, ősvallással és morállal, aminek a kialakulása évezredekre nyúlik vissza. (Számoljuk csak össze gyorsan, hány népet akartunk mi valaha is leigázni? Eljutunk egyből a nullához. Európában egyes-egyedül. Ez is régi erkölcsről és morálról tesz bizonyosságot). Ezeket a mozgásokat figyelve nyugodtan megállapíthatjuk, hogy a természetellenes valami ellen láznak az európai né-

pek, az egykalap alatt élés ellen, és legyünk őszinték, igazuk van. A népek csupán a maguk életét akarják élni, a különféle nagy vallások, vagy más uniformizálni akaró „nagy” eszmék pedig voltaképpen mindig csupán világuralmi szándékkal tereltek össze népeket. És ebből már elég volt. A kereszténység eszméje is, és a kommunista is világuralmat akar kiépíteni, és nyilvánvalóan a világot tervezők és szerkesztők is szintúgy világuralmat akarnak kiépíteni: ezúttal egy világot átfogó, totális gazdasági kényszerre alapozva.

Vannak gyors folyamatok és vannak lassúak. A nemzettudatok kialakulása és stabilizálódása kimondottan lassú. Talán a leglassúbb, hiszen endogén folyamatról van szó. A többi, például az, hogy Európa és a nagyvilág mindinkább tele lesz zsidóval is, muszlimmal is, cigánnyal is, kínaival is, a gyors folyamatok közé tartozik. De érdekes módon, ez a tény nem látszik a mostani endogén folyamatokat gátlójának, hanem éppen serkentőnek tűnik, mégpedig azért, mert az idegen eszmékkel már torkig van Európa sokféle népe, és éppen nem további vegyülést, hanem saját képletére való visszarendeződést szeretne. A lazán meghatározott és épp olyan lazán emlegetett nemzetek Európája mint fogalom, vagy cél, voltaképpen az egyetlen értelmes és egyetlen méltó jövőbeli cél. Leegyszerűsítve úgy hangzik ez, hogy Európa a nemzetek vidáman kooperáló közössége kellene legyen. Persze, brüsszeli és más napiparancsok nélkül. Menne az, vagy így menne csak igazán... Minden népnek megvan a maga esze, stílusa, felfogása, de attól még nagyon is élhetnek békében egymással.

Ilyen folyamatok munkálnak ma, fű alatt.

Európa, mint nem egészen létező, vagy alig-alig létező civilizációs egység kialakulásához, vagy kialakulatlanságához tudnunk kell egy-két dolgot. Például azt, hogy a civilizációk mind végesek. Civilizációk, mindenütt ahol kialakultak, gondolatra, eszmére alapultak. Az Ember morális adottságára. A család, mint kerek kis világ és a külvilág is morálra neveli az embert.

Ki is alakul magától egy „szokásjog”-ra emlékeztető morális értékrend az emberben, és népek sajátos hajlamai és lelki alkata szerint (mármint az eddig létrejött civilizációkban) mindig megjelent egy nagy ívű elme, aki megfogalmazta, összefoglalta és rögzítette a morális szabályokat, amelyek eleve az ő népe lelkében fogamzódtak meg. Tanítani is kezdték ezek a maguk meglátásait, tan lett belőlük, vallás, esetleg egy egész nemzet, mint hű követőkkel. A tanból tehát kialakult a közös, egyhúr. Nyilvánvalóan, ebben a stádiumban a szellemi vezető lett a nép szeretett és követett uralkodója. Eleiben a főpap fővezér is volt egy személyben, több helyütt, ahogy a történelemből látjuk. De azt is tudjuk, hogy a szellemi vezetés és a katonai fővezérlés előbb-utóbb szétvált, majd nyers erejénél fogva a katonai „kaszt” vette át a prímet. Az a „kaszt”, amely eleiben hűen védte az eszmét, mindig elorozta végül a hatalmat, noha a katona képtelen vezetésre. A mi történelmünk első és második világháborús korszaka is jól mutatta, mennyire tudtunk csatákat veszteni és végül az ország kétharmadát is elveszteni (bölcsekre nem hallgatva), hiszen természeténél fogva a katona nem diplomata, a katona nem bölcs, a katona nem nemzet-eszmét képvisel, csak hatalmat eszme nélkül, esetleg egy rossz eszmét. Szinte kivételes, hogy például az Egyesült Államokban az elnök egyben a legfőbb katonai hadúr is. Abban az Egyesült Államokban van ez így, ahol a hadsereg valakik világuralmi törekvésének bárhol bevethető zsoldosává vált. Nyilván, örültség ez, de így van. Eközben már a harmadik „kaszt” a kufárok „kasztja”, megneszelte a vissza nem térő alkalmat, hogy a mind gyakrabban és rendszeresebben hibázó katonai uralom helyett ő kerüljön előtérbe, és megszerezze magának a hatalmat. Mert a dogok természetes rendeződése szerint a szellemi kaszt után a katonai szokott következni, és mikor már jóformán semmi sem működik, a kufárok kasztja azt hiszi a maga természete szerint, hogy majd az érdek és a profit (az egyetlen, amihez ért), mint új istenség és eszme fog rendet teremteni. Nem teremt. Ezt már

látjuk, és meg fogunk erről bizonyosodni, ha eddig nem tettük volna. Ebben a fázisban az illető civilizáció már kezdi az utolsókat rúgni, hiszen a civilizáció lényege a szellem uralma, nem a kardé, vagy pénzeszacskóé. Ilyenkor minden áru lesz, beleértve a negyedik „kasztot” is, az új értéket teremteni képes munkás népet. Áru és áldozat lesz az is. És ezután a nagy roló lehúzása következik, a nincs tovább, a civilizáció megszűnik... Ez a természetes folyamat sajnos megállíthatatlan akkor is, ha újabb próféták tűnnek fel, akik nyugodtan nevezhetők majd antikrisztusoknak.

Európának, mint civilizációs „egységnek” tehát egészen egyszerűen, nincs jövője, miközben azt is tudjuk, hogy az „öreg kontinensnek” homogén szellemi múltja sincs. Nálunk, nem voltak próféták, mint Indiában, Perzsiában, Kínában, és más nagy helyeken, azaz nem jutott igazán szóhoz senki, aki néplélekben született „szokásrendet” összefoglaló és tanító nagy ívű elme lett volna, főleg a kereszténység béklyójában nem volt ez lehetséges, nem beszélve arról, hogy vajon melyik kitüntetett néplélekről beszélhetnénk egy ilyen heterogén kontinensen? A reneszánsz ugyan produkált nagy elméket, a filozófusok is megpróbálták megértetni a világot, az irodalom is hosszú sort termelt ki igazi bölcsekből, de valahogyan lokális bölcselők voltak ezek és nem állt össze szellemi termésükből a tipikus európai eszmeiség. És már nem is fog.

Különösen a nagy európai országok látszanak elveszteni az eredeti és európai identitásukat. Londonban alig lát az ember eredeti angolt. Párizs is minden lesz néhány évtized múlva, csak tipikusan európai nem. Esetleg arab köztársasággá válik tömeges arab szavazatokkal. Németország sincs jobb helyzetben. Nem beszélve arról, hogy a kufár EU is ki kell múljon egy előre látható tökéletes fiaszkóban egyszerűen, mert a kufár nem vezér, a kufár istene nem civilizációteremtő, a kufár csak szipolyozni tud, fajokat, népeket keverni, tönkretenni... tehát csak rombolásra képes.

Azok a törekvések, melyeket az egykalap alól való menekülés jellemez ma, legélesebben a kisebb európai népeknél láthatóak. Az is lehet, hogy a teljes civilizációs összeomlást nem a nagy nemzetek, hanem éppen a kicsik fogják túlélni, mert egy kis nemzet könnyebben és gyorsabban képes visszarendeződni a számára természetes, egészséges állapotra. Lehet, így lesz, lehet, nem. De több a valószínűsége annak, hogy kis népek teljes keresztemszetükben találjanak önmagukra, szemben például egy genetikailag is deformálódott Franciaországgal, vagy Németországgal. Akár így lesz, akár nem, annyi bizonyos, hogy egy leáldozott civilizáció után mindig eljön egy újabb. És az újabb mindig tiszta lappal kezd.

Az új civilizáció minden bizonnyal nem a mai európai „civilizáció” folytatása, pláne nem annak magasabb foka lesz, az új civilizációk ugyanis nem öröklik az előzőnek a hullafoltjait, nem is az előzőből sarjadnak ki, sőt annyira más szokott lenni az új, hogy képtelen megérteni az előző civilizációt, nem is foglalkozik már vele. Esetleg a régészek.

Van tehát valami jövője az „öreg kontinens” népségének, már csak túl kell élje az összeomlást.

Érdekes időkben élünk...

– O –

Már azért is megéri kritikus szemmel szóba hozni Shlomo Sand Hogyan alkották meg a zsidó népet? című könyvét, mert híres és komoly izraeli történelemtudományi professzor léte is, vagy éppen ezért komoly kavarodást okozott a műve. Megkísérli minden szélsőséget (és éppen szélsőségeket) mellőzve tudóshoz méltó tárgyilagossággal megértetni a bonyolult történelmi folyamatot, amelyben a zsidó nép létrejött. Magyarul is megjelent a könyv. Pillanatok alatt elfogyott az első kiadás, a másodikból is ember legyen a talpán, ha valaki talál még egy megmaradt példányt. Jellemző rá, hogy maga Sand is állítja – amint igaz is –, hogy népet nem lehet létrehozni, hanem magá-

tól alakul az ki, ha kialakul, és mégis, a természetes folyamatot a zsidók esetében elképesztő hitbeli túlbuzgóság próbálja művileg befolyásolni, azaz megzavarni. Szinte elképzelhetetlen, de tény, hogy a nép identitását két teljesen más szemszögből vezeti le és hirdeti két történelmi egyetemi tanszék ugyanabban a Tel-Avivban, és mindkét megközelítés alapvetően hibás is, szélsőséges is, és persze szemben áll egymással. Ez még csak hagyján, de az egyik tanszék a zsidó identitást a bibliájukban írottakra alapozza, noha a biblia inkább mítoszok vegyülete, semmint tényszerű és igazán történelmi, sőt az is komoly baj, hogy a bibliában leírt történetek többségét közben megtalálták modern tudósok ezer évvel korábban, más népek írott(!) mitológiájában, szinte szóról szóra. A teremtés, a vízözön, Noé meséje, Mózes története a kis kosárral, Ábrahám esete... és folytathatnánk a sort, mind létezett mielőtt zsidó egyáltalán élt volna a Föld kerekén. Ezzel az alapvetőnek tudott(!) szemlélettel szemben áll a „történelmi” megközelítéshez ragaszkodó elmélet, vagyis a másik tanszék. És tudjuk, a történelmi források magyarázása is rengeteg lehetőséget nyújt dolgok eltűzésére. Olyan sarkalatos elemekre alapozódik ez a fajta tan, például a származáselmélete, mint Hasmoneus birodalma, vagy Dávid és Salamon egységes és roppant nagy királysága. Szerinte ez sosem létezett, vagy nem úgy és nem annyira jelentősegteljesen és tartósan, mint tanultuk. Nem beszélve egy másik eredettörténetinek tartott sarkalatos elméletéről, a kazárok 500 éves birodalmáról, mint a „zsidóság legnagyobb diaszpórájáról”. Ez sem látszik szerinte jelentős népi eredettörténeti elemnek, hiszen csak a kazár birodalom elitje köthető zsidó eredethez, míg maga a többnyire írástudatlan nép judaizált, betérített nem-zsidókból, azaz, egyszerűen nem zsidókból állt. Hogy mást ne mondjunk, fővárosukban öt teljesen különböző vallás temploma állt az ezekhez tartozó teljesen különböző etnikumú népek lelki gondozására. Az a törekvés is defektet kapott tárgyilagosan tudományos tények súlya alatt, hogy az úgynevezett askenázi

vonalt sem onnan datálható, mert nem Nyugat-Európa felé terjeszkedett Kazária népe a birodalom összeomlását követően, vagy annak előtte, hanem zömmel Közép-Ázsia felé szóródott. Ilyen ellentétes irányokat mégsem lenne szabad mellőzni.

A másik törekvés, amit mindkét tanszék és mindkét irányzat szeretne valósnak tudni, az a genetikai azonosság lenne, mint egy nép alapvetőnek gondolt kritériuma. Sajnos azonban, Sand is arra mutat rá, hogy a modern génkutatás akármekkora pénzeket is áldozott és továbbra is áldoz a zsidó gén definiálására, minden ilyen törekvés tökéletes kudarccal végződött, és nincs is remény egy sajátos zsidó gén megtalálására. Mert nincs olyan.

A fajiság keresése közben világossá vált a még gyermekcipőben járt Izrael állam számára is, hogy akár a palesztin népet is magukba kellene foglalniuk, hiszen jóformán azok a „legzsidóbbak” a környéken, minthogy őket nem űzte el senki a földjükről, és nagyon sok mai palesztinnak felmenői ott voltak a templom második lerombolása idején, és ma is ott élnek, ellentétben a legtöbb amerikai, orosz stb. bevándorló „zsidóval”. Ám az volt a bibi ezzel az igyekezettel, hogy időközben muszlim vallásúvá vált a palesztin nép, így tehát az etnokrata és valálálapú Izrael nyilvánvalóan nem közösködhetett velük. Ami Sand szerint nagyon vaskos hiba volt.

A könyv részletesen tárgyalja a zsidó nép kialakulásának útját-módját, ide értve az askenázik, a jiddist beszélők, vagy éppen a jelenlegi Izrael állam lakosainak összetételét, és pártatlan történelemtudóshoz illően jóformán minden korábbi, alapvető pontot kénytelen volt cáfolni a zsidóság, mint nép létrejöttével kapcsolatban, amit a két ellentétes tanszék hirdet a maga-maga módján. Nem csoda, hogy a könyv talán éppen Izraelben a legfelháborítóbb, hiszen a tárgyilagosság és bizonyított igazság nevében minden elméletről és tudatról leránt egy-egy leplet, amiben az izraeli fölnevelődött. Azon a ponton azonban, amikor voltaképpen a kétségtelenül sajátos zsidó nép kialakulását

próbálja rögzíteni, majdnem téved is. Ugyanis tudvalevő (és nem azért, mert egy alapos tanulmányomban magam is le-
szögeztem), hogy egy nép alapító, és összetartó eleme a nem-
zettudat. A nemzettudat, amely ideális körülmények között
természetes úton jön létre az illető népcsoport történelmének
közösen végiggürcölése közepette. Persze az is igaz, hogy nem
csak a természetes, tehát igazi, hanem a kiagyalt, sulykolt, és
esetleg teljesen hamis alapú közös tudat is népet, nemzetet for-
máló lehet. Gondoljunk csak a dákö-román elméletre, amely
úgy hamis az első betűjétől az utolsóig, ahogy van. És mégis,
minthogy egy 20-25 milliós emberközösség vallja azt, a lakosai
heterogén összetétele ellenére is sikeres nemzetet alakított ki.
A hajánál fogva előrangot kapó pánszlávizmus is nemzetteremtő
erő volt. A szinte nevetséges übermensch elmélet is páratlan
összefogást volt képes eredményezni...

Tehát, a közösen végiggürcölt történelem adta élmények ösz-
szege képezi a természetesen kialakuló igazi nemzettudatot,
mint népet, nemzetet teremtő alapvető erőt, sőt egy javarészt
innen-onnan összeállított, fajiságot, különlegességet, kivá-
lasztottságot stb. tartalmazó eszme is így hat, ha hamis is.
Sand szerint, kimondottan és a sorok között is ott a fejcsóvá-
lás, amint Izraelről beszél. Szerinte sem okos, hogy vértiszta
nemzetet akarnak létrehozni, ha egyszer éppen a vértisztaság
problematikája a legkérdésesebb, és minél keményebb kritéri-
umokat támasztanak a bevándorlók megítélésére, annál több
feszültség is jön létre. Nem véletlen, hogy volt év, amikor több
izraeli hagyta el az „ösi földet” (amely egy nem létezett kiűze-
tés után, kétezer évi szétszóródás és távollét után még mindig
sajátnak tekintendő), mint ahányan bevándoroltak. Az egész
meglehetősen elhibázott ambíció. Mármost a szándék: meg-
alkotni egy vértiszta nemzetet. Nemzetek ugyanis nem irdatlan
katonai erő és roppant szigorú vérszerinti, vagy vallási rend
következtében teremthetőek meg, azaz nem is megteremthe-
tőek, hanem létrejönnek maguktól, vagy nem jönnek létre. Az

egyetlen igazi hajtóerő és megvalósító-erő a nemzettudat, azaz egy igazi közös történelmi emlékezet, amely egy népcsoportot közös nevezőre hoz. És ez a közös nevező nem csakis és nem igazán Izrael állam tagjainak alapvető vonása, hanem a világban szétszóródottaké is, akik sajátosságaiknál fogva, beolvadástól húzódozva megaláztatásokat és üldöztetéseket éltek át a történelem folyamán végestelen végig. És ez az emlékezés, ez a közös nevező, ez a közös élmény éppen úgy jellemző az Amerikában élő zsidókra, mint azokra, akik a Szovjetunióban, vagy Szlovákiában születtek, vagy éltek, azaz mindenütt, szerte a világban. Mind üldöztetés alanya volt így, vagy úgy, de mindenütt. Magyarán, ebben a hányódásban formálódott meg igazán a zsidóság, mint nemzet, saját nyelv, saját haza és saját kultúra nélkül is. Innen voltaképpen nem áll messze az olvasótól a feltevés, hogy a zsidóság, mint nemzet a szervezett vallási hatással együtt nem Izraelben jött létre igazán, hanem künn, a világban és már régen, sokkal régebben, mint Izrael maga. Megformálódott a nemzet alapja: a nemzettudat, amely a távoli „szent földre”, csupán eszmei nagyszerűségekre tekint, de a zsidóság a befogadóországában egységesen és nagyon jól megvan. Mindig a közös emlékezet, a közösség tudata, az egy húrón pendülés a meghatározó, nem pedig a tiszta vérség. Erre már többen rájöttek. Ez a nemzettudat nem Izraelben formálódott meg tehát, hanem a világban, ahol magukat zsidónak vallók élnek. A kérdéses származáselméletek, valamint a gyanús eredetű vallási mítoszok hite is segít, vagyis az eszmeiség, ami inkább lopott mese és mitológia körébe tartozhatna, de a tényleges történelmi közös élmények, az üldöztetések sora képezi a „hasonszőrűséget”, az összetartozás tudatát igazán. Az ilyen egységes tudat pedig lényegében homogén népet és erős nemzetet volt képes teremteni. Méghozzá, azt gyanítja az ember a könyv olvasása után, hogy voltaképpen nem is egy nép jött létre, hanem kettő. És a külhoni az összehasonlíthatatlanul népesebb és erősebb.

Petőfi levelezéseit böngészve bukkantam rá egy hosszas fejtegetésére, amit a Nemzeti Színházban előadott III. Richárd nagyszerű előadásával kapcsolatban írt. El volt ragadtatva persze a roppant sikerült előadástól, de ugyanakkor Shakespeare géniuszától is. Azt írja, röviden összefoglalva, hogy Shakespeare páratlan zsenialitását és spiritualitását egyáltalán nem érdemli meg az anyagi, bunkó angol nép. Szinte elképesztőnek találja, hogy ez a lángész éppen Angliában kellett, hogy megszülessen, éljen és alkotson. Mosolyogni kell, amikor azt írja, hogy Shakespeare inkább magyar kellett volna legyen, és ha már magyar nem lehetett, akár franciának is jó lett volna. De angolnak?!

Nem vagyok jóstehetség, de szerény ilyen irányú képességekkel is nyakamat teszem rá, hogy rövid időn belül szét fog hullani az EU balga szervezete is. Darabokra.

Miért jósolok ilyeneket?

A történelmi tapasztalatok mutatják az embernek a tendenciát. Sok közös nagy eszme, sok egy-nyáj-egy-akol próbálkozott létrehozni a maga nagy-nagy egységet, de egytől egyig mind csütörtököt mondott végül. Még a Krisztus-hit is nagyon megvariálódott az idők folyamán, ahelyett, hogy egyöntetű nagy egység alakult volna ki az egyébként tiszteletre méltó ambícióból. Ugyanúgy megbukott a másik nagy eszmére alapozott „Nemzetközivé lesz holnapra a világ” hangzatú nóta is, sőt nem csak nagy közösséget teremteni akaró eszmék, hanem népek politikai-gazdasági összeboronálása is mindig széthullással végződött. Az eszme által való összeboronálások igazi és végső célja mindig az volt, hogy terjeszkedjen, akár békésen, akár kegyetlenkedve, mígnem az egész világ ugyanazt az eszmét vallja majd, azaz egy dróton lehet rágatni és uralni azt. Röviden: vi-

láguralmi célkitűzése volt és lesz mindig a „megváltó” eszmének. Voltak persze szép eszmék is, a Krisztus-hit is gyönyörű, de a gyakorlatban, ha el is fogadták a népek itt is, ott is (külső nyomásra, vagy anélkül), mégis az sült ki a nagy egységből, méghozzá aránylag korán, hogy ez a nép csakis balról jobbra kívánta vetni ugyanazt a keresztet, a másik meg csakis jobb-ról balra, vagy nem is keresztet állított a temploma tornyára, hanem jó reformátussággal csillagot, vagy kakast, de halálosan komolyan, vagy pedig ilyen módon lett protestáns, meg olyan módon evangélikus, baptista, pünkösdista. És ki tudná össze-számolni, milyen variációk voltak elfogadhatók ennek, vagy amannak a népnek, vagy bizonyos régegeknek egy-egy népen belül. Végül, nem egységessé vált, hanem vallási variációk sokaságával lett tele a világ. A gazdasági-politikai frigyek még ennél is rövidebb lélegzetűek. Hogy ne menjünk messzebbre, a Monarchia is olyan egység volt, amiben mindegyik tagállam jobban élt, mint korábban, vagy mint valaha, és mégis mindegyik keservesen feszengett benne. Sok segítséggel be is fellegzett ennek a kísérletnek is. A bolsevizmusnak és a Szovjetunióknak is. A nagyegeység-kísérletek tagadhatatlanul törvényszerű kudarcát mégsem egészen az elv hibás volta okozza, hiszen még a borzalmassá fejlődött kommunista eszme is tetszetős volt eleinte, legalábbis mint eszme, ugyanúgy a halva született EU is csábítónak ígérkezett, mígnem minden tagállam nyakig eladó-sodva kínlódni kezdett benne. Vagy hogy egészen kis „egységet” is említsünk, a nagyon gazdag Svájc is heterogén, amit kizárólagosan a finom pénz és jólét tart egybe, miközben kantonokból áll, és a kantonok kimondottan utálják egymást, és ha lehet, keresztbeteznek egymásnak.

Ha a történelemnek akármelyik politikai, gazdasági, vagy tisztán eszmei nagy egységét veszünk szemügyre, úgy találjuk, hogy van valami, ami miatt sosem sikerült stabilan és mindörökre összeötvözni különböző népeket, sőt nagyon hasonlókat sem. Arról azonban, hogy mi az a „valami”, ami miatt a

történelemben egyetlen ötvöző nagy erő sem járt sikerrel, nem nagyon esik szó. Vagyis, magáról az okról nem. Olyan dolog ez, mintha mindenki megszokta volna már, hogy nem valami kényelmes irányba vezérelnek a buzgó elgondolások, csak éppen azt nem tudja senki, hogy miért volt és miért lesz a fennen propagált közös irány és a módszer sorsa kilátástalan, tehát rossz, tehát véges.

Azért nem tudja a választ erre az ember, mert mindig az eszme briliáns voltát tudja csak látni, vagy hibásságát kárhoztatja, esetleg korrigálná jó revizionista módjára, nem pedig az összehasonlító eszme és szándék létét okolja.

Alighanem a „természetellenesség” szó a kulcs ebben a tekintetben, ugyanis (egyetlen létező eszmét kivéve, mármint a nemzeteszmet) minden együvé hasonlító eszme kiagyalt, mind művi, tehát a népek szemszögéből nézve kívülről jött idegen struktúrákkal van dolguk. Hiszen ezek az eszmék nem természetesen merültek föl egyetlen nép lelkéből sem, hanem voltaképpen mások ambícióját képviselik.

Mi lenne egy nemzet természetes haladási iránya?

Erre nagyon könnyű a válasz. A nemzetek nagyon és végérvényesen sajátos egységek, hiszen történelmük folyamán kifejlődött különlegességek mind, így tehát kevés a különböző népek között a közös nevező, így tehát nem keverhetőek, egymásba nem olvashatók, sokszor rövidtávon sem, mert a népek-nemzetek ösztönösen saját magukat akarják megvalósítani, kiteljesíteni és sikeressé tenni. Elvegyülnek esetleg, de előbb-utóbb kiválnak.

Ilyen egyszerű ez. (A kínai bölcsélet szerint, ha egy magyarázat túl komplikált, az valószínűleg nem is igaz).

Minden nemzetnek ön maga az egyedüli fontos valami, és csakis önmagát akarja megvalósítani, és kész. Ez az, ami belőlük következik, vagyis igazándiból nem létezik nemzet, amely más égisze alatt akarná megvalósítani, kiteljesíteni és sikerre vinni magát.

Más égisz alatt? Ez is egy kulcsszó a dolgok megértésére. És a másokkal való kombinálódás is más égiszt jelent. A terjedelmes kereszténység mint égisz is automatikusan variálódott testre-szabottabbá, vagyis revizionistává, egyebekben Anglikánná, Svéd Templomossá, sajátos német, holland, belga, görögkeleti, román stb. nemzetvallássá. Oka volt ennek. Ugyanígy a kommunizmusnak is megvoltak a „reformátorai”, azaz revizionistái, nemzeti formára való alakításos kísérletei. Gondoljunk csak a szerbekre, vagy a románokra, vagy a szlovákokra, hogy csak őket említsük, akik a kommunista, (azaz a nagy nemzetközista) frazeológiát hangoztattak ugyan, de voltaképpen kemény nacionalisták lettek. A nagy kommunista eszme, a Szovjetunióban is csak szuronyokkal és gulágokkal volt tartatható, mígnem a szuronyos szerkezet összeomlása pillanatában azonnal visszarendeződtek a tagországok a maguk nemzeti alapállására, amennyire lehetett.

Van tehát egy erő, amiről szó sosem esett és mégis annyira létező, hogy ellenáll minden tukmált eszmei egyenruhának. A politológia (a világnak ez a leghaszontalanabb és legelvtelenebb „tudománya”) sem tud erről az erőről, és ha sejti is a létét, legegyszerűbbnek látja, ha simán letagadja. Sőt, a világot alakító háttérhatalmak is mindig pont ezt az erőt hagyták és hagyják figyelmen kívül. Pedig a történelem folyamán nem csak örökké jelen volt ez a titokzatosnak tűnő erő, hanem képes volt és képes minden eszmehullámot kényelmetlen, ráerőszkolt, idegen valaminek érezni. Következménye: az ilyen vagy olyan egy-elv-egy-akoltól így vagy úgy ódzkodva végül mindig visszarendezik az önmagukat letisztítani szerető nemzetek az alapállásukra, vagy annak közelébe.

Ezt az erőt nem észrevenni, ezzel az erővel egyáltalán nem számolni elképesztően unintelligens dolog, vagy sunyi. Nem észrevenni azt sem, hogy a bankokrácia is egy elv, egy világméretű ambíció, egy egy kalap alá kényszerítő/tömörítő szervezkedés, szinte már bűn. Hiszen ez az eltervelt gazemberség rövid úton

máris nyomorulttá tett egy sor nemzetet, és legszívesebben mind kimenekülne a bankvilág kalodájából.

Sosem fogják megérteni a nemzeteknek lelkéből és ösztönös alapállásából fakadó visszarendező roppant erőt azok, akik a nemzeteket eleve csak tömegnek, masszának képzelik el. Sztálin elvtárs szerint is csupán vagonkérdés volt a magyarkérdés is. Tisztelettel és haptákban jelentem neki, hogy élünk és virulunk, mármint mint nemzet, miközben ő már nem él és nem virul, sőt alkotása, a dicsőséges Szovjetunió sem nem él, sem pedig nem virul már egy jó ideje.

Az EU-nak is ezzel a törvényszerű, de általa fel nem ismert, visszarendező erővel fog meggyűlni a baja.

Távoli oktávnak tűnhet (ámbár tökéletesen harmonikus) példálózás a kergemarha esetét gondolatsorunkba illeszteni. Tudjuk, a tehén aranyos, szelíd jószág, kisebb gazdaságban keresztneve is van és simogatják, legel, borjadzik, majd fejk és mindenekfölött: szeretett családtag. A nagyobb gazdaságban viszont csak haszonállat név, s becsület nélkül. Ez utóbbi körülmény aztán szabad teret nyújt a „tudományos” okoskodásnak is. Eszerint a tehén voltaképpen egy tömeg marhahús, meg tejelőgép. Ha pedig csupán egy rakás fehérjéről van szó, persze keresztnev nélkül, azt is tudja a tudomány, hogy a hús fehérjét tartalmaz az utolsó kis darabkájáig. A nagyüzemi tehéngazdálkodás pedig úgy tudta itt-ott, hogy gyorsabban és bőségesebben növekszik ez a „fehérjetömeg”, vagyis az állat izomzata, ha nem csak növényi fehérjével, hanem egyenesen hús-eredetű fehérjehulladékkal is tápláljuk a szegény vágójószágot. Táplálták is a növényevőt állati fehérjével bőségesen, amiből aztán, csodák csodájára sok baj is lett. Megkergültek. (Az állatkerti oroszánokat eddig még nem próbálta szénával táplálni a toleranciára nevelő európai tudományos agyvelő, pedig olcsóbb lenne; még csak a húst-a-tehénnek fokig jutottak el). Meg sem kérdezem, hogy ebben a vonatkozásban ki is a marha.

Ennek a társadalmi oktávja kísértetiesen harmonizál azzal, hogy a nemzeteket ha nem is vágómarhának tekintjük a „civilizációnk”, annyi mindenképpen igaz, hogy már régóta kezd nem kívánatos szóvá lenni a „nemzet” szó, és mindjobban behegyeztetődik a nép, a lakosság, a tömeg, sőt hovatovább néha a massa szóval is, nem beszélve arról, hogy a népek voltaképpen egye inkább redukálódtak (talán a Nagy Terv szerint) sajátos jelleg és lélek nélküli dolgozók és fogyasztók kettősségére. A nagyüzemi állattartás is valami hasonló: etetem, mert hasznot hajt. Nem észre venni a mostanság zajló, és minden bizonnyal eltervezett folyamatokban, hogy a népekből pont a nemzetit akarják kilopni már régen, vagyis azt a kohéziós erőt, az alapvetőt, ami népből nemzetet kreál, bűnös mulasztás, a rézangyalát!

Láthatjuk például, milyen szépen történik a nemzetek alapjának, a családnak a szétzilálása, a babázásra termelt nő munkahelyre kényszerülése, pénzkeresővé tétele, minthogy egy férj egymaga jóformán képtelen egy családot eltartani. Jól kitalálták ezt már régen. Tápláléknak tömegabrakot kapnak a népek, kultúrának kultúr-tömegcikket, saját öltözék helyett tömeg-farmert, zenében szemétzenét, nemzeti tudat éltetése helyett ilyen eszméket meg olyan eszméket... Folytassam? A „modern” ember, vagy egyszerűen csak a mai ember, mindinkább termelő-zabáló, elvtelen hibridembernek készül. És lassan már kezd is azzá válni. Csoda-e, ha még azok is, akik nem váltak neurotikussá e lélekben idegen világban, csak idegennek és kényelmetlennek érzik a világot maguk körül? És csoda-e, ha a hibridizálásnak indult emberek tömege ösztönösen mást akar, emberibbet, igazibbat. Bizony, nem csoda. Az sem csoda, hanem inkább következmény, hogy soha sem volt olyan lelki éhség a mai európai népeknél, mint az identitásuk és eredetük keresése, az önazonosság megtalálására való égető ambíció. Kis országban is, ha megjelenik egy könyv, alig fogy el belőle ezer. De megjelenik egy könyv, például Magyarországon, amely el-

titkolt, vagy alaposan meghamisított őstörténetünket tárgyalja, pillanatok alatt elkapkodják. Ugyanis fogódzók után matatnak az emberek ebben a keskeny fejű, hibridizáló világban, régi, tiszta fogódzók után nyúlnak meglehetősen kétségbeesetten és ösztönösen, mert meg akarják igazán érteni, kik ők, honnan jöttek, mi a múlt és mi a jövőjük. Az önmeghatározás (jaj, csak ki ne merjem már ejteni a szót), a legpozitívabban vett nacionalizmus újjászületésének vagyunk tanúi ma, ha hajlandóak vagyunk észrevenni ezt a kibontakozó, erős és jó folyamatot. Az ember egyre kevésbé hiszi már, hogy a nagyobb egység (például az EU) a jobb egység. Tiltakozik inkább a jellegtelen küllemű és nem saját, hanem egységes európai pénznem ellen is, az egységesen kötelezővé szabályozott árúk termelhetősége ellen, az egyenes uborkák ellen, a körülmények ellen, hogy csak ennyi és ennyi disznót tarthatok, hogy azokat is csak ezzel és ezzel etethetem, a libák-kacsák és más baromfik tarthatásának hülye szabályai ellen, a szabályok szabályainak a végeláthatatlan és sokszor ostoba kényszerítése ellen.

Valami mást akar a mai ember. Egyetlen szóval meghatározva, függetlenséget akar egyvelegbéli tagság helyett. Önálló, igazi életet akar, amibe nem dumál bele brüsszeli „agy”trösztje, sőt egyáltalán, senki sem, mert a nemzeteknek is van, sőt nagyon is van lelke, meg esze, és az magánügy.

Miért adják gondolataikat és szándékaikat ma a népek ilyen eretnekségre? (Nem, hogy hogyan merészelik, hanem, hogy: miért?)

Azért, mert egy természetellenes szerveződés közepette egy személy is, egy nép is, sőt az az igazság, hogy egész Európa is mást szeretne, nem EU-t. Ezen belül a nemzetek is mást akarnak, más formátumot.

Milyen formátumra gondolnak ma például a nemzetek?

Egész egyszerűen szólva (lám, milyen tipikus!): saját formátumukat akarják élni, nem pedig fészengeni egy erőszakolt nagy egység átlagságában.

Majdnem ki merészeltém kottyantani, hogy voltaképpen nemzetállamban szeretnének élni, mert az ember már csak olyan, hogy kikotyogja a gondolatait. És az ember olyan is, hogy szeret saját felfogása szerint létezni. Mármost a népek ismét és végre mint nemzet akarnának élni, mert csak a saját közegük a természetes nekik.

Miért?

Nem holmi ősi kínai bölcsesség, hanem az aránylag józan gondolkodás mondatja, hogy rossz az eddigi felfogás, amivel a nemzetet, mint társadalmi jelenséget és egységet definiálják nekünk. Hiszen a nemzet nem tömeg, nem okvetlenül faj, nem csak gazdasági közösség, nem csupán nyelvi, területi lakosság-egység, hanem világosan behatárolható egység, amely igenis, (kapaszkodjunk meg!) élőlény módjára viselkedik a történelemben. Mint akármelyik lelkes élőlénynek, saját tudata van (ez nemzettudatnak nevezhető), létfenntartási ösztöne van, fajfenntartási ösztöne van, emlékezete van (történelme), automatikus reflexeik vannak, öngyógyítási képessége van, szaporodásban látja a jövője biztonságát, és sorolhatnánk még a nemzet tulajdonságait, amelyek mind-mind élőlény-voltára jellemzőek. E tulajdonságok alapmotívuma pedig a sajátosság, az egyediség tudata, a nemzettudat, amit meg lehet ugyan variálni kiagyalt eszmékkal, el lehet nyomni, figyelmen kívül lehet hagyni, tiltani is lehet, de ahogy az egyénben is a nemzeti hovatartozás tudata az egyetlen kiölhetetlen elem, úgy a nemzetekből is a nemzettudat az, ami elpusztíthatatlan.

Miért elpusztíthatatlan?

Kérdezd meg a lovat, hogy miért csakis a lovak világa értelmes számára. Vagy kérdezd meg a szúnyogot, hogy miért csakis a szúnyogok világa értelmes neki. Kérdezd meg a kecskét, vagy az elefántot, az oroszlánt, vagy akármelyik más lelkes élőlényt, sőt akár az amőbát is, hogy miért csakis a saját bonyolult világa értelmes számára, és megérted, hogy a magyarnak is, a németnek is, a hottentottának is a saját világa értelmes csupán, és punctum.

A történelme végiggebedésében és egymásrautaltságában alakult ki a specifikus egység, amelynek csak a saját világa értelmes. Más nép más utat járt meg, másként összegeződött sajátossá. Ezért nem érti igazán a másikat, ezért nem igazán szereti a másikat az élőlény, ezért nem párzik mással az élőlény (sőt a maga fajtáján belül is csak a javát keresi), ugyanis a világon egyetlen élőlény sem egy keverék átlagállat-hibrid kialakulása felé törekszik, hanem a saját fajtájának a kiteljesedése és nemesedése felé.

Kérdezd meg, és megérted, hogy minden népnek csakis a saját világa értelmes. Tehát nem az átlagállatság, hanem a sajátosság és egyediség a természetes orientáció.

A világ pedig olyan valami, hogy mindig a természetesség győz, és végül sosem győz a kiagyalt természetellenesség, akár milyen ravaszul és akkurátusan ideologizálták is meg azt. A természetes tendenciákkal intelligens valaki nem száll szembe. Az EU-t biztosan nem intelligencia találta föl. Az az ostoba elképzelés találta föl, hogy ha lehetséges egy Amerikai Egyesült Államok, akkor egy Európai Egyesült Államok is egy lehetséges nagy-egység. Az unintelligens ebben az volt, hogy nem lehet almát körtével, vagy dinnyét hagymával összemérni. Az USA ebben a tekintetben sem lehet sem eszménykép, sem pedig példakép, hiszen úgy ahogy van, csupán egy világtörténelmi rendhagyó jelenség. Nem nemzetekből alakult ki ugyanis, hanem csőstül bevándorló mindenféle éhes kalandorok tömegéből. Ma is csak gettók mozaikja, közös nemzeti jelleg nélkül. Európa viszont eleve nemzetek, azaz nagyon más-más „élőlények” közös élettere egy nagy félszigeten. Vagyis, évszázadok, ha nem évezredek folyamán kikristályosodott egységeké, nemzeteké. Ez a nagy különbség. Felülpsz a biciklire, és délutánra már más szózatú, más keblű „élőlény” világában találod magadat. Más keblű, keveredni, feloldódni, elvegyülni, hasonulni nem akaró „élőlények” világában. Ez a nagy különbség. És itt a máskeblűség a kulcsszó.

Kitalált nemzettudatok, hamisított nemzettudatok, teljesen légből kapott nemzettudatok, vagy valós történelmi tények sorozatára alapult igazi nemzettudat... ebből a szempontból majdnem teljesen mindegy, ha az illető ilyen-olyan nemzettudat „házon belül” teljesen elfogadott, és nemzetet tart egyben, tehát nemzetet, sajátos formátumot teremt.

A máskeblűség következmény is. És tény is.

A nem elvegyülni akarás is következmény és tény.

A saját utat járni akarás is természetes és tény.

Bármerre nézünk Európában, a sajátutas ambíciót látjuk elfojtva, vagy kibontakozóban, azaz mindent találunk, csak EU iránti szívből jövő repesés nem. Az ellenkezőjét viszont mindegy. Így egy eljövendő Európa képét okvetlenül másnak sejteti az ember, mint amilyen a mai. Kétségtelenül le fog csengeni az EU-kísérlet is, mert minden tekintetben természetellenes, mindamellett, hogy szükségtelen is. Tehát szükségszerűen más képet fog öltetni Európa, talán hamarosan, talán egy kicsit később, talán sokkal később. Lehet találgatni, hogy milyen lesz majd az a kép. Különösebb jóstehetség nélkül (és csakis a tendenciákra figyelve), az az ember véleménye, hogy elképzelhető egy jövőbeli Európa, mint Nemzetek Európája, amelyben nem vezényszóra, és nem központi parancsra, hanem a világ legtermészetesebb módján, egymással kooperálva élné a saját világát a sok kis nemzetállam. Annyi sikertelen egykalapos kísérlete után nem történelmi csoda lenne ez, hanem szinte ez az egyetlen lehetséges fejlődési irány és kimenetel.

Nem is bánnám, ha így történne. Egyszer már egy természetes folyamat is lehet itt sikeres.

– O –

Érdekes olvasgatni Karinthy Frigyes komoly verseinek gyűjteményét, ugyanis kicsit magam is, de jóformán mindenki csupán humoros oldaláról ismeri őt. Pedig ő maga mondta, hogy

szomorú lenne, ha csak a humoreszkjei maradnának meg belőle. És valóban, költőnek is és írónak is legalább olyan színvonalas volt, mint humorban.

Egyik versének két sora például így hangzik:

*„E korban, melynek mérlege hamis,
S megcsal holnap, mert megcsalt tegnap is”.*

Lám, csak két verssor, és olyan igazságot tár elénk, hogy se hozzáadni, sem elvenni nem lehet belőle. És ráadásul, őt igazolván, nem csak most, hanem már az ő idejében is és már régóta így volt. Veszedelemes, hogy általános ez a képlet.

– O –

Mezítláb?

Nem sokat adok az IQ vizsgálatokra. Csak félig-meddig közelítik meg az ember képességeit; jóformán csupán a tanult összefüggések között való eligazodás képességét érintik és ebből például az intuíció, mint képesség teljesen kizárt, mintha nem is lenne rá igazi szükség.

Érdekes volt nézni egy ausztráliai versenyt. Modern ausztrálok egy csomó elektronikus műszerrel felszerelve kapták az utasítást: Jussanak el Ausztrália több napi járóföldre fekvő bizonyos pontjára sivatagos, lehetetlen vidékeken keresztül. Velük egyszerre indult egy sovány, mezítlábas és minden technikai fölszerelés nélküli egyszerű aboriginal is. És ment a napokig tartó verseny, ki jut el oda hamarabb. Az eredmény is meglepő volt. Várhatóan az elektronikus csiribirikkel fölszerelt ausztrálok jutottak oda elsőként, de csodák csodájára, a minden tájékoztató műszer nélküli mezítlábas aboriginal csupán egy nappal később futott be.

De befutott!

Ha ilyesmit is mérnének az IQ tesztek, az aboriginal messze a műszeres ausztrálok fölényét jelezné.

Mi tehát az igazi mérce? A magasa technológiával való élés, vagy egy természetes készség léte, vagy nem léte, amivel végül célba ér az ember? Mi az igazi mérce?

Mit fejlesszünk inkább, a technikát, vagy önmagunkat?

– O –

Felzárkóztatás? Nem csak minálunk, hanem Európa országainak többségében lett szólam és kényszerű politikai magatartás ez a nem túl okos törekvés.

Amerikában élek immár harmincöt éve, tehát elég hosszú idő megfigyelése alakított ki bennem a véleményt erről a törekvésről.

Amerika is vegyes, méghozzá eredendően vegyes társadalommal bajlódik, immár ki tudja, mióta, tehát elgondolkodtató, ami és ahogy itt történik ebben a tekintetben. Világos dolog, hogy a rabszolgaságból felszabadultak roppant tömegével kezdeni kellett valamit.

Mit kezdtek?

Pontosan azt, amiről most beszélünk akár Magyarországon is: felzárkóztatás lett az egyetlen elképzelhető megoldás a részben analfabéta tömegre, azokra, akik a munkával, mint olyannal nem ismerkedtek meg Afrikában, itt meg a munkával, mint az önfenntartás tevékenységével rabszolgaként ismerkedtek meg. Magyarán, a munka bűdös, ez volt és közülük sokaknak ma is ez az összefoglaló nagy véleménye. Nyilvánvaló, először a szabad munkavállalás módjának számukra új modelljével kellett megismerkedniük és megbarátkozniuk. És azzal is, hogy jobb képzettséghez több jövedelem jár, a képzetlenség pedig legjobb esetben csak segélyre teszi „jogosulttá” az illetőt.

A képzettség tehát fontossá vált a felzárkóztatandónak, de a felzárkóztatók számára is. Ebben a tekintetben az én harmincöt

éveim alatt nagyon könnyen érzékelhető csodák történtek itt. Először is, iskolába járatták a kis néger gyerekeket, aztán szakmát vagy alkalmas munkát tanult, vagy kapott a süvölvény, gyakran egy-egy már kikupálódott néger kis vállalkozásainál, és nagyon sokan kezdtek számunkra teljesen elfogadható életet élni, saját keresetből. A kimondatlan cél az volt, hogy elérjék a példakép, a fehér munkás-réteg színvonalát. De több is történt. Az okosabbja ilyen-olyan és hatásos társadalmi támogatással egyetemre kezdett járni, és csakhamar megjelent a néger, mégpedig nagy számban, aki öltönyt és nyakkendőt viselve hivatalokban kezdett dolgozni. Sőt, ha ma megnézi az ember a tévét, számtalan esetben csodálhat meg néger sztárüggyvédeket, roppant értelmes politikusokat, közgazdászokat, politológusokat, orvosokat, aki elérték, nem is a munkásosztály polgári színvonalát, hanem a szellemi krémét is. Az én fogorvosom is egy hatalmas néger, és nagyon jó.

Más dolgok is történtek párhuzamosan. Ott van például Manhattan felső része, a 100-as utcákon túl. Valamikor Manhattannak ez a része mezőség volt, ligetes terület és a gazdagabb amerikaiak kertvárosa, víkendező szférája, tele roppant finom, nagy épülettel, kis nyári palotákkal. Idővel persze dzsumbujjá vált ez a környék, és a lehető legsötétebb, gettónál is ijesztőbb városrészé, mígnem (lévén, hogy volt már a négereknek egy tehetős, művelt, és jóra való rétege) a város elhatározta, hogy a lepusztult házakat egy dollárért megveheti az, aki vállalja, hogy kitatarozza a szép öreg romházat, és nem üzleti szándékkal teszi ezt, hanem ott is fog lakni. Ennek az lett az eredmény, hogy tökéletesen kitisztult ez a negyed, a paloták és villák régi fényükben élík új életüket, és a finom faburkolatos szobákban a régi bútorok között iskolázott, jóra való néger élík azt az életstílust, amit elődjük, a jómódú fehér élt. Tiszták az utcák, tökéletesen biztonságosak, ugyanis az új lakóközönség kegyetlenül rendet tart ott, és mindenestül, normális és szép ott az élet.

A másik szembetűnő kis változás, hogy Manhattanban az utcasarki kurvák között ma alig látni néger nőt. A fekete társada-

lom ugyanis mindinkább fölön fogja az ilyeneket, és megregulázza. Hanem, egy további érdekes változás az, hogy az utca népét elnézvéen egyre több feketét lát az ember és egyre kevesebb fehért. Az iskolabuszok tele vannak fekete gyerekekkel, és mindenestül „elfeketedik” a város részben azért is, mert fehérek nem szaporodnak annyira, kezdenek kihalni és kiköltözni is, miközben a fekete asszonyok és lányok szériában szülik az új generációt.

Ezek mögött a változások mögött nem lehet észrevenni azt, hogy a feketék valóban mindinkább felzárkóznak, de az is nyilvánvaló, hogy ettől a fekete megmarad feketének, a fehér pedig fehérnek, és sajnos a felzárkózott fekete is lélekben fekete marad, hiszen az ember nem csak a bőrszínét örökli, hanem a hozzá tartozó lelket is, esetleg a sérült lelket, a fehérek egykori rabszolgaságában kialakult lelket is. Az összes ebből következő indulatokkal és alapállással.

Az egyik nagyon híres filmszínész mondta egy interjú alkalmával, hogy mindent elértem, amit egy ember elérhet a társadalomban, híres vagyok, néha ünnepezt is, gazdag vagyok, irigylésre méltó életem van, de higgyék el, nincs nap, hogy ne gondolnék arra, hogy voltaképpen fekete vagyok.

Obama Husszein Barack elnökké választása is érdekes következtetésekre ad alkalmat. Megválasztották és ráadásul Nobel-békedíjat is kapott, jó előre. Izgalmas volt az a választás, hiszen néger még nem indult elnökválasztáson őelőtte. Tudván, hogy Amerikában nagy „háország” van annak, aki néger létére elnök akar lenni, nem voltak kétségeim a győzelemről. Miért nem? Azért, mert a „felzárkóztatott” négernek tömege nem csupán tömegnek tekinthető már a szó egyszerű értelmében, hanem annál sokkal többnek: valóságos nemzetnek. Régi vesszőparipám az a kitétel, hogy az emberi közösségek (minden színvonalon) önszervezők a legkisebbtől, például a brigádtól egészen föl a nemzetig. Ennek megvan a természetes struktúrája is: a piramis-struktúra, ami szerint a csúcson ott

található a közösség krémje, ami kidolgozódik és önerőből (és automatikusan) jelenik meg, alatta pedig ott van az ugyancsak műveltebb, talán középosztálynak is nevezhető réteg, majd ezalatt található a köznép széles, fundamentális rétege. Nos, Amerikában a néger nép pont erre a struktúrára rendeződött, még hozzá természetes módon. Van egy közöttük általánosan elismert intellektuális réteg, egy éppen „felzárkóztatásnak” köszönhetően kinevelődött tehetséges és intelligens réteg, alatta pedig ott van a (csak) látszólag asszimilálódott műveltebb réteg, amely a közszereplőkkel és hivatali befolyással képviseli a négereket meglehetősen jól, majd alatta ott van persze a széles néprétegük, az írni-olvasni tudóktól egészen le a fél-analfabéta tömegig. Vagyis komplett a kép: létrejött az a természetes társadalmi szerkezet, ami szerveződött népre, jóformán nemzetre jellemző. Azaz, kialakult egy nemzet a nemzetben belül.

A választás napján éppen a szomszédos közepes méretű városban volt dolgom. Mialatt még folytak a szavazások, minden második saroknál fekete lányok álltak táblával a kezükben: „Dudálj Obamának”. A négereket bőven tartalmazó város egyetlen roppant dudálási koncert színhelye volt azokban az órákban. Én is megnyomtam a dudát, hadd szóljon. A „meccs” már eleve borítékolhatóan Obama győzelmével fog végződni – gondoltam. És igazam volt.

Miért győzött?

Azért, mert fekete. És ez elég volt ahhoz, hogy a társadalmuk piramisának a legalja is rohanjon azonnal, és szavazzon, és persze a feketére szavazzon. Az aztán más káposzta, hogy az elnök itt majdnem csak szimbolikus figura. Vétőjogával és más kézi vezérlésű hatalmával együtt is a háttérhatalom bábja. Vagy tönkreteszik. Öröklődik is Obama az egyéni elképzelései és a háttérhatalom kényszerítő körülménye között. Húsz évet öregeedett is, és beleöszült. Ennyit eredményezett tehát a felzárkóztatás. Egyelőre. Lesz ennek még folytatása is.

A nagy felzárkóztatás tehát esetleg egy látszat-asszimilálódást hozhat csupán, de igazából egy nemzetet képes szülni a nemzeten belül, egy saját eszmeiséggel és saját társadalmi felépítménnyel rendelkező nemzetet. Figyelmeztető lehet ez másoknak is. A németeknek is, a franciáknak is és még sokan másoknak is. Némely francia is azt vallja, hogy nem kell ahhoz belháború, demokratikusan is, parlamentáris úton, szavazattöbbséggel is eljuthat Franciaország (méghez a hamarosan) ahhoz, hogy megosztottan, vagy teljesen arab köztársassággá váljon, pedig ott nem is voltak törekvések arra, hogy felzárkóztassák az arabokat. Enélkül is valósággal külön nemzetnek érzik magukat az ottani arabok, hiszen van sajátos „nemzeti” eszméjük, eszmei vezetőjük, társadalmi felépítményük. A feltetelek tehát megvannak a különütasságra, sőt a kiválásra is.

Ami a nemzetet kreáló alapkövetelményt, a közös egy húron pendülést illeti, az a magva mindennek, ez az amitől nemzetté válik egy tömeg (akár más nemzeten belül is), és ami még fontosabb: a nemzeteszmeének megvan az a tulajdonsága, hogy kialakul, és ha már kialakult, az elpusztíthatatlan is. Asszimilálódhat a lényegében idegen, de lelke mélyén sosem a befogadót fogja képviselni, hanem az ellenzékét, a különállót, önmagát, a saját nemzetiségét. Az élet már csak ilyen. Befogadják az idegent, például munkaerőnek, és csak idő és természetes szervetődés kell hozzá, hogy kitűzzék a befogadottak a maguk zászlaját, akár aktívan felzárkóztattad őket, akár „csak” lehetővé tette, hogy saját felépítményük fejlődjen ki.

A felzárkóztatás tehát csak egy ügyetlen ambíció, ami jóra nem vezethet sehol.

– O –

És így tovább, és így tovább... Bár egyelőre

Vége